

SYNESII LI-

BER DE INSOMNIIS,
INTERPRETE A. PICHON-
NIO, Regio Græcarum literarum
Professore apud Turonenses.

*Cum eiusdem Notis, & Nicephori Gregoræ
commentariis latinitate nunc pri-
mum ab eodem donatis.*

LVTETIÆ,

Apud FEDERICVM MORELLVM
Typographum Regium, via Iaco-
bæa, ad insigne fontis.

1586.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

ILLVSTRISSIMO ATQVE

REVERENDISSIMO S. R. E. CAR-
dinali, Francisco de Ioyeuse, Archiepis-
copo Narbonensi, & Maioris monasterij
Abbati sapientissimo, Anthonius Picho-
nius, eius obsequentissimus seruus, per-
petuam salutem & incolumitatem, lon-
gæuamque senectutem exoptat.

OGITANTI mihi ac sæ-
penumerò poëticam philoso-
phiam rimanti (clarissime at-
que ampliissime Præsul) cur
literarum parens, ac deorum
interpres *Homerus* in primo
Odyssææ Iouem inducit, à maxima rerum gerenda-
rum cura relaxatum, & curandæ cutis studiosum
ad *Aethiopas* diuertere, atque ibi grato conuiuio,
lâtisque dapibus se ipsum inuitantem, vt molliter
viuat, geniôque indulgeat: Eum denique fingit
Phæbo imperantem, vt ad sonum testudinis vi-
ctoriam Giganteam inter pocula leta dolci mo-

EPISTOLA

*dulam*ine pangat & celebret. Hanc esse rationem facile credo, qua nimirum præstantes in repub. viros adhortatur ille Vertex ingeniorum, ut gravibus seriisque negotiis aliquantulum intermissus defessum animum recreent, ac refocillent. Sic, honoratissime Antistes, cum pro more habeas immodicis laboribus Christianæ Reip, nomine susceptis fatigatas generosissimi animi tui vires non ineptis, vel docto homine indignis voluptatibus relaxare, sed sanctis Theologiæ atq; Philosophiæ præceptis, quæ tibi pro pulvino sunt, eundem oblectare, nullatenus mihi verendum censui, quin celeberrimo clarissimoque nomini tuo has nostras in Synesium & Nicephorum Gregoram vigilias consecrarem. Quia exploratum habebam, te ad imitationem Artaxerxis Persarum regis eo animi candore instructum, ut non tam citò quæ res offeratur quàm quo animo offeratur, respicias. Nam ingenuè fateor easdem te suo diligentissimo atque disertissimo patrono indignas esse: Cui nimirum pectus philosophica luce illustratum, omnibusque bonis artibus expolitum est. Quippe qui iam inde à teneris annis Iouis atque Promethei numina usque adeò propitia habueris, ut tibi omnes ingenij pariter & corporis dotes inseuisse videatur ipsa natura. Propterea quòd à tam antiqua generosaque stirpe ortus, omni bonorum genere ita excellis,

cellis, ut nihil amplius ad laudis cumulum accedat. Nam citra omnem turpissimæ assentationis notam dicere non erubescō, te tuosque generosissimos ac bellicosissimos dominos fratres tuos sanctissimæ veræque Christi religioni adeo addictos esse, ut iure eum dignitatis gradum obtineatis, quo inter principes & primarios Reipub. catholicæ viros fulgeatis. Testimonio sunt hæc tam horrida, tam inculta & immania bella, quibus vigentibus in illis ac reliquis belli studio asperrimis principibus Galliæ salus tanquam in tutissimo ac munitissimo quodam præsidio conquiescit. Nec immerito tales viros Græci heroas appellauere non à nomine ἥρως quod amorem significat, id est semideos amatorios: quoniam illi primi homines præ ceteris amoris aculeos iacularentur: Constat enim omnes heroas, vel ex amore deorum erga mulieres humanas, vel amore virorum erga deas genitos esse. Rectius Plato in Cratylo eiusmodi fortissimos viros, qui armorum tractationi iustitiam adiungere à Iunone traxisse originem autumat, quæ ἡρως appellatur: Et heroas quasi ἀνθρώπους, hoc est viros æRIOS & cælo dignos, propter sapientiam & fortitudinem vult esse dictos. Quales profecto heroes ex aorum patrūque tuorum antiquissimis ac nobilissimis familiis tanquam ex equo Troia-

no permulti prodire. Qui propter egregias suas virtutes publicis ac civilibus negotiis tum in pace, tum bello gerendis inter reliquos floruerunt, & immortale decus sibi suisque nepotibus pepere-
runt. Sic strenuissimi inquam, domini fratres tui, duo fulmina belli, huic nostræ Galliæ subueniunt. Quinon modo militari industria conspicui sunt, verumetiam consilio & auctoritate labantem hanc Remp. iuvant: Hisque rationibus sua stemmata maiorumque imagines prorogant. Vnde non mirum est, si sceptrigero Henrico Gallorum Regi Christianissimo atque inuictissimo (cuius augustissimos sanctissimosque conatus in evertenda nocentissima horrendaque hæreses hydra Deus secundet) tam chari sunt: quia eorum in rebus feliciter & strenuè gerendis generositatem ac fidem exploratam habet. Quandoquidem nec animi, nec corporis, nec fortunæ bonis eosdem parcere palam est, ut pro sua virili parte nefariam & efferatam eorum scarabeorum audaciam propul-
sent, qui nigrum in candida vertunt, & ex eodem ore frigidum & calidum efflant. Eos dico qui religionis commutationem professi, eiusdem eversio-
nem prodiderunt, & pro lymphidissimis aquis turbulentiſſimas lacunas elegerunt: A quorum ore te-
rribissimo non minùs abest falsitas: quàm ab absinthio amaritudo. Ex quo me Hercule deo immor-
tali

tali gratias non mediocres agere debemus, quòd fi-
dei catholica tam generosos athletas è cælo in ter-
ras dimiserit, qui pari molimine nituntur, & ma-
nibus pedibúsq;e, omnibus denique aduocatis vi-
ribus, atque omnium neruorum, mentisq;e con-
tentione hostem acerrimum, ac publicæ quietis oso-
rem à patriæ finibus abigere & arcere conten-
dunt. Tales, inquam, viros maiores nostri deos
existimarunt, τῶ μεγάλῃ τῶν ἀρετῶν ἐκπληρόμενοι, καὶ
τῇ εὐεργεσίᾳ πρὸς αὐτοὺς θελγόμενοι, ait Budæus. Et eos-
dem tanquam terrena numina certatim suspi-
ciunt purioris literaturæ cupidissimi homines.
Nec immeritò eorum virtutem in rebus humanis
feritati atque immanitati contrariam opponunt
sapientes, quippe quæ τῆς μεγαλοψυχίας animi ma-
gnitudinis principium sit & origo, quæ suprâ nos
est, quæ eadem diuina & heroica censenda est:
Sicuti Homerus Priamum de Hectore loquentem
facit, eum virtute præstanti esse: ὅτι σφοδρὰ μὲν ἀγα-
θὸς, καὶ δὲ ἐφ' ἑαυτοῦ καὶ ἀνδρείος γὰρ θνητῷ πάντῃς ἐμμεναι, ἀλλὰ θεοῖο, ὥς
εἰ καὶ δάπερ φασὶν, ἐξ ἀνθρώπων γίνονται θεοί, δι' ἀρετῆς ὑπερ-
βολῆς. Non hic mortali est, sed diuum semine natus.
Ita ex hominibus, ait Arist. propter excellentem
præstantemq;e virtutem efficiuntur dii. Et rectè
quidem: Ob id enim (ὦ Antistes integerrime atque
sapientissime) te illósque tot tantisque bonis diuina
providentia cumulauit, vt sanctissimæ & veris-

EPISTOLA

simæ Christi religioni vos vestraq̃ue deuoueretis. Quòd enim in eius protectione tu & illi vestre felicitatis proram ac puppim collocetis nemo non videt. Vnde tuas eorūque laudes eximias pangerenon nostrum est, vtpote qui tergeminis in cælum honoribus extolli mereamini. Gesta siquidem virorum fortium oratione magnifica, & altiloquo dicendi genere efferenda esse, ne sua gloria fraudarentur, dicebat Cato. Virtus indigno non committenda poetæ, ait Flaccus. Ideoque frigesce nostra musa, nouitque quàm sit sibi curta suppellex. Quod si quempiam offendat argumenti leuitas, quasi verò insomniij vox leuior sit, quàm vt de ea tanta exoriaturs disputatio. Sciat ille dormientium animos suam declarare diuinitatem: nec temerè hanc materiam certatim à grauissimis philosophis agitatam fuisse, vt ab Arist. à Platone permultis in locis, à Themistio & Artemidoro. Deinde ad Synesium eum remitto, qui constanter asseuerat sub hoc insomniorum inuolucro abditissima philosophiæ præcepta, & à vulgari sensu captūque longè remota delitescere. Synesius enim præter diuinarum literarum arcana prophetico atque Sibyllino compendio & anigmate inuoluta, & mirificam in sacrosancta pagina rerum sublimium ac celestium intelligentiam, & eloquentiam Attico sermone comptam, omnia etiam

etiam philosophorum, præsertimque Platonis vada, sinus & maria scrutatus est: Et quæcunque in Chaldeorum & Aegyptiorum alto profundoque pelago latebant, ea expiscatus est. Et ut summam dicam, omnes veteris caballæ utriusque gentis gurgites sollicitavit. Cū enim ex illustri prosapia ortus esset, in ætatis flore venationem & philosophiam accuratè sectatus est. Ac deinceps a Theophilo Alexandrino baptisatus, siue aqua lustrali aspersus, & in numerum Christianorum cooptatus, se inuito propter eximiam in dicendo sapiendoque solertiam ac morum vitæque integritatem à Ptolemæensibus, vel, ut alij volunt Dalmatis ad episcopatū promotus est & fidei christianæ athleta generosissimus cōtra Eunomianos Arrianosque strenuè decertavit: Quāvis, priusquā sacris initiaretur, præposteris quibusdam de mortuorum resurrectione opinionibus addictus esset, quibus diuino afflatus numine, ac meliori iudicio corroboratus tandem repudiū misit: Ut ex diuino hoc insomniorū opusculo eiusdemq; epistolis videre est. Cuius tota dissertatio nō ad aliū scopum, quā animi immortalitatem tēdit ac dirigitur. Sed ut ad rē redeamus: Quanquā irridet Macrobiū Hippocratus interpres, quod sine iudicio nō somniorū genera, sed somnia collecta sunt: tamē Macrobiū idoneorūq; auctorū opinione comprobatū est, omniū

EPISTOLA

quæ videre sibi dormientes videntur quinque genera esse: *ὄνειρος*, *ὄραμα*, *χρηματισμὸς*, *ἐνύπνιος καὶ φάντασμα*, id est somnium, visionem, oraculum, insomnium & fantasma: quæ distincta inter se nomina sortita sunt. Inter quæ hoc interest, ut somnium propriè vocitetur, quod tegit figuris, & velat ambagibus rei demonstratæ significationem: Cuius altitudo recta profunditate prudentiæ, non potest nobis nisi scientia interpretationis aperiri. Oraculum, quando sancta gravisque persona, vel etiam Deus apertè quid euenturum, vel non euenturum sit, demonstrat. Ut Alexandro magno inter somnium apparuit Deus eo habitu eadèmq; forma, qua postero die principem sacerdotum sibi occurrentem vidit. Visio autem est, quum id quis videt, quod eodem modo, quo apparuerat, eueniet. Quæ tria tum in sacris, tum in profanis literis reperiuntur. At postrema duo, teste Macrobio, cura interpretationis indigna sunt, quia diuinationis nihil apportant. Somnis etenim non esse inherendum in tam numerosa eorum vanitate, præter instituta Christianæ veritatis, eadèmq; vana esse ac futilia, nec Maro tacuit *Aeneid.* 6. Sed falsa ad cælum mittunt insomnia manes: cælum vocans regionem superstitum ac vitales auras carpentium. Verbi causa Theocritus cum in tota illa venustissima luculentissimæque suæ poësi varias cupidini-

cupiditatum humanarum pingit imagines, earum rerum quæ in communi mortalium vita sæpenu-
merò usu eueniunt, tum 25. Eidyllio sub illius pis-
catoris persona, qui vana spe delusus somniaue-
rat se grandem piscem aureum cepisse : Atque
idem tanto gaudio præpeditus ac perfusus, vt ge-
stiendo cælum ipsum attingeret, ita exanimatus
fuit, vt se iureiurando adstringeret, quandiu su-
perstes foret, nullam piscibus capiendis posthac
operam nauaturum, sed lautis & opiparis conui-
uiis dapibusque egregiis cutem curaturum, quia
aureus ille piscis inter somniadum captus, sat ido-
neos suggereret sumptus ad reliquum ætatis æuum
in otio & luxu cū vxore & liberis traducendum.
Atqui recordem stultitiam & mentis errorem
sub hoc inuolucro carpit poëta ille Syracusanus
eorum hominum, qui sua sorte minimè contenti,
aliorum conditionem diligentius obseruant, quàm
suam : Et ita ditiorum splendidiori ac locupletio-
ri fortunæ inuidentes, sibi vana & futilia somnia
fingunt, laborem fugiunt, officio desunt, & suo
sibi inuento miseriam & calamitatem accersunt.
Quos Sophocles ita lancinat & exagitat,

Οὐκ ἂν περὶ αἰμὴν ἕθενδ' λόγῳ βροτῶν

Ὅς τις κεναῖσιν ἐλπίσιν δερμαίνεται.

Aiunt tamē grauißimi quiq; auctores nō habenda pro veris de statu ciuitatis somnia, nisi quæ Re-

Etor eius, magistratúsve vidisset, aut quæ de ple-
 be non vnus, sed multi similia somniassent. Quo-
 circa apud Homerum cum in concilio Græcorum
 Agamemnon somnium quod de instruendo prælio
 viderat, publicaret: Nestor qui non minus se pru-
 dentia quàm omnis iuuenta viribus expertum in-
 nuit, concilians fidem relatis: De statu, inquit, pu-
 blico credendum est regio somnio: quod si alius vi-
 disset, repudiaremus vt futile. Nec certè defue-
 runt qui ratione & experimentis præfagiorum
 miram veritatem inde comprobarunt, quòd men-
 tem vtique per diem veris auocari visionibus, ne
 obdormiat, dicerent: noctu verò falsis, ne excitari
 celerius queat. Et Socrates apud Platonem in
 Phædone hoc in argumentum immortalitatis ani-
 mæ rapit, quia τὸ αἰὲν κινεῖται ἀθάνατον ἐστὶ, quod
 semper mouetur, istud est immortale. Ob idque na-
 turale est hominibus desiderium sciendi & sa-
 pientiæ, quæ cùm in hac vita contingat exigua,
 vel nulla potius, futurum esse absque dubio, vt
 desiderium hoc alibi expleatur, quemadmodum
 neq; oculis vsus est in tenebris. Sin autē nullæ om-
 nino mēti sese ingerāt imagines aut vigilare illam
 necesse erit, aut perpetua morte sopiri. Proinde in-
 ter dormiendum somniorū inuolucra à Deo opti-
 mo maximo impertita esse fatendum arbitrantur:
 Atque adeò veridico præfagio multis fuisse obla-

tas per somnum species Christianorum gentiumque historia argumento esse potest. Quin & nostrorum vatum responsa euentu admirabili, ex parte fuisse somnia, compertissimum est. Verum quæ falsa sunt, obrepunt modò soporis causa: illa, vt ex diuinæ potestatis magnitudine ingruens bonum vel malum præripiamus. Propterea actuum Apostolorum 2. Effundam de spiritu meo super omnem carnem, & prophetabunt filij vestri, & filiae vestrae, & iuuenes vestri visiones videbunt, & seniores vestri somnia somniabunt. Quod si intelligentia non contingat, non propriè dicitur prophetia: Sicuti Pharaeo spicas vidit, Gen. 41. Et Balthasar manum scribentem in pariete, Danielis 5. Ille dormiens, hic vigilans. Neuter enim eorum Propheta fuit. Non vt Hieremias, qui ollam vidit succensam, & faciem eius ab Aquilone. Quo significari intellexit Babylonici regis exercitum ciuitatem Hierusalem exusturum. Omitto insomnium Nabuchodonosor, Danielis 2. vxoris Pilati, Matth. 27. Per me quidem licet, somniale vaticinium temeto ingurgitatis, cibo turgidis, ac dapibus saburatis, vanum ac futile esse, & iisdem inania rerum simulachra representari. Sed castis atque sobriis, resoluti sensibili vigore iuxta cerebrum, veræ aliquoties sese offerunt rerum imagines, vt Penelopes exemplo docet Ho-

merus. Ne interim *Astyagem* illum *Medorum* regem sileat oratio, qui per somnium vidit, ex naturalibus *Mandanes* filia, quam unicam habebat, vitem enatam, cuius palmitē omnis *Asia* obumbrabatur: *Consulti* harioli, ex eadem filia nepotem ei futurum, cuius magnitudo prænunciatur, regniq̃ue amissionem portendi, responderunt. Et quamvis de gente *Persarum* tunc temporis obscura *Cambysi* mediocri viro filiam in matrimonium tradidisset, haud tamen efficere potuit, quin cū ipso tēpore, quo nihil sapiētius est, ut ait *Arist.* Veritas in lucem erueretur. Ἀ γὰρ πρὸς τοὺς τῶν ἀλλοθίων ὁ χεῖρος, ut est in veteri *Græcorum* proverbio. Vnde natus est potentissimus ille sapientissimūsq̃ue *Persarum* rex *Cyrus*. Qui cū in regia dormiret, visus est ei aduenisse melior quidam quā natura humana, eiq̃ue dixisse: Para te ὦ *Cyre*, iam enim abis ad deos. Quod somnium intuitus excitatus est, propēque intelligere visus sibi vitæ exitum adesse. Ferunt etiam *Philippum* *Macedoniæ* Regem, ea nocte qua conceptus est *Alexander*, vidisse per quietem, se reginæ *Olympiadis* vtero sigillum impressisse, cui leonis effigies insculpta erat. Significari autem hoc somnio, *Olympiadem* reginam gravidam ē *Philippo* fortissimum regem parituram esse. Et *Socrates* de somniandi ratione differens apud *Platonem*, ait:

Quum

Quum quis moderato & salubri cultu atque vi-
 etu se quieti tradiderit, ea parte animi in qua
 est ratio, excitata & erecta, saturataque bo-
 narum cogitationum epulis, & ad seipsam con-
 templando conuersa: illa etiam parte animi, in
 quairarum ardor aestuat sedata atque restincta,
 ita vt quiescat nulli infensa: Atque ita pacatis
 partibus duabus, mente verò erecta aliquis somno
 se comparet, tunc demum pura mens veritatem
 contingit, neque insomniorum visa nefaria oc-
 cursant. Idcirco Themistius ex Aristotelis sui do-
 ctrina ait diuinationem in somno esse aliquam,
 neque pertinaciter resistendum, neque temerè as-
 sentiendum: vt Horatius de se testatur,

Atque ego quum Græcos facerem, natus
 mare citra,

Versiculos, vetuit metali voce Quirinus,
 Post mediam noctem visus, cum somnia
 vera.

Sed quia in eo ferè profundo puteo, in quo demer-
 sam Democritus latere veritatem putauit, Syne-
 siana insomnia iacuissent, nisi doctissimis ac so-
 lertissimis Nicephori Gregoræ scholiis illustrata
 fuissent, ea quoque latina feci, vt tuo patrocínio
 (integerrime Præsul) fulta in apertum prodirent.
 Nicephorus enim vt diligens agricola ex amplif-
 simis ac feracissimis Synesii noualibus hoc vni-

*cum insomniorum opus excerpfit, luculentissimis-
 que commentariis excoluit. At ego ne quibusdam
 ignorantia tribulis, lappis, infelicibus loliis, ste-
 rilibusque auenis obrueretur, atque horridum in-
 cultumque maneret, ligone Latino repastinaui.
 Non quod me venditem tam obscuras tenebras
 in dias luminis auras protulisse: Absit enim ut
 me ipsum aliis caligantibus lynceum putem, sed
 me unusquisque talem esse sciat, qui libenter pro
 mea virili parte literas iuuare studeam. Ea enim
 lege atque omine serenissimus ille atque eminen-
 tissimus princeps defunctus Franciscus Valesius
 (qui perpetua pace fruatur, & in sinu Abrahae,
 viuorumque regione quiescat) me à Parisiensi no-
 stra Academia reuocauerat, ut illius largitione,
 stipendio, beneficiâque stipatus Turonensem
 iuuentutem ad bonas artes promouerem. Enimue-
 rò nisi vanus ineptusque sim hariolus, quosdam
 fore susurrone molestosque interpellatores no-
 dum in scyrpo quærentes auguro, qui è Ler-
 naeis lacunis Auernique faucibus emergant, &
 has nostras lucubrationes linguae procacitate one-
 rent, ac de me tanquam iusto hoste triumphare
 contendant: quod non polita, tersa, venustaque
 sit hæc nostra oratio. Qui sic habento: me primum
 nullum verbum insolens adhibuisse, quodque à
 classicis & Latinis auctoribus non esset usurpa-
 tum,*

tum, illis præsertim tritum, qui in philosophia tractanda studium & operam collocarunt: Deinde intelligant, nisi invidia ignorantiae comes istorum animos omnino corrumpat, fidelē interpretationem, rem esse facundiae minimē capacem, nec posse quēpiam sententiæ ac variis styli flosculis simul inservire. Græca siquidem antiquitas quasdam phrasēs sibi vendicat, quæ nescio quid gravitatis præ se ferunt, quamvis sine fuco, verborūque lenocinio efferantur. Sed istiusmodi lampyrides noctu solum, & in suarum ineptiarum tenebris ac sordibus lucentes, parum admodum luminis viatoribus ad Musarum sacras ædes iter suum tenentibus adferunt. Proh dolor, quā miserum est, cum huiusmodi larvatis monstris Proteo mutabilioribus certamen habere: Quæ virtutis opinione, & literarum aucupio gloriam simul & quæstum captant. Faxit Deus opt. maximus ut citò resipiscant (est enim, ait eloquentiæ Romanæ parens, cuiusvis hominis errare, sed insipientis in errore perseverare:) Et apud se perpendant, firma latera, bonam valetudinem, auram popularem, eloquentiam, omnes morales virtutes, ac cæteras artes, quas vocant liberales nullas esse, sed fumo leviores, & quisquiliis fragiliores, nisi cum charitate iungantur. Itaque momi & obtrectatores obmutescant, & à furtino latratu, clandestinōque mor-

EPISTOLA.

*su sese abstineant si velint: Quorum morosam in
 deblaterando garriendoque superstitionem terun-
 cio non emerim, de quibus perpetuum habeatur si-
 lentium. Sat mihi fuerit, dummodo tibi (o sapien-
 tissime ac reuerendissime Præsul) necnon probatis-
 simæ virorum doctissimorum coronæ, quæ te cir-
 cunstat, ac reliquis hominibus, qui vna cum do-
 ctrina liberali modestiam vt perpetuam comitem
 adiunxerunt, placere possim. Sed receptui canen-
 dū est, ne Antistitis ornatissimi teretes & patien-
 tissimas aures immodicis verborum ambagibus
 & inuolucris onerare videar. Tantum dicam (il-
 lustrissime amplissimeque Cardinalis) quod te spe-
 ro hoc munusculum ea fronte admissurum, quo
 animi ardore tibi consecratum atque oblatum est:
 vt Regia maiestate, tuoque grauisimo subsidio
 fultum adiutumque prodeat. In te siquidem viri
 literati reperiunt tutam musis hac tempestate nau-
 fragis stationem, tutissimūque præsidium. Habe
 igitur, humanissime mi domine, hoc symbolum
 perpetuæ meæ erga te obseruantia, vt mirum a-
 gnoscas desiderium mea omnia, meque ipsum tuæ
 amplitudini dedicandi. Interim faxit deus opti-
 mus maximus, vt annos Nestoris attingas, &
 perpetua incolumitate ac tranquillitate fruaris.
 Vale è Turonensi nostro museolo, pridie Kalend.
 Decembris, 1585.*

AD MOMVM.

DVm latras, strepis, obrudis, canis, anser,
aselle,

Nos terrere tua garrulitate putas:

Vt tu nos, Libycum sic terret rana leonem,

Sic melitæus aprum, sic elephanta culex.

Εἰς σκωπτικὸν ὄντινα μῶμον.

Οἶον δεινὰ φαλάγγια λησιῶν ἐντὸς ἀρέρης
Δάκνει, ὅταν νήφων ὅσπερ, χερσὶ διεσπῇ.

Καὶ κακοῖθι ἔμμοχθον ᾧ δῆγμα πελάζει,

Ἡ δὲ φέρει χερσὶ ἄλγος τῇ φλογορῇ.

Ὡ δ' ἀκαρδίῳ σπινθηλέον βρόμον ἀνέγει σπένδεις

Ἐκ γλώσσης κένδρου, ρεῖα δὲ μοῖραν ἔχεις.

Καὶ κερδίῃ σὲ τῇδε παραπλάζουσα μέμνω,

Τῷτο τέρας πιδίον τ' οὐλοῦν ὅτι βέβρον.

Καρτεῖαι δέ μοι εἰσιν ἀλεξιηθεία τέτου

Δήματος, ἥτε χάεις, τῷτο δ' ἀμεινον αἶεί.

Idem Latinè in mordacem quem-
libet Momum.

DIra phalangia carpentem Vt cerealìa mordet

Semina, de terra cùm sine falce legit:

Et cæco morsu dum corpora lenta repungunt,

Incutiunt pariter vulnera dura cuti.

*Sic tu diffundis lingua de cuspide virus
Horrendum, id spargens in caput innocuum.
Insanumque tuum vexat dementia pectus,
Talia monstra ferens ter miserande peris.
Sed pius & patiens amor est præstantior usque:
Hæcque tui morsus sunt amuleta mihi.*

SYNESII LI-

BER DE INSOMNIIS,
INTERPRETE A. PICHONIO, Regio Græcarum literarum Professore apud Turonenses.

PRAEFATIO.

NTI QUAM opinor & Platonice apprimè redolet philosophandi rationem, ut sub ignobilioris minutiorisque argumenti inuolucro delitescant secreta philosophiæ præcepta: quò nec ea quæ mole ac difficultate inuestigata fuerunt, iterum percant, ex hominumque mentibus effluant, neque imperitæ multitudini exposita conspurcentur. Istud proinde æniulè ac

Christianus & Academicus Synesius docet Platonico more sua non tantum verba, sed & sensum allegoricè attendendū esse. Solent enim de nominibus altercari, qui non diuinas res exquirunt, sed sonos verborum sectantur, & aurium tenus ea

recipiunt, quæ mente volutare recto pioque iudicio debuissent.

Vnde ait Dionysius Areopagita, Temerarij hominis est, non vni rei attendere, sed vim facere velle vocabulis.

Prophanum vulgus intelligit, nec diuina Philosophiæ sacris initium, quod ab huius libri lectione prorsus arcendum ducit. Hinc Hor. 3. Carnis. Odi profanum uulgus & ar-

ceo. Et Plato in
Axiacho populum
 vocat ἀχάριστον, ἀ-
 φίλον, ὠμὸν,
 ἐάσκαλον, ἀπεί-
 ριστον. i. ingratus,
 fastidiosum, crudelē,
 inuidum, imperitum.

studiosè quidem tentauit quàm ma-
 xime præsens commentatio: Vtrum
 porro etiam huius rei compos fiat, &
 aliis in rebus eximiè veterum ritu ela-
 borata sit, agnoscant ij, qui cum phi-
 losophica natura in eadem sunt ver-
 faturi.

ORATIO.

Metonymia somni
 pro eo quod inter
 somniandum specie
 tenus apparet.

Dij vitam occultare
 boni mortalibus
 ægris.

Dij sudoribus nihil
 non vendunt. Hinc
 Seneca, nihil est tam
 difficile & arduum,
 quod non humana
 mens vincat, & in
 familiaritatem per-
 ducat assidua medita-
 tio.

VoD si ' somni sunt fatidici,
 & quæ inter somniandum
 spectantur rerum vigilando
 futurarum rationes obscuras homi-
 nibus suggerunt, arguti quidem & e-
 legantes fuerint, perspicui verò ne-
 quaquam. Ex quo fit vt solers sit etiam
 ipsorum ambiguitas, & abdita diffi-
 cultas. Hominibus enim dij vitam
 obtexerunt. Nam absque labore qui-
 dem maxima consequi, diuinum est
 bonum. Mortalibus autem profectò
 non solum ante virtutem, verum
 etiam decora egregiaque omnia
 sudorem Dij posuerunt. Quinimò
 vaticinatio bonorum est præstantis-
 simum.

¹Intelligentia enim & omnino cognoscendi virtute, & Deus homini, & homo belluæ antecellit. Sed Deo quidem ad cognoscendum sufficit habitus naturalis, homini autem ex diuinatione multo plura commodadaueniunt, quàm quod par sit vulgari naturæ. Homo quippe vulgaris id quod adest modò animaduertit, id verò quod nondum euenit, coniectura colligit. At Calchas vtique solus in concione Græcorum omnium perdidicerat, *Quæ sunt, quæ fuerint, quæ mox ventura trahantur.* Et apud Homerum certè ea de causæ iudicio Iouis pendent deorum negotia, quoniam maior natu fuit, & plura nouit, eò quòd nimirum prouectioris esset ætatis.

Etenim adultam Iouis ætatem ad hos versus ob id pertinere puto, propterea quòd vsu euenit vt temporis² diuturnitate plura cognoscamus: Quandoquidem cognitio est procul dubio res preciosissima. Sed si quis aliis versibus acquiescat, vt reputet manuum Iouis principatum robur

¹Nam ex mèis agitatione solertiaque vis oritur ratiocinandi, cuius bruta sunt expertia. Et ob id homo à Græcis dicitur

μυρόκοσμος: quòd quemadmodum vniuersa corpora, & virtutes spirituales omnes diuino subiiciuntur gubernaculo: hunc in modum membra corpora & animales virtutes magistræ ratione reguntur: atque eodem fere pacto se in homine ratio habet, vt Deus in mûdo.

²Quia per causas causarumque effectus ipsa dies rerum cognitionem adfert. Ideoque admonet Gell. quendam veterum poetam veritatem temporis filiam vocasse: quòd licet aliquando lateat, tamen temporis progressu in lucem emergat.

1
Eodem argumento
Saturnus dicitur à
Poëtis, ἀγκυλομή-
της. i. versutus: quo-
niam senescentes mul-
tiplici consiliorum pòl-
lent varietate, siqui-
dem omnia edocet
tempus.

2
Unde & Decorum
filij insignes Poëtæ
dicuntur à Platone,
quia non arte, sed di-
vino afflatu omnia
istà præclara poemata
cantiunt.

3
Vt supiuer, sicuti vi-
dere est ex 8. Iliad.
cùm Homerus de
cathena aurea verba
facit, σείπην χρύ-
σειον ἐξ ἑργό-
θεν.

4
Eam ob rem quisquis
intellectu vivit, κρό-
νῳ. i. Saturniam
agit vitam. κρόν
enim apud Platonem
in Cratylō dicitur
quasi κρόν & ὦν τῷ
νῷ, mentis saturitas
& pabulum: quo ver-
bo puritatem mentis
inviolabile significat.

5
Incipit serio philoso-

esse, quia dicit, Is quidem violentia
robustior erat: insolenter ille in poësi
versatus est, & ignarus eius quæ in ea
est philosophiæ, Deos nihil aliud
quàm animos dicentis. Hac ratio-
ne Homerus istud insuper annectit
virium præstantiæ: 'Et ætate supe-
rior erat: Iouem animum exponens
antiquiorem & originis rerum au-
ctorem. Sed animi robur quidnam
aliud quàm prudentia fuerit?

Quicumque ergo Deus in Deos
imperium habere sibi vendicat, ani-
mus cùm sit, sapientiæ abundantia
alios vincit. Itaque & illud, virtute
verò robustiorem fuisse Iouem, in
idem nobis redit ac reflectitur. Ob
idque sapiens Deo est & familiaris,
quia navat operam ut ad cognitio-
nem proximè accedat. Et occupatur
circa intelligentiam, in qua diuini-
tatis consistit essentia. Hæc quidem
argumenta sint futurorum prænun-
tiationem inter optima esse eorum
quæ ab hominibus studiosè obseruā-
tur. 'Quod si omnia quidpiam por-
tendunt, per ea videlicet, quæ germa-

na & affinia sunt earum rerum, quæ in vno animali mundo continentur.

*phari: videtur por-
rò ea intelligere unde
sumuntur oracula,
auspicia, vaticinatio-
nes sacerdotum, aruf-
picum coniectorum-
que responsa. Nam
soli Dij & homines
mentem verbis expri-
munt.*

Et sunt ea veluti multiplices lite-
rarum notæ, haud secus atque in li-
bro oculorum iudicio, hæ quidem

*Plato in Timeo as-
serit mundum anima-
tum: cuius animam
Iouem nominat in
Phædro.*

Phœnicæ, aliæ Ægyptiæ, & aliæ Af-
syriæ: & legit peritus: peritus autem est,
qui natura duce edoctus est: & alius

*Alludit ad illud
Hesiodi, οὐτ' ὅ μὲν
πανόπιστος ὁς αὐ-
τὸς πάντα νοήσει.
i. optimus est sese qui
nouit cuncta magi-
stro.*

aliter: Et hic quidem magis, ille

verò minus: quemadmodum alius in

syllabis, alius in confertis dictioni-
bus & coniunctis verbis, alius autem

*Genethliacos, arufpi-
ces & augures signi-
ficat.*

simul in orationibus. Hunc in mo-
dum prospiciunt sapientes rerum e-

uentus: Hi quidem siderum gna-
ri, alius inhærentium, alius flam-

*De quibus Plin. libri
secundi, cap. 15.*

meorum, emicantium & errantium:

Alij in intestinis ea legentes, alij in

alium clangoribus, sedibus, ac vola-
tibus.

*Quæ in natura com-
munitate consideran-
da sunt. Hic autem
non Christianum, sed
philosophum agit
superstitiosum.*

Quæ porro ab alijs symbola por-
tentæque vocantur, rerum futurarum

manifestæ sunt literæ, voces, atque

fortuitò oblatis euentus propter aliud

contingentes, cum omnia sint o-

mnium significatiua. Itaque si sa-

Vniuersum hoc absolutum nature numen est per omnia erumpens: & quæ pluribus insunt, ea vniuersalia appellat Arist. primo de part. animal.

²
Harmonicam mundi rationem vult dicere, de qua Plin. li. 2.

³
Hic Magos more Persico, pro sapientibus Druidis, Gymnosophistis, Chaldeis, vel prophetis, non pro incantatoribus accipe.

⁴
Vt elementorum affinitatem, quorum proprietates, licet inter se pugnent, ob siccitatem humectationemque, rursum ex calore ac frigore, tamen eorum discors concordia progignit vniuersa.

⁵
De Dijs gentium opinione consecratis loquitur, hoc est, demonibus & immundis spiritibus.

scientia esset apud aues artem ex hominibus, ipsis de rebus euenturis fingerent ac molirentur, sicut nos ex ipsis. Etenim nos illis, noui, antiquissimi & conuenientissimi sumus, quæ admodum illæ nobis. Nam operæ-precium erat, opinor, vniuersi huius consentientis & amicæ conspirantis partes inuicem congruere, quippe quæ vnius integri membra sunt. Et num hæc sunt magorum pelliciendi artificia? Ac certè demulcentur inter se, & veluti signis colliguntur.

Et sapiens is est qui partium mundi societatem intelligit. Trahit enim alia per aliam habens pignora præsentia eorum quæ longissimè absunt, & voces, & materiam, & figuras: sicut in nobis viscere offenso, aliud membrum condolefcit. Ac digiti pedis malum in inguen infunditur multis interpositis minimè læsis. Vnius enim ambo sunt animantis: estque ipsis quidpiam maius quàm alijs inter se. Atque etiam ad quempiam Deum exijs qui sunt intra mun-

dum, lapis hinc & illinc & herba pertinet, quorum naturæ similiter affectus morem gerit præstigiisque decipitur.

Quemadmodum qui summam infidibus chordam pulsauit, non sesquioctauam quæ eidem adiacet, verum sesquitertiam & imam mouit: id quidem continuò antiquioris meliorisque est concordia: Est enim aliqua velut in affinitate partium etiam disconuenientia. Quandoquidem mundus non est simpliciter quidpiam vnum, sed ex multis vnũ: Sũntque in ipso partes cum partibus conuenientes ac dimicantes, & ipsarum discordia ad vniuersi conuenientiam consonante, veluti lyra coagmentatio sonorum est concordantium atque dissonorum. Hoc verò ex repugnantibus vnum, harmonia est lyrae ac mundi.

* Archimedes itaque Siculus optabat locum extra terram, tanquam se ipsum ex aduerso ponderaturus cum tota terra. In ea enim cum esset, haud se habere potentiam dicebat contra

¹ In his enim quæ multa sunt inest vnũ: Nam cum partes sint vnus entis, non ita se inuicem deserunt, vt ipsi entium, & ipsi vnus ens desit. qua ratione vnum ens infinita multitudo erit. Plato in Parmenide.

² Qui à Grecis ob ingenij fertilitatem πολυμήχανος, nuncupatur, quod vno impetu numerosas excuteret sagittas: & ab iis quos percussisset ἐκαστόν χεῖρ. Hic Sphæram vitream fecit, in qua motus circulorum cõspici poterant, sed in

Syracusarum expugnatione ab ignaro quodam milite interfecit, cum animo & oculis in terra defixis formas Geometricas describeret.

1
*Contra Archimedis
 opinionem mundi
 harmoniam probat:
 Ille enim ingenij so-
 lertia fretus testari
 ausus est, si alterum
 terræ globum fuisset
 adeptus, virumque se
 alteri fuisse applica-
 turum. Hinc enim ef-
 ficitur maiorem esse
 harmoniam in uno,
 quam in duplici mun-
 do.*

2
*Eam vult dicere quā
 homo cum vniuerso
 habet.*

3
*De Ioue hoc dicit Ho-
 merus Iliad. 15.*

ipsam. ' Qui verò quadantenus circa
 mundi naturam est industrius, extrà
 collocatus, non amplius habet in quo
 sua vtatur industria: ipso enim mun-
 do contra ipsum vteretur. ' Dissipa-
 ta ergo cohærentia, necquicquam
 prospiceret, & inania notaret indi-
 cia. Etenim quodcumque extra
 mundum diuinum est, id omne ab
 incantatione & præstigiis immune
 est. Ille ' autem solutus securus est, ne-
 que mouetur. Natura siquidem di-
 uinæ mentis nec trahi blanditijs, nec
 palpari potest.

Quod autem affectibus subiicitur,
 id etiam carmine decipitur. Latitudi-
 nem quidem certè in diuinationibus
 ac ceremonijs eorum quæ sunt in
 mundo exhibet multitudo ac socie-
 tas: Dissidentium quidem multitu-
 do, societas autem eorum quæ sunt
 vnius. Sed neque hic sermo ceremo-
 nias quidem moliatur, ciuilis admi-
 nistrationis legi morem gerens. Di-
 uinationem verò futurorumque præ-
 scientiam vitio minimè vertendā ad-
 mittat. Ideo summatim ipsa pro virili
 parte

parte exornata sit. Nunc porro licet ei qui optimam diuinandi rationem deprompserit, æquo animo versari in ipsius consideratione, signum cōmune in omni diuinationum genere ¹ obscuritatem habenti. Vt id quod contemplando obseruatur in integra natura, nullius diuinationis reprehensionem esse censeat. Ratio verò indicat etiam istud venerandum, quemadmodum in ceremoniis arcanum. Eo pacto neque oracula ab omnibus intellecta responsa dant. Et inde ² Loxias anfractuosusque est Pythius Hariolus, quia ligneum murum quem Deus Atheniensibus dabat salutarem, incassum audiuiſſet in concione populus cōgregatus, nisi Themistocles recitasset oraculi sententiam. Quam ob rem hīc quidem ne respuenda fuerit somniorum diuination, communem habens & cum aliis, & cum oraculis obscuritatem solertiāque.

Sed maximè inter omnes disciplinas hæc capeſſenda est, quoniam ea ex nobis est, ac interna & pecu-

¹ O mnīs quippe diuinationis anfractibus scaturit: ideoque oportet somniorum interpretationem sagaci atque solerti animo predictum esse.

² Apollo Loxias cognominatur, id est flexuosus, vel quod obliquum circum ab occasu ad Orientem pergit; vel quod responsa perplexa dabat. vide Macrobius. primo Saturn. & Suid.

1
*Mēs, id est, intelligē-
 tia nunquam à veri-
 tate aberrat, ut ait
 Arist. 3. de Anim.*

2
*Pythagorica & Pla-
 tonica.*

3
*Mens agit cum cogi-
 tat & intelligit.
 Aliud enim est quod
 vivimus, aliud quod
 cogitamus. Nam dor-
 mientium mens non
 anima sopitur: & in
 furiosis mens extin-
 guitur, anima manet:
 & ideo non exanimēs,
 sed dementes vocantur.*

4
*Per communionem,
 Græcè τῶ κοινῷ
 quinque sensuum so-
 cietatē intelligit, quæ
 ita rerum absentium
 imagines representat,
 ut eas cernere oculis,
 ac præsentēs habere
 videamur.*

5
*Platonis sententiam
 sequitur qui τῶν γε-
 νομένων ἀγαθῶν
 μετὰ omnium rerū
 quæ sunt ideas in
 mente collocat. Plat.
 Phædone.*

liaris vniuscuiusque animi. Mens
 siquidem obtinet species eorum quæ
 sunt, ait vetus philosophia: Nos au-
 tem superaddemus, animam esse eo-
 rum quæ fiunt: Quandoquidem ea
 est ratio mentis ad animam, quæ est
 eius quod est ad id quod fit. Ergo
 vicibus alternis, ordinēque mutato,
 primum ad tertium, & secundum
 ad quartum, ac præposterē sumen-
 tes, nihilominus veraces fuerimus,
 sciētiæ terminos sequentes. Sic
 ratione & argumentis demonstra-
 tum sit id quod à nobis constitutum,
 nimirum quod species eorum quæ
 fiunt habet animus. Habet utique
 omnes: sed congruentes promit, &
 illuminat imaginationem, per quam
 comprehensionem rerum illic ma-
 nentium, habet animal. Quemadmo-
 dum ergo neque mentis actiones
 sentimus, priusquam eas communioni
 vis animi moderatrix manife-
 stas fecerit, & id quod ad eam mi-
 nimē venit, ignoratur ab animali:

Sic neque eorum quæ sunt in pri-
 maria animi parte perceptionē habe-

mus, priusquam in¹ fantasiâ venerint ipsorû imagines: Et apparet vita hæc esse parum² diminuta, nec-non in proprietate naturæ subsistens. Sensuum quidem certè organa præstosunt in ipsa. Etenim colores videmus, crepitus audimus, tactuûmque maximè pungentem perceptionem habemus, nullam efficiendi vim habentibus instrumentalibus partibus corporis. Num igitur angustius perfectiûsque est hoc genus sensuum? Atqui per ipsum etiam cum Diis sæpenumero commercium habemus, & increpantibus, & futura prænunciantibus, ac reliquis in rebus nostri respectum habentibus. Itaque si cui certè thesaurus fuit pro dono somni, haud in admiratione habeo, si quis somno sepultus ineruditus, postea ubi Musas somniando conuenerit, & partim cum eis loquens, partim eas audiens, poëta industrius est effectus, veluti tempus nostrum tulit: nec istud nimis est admirabile.

Prætermitto equidem etiam infidias significatas, & quibusnam so-

¹
Arist. sententia hæc est qui nostram scientiâ à sensibus pendere existimat: est enim fantasia spiritus communis.

²
Quamvis dicat Ovi. li. 2. de amorib. Stulte quid est somnus gelide nisi mortis imago?

³
Alludit ad Ennium qui scripsit somnio se admonitum fuisse, ut nimirum Homeri in suum corpus transmigratione per ueterem. $\psi\chi\omega\sigma\iota\gamma$. Hanc autem anima de corpore in corpus commigrationem ab Aegyptiis sumptam esse innuit Herodotus in Enterpe. Hinc Persius, Nec in bicipiti somniasse Parnasso Memini, ut repete sit poeta prodire,

Nam animo perturbacionibus concitato, velut agri somnia vana finguntur species, vt nec pes, nec caput vni reddatur forma. Hor. in arte. animus enim corporis doloribus quodammodo congruit. Cic. 5. Tusc.

Quæ nequaquam fallit, an enim Arist. in lib. de anima vñ xj ἐπισήμω δὲ ἀληθείᾳ. i. intelligentiam & scientiam numquam falli & aberrare à veritate.

Quia spiritus fantastus varias inter dormiendum ob oculos ponit rerū imagines.

Diuinationem vult dicere, quæ ex intelligentiæ ac sedate fantasie copulatione emergit.

Per semē internum μεταπορίκως animum rationis compositionem intelligit.

mnus medicus indemnem effecit morbum: Sed quando ad absolutissimas eorum quæ sunt speculationes viam animo patefecerit, huic quidem nulla cupiditate affecto, neque locum accessu difficilem animaduertenti, id fuerit in his quæ sunt supra naturæ² verticem erectum esse, & coniungere cum eo quod sub³ intelligentiam cadit eum qui tantopere aberrauerit, vt vnde venerit³ ignoret. Sed si cui videtur quidem res magna hæc vitæ institutio, in fantasia verò sat præsidij non ponit, ac nequaquam per ipsam beata⁴ cōnexio suppeditetur, sacras audiat vaticinationes, quæ loquuntur de discrepantibus viis. Post igitur totam enumerationem domesticorum subsidiorum ad sublimiorem meditationem, per quam facultas datur semen interius amplificandi, His quidem (inquiunt) vt luminis cognitionem adipiscerentur dedit Deus eruditione acquisitam: Alios verò etiam dormientes suæ virtutis fructus participes fecit.

Vides ut ex aduerso distinxerunt
disciplinarum felicitatem; Hic qui-
dem inter vigilandum (aiunt): Ille
verò inter somniandum eruditur.
At vigilando quidem homo est qui
docet, dormientem porro Deus suæ
virtutis fructus participem facit: Ita
ut idem sit discere atque obtinere.
Nam fructuosum ac fecundum red-
dere, amplius est etiam quàm do-
cere. Verùm id quidem à nobis as-
sumatur ad ostendendam dignitatem
quæ est in fantastica vita, aduersus
eos qui non admittunt etiam quæ
leuiora sunt in ea: ut non mirum sit, si
ita intelligant illi qui propter exi-
miam sapientiam adhærent ac de-
diti sunt rebus, quæ repudiata sunt
ab oraculis. Aiunt enim, Hostiis &
intestinis non moueor: Hæc omnia
ludicra sunt, & ut ea aspernemur
suadent oracula. Qui nimirum vul-
gi facultatem excedunt, artes qui-
dem rerum futurarum alij alias ac-
cipientes æquum censent eas exer-
cere: Somnia verò despiciunt, ut rem
apertam, cuius communicatio est æ-

*Vt Iosephum Gen.
37. & Pharaonē 41.*

Ironia.
3
*Secreta quædam Ae-
gyptiorum & Chal-
deorum intelligit:
Qui futura præci-
nendo plerumque
præscita stupenda re-
censebant. Cæsar. Rodig.
lec. antiq. li. 3. cap. 3.*

¹
*Qui in hoc plebeium
 & rerum inscium su-
 perat, quia docendo
 presentibus, scribendo
 absentibus posterisque
 prodest.*

²
*Fantasia & sensus
 communis re & sub-
 iecto eadem sunt, sed
 ratione distinguuntur:
 Et sensus iunctos ve-
 luti è quadam im-
 pulsione oblata ex-
 trinsecus, Cic. 1. Aca.
 fantasiam nominat.*

³
*Arist. in li. de mun-
 do spiritum vocat
 substantiam illam a-
 nimatam & genita-
 lem in stirpibus &
 animantibus existentē
 & per omnia pertin-
 gentem: sed eum ap-
 pellat Plat. in Sym-
 pro. anime currum,
 ut anima cogitatio-
 nis domicilium est.*

que literarū ignaro doctoque. Quid igitur in hac ratione ¹ doctus? quia amplius obtinet quàm vulgaris homo. Atqui & alia bona, & eorum quidem potius amplissima & apprimè communia proponuntur. Sole enim neque diuinius, inter ea quæ sub visum cadunt quidquam est, neque publicum magis. Quod si propriis oculis inspexisse Deum res est beata, ² per fantasiam assequi, ad honoratiorem spectat aspectum. Si quidem ipsa sensus est sensuum: quoniam spiritus fantasticus communissimum est sentiendi organum, & corpus primum ³ animi. Sed ille quidem in interioribus latet partibus, & animalis principatum tenet, non secus atque in arce. Nam circa ipsum omnem capitis molitionem & compagem extruxit natura. Auditus autem & visus sensus non sunt, sed sentiendi instrumenta sensui communi ministrantia, veluti ianitores animalis reginæ denunciantes ea quæ extrinsecus obiecta sunt, à quibus impelluntur externi sensus.

¹Ea quidem fantasia sensus est suis omnibus partibus absolutus: etenim toto audit spiritu, totoque aspicit, & reliqua omnia potest. Dispensat autem suas vires, aliam per aliud, & ²erumpunt ex animante, vnaquæque separatim, ac sunt veluti quædam rectæ lineæ ex centro fluentes, & in centrum descendentes: Vna quidem omnes quoad ³communem radicem, multæ autem quantum ad progressum. Sanè quidem maximè est animalis ille sensus qui ex obiectis ac propositis instrumentis percipit: Diuiniior autem & animo coherentior est, immediatus sensus. Quod si sensus corporeos propter cognitionem in pretio habemus, propterea quod maximè scimus ea quæ vidimus, fantasiam damnemus veluti sensum fraudulentiorē, oblitī videmur, quoniam neque oculus omnia vera demonstrat: Sed hic quidem neque ostendit: Ille verò decipit, & præter naturam eorum quæ videntur, & per quæ cernuntur. Interuallis enim mi-

¹Philosophi fantasiam sensum vocant communem, ad quem reliqui omnes sensus referuntur, tanquam ad inducem, sicut quinque digiti ad manum connexi pertinent.

²Per quinque enim sensus, qui ut ait Cic. prima Tusculana sunt quasi animi fenestrae, per quas etiam vitiorum est ad animum introitus. Hinc illud propheticum, mors intravit per fenestras vestras.

³Hic est communis illa sensus, qui ut ait Plat. in Theat. per quinque organa, quasi per meatus ab una quadam anime vi singula sentiit, & in hunc undique est singulis corporis organis, ut ad centrum circuli è circumferentia lineæ, variae passionēs influunt.

1
*Animorum morbi
 vitia sunt inueterata.
 Cic. 3 Tusc.*

2
*Solent enim talia si-
 mulacra in somnis
 fallere mentem. Lu-
 cret. lib. 5.*

3
*Qualis est Aegyptio-
 rum, mystica nempe
 & sacra, quod in
 Epinomide probat
 Plato: unde constat
 magnos viros in Ae-
 gyptum enauigatio-
 nem suscepisse, ut tan-
 torum arcanorum
 compotes euaderent:
 Cael. Rhodig. sed apud
 Christianos diuini-
 efficitur animus ieiunio
 ac religionis re-
 rumque diuinarum
 contemplatione.*

4
*Nam præterquam
 quod separatim suis
 angoribus & mole-
 stius implicatur ani-
 mus noster, etiam
 corporis congruis do-
 loribus. Cic. 5. Tusc.*

nora & maiora ea apparent, & quæ
 sunt in aqua, maiora: remus porrò
 fractus occurrit.

Et præ impotentia sua oculus mē-
 titur: lippiens enim conturbata &
 indistincta demonstrat. Et quicum-
 que spiritus fantastici ¹ morbo labo-
 rat, ne exigat perspicua neque dilu-
 cida ² spectra. Quis autem eiusdem
 sit morbus, & quibus rebus lippiat &
 crassior efficiatur, & quibus purgetur
 incorruptusque reddatur, & in na-
 turam regrediatur, ex, occulta disce
 philosophia, à qua etiam per expia-
 tiones lustratus, diuinius euadit. Hæ-
 que insinuationes properant, prius-
 quam introducat Deus spiritum fan-
 tasticum. Et quisquis eum in vita
 secundum eius naturam purum ob-
 seruat, prompto vititur: Ita ut hac ra-
 tione rursus sit cōmunissimus. ⁴ Sen-
 tit enim spiritus iste animi affectio-
 nes, nec affectibus spoliatur per se,
 ut ostreorū inuolucrum. Ille quip-
 pe contentionem & oppositionem
 habet etiam aduersus præstantiores
 animi habitus affectionesque. Ve-
 runtamen

runtamen primum ipsius & proprium vehiculum bonitate cumulati quidem, subtile & ætheriū efficitur: de-
 prauati autem crassam, stupidam ac terrenam induit naturam.

1. Hinc Pers. 3. sat.
 Non pudes ad mo-
 rem discincti viueri
 Natte? Sed stupe
 hic vitio.

Is enim prorsus intercapedo est rationis eiusdemque priuationis, & incorporei ac corporis, communisque amborum terminus, & per hunc diuina cum infimis coeunt. Et hoc pacto arduum est naturam eius philosophia designari. Mendicat enim quidpiam sibi congruum ab utroque extremorum tanquam à vicinis, & vnica natura ea quæ vsque adeo semota sunt imaginatione concipit. Latitudinem quidem certè imaginatricis essentiae effudit natura in multas partes rerum. Descendit verò vsque ad animantia, quibus nequaquam adest intelligentia, neque tunc vehiculum est animæ diuiniore, verum ipsa à superpositis facultatibus vehitur, ea ꝑ ꝑecudis ratio cum sit, multaque per ipsam animalia sapiunt, necnon commode agunt. Atqui purgatur etiam in rationis expertibus, ut introducatur

2. Brutis enim solus adest spiritus fantasticus.

3. Ut equi generosi, canes obsequiosi, apes in mellificio, formica in sua repub. araneæ in texendo, quæ in nidificando.

1. *Acatbarta demonia inter fantastica numerat, quia se quidem per sese cognoscunt: alia vero per insitas rerum imagines, quibus sunt re-fertissima. Hermolaus Barbar.*

2. *Solus enim visibilium atque invisibilium creator deus secreta cordium novit.*

3. *Cum ratione.*

4. *Mens & intelligentia synonyma sunt: differunt tamen ut lumen & lux.*

5. *Vt Plato cum in Phaedone ideas esse asseuerat.*

6. *Nam ab initio anima cum mortalis corporis vinculis includitur, amens efficitur. Sed postquam nutritionis & augmenti viuis lenius minusque fluit, tunc homo prudentior efficitur.*

Plato in Timæo.

7. *Que opinione clarior est, & scientia obscurior.*

Et ut se habet essentia ad generationem, intelligentia ad opinionem, scientia ad fidem, ita cognitatio ad imaginem. Plat. 7. de Repub.

quidpiam excellentius: Et cuncta dæmoniorum genera quoad essentiam creata sunt tali vita. Illa enim secundum totam ipsorum essentiam, & imaginaria sunt, & in his quæ fiunt fantasia¹ ducuntur.

Homini verò multa per ipsam & solam vel cum alio³ plura imaginatione adsunt. ⁴ Intelligentias enim haud visionis expertes constituimus, nisi¹ quispiam in minimo temporis puncto tandem contrectationem habuerit formæ materiæ expertis. Sed super fantasiam prospicere, non minus arduum est quàm beatum. Intelligentia enim (inquit Plato) & prudentia res est exoptanda ei qui etiam ad⁶ senectutem peruenerit, imaginatione priuatam dicens. Quòd hæc quidē obiecta & mortalis vita⁷ imaginationis est, vel intelligentiæ imaginatione vrentis. Is quippe spiritus animalis quē etiā animū spiritualem appellarunt felices [& in philosophia præstantissimi] & Deus, & genius varius, & simulachrum fit, & pœnas in co luit animus. Nam inter oracula

conuenit de ipso cum somniorum visionibus, eam quæ illic est animi vitam comparantia. Et philosophia ad stipulatur primas viuendi rationes secundarum præparationes esse, & optimi habitus in animis eum extenuantis, & abstergentis squalorem deterioris.

Itaque naturalibus attractionibus vel sublimis eleuatur propter calorem & siccitatem: Et is *vtrique spiritus est animi' alarum iunctura. Et illud rursum, Siccus est animus sapiens, nihil ad aliud Heraclito tendere coniectamus; aut crassus & humidus effectus terræ cauernas ingreditur, naturali propensione delitescens & irruens in subterraneam regionem. Locus enim iste madentibus spiritibus est conuenientissimus. Et illic quidem infelix atque 'laboriosa vita est, Licet autem labore, & tempore, & aliis vitæ generibus, vt animus purgatus emergat. Exorta enim anima ambiguum cursum currit, & vicibus alternis versatur cum peioribus ac melioribus. Quam mutuatur quidem è glo-

* Vel, hæc purgatio spiritus phantastici. Nic.

1. Virtus que in veri inuestigatione, & ea que in actione consistit, due sunt animi ale, vel intellectus & voluntas gemine sunt ille Platonice animi ale, quarum adminiculo ad Deum volare potest, quoniam per eas volat ad omnia.

2. De his animorum cruciatibus vide Plat. decimo de Repub. in narratione Eri viri Armenij.

bis cœlestibus principatum obtinens animus descendens, atque illam veluti nauiculam ingressus, cum crasso corporeoque mundo commercium habet. Hoc autem suscipit certamen, vt aut spiritum fantasticum sibi conciliet, aut nequaquam simul cum eo maneat.

1. *Eas (ni fallor) expiationes intelligit, quibus spiritus fantasticus purgatur, nimirum sobrietate, ieiunio, inuidie carentia, charitate non ficta, ac rerum æternarum contemplatione, cuius cum due sint partes, vnā in iudicio, alterā in imperio assignat Plato, in ciuili vel de regno.*

2. *Huius feminis intellectualis vis tametsi corpori unita sit, non tamen educta est de potentia materie, sed à Deo immortalis de nihilo creata eo tempore quo infunditur in humanum corpus. Sunt & aliæ naturæ intellectuales, quæ nō cōmunicant in materia cum corporalibus, nam materie expertes sunt, & intelligentiæ abstractæ dicuntur, vt angeli, & figuræ mathematicæ, forma scilicet à materia seiunctæ.*

Vix enim, sed fieri potest vt dimittat minimè parentem. Haud quippe fas est perspectis expiationibus diffidere. Turpis autem reditus fuerit eis qui non reddunt alienum, sed circa terrā relinquunt quod desuper emendicauerunt. Et istud quidem vni, & alteri munus fuerit expiationis ac Dei. Spiritus porrò fantasticus eam naturam habet, vt semel insito in se animo aut adiuuamento sit, aut eum trahat, aut trahatur ab eo: Prorsus tamen cum eo viuunt, vsque ad reditum vnde venit.

Itaque improbitate onustus patiter attrahit animum qui indulserit ipsi vitiorum grauitate onerari. Et istud est seminarium quod vaticinia territant in nobis, rationis capax: Neque

deorsum inclineris in mundum ob- *Chaldaicum oracu-*
 scurum, cui gurgēs profundus perpe- *lum.*
 tuō infidus, sublatratus est, atque tar- *“*
 tarus vndecunque caliginosus, for- *“*
 descens spectris & imaginibus ge- *“*
 stiens, demens. Menti enim quomo- *“*
 do honesta res esset vita stolidā de-
 mēsq̃ue?

Simulachro verò, tūc propter quan-
 dam spiritus concretionem, ima re-
 gio conuenit. Simile¹ quippe gaudet
 simili. Quod si vnum ex ambobus
 cōpulatione fit, mens etiam immersa
 fuerit in voluptate. Atqui malorum
 hoc extremum est, præsens malum
 minimè sentire. Istud enim est neque
 emergere quærentium, veluti² scir-
 rhus, eò quòd non amplius ægritudi-
 nem adfert, nec admonet salutis re-
 cuperandæ. Et ob id res est sublimis
 pœnitentia. Qui enim improbat ea
 in quibus versatur, fugam molitur.
 Et expiationis pars maxima³ volun-
 tas est. Huic enim porrigunt manum
 facta & dicta: Sed ea absente ignaua
 est & inanis omnibus expurgatoria
 ceremonia, mutila videlicet atque

1. *Arist. 9. Eth.*
ὁμοίον ὁμοίῳ φί-
λον.

2. *Scirrhus insensi-*
bilis curam non reci-
pit: & quicquid co-
hæret agglutinatum-
que vehementius est
σκιρῶς dicitur.

Gal. 14. Therapeut.
interpretatur ὄγκον
σκληρόν ἀνώ-
δυον. 1. tumorem
durum citra dolo-
rem, sed ita ut adsit
sensus aliquis.

3. *Voluntas enim*
Hermolao Bar-
baro, ratione con-
stans suarum actio-
num est domina, &
ad res fugiendas per-
sequendasque accom-
modatior quàm vis
contemplatiua.

1. *Fœdus vult dicere quod est inter voluntatem & intelligentiam, quia voluntas animum & corpus mouet ad operandum, ut ad res desideratas accedant.*

2. *Quia animus mundanis agitatibus procellis quam quietus dulcisque suus in deo portus rectius intelligit.*

3. *Hinc Plato in Phedone ait, nostram scientiam nihil aliud quam reminiscen-
tiam esse, eo quod anima ante & post corpus viuat.*

4. *Verbo seruili usus est ad maiorem emphasim, quod anima voluptatibus indulgens, & rerum materia constantium oblectatione capta, seruire dicatur.*

priuata maximo¹ fœdere. Ea de causa hîc & illic vtilitatem maximam atque optimam rerum ordini temperies præbet, tristitiam ex aduerso introducens, ac temerario gaudio animum expurgans.

Et quæ ultra meritum nuncupantur calamitates, magna ex parte conferunt ad abrogandum affectum quem habemus in res terrenas atque caducas. Ac prima prouidentia² earum gratia sese applicat & adiungit prouidentibus, per quas incautis & improvidis minimè creditur. Ut nequaquam detestetur materiam animum in nullum malum circa res caducas impingens. Quapropter vulgares fœlicitates putare fas est insidias contra animos excogitatas ab inferiorum præsidibus. Itaque quodnam sit quidem exeuntibus obliuiosum poculum, alius dicat. Ingresso autem in vitam animo³ lethæum præbetur poculum, quæ hîc in terris est suauitas. Paupercula siquidem & indotata in primam vitam sponte descendens anima mercedis loco seruitutem⁴ induit. Sed

istud quidem erat quoddam naturæ mundi ministerium explere, huicque satisfacere, diuinis Adraſtiæ institutis ita imperantibus : Donis autem materiæ illuſa conſimili affectu incitatur, quo liberi ingenuique ad præſinitum tempus precio conducti, qui ancillæ præſtanti forma irretiti, manere eligunt, amicæ domino inferuire ſpondentes. Ac nos videmur materiæ naturæ conſentire, quòd pulchra ſit & elegans, cùm tandem delectationem capimus ex profunda opinionione propter aliquod ex his quæ videntur eſſe tum corporis tum fortunæ bona. Ea porro noſtram aſſenſionem ſchedulam occultam admittit, etſi diſcedere tanquam liberi ſtaruimus, profugos ac deſertores eſſe denunciat, & reducere contendit, ac veluti fugaces retinet, ſchedulam recensens. Tunc igitur vel maximè animus & robore indiget & adiutore Deo. Vt non triuiale ſit certamen, pactum eius irritum facere, forſitan verò hoſtiliter perrumpere. Poenæ namque materiales tum certè etiam

1. Nam cùm omnia nobis incerta ſint, veritãſque demerſa deliſceſcat, meritiò opinio dominatur, vincitque naturam, & cum inſcitia vita inoleſcit : quod probatur ex Arceſila & Carneadis ſententia, qui dicere ſolebant percipi nihil poſſe.

sine fatali necessitate mouetur aduersus cōtumaces ad ipsius leges. Atque hæ profectò ærumnæ sint, quas Herculem sustinuisse aiunt diuina verba.

1. Qui ante muneribus materie corruptus erat.

2. Vitia materia concreta intelligit, quæ longè remota sūt à natura animi, quæ simplex est, & vni-formis.

3. Homerus enim Iliad. ultimo ait Iouem ex duobus donis, bona & mala hominibus distribueret. Sed carpitur à Platone. de rep. quòd Deus solus quidem bonorum causa dicendus sit. qua de re vide Plutarch. in Opusculo de animi tranquillitate, & de exilio.

4. Omnis enim commoditas, ut dicitur, sua fert incommoda secum. Ideoque Iuuenalis Sat. x. docet stultia esse hominum vota, qui mentis affectibus inferuientes à diis multa petiūt, tanquam bona quæ eis maxime sunt permixta. Omnibus in terris &c.

Ac si quis alius libertati constanter animum adiecit, donec illuc spiritum fantasticum transmittat, quò minimè perueniunt naturæ vires. Quod si

intra cancellos & limites materiæ ac naturæ tumultus fuerit, attrahitur, & opus est acerbioribus concertationibus. Iam enim velut aliena despiciunt, ac si de ascensu desperent, pœnas exigit illius conatus: & porrigit vitam non ex ambobus adhuc donis, quæ Homerus latenter innuit

partes esse duas materiæ. Et Iupiter ipsi in illo versu, Deus est materiæ princeps, duplicis doni fatalis dispensator. A quo bonum quidem nunquam mittitur non permixtum. Iam verò quispiam simplicis cuiusdam rei deterioris est particeps effectus. Prorsus autem omne vitæ institutum in errore est, qui minimè post primum lapsum recurrit. Obserua igitur in quanto interuallo spiritus hic fantasticus

sticus versatur . Declinante quidem deorsum animo, dicebat oratio, quoniam opprimitur atque subit quousque incidat in tenebrosum & vndique caliginosum locum.

Sed ascendentem etiam comitatur quoad sequendi facultas sit . Et sequi potest donec in maximè oppositum & omni ex parte fulgentem locum venerit . Audi etiam hac de re vaticinia dicentia : Non in eminenti ac sublimi loco materiæ purgamentum relinquet ; sed vt simulachro pars est in loco vndique fulgente . Is autem controuersiam habet cum vndique caliginoso . Nam quid acutius in his versibus quispiam cernere posset ? Non enim solum in globos cœlestes reducere videtur illinc venientem naturam , sed si quid ex ignis & aëris summitate in imaginariam naturam descendens attraxit , antequam terrenum induerit tegumentum , & istud , aiunt , cum validiori parte transmittit . Nam materiæ excrementū haud fuerit diuinum corpus . Atque à ratione non abhorret , vt ea quæ com-

1. *Ubi tria anima*

vehicula: primum
quidem immateriale,
& simplex. 1. celeste:
alterum materiale &
simplex. 1. aërium:
tertiū materiale at-
que compositum, hoc
est ex elementis qua-
tuor constitutum.

Cal. lib. 17. cap. 16.

2. *Animum adeo*
immortali de nihilo
creatum corpus in-
uolatum appellat,
quod simplicissimum
sit ac perenne, &
aspectum ratiūque
effugiat: sicuti an-
gelicum corpus omnis
est materie expers.

Cal. lib. 2. cap. 5.

3. *Quandoquidem*
spiritus fanaticus
mediam obtinet na-
turam inter animum
& corpus: quia ut in
mundi harmonia
unus sit absque in-
termissione totius
naturæ contextus,
animi nostri per to-
tam substantiam per-
maneant necesse est,
& per particulas
quasdam mutantur.
Permanent quidem
ut angeli penitus im-
mortales, quorum
neque substantia ipsa

munē habent naturam, & in vnū tē-
dūt, nequaquam omnino laxata sint,
& maximē quibus regio est finitima.

Quemadmodum ignis subinde sub-
sequitur corpus orbiculare, & non si-
cuti terra eorum quæ sunt extrema.

Quod si præstantiora deterioribus
obedientia ex consortio detrimētum
percipiunt, & confert ad materiam
corpus incorruptum & inuolatum,
velut ei vendicatum cui concessum
est in illo congressu imperium obti-
nere: fortassis etiam inferiora mini-
mē reluctantia contra animi effica-
ciam, sed morem gerentia, cūque
sequentia, ac mediam naturam nul-
latenus distractā præbentia, vnā cum
primæ naturæ principatu, ætheria
efficiuntur simulque transmittuntur,
si non ad summum vsque, at saltem
præteruehantur ad elemētorum api-
cem, & locum experiuntur vndique
luminosum. Obtinēt enim (aiunt)
quandam in eo portiunculam, hoc
est in gradu quodam loci orbicularis
versantur. Verūm hætenus ista qui-
dem dicta sint de parte quæ ab ele-

commutatur, nec ulla
vis, nec operatio. At-
que adeo communis
illa cum celestibus
contemplatio, volun-
tas & actio animo-
rum nostrorum sub-
stantias coegit esse
perpetuas. Potentias
verò aliquas siue
operationes quādoque
cessaturas, indicat
nobis illa cum brutis
mortalibus operatio,
cultui mortalis cor-
poris penitus man-
cipata.

I. Ex Platonis
sementia hoc dicit.
Plato enim in Pha-
done ait, quod anima
que pura discesserit,
corporeum nihil se-
cum trahens, ad ali-
quid sibi simile, diui-
num, immortale &
sapiens abit. Que
verò quidpiam gra-
ue, terrenum & visi-
bile secum trahit, ab
eo granatur, & ad
visibilem trahitur
locum, metu inuisibi-
lis, & (ut fertur) cir-
ca monumenta sepul-
chræque versatur. Et
qui ventri dediti
per inertiam atque
lasciviam vitam ege-
runt, neque quidquam

mentis procedit, & credere fas est &
non credere.

Sed fieri omnino nequit, quin ani-
mo, prout eius natura postulat, re-
uertente, illinc veniens corporea sub-
stantia è cadauere exurgens simul
eleuetur globisque celestibus coapte-
tur, id est veluti in familiarem natu-
ram prouchatur. Extremæ autem hæ
sunt duæ sedes fortitò obtingentes,
vna quidem vndique caliginosa, al-
tera verò omni ex parte luminosa,
beatitudinis & miserix postrema oc-
cupantes. Quot porrò putas interim
regiones in mundi latitudine partim
luminosas, partimque tenebrosas, in
quibus omnibus viuit animus cum
hoc spiritu fantastico, formas & mo-
res vitæque commutans? Sursum
vtique recurrens ad propriam & con-
uenientem generositatem, veritatis
promptuarium est. Liquidus enim,
syncerus, lucidus atque intemeratus
est, Deus cum sit, nec non propheta si
velit. Delapsus autem caligine ob-
ducitur, & inordinatus efficitur, men-
titurque. Nam caligo & nequitia

penſi pudoriſque habuerunt, decens eſt aſſuſos ſimilitudine ſubire. *Spiritus haud eſt capax, efficaciarum rerum verarum.*

Qui verò iniurias, tyrannides, rapinas præ ceteris ſecuti ſunt, in luporum, accipitrum miluorumque genera par eſt perirare. In medio verò cùm ſit, in quibusdam hallucinatur, alia autem aſſequitur. Diſcernere potueris hunc in modum etiam naturam dæmonicam in quolibet ordine. Nam aut pro-

1. Vnde recte colligit Calius lect. ant. lib. 17. cap. 3. *Mentis alienationem duobus modis fieri, quia aut non bene imaginamur, aut parum recte recordamur.* ſus aut propemodum vera loqui, diuinum eſt, aut non procul à diuinitate. Quod autem eſt fallax in vaticiniis nunquam quieſcit inuolutis in materia rebus indulgens & ambitioſum. Ita enim induit & officioſe colit ſubterraneum ſemper Deum & antiquiorem genium, & inſilit, occupatque locum naturæ capaciori paratum & accommodatum. Et animi qui in homine eſt conſtitutionem hinc deprehendimus, cui ſpiritus ſtaſticus ſyncerus eſt & ſuis finibus contentus, & inter vigilandum ac ſomniandum veras rerum imagines admittens, is promiſſionem habet, quantum attinet ad animi habitum, præſtantioris ſortis. Ac potiſſimum phantaſmatibus & viſis quæ promittuntur & circa quæ verſatur, quando mini-

mè ab alio extrinsecus turbatur, in
 quali constitutione sit animalis spiri-
 tus solerter & ingeniosè quærimus,
 suggerente philosophia ad id existi-
 mationem ac iudicium, quemadmo-
 dum educari & institui debeat ipse, &
 curandum sit ne vnquam oberret.
 Educatio autem optima fuerit, iuxta
 conuenienti speculatione intelligen-
 tem operari, atque omnino pro viri-
 bus intellectualem vitæ¹ procinctum
 fieri, insolentium ac proteruorum
 spectrorū conatus præueniendo. Istud
 enim est ad præstantius deflecti, ac
 deterius tolerare non posse, quatenus
 necesse sit tantummodo hominem
 cum eo commercium habere. Sagax
 autem & intelligens mentis conce-
 ptus res est maximè ressecans ea quæ
 conspirant aduersus spiritum. Nam
 ipsum latenter subtiliorem reddit, &
 in Deum attollit. Idoneus porrò ef-
 fectus trahit affinitate spiritum diui-
 num ad animi commercium. Veluti
 quando præ crassitudine & concre-
 tione in arctum simul redigitur mi-
 nórque euadit, quàm vt impleat loca

1. Verbo castrensis
 vititur, quia aduersus
 demonum insidias
 tanquam in procin-
 ctu standum est:
 vita enim hominis
 militia est super ter-
 ram, ait patientia
 speculum,

ei designata à Prouidentia, quæ hominem formauit:

I. Quia periculosus fuisset contactus duri ad molle: cerebri, ut tradit Arist. primo historia animal. habet suo in medio plerisque cauum quoddam exiguum.

Isti verò sunt cerebri cuniculi seu concauitates: tunc natura in ipsis rebus inane & vacuum non sustinente, malignus atque versutus intromittitur spiritus. Ecquid non patiatur animus si malorum depellendorum fiat contubernalis? Nam loca ob id ipsum comparata ut sint spiritus, natura est ut aut deteriore aut præstantiore plena sint. Verùm illud quidem impiorum est pœna, quod in ipsis diuinum est contaminantium: Hoc verò pietatis extremum, aut quod in extremi propinquo est. Sanè quidem nos de somniorum diuinatione verba facere exorsi, quò minimè ipsum homines aspernentur, sed colant, quippe quæ vitæ commoditatem exhibet, ea de causa naturam phantasticam curiosè tractauimus. Ex hac porrò disputatione quod quidem hîc vtile est, minus elucescit: sed spiritus incolumis præstantior est fructus, & animi institutio, & sanctus omnino prouentus. Itaque etiam pietatis quædam

meditatio est, tentare ut in nobis ipse sit fatidicus.

Ac iam nonnulli talis spiritus ergo præscientiæ desiderio inescati, mensamque turgidā deponentes, diuinam omnisque fastus expertem sibi proposuerunt, & cubile studiose selectati sunt nitidum & incontaminatum. Nam quatenus quispiam suo lecto tanquam tripode Pythio usus est, multum abest ut traducat in eo noctes proteruitatis ac petulantiae testes: ille verò & Deum adorat & deprecatur. fit autem ingens & amplum id quod sensim componitur, & quod propter aliud efficitur in maius desinit, ut qui procedunt Dei amore detineantur, eique tandem coniungantur qui ad id primum animum non intendebant. Nequaquam igitur rationi congruum fuerit rerum futurarum præcognitionem contemptui habere, ad res diuinas tendentem, & id quod propemodum consistit in hominis viribus preciosissimum obtinentem. Neque enim propter id minoris æstimanda quæ hîc est utilitas,

1. Pythiam vel Delphicam mensam, seu corinam (ni fallor) intelligit, quæ quoniam tribus fulciebatur pedibus, tria vaticinationis tempora anigmatisè significauimus, eam tripoda vocarunt.

Insuiit ergo ex sapientie penetralibus certiora depromi oracula, quàm ex tripode Apollinis. Hinc Lucretius lib. I.

Quanquam multa bene ac diuinitus inuenientes, Ex adyto tanquam cordis resposâ dedere Sanctius & multò certa ratione magis, quàm Pythia quæ tripode Phœbi lauroque profatur.

animo cum Deo commercium habente, quia ad contactum præstantiorum admittitur.

Haud quippe erga animans est inflexibilis, & c. specula prospicit inferiora valdè apertius, quàm cum ipsis versans, atque commixtus rebus deterioribus. Quocirca quandiu tranquillus manet, dabit animanti simulachra eorum quæ eueniunt. Et id est quod prouerbio fertur, descendenter minimè descēdere, quando præstantius ac nobilius supra modum curam gerit inferioris. Hanc ego in re-

1. *Animus siquidem (ut tradunt Aegyptij) à corpore omnino seimctus omnem locum comprehendit, & tria in unum tempora complectitur. Nam cum se in suam naturam recipit, numini coniungitur, omnes & locorum & temporum terminos comprehendenti.*

2. *Notat Ammianus Marcellinus talium somniorum fidem ratam & indubitabilem fore, ni coniectura ratiocinantis fallerentur. Quare Eustathius somnia vocat Διοπέμνηα, ex Ioue missa, in illo Homeri versu, καὶ γὰρ τ' ὄν' ἀπ' ἐκ Διὸς ἔστιν, ex deo sunt: proinde ab Homero dicitur somnium Διὸς ἄγγελος Iouis nuncius.*
* *Hom. Odyss. 17.*

bus futuris prudentiam mihi que ipsi efflagito præsto adesse, liberisq; meis relinquere, ad quam non opus est, ut ij qui collectis sarcinis ad viam se accingunt, lōgum iter faciant, vel navigatione peregrina vtantur, tanquam ad Apollinis Pythii, & ad Iouis Ammonii oracula, sed fat est lautis manibus precibusque peractis dormire. At* Penelope irrigata posteaquā vestibus castis corpus induerat, Minervam deprecabatur. Ita poscemus somnum, quemadmodum fortassis

Homærus

Homerus poposcit. Et si id oneus fueris, Deus absens præsto est.

Quando videlicet etiã nec eas res molientibus quotidie auxilio est solùm cõsopitis. Atque ea tota est occupatio ceremoniæ, cuius gratia nullus adhuc paupertatem suam lamentatus est, velut eo pacto inferiorem habeat conditionem quàm diues.

Quædam tamen quæ præscientiæ ac vaticinii causa fiunt ceremoniæ, antistites, quemadmodum Athenienses tritremium præfectos, è maximo censu eximunt: atque opus est copiosis impensis, maximè verò etiam fortuna ad conuehendam herbam Cretensem, & pennam Ægyptiam, ósque Ibericum, atque adeò siquid prodigiosum in terræ marisque abditissimis locis enascitur & enutritur in occidente necnon oriëte Sole. Dicuntur enim hæc & talia multa de his qui artificiosè externam præfagiendi facultatem exquirunt, ad quas res quisnam priuatus ex suis rebus partis compar fuerit? Insomnium autem profectò cernit & qui in quin-

1 *Deus si quidem nihil intra causam molitur in natura infimo diuinitatis instrumento: nõsque somno sepultos nostre salutis, honoris & incolumitatis quibusdam signis ac visionibus certiores faciunt.*

2 *Gentium superstitionem sale Atico defricat Synesius, quippe qui in nugis cacodæmonum astutia inuentis suam substantiam temerè & inconsultò dilapidabant.*

1. *Medimnus, ut ait Suid. 6 modios continet, 72. sextarios, vel 108. libras.*

Censet tamen Bud. in 5 de Asses & part. eius ex Polybio, Medimnum

pro eo dictum, quod Latini modium dicunt. Sicula mensura quinquies modium capiebat. Sed Attico & Romano more probat Medimni senos modios cepisse.

2. *Zeugita tertij census homo in Solonis Repub. Plutarch. in vita Solonis.*

3. *Quod erat 12. drachmarum pro viro, & pro femina 6. ait Suid.*

4. *Id est ex familia Bute, qui sacerdotium habuit apud Athenienses, cuius posteri Butade dicuntur, Suid.*

5. *Mancipij fatui uomen apud Aristophanem in Aulibus.*

gentorum, & qui in trecentorum

Medimnorum censu est: Sed &

Zeugita nihilominus qui in propa-

gando prædio remotissimo occupa-

tur ut parcam & sobriam traducat vi-

tam. Sed & remex, & operarius eo-

dem modo, & qui æquali ciuitatis

iure utitur, & qui soluit colonarium.

Personarum enim non est acceptor

Deus, quisnam sit Eteobutades, vel

qui Manes sit nouitius. Eiusdemque

diuinationis popularis solertia, ap-

primè humana est: Ac simplicitas &

frugalitas magnopere studiosa: Et

quod minimè violentum, pium ac

religiosum est: & quod ubicunque

præsto est, minimèq; assumit aquam,

vel saxum, vel terræ voraginem, istud

quidem diuinissimum est. Quod au-

tem neque ullo negotio occupemur

propter huiusmodi diuinandi ratio-

nem, neque auferatur ab ipsa tem-

pus opportunum, id etiam primum

recitatu dignum est. Nam nemo re-

linquens quidpiam commodi & in

manibus, domum se contulit dormi-

turus, conuentione facta ab ipso cum

insomnio:

insomnio : Sed tempus quod necessarium est animanti elargiri ob naturam, haud sufficiente nobis eadem ad efficaciam vigilantiae, illud venit hominibus, adducens id quod certè communi prouerbio fertur, negotio maius esse quod perfunctoriè adiungitur, accumulans rem expetendam necessariae, & optimam viuendi rationem vitae. At præcognitiones quidem quæ ex distinctis instrumentis prodeunt, optabiles fuerint, si ampliore vitae partem sibi vendicantes, quidpiam concedant cæteris omnibus necessitatibus & actionibus.

Quarum si cuiquam impensè deditus fueris, molestè ad eam à diuinatione iuuaberis. Neque enim est cuiuslibet temporis, neque loci cuiusuis, ceremoniarum apparatus admittere, nec quæuis facilitas circumferendi instrumenta ad ipsum necessaria. Vt enim aliud nihil dicam, sed ea ob quæ nuper angustior effectus est carcer, rhedæ sunt aut concauæ naui onera. Quibuscum aliæ ceremoniarum partes transcriptores viri sunt & testes.

1 Vnde Agathon apud Athenæum τὸ μὲν πάρεργον ἔργον ὡς ποιεῖμεθα, τὸ δ' ἔργον ὡς πάρεργον ἐκπονεῖμεθα. i. Quod obiter faciendum erat, ei præcipuam operam impendimus: quod præcipue est opera, id obiter curamus.

2 Ex hoc loco patet Synesij tempore magicas ac necromanticas quorundam paganorum vanitates vixisse, in quas tamē ut irritas, inanes ac detestabiles, à magistratu animaduersum est.

1 Vnde præceptum
illud est Deuterom.

18. Nec inueniatur
in te qui lustrat filium
suum aut filiam, du-
cens per ignem: aut
qui ariolos sciscinetur
& obseruet somnia
atque auguria: nec sit
maleficus nec incan-
tator, neque qui Py-
thones consulat nec
diuinos, & querat à
mortuis veritatem,
omnia enim hæc a-
bominabitur domi-
nus. Vide etiam, 20.
Leuit.

2 Diuinitus infu-
sam adhortationem
intelligit, quæ Deus
puris castisque men-
tibus inter dormien-
dum vigilandumque
se communicat. Con-
firmat enim Lactā-
tius lib. 2. de Origi-
ne erroris cap. 17.

Astrologiam, auspici-
cia, auguria, & ora-
cula esse demonum
inuenta, quorum sit
tenebras offundere,
& veritatem caligi-
ne obducere.

Nam ita dictum verius est, nostræ æta-
tis tempore multa per legum mini-
stros indicante, à quibusdam reuela-
ta populi profani fuerunt spectacula
& auditiones. Ergo præterquam
quod miserabile est & absurdum ta-
libus incumbere rebus, ut quidem
mihi persuasum est, etiā Deo odio-
sum. Nam si quispiam vtrò minimè
præstoletur, sed vexatione ac moli-
tione sollicitet, similis est violentiam
adferentibus. Quod neque si fiat in-
ter homines, legislator inultum dimi-
sit. Proinde ultra hæc omnia, quæ
certè difficilia sunt, his qui hunc in
modum futurum inquirunt aduenit
etiam ut actio eorum irrita fiat, & ut
peregrini aliquò profecturi tanquam
huic arti repudium mittant. Opus si
quidem haud exiguum est quoquo
versum conuafare viatica ad eam ido-
nea. Verùm diuinationis quidem eius
quæ per somnium fit, vnusquisque si-
bi est instrumentum. Ita ut neque vo-
lentibus fas sit oraculum deferere.

Sed & cum manente vnà se domi-
continet, & cum peregrinante vnà

oberrat, simul militat, in eadem publica functione versatur, & vnà agriculturæ dat operam, simulque negotiatur. Eam neque leges malignæ ciuitatis prohibent, neque si velint, possent. Nam aduersus illos qui eam in vsum conuertunt, reprehensionem non habent: Ecquid enim dormientes perperam & iniquè agimus? Neq; tyrannus edixerit, ne qui sint somniorum obseruatores, non profectò, nisi etiam somnum & quietem ex imperio abdicauerit. At istud quidem insipientis est, eò quòd rem in viribus humanis minimè sitam decerneret: impii etiam, quandoquidem repugnantia & Deo atque naturæ præscriberet. Eundum est igitur ad ipsam & mulieri & viro, & seni & iuueni, & pauperi ac opulento, & priuato & magistratui, & vrbanò & agresti, & mechanico & oratori: non sexum, non ætatem, non fortunam, non artem excludit.

Cunctis vbiuis adest, Prophetissa prompta, strenua consiliorum moderator, taciturna, ipsa sacrorum prin-

ceps atque myſteriorum gnara ad bonum quidem nuncium perferendum. Ita ut cum ampliori afficiat voluptate qui eiſdem fructum præripuerit. Ad ſignificandum autem quod peius eſt, ut id auerſetur procúlque repellat.

1 In ea tamen caſſio eſt adhibenda, quia, ut aiebat Cato, quæ magna ſunt, ea puſilla facit, quæ puſilla prorsus tollit. Plutarch.

Eſt enim quatenus ſpes hominum genus paſcit, fructuoſa atque ſuauium porrigit, & quicquid præcautionis utilitatísque terror occupat, id omne ineſt in inſomniis, atque à nullo ita ſperare incitatur. Quanquam ſpei vehementia hunc in modum celebris ac ſalutaris in natura eſt, ut dicant elegantes ſophiſtæ, homines ne viuere quidem optaturos, ſi ſe haberent ut ab initio: Deſatigarètur enim propter ærumnas vitam circumuenientes, ſpem niſi ipſorum in naturam infudiſſet Prometheus perſeuerantiæ remedium cuius patrociniodefenſi fidelius exiſtimant id quod ſperatur, eo quod in cōſpectum venit.

2 Pandora ſiquidem priuſquam cum aliis euolaret, hominibus ut eos aſſidue vexaret, ſpem ſolam in dolio obturato reliquit, ut hæc eſſet humanarum miſeriarum ſolacium & leuimen, Heſiod. in op. perib. μένη δ' αὖ τῷ θεῷ ἐλπίς, ἐν ἀφ' ἧς κλοισι δόμοισιν ἔνδον ἔμεινε, πίδακ' ὑπὸ χεῖλεσσιν, ἃ δὲ δύνεαζε.

Spes autem hæc tantas habet vires, ut vinculus in laqueis, quando animi voluntati ſperare indulget, & ex vinculis eruitur, & in expeditionem proficiſcitur

ficiscitur, & mox¹ duplaris efficitur miles, paulatimque manipuli ductor, deinceps Imperator, & vincit & sacrificat, & coronatur, & ei adponitur mensa, si quidem velit². Sicula, si autem cupit, Medica. Ac certè pedum in vinculis detentorum obliuiscitur, quandiu vult esse imperator. Quanquam id omne, visio est somniantis, & vigilantis insomnium. Nam in eodem subiecto vtrumque consistit, in fantastica vt pote natura, quæ cum nos simulachra fingere volumus, vnum hoc exhibet fructuosum: vitam nostram hilaritate delinit, animumque sibi blandimentis spei errantis concilians, eam reuocat à molestia sensuum. Quando autem suo iure nobis spem obicit (istud verò fit dormientibus) pignus habemus à Deo somniorum promissum.

Ita vt iam quispiam animum instruens ad vsum rerum maiorum, quas eidem proposuit insomnium, geminum consequitur lucrum, & lætitiā ante factum, & sapiētem vsum eorum quæ iam aduenerunt, eò quòd

¹ Nam vt illi quæ ferat venantur, spe capiendi libenter laborant, ita qui bona spe ducuntur, letantur, vt sibi, patrie, suisque amicis proficiat. Xenoph. in dictis Mem. Socrat.

² Luxu redundantem mensam inuuit. Nam vt olim erant opibus florentissimi, ita voluptatibus ac deliciis addictissimi.

antea his de rebus consideratum est, tanquam ad ipsius vitam pertinentibus. Et ideo quam Pindarus spem in cælum euexit de viro beato verba faciens, quod utique dulcis cor augens iuuenum nutrix spes ei comes est. Quæ maximè mortalium versatilem animum gubernat. Dixerit quispiam non dici de ea, quæ est vigilantis, quandoquidem fallax est & captiosa, quam nobismet ipsis fingimus. Verùm id omne à Pindaro dictum est de laude brevis insomniorum partis. Proinde eorum diuinatione ingeniosè perquirens id quod apparuit spem certiore adfert: ut minime censeatur deterioris generis esse. Sed Homeri Penelope duplices somniorum constituit * portas, fraudulentamque facit dimidiam somniorum partem, eò quod in somniis industria non erat. Nam si artem ad ea spectantem caluisset, omnia per cornua exhibuisset. Quocirca ab Homero introducta est conuicta & inscitiae obnoxia quoad ipsum certè visum, cui intempestiuè diffidit. Anseres quidem

1 Spes enim est vigilantium somnus: & qui amat ipsi sibi somnia fingunt. Sed sic parati esse debemus, ut quicquid

De γρόμῳ acciderit, nihil animo sit nouum, ait Demost.

1. Olynth. Nam frustratio spei, & alius euentus quàm expectaris, perturbat & magnopere debilitat animos.

2 Corneam & eburneam, Hom. Odyss. 19. & Macro. li. 1. de somnio Scipionis. Nam cornu tenuatum visui peruenit, ebur non item. Virg. 6. Aen.

dem proci, ego verò tibi aquila ¹ auis
 sum Vlysses. Ille autem erat ² contu-
 bernalis, & apud eum garriebat per
 visum. Mihi videor propter hæc Ho-
 merum audire dicentem, quemad-
 modum rationi minimè consenta-
 neum sit somnia improbare, neque
 fragilitatem eorum qui his vtuntur,
 in naturam transferre visorū. Quam-
 obrem neque Agamemnon debet
 somniorum falsitatem improbare, vi-
 tiosè de victoria vaticinio significata
 coniectans: ³ Armare te Iupiter im-
 peravit capillatos ac superbientes
 Achiuos cū vniuerso exercitu. Nunc
 enim expugnare poteris urbem latas
 vias aditusque patentes habentem.
 Itaque procedit veluti prima vocife-
 ratione urbem expugnaturus, quo-
 niam (cūm toto exercitu) perperam
 audiuerat.

Quæ quidem vox dicit si vsque ad ⁴
 vnum Græcam nationem armauerit.
 Ei autem ⁴ Achilles atque Myrmido-
 num phalanx à militia soluebatur, po-
 tissima alioqui totius exercitus gene-
 rositas. Sat laudationum, & eas obii-

¹ Aquila illa est
 quam inter somniam-
 dum viderat Penelo-
 pe, qua significaba-
 tur, Vlysses brevi
 reuersurum, procōs-
 que occisurum, nec
 non tranquillo Pene-
 lopes coniugio frui-
 turum. Vide Hom.
 Odys. 12.

² Nam sub men-
 dici habitu domise
 continebat Vlysses,
 ita ut ne à suis qui-
 dem cognosceretur.
 Hom. Odys. 17.

³ Fallax vult di-
 cere somnium quod
 Iupiter immisit A-
 gamemnoni. Homer.
 Iliad. 2.

⁴ Quia indigna-
 tus Achilles obra-
 ptam ab Agame-
 mnone Briseidem à
 pugna destituit. Hom.
 Iliad. 1.

ciamus. Sed nunquid propemodum inurbanitatis conuictus sum, propterea quòd idonea quidem hæc diuinationio est ad simul nauigandum, & ad cohabitandum, & ad negotiandum, vnàque exercitum gubernandum, & ad omnia cum omnibus efficienda ea quæ paulò antè dixi. Quæ verò in me ipsum ab ea commoda transierunt, nondum manifestauimus. Quamquam nihil ita vnà cum hominibus disponit, sicuti vnà philosophatur, & permulta eorum quæ inter vigilandum dubia & anfractuosa occurrunt, quando dormimus, hæc quidem tota indicauit, illa verò cognouit. fit autem nescio quid tale, ut nunc quidem sim sciscitabundus, nunc verò ipse inueniam & excogitem. A me porro plerunque etiam commentaria confecta sunt.

x Somniorum interpretationem etiam ad eloquentiæ comparationem Stylique exercitationem prodessse ostendit.

Etenim ingenium instruxit ac sermonem disposuit. Et hoc quidem obliterauit, illud verò contrà induxit: iam verò integram linguæ suppellectilem luxuriantem atque turgentem verborum nouitate, affectatio

statione exoletæ veteris Atticæ linguæ. Diuination autem per Deum nos admonens, partim quidpiam dicentem, partim quid sit enunciantem, partim verò demonstrantem, salebrosas ac verucosas quasdam voces declinare exortas è lingua, redigítque ad modestiam, ac tumorem temperauit. Ac tantisper dum venationi vacarem, simul insidias struxit cum astutia contra bestias currentes ac delitescentes. Et profectò mihi defatigato tandem & recedenti persecueratiam imperauit, inopinatumque euentum ad præfixum diem pollicita est, ita vt sperando æquiore animo in statione sub dio manerem. Sed posteaquam aderat dies præfinitus, & fortuna præsto erat, quæ quidem præmonstrauit examina itretitarum captiuarumque ferarum.

Mihi sanè quidem pro libris & venatione vita est, nisi quando legationis munus obiui, vtinam non vidissem tres meæ vitæ atros & inauspicatos annos: Et tamen tunc temporis pluribus certè ac maximis in re-

Quia tanquam scopulum fugiendum est inauditum atque insolens verbum.

Gell. lib. I. & Macrobi. I. Satur. cap. 5.

1 Multis enim
 Demonum fallaci-
 bus inuentis, & por-
 temis vexabantur
 primitiue Ecclesie.
 proceres, ut oraculis,
 necromantia & arte
 magica: quibus re-
 bus cacodæmones
 menti diuinitate
 hominum credulita-
 tem deludebant.
 Laet.

2 Huius rei gra-
 tia Aristot. in lib.
 de Mundo, τὸ θεῖον
 καὶ σαμύριον . i.
 Deum supremum
 mentemque mundi
 moderatricem per
 niuersas mundi par-
 tes omnemque natu-
 ram diffundi &
 commeare ait.

bus ex ipsa emolumentum percepi.
 'Insidias etenim cōtra me manes eli-
 cientium incantatorum irritas fecit,
 atque indicans, & ex omnibus libe-
 rans, etiam publica negotia vnà tra-
 ctauit, ita ut cum ciuitatibus optimè
 ageretur, & ad Græcorum regis col-
 loquium me aliquoties animosiores
 sisteret. Aliis autem aliud curæ est.
 Hæc porrò omnibus præsto est, cum
 ipsa vnicuique sit bonus genius, & vi-
 giliantium sollicitudinibus aliquid a-
 struat & excogitet: vsque adeo indu-
 stria quædam res est animus sordido-
 rû sensuum inundatione vacuus, va-
 rias res alienas in eum introducen-
 tium. Quas enim obtinet species, &
 quascunque à mente accipit, simplex
 cum sit, eas præbet vergentibus ad in-
 teriores sanctioresque mentis reces-
 sus, & à supremo Deo transfuehit.
 Cum eo enim etiam Deus rerum
 mundanarum caducarumque curam
 gerens commercium habet: ita affe-
 cto, eò quòd ipsius natura ex propin-
 quo sit. Hæc itaque insomniorum
 genera, magis admitanda sunt, vel pe-
 nitus

nitus, vel propemodum omnino perspicua manifestaque & nullatenus artem desiderantia. Sed ea solis adsunt ex virtute viventibus, siue intelligentia parta sit, siue moribus ingenita: Quod si tandem cuipiam alteri, vix quidem ac fieri potest: prorsus autem non exigua profectò aliqua causa optimi generis insomnium homini plebeio aderit. Reliquum verò, ac frequens, & communissimum genus, illud fuerit ænigmatis inuolucro tectū, & cuius causa fas est artem exquirere. Nam originem habuit, ut ita loquar, absurdam & insolentem, & ut ex talibus rebus emergit obscurissimū procedit. Sic enim se res habet de eo.

Quascunque imagines ex omnibus quæ sunt, quæ fuerunt, eruntque natura obtinet (quādoquidem ea etiam ratio est subsistētiæ) effluunt, & e sua euibrantur hypostati. Nam quicquid sentitur, forma est cum materia composita: obseruamus autem in composito materiæ lapsum, ratio conuincit etiam imaginum naturam transferri, ut ex vtraque parte eius quod est di-

1 *Aperte docet somniale vaticinium visionūque perspicuitatem sapenumero virtute potius mentibus offerri.*

2 *Hac de re consule Arist. in lib. de moribus ad Nicom. ubi vult quasdam virtutes à natura inchoatas usu perfici, quasdam verò esse rationis & intellectus, & doctrina absolui.*

3 *Id est, materia & forma.*

SYNOPSIS

gnitatem reiiciant ea quæ eueniunt. Harum omnium effluentium imaginum fantasticus spiritus speculum est certissimum. Temerè quippe vagantes, & è suo statu effugientes incertitudine subsistentiæ, & eò quòd à nullo eorum quæ sunt agnoscantur, posteaquam inciderint in animales spiritus, spectra cùm sint, sedem autem habeant in natura, istis adhærescunt, & non secus atque in familia requiescunt. Atqui ab his quæ fuerunt, quum nimirum iam transierint ad naturæ efficaciam, perspicuæ remittuntur imagines, donec præ temporis diuturnitate debiles exilesque euadant.

Ab his porrò quæ sunt, quæq; adhuc subsistunt, viuaciores illustriorésque: cæterum à rebus futuris incertiores magisq; dubiæ. Prouolutiones enim sunt nondum præsentium rerum, naturæ imperfectæ pustulæ, veluti reluctantia & exilientia seminum reconditorum ænigmata. Sic etiam arte opus est circa rerum euentum. Adumbrata enim inde proficiscuntur simulachra, & non perspicuæ imagines, sicuti ab

his quæ sunt. Admiranda quidem secundum naturam sunt. Sed iam aliquid de arte dicendum, quemadmodum adsit. Proinde commodissimum fuerit hunc in modum disposuisse diuinum spiritum, ut mentis ac Dei inspectione ac præsidio dignus censeatur, & minimè conceptaculum sit inordinatorum simulachrorum. Optimus verò pastus est per philosophiam affectuum tranquillitatem inducentem, à quibus incitatis spiritus fantasticus tanquam locus occupatur.

Et per moderatum victum ac temperatum, nullatenus quidem animal stimulat, minimèque illud inserit cum corpore extremo. Nam motus usque ad primum peruenire potest: Hoc autem intrepidum atque imperterritum esse oportet. Sed cum eidem cuius vota facere in promptu sit, cooperari verò per arduum: Et nos cupimus nemini somnia inutilia & infructuosa esse. Age quendam saltem indefinitis limitem inquiramus, hoc est artem circa simulachra constituamus. Ad hæc sic se res habet. Quemadmo-

1 Quia ne mente quidem rectè possimus uti multo cibo & potione completi. Cic. 5. Tus.

2 Id est, terreno & caduco.

3 Per primum corpus spiritum fantasticum intelligit, quem supra vocauit σῶμα πῶτος ψυχῆς.

dum apud eos qui mare peragrant, cum tandem alicui obuij facti sunt scopulo, ac deinceps descendentes videant urbem virorum, quoties eundem scopulo prospexerint, eam ipsam urbem obsignant. Et' sicut in exercitus ductoribus, quos cum non videamus à præcursoribus scimus eos adfuturos: nam ipsis visis, semper adueniunt: Sic etiam simulachris quotidie futurorum energiam cōiectamus. Ea enim præcurrunt ipsis, & sunt similia similibus.

Non secus atque igitur gubernatoris dedecus est eodem scopulo viso, non agnoscere, nec posse dicere iuxta quam terram scapha fluctuat, & talis improuidè nauigat. Ita qui eandem visionem multoties vidit, nisi adnotauerit cuiusnam sibi affectionis prophetissa fuerit, vel fortunæ, vel actionis, absurdè utitur vita, quemadmodum rector ille naui. Ac repentinas præcipitesque pluuias prædicimus in serenitate profunda circumfusi aëris, circa Lunam sydereos circulos vndique illustratos cōspicientes, quoniam multoties

1 *Elegantissima
similitudines quibus
insomniorum quo-
rūdam veritatem eli-
ci docet.*

multoties sic videntibus nobis, tempestas proxima fuit. Ex vno quidem evenit ut vêtum serenitatẽque obferues, si erumpat, ventum, si verò flaccescat & emarcescat, serenitatem. Duo porrò circuli in tempestate lunam circundant. Sed maiorem tempestatem adfert ter se glomerans circulus, magis fuscus, ac si erumpat magis.

Ita omnibus in rebus & Aristoteles & ratio dicit, sensus memoriam, memoria experientiam, experientia verò artem conficit. Sic etiam pergitur ad somnia. Reconditi autem à nonnullis iam codicilli frequẽtes sunt huiusmodi observationis. Sed equidem eos omnes ludibrio habeo, & infrequens emolumentum existimo. Haud enim quemadmodum corpus infimum coaceruatorum elementorum congressio & societas, summam artem admittere valet & rationem, quæ ad eius naturam vnà adhibeatur: nam plerunque illa à se ipsis mutuò afficiuntur, exiguo in vniformibus inter se discrimine sito: Et quod

¹ *Arist. enim ab infimis & indiuiduis τὸ πᾶν γὰρ ἐκ τῶν στοιχείων, ad generalissimam progrediendum censet.*

² *Elementa enim vicissim transmutantur, ea præsertim facillimè, quæ similitudine aliqua copulantur, ut pote quæ contrarias minus habent potestates, ut si ignis ex aere fiat, Aer corrumperetur. Herm. Barb.*

³ *Vniformia dicuntur elementa, quæ mutuò conuertuntur, aut easdem habent qualitates, ut aer & ignis, terra & aqua.*

1 Nam elementa quoniam ex fluctante materia constant seque mutuo sapientia miro inficiunt: nullumque ex se ordinem observarent, nisi à lege celestis motus ordinatissima regerentur. Unde vitæ & mortis causas habere dicuntur ab Arist. li. 2. cap. 2. de part. animal. & earum causis.

2 Ista deprompta sunt ex oraculis Aegyptiorum.

3 Plato in Timeo tot animorum ordines disponit, quot in celo sunt sidera.

ultra naturam affectum est in ipsis, non occulto corripitur morbo, nec tale veruculum in usum convertimus: non ita se res habet in spiritu fantastico, verum alius etiam ab alio discrepat quoad primam naturam. Alius siquidem alii sphaeræ congruit maiori ex parte suæ coagmentatæ materiæ. Illi quidem profectò beatissimi egregiè omnium animorum in terras cælitus effunduntur.

2 Illi verò felices atque ineffabilia fila habentes, quicunque à te lucido (ô

Deus) & ex ipso Iove enati sunt, pro-

pter filium validi fati. Et istud erat utique quod ænigmaticè innuit Timæus, cuilibet animo concedens socium astrum. Qui autem etiam à natura sua digressi sunt ac degenerarunt, eò quòd libenter versentur circa materiam, hic quidem minus, ille verò magis, ut unusquisque ab inclinatione sua infeliciter aberraverit, fantasticum conspurcavit spiritum. Itaque in corpora introducuntur ita affecti, firque tota vita in errore & angore spiritus, ei quidem ultra habitum na-

turalem ob primariam nobilitatem: animali autem iuxta naturam. Nam ab eo qui hunc in modum afficitur, animatum est. Nisi etiam ipsi pro natura sit habitus, in quem à se ipso redigitur vitio & virtute utens.

Nihil enim ita versatile est, quemadmodum spiritus. Qua ratione igitur in dissimilibus, & natura, & lege, & affectione, eadem visa ab iisdem demonstrarētur? Istud non est neque fit. Sed quonam modo evenire potest, ut aqua turbida & liquida, & in statu permanens, & se ipsam mouens, ab eadem forma consimili ratione disponatur? Quod si etiam crassitudo alia est in alia aqua secundum colorum discrimina, & motus in plurimis figuris, ita vnum quidem fuerit, genere ab exacta imagine aberrare. Sin autem dissimilitudo est, siue¹ Phemonoë aliqua, siue¹ Melampus, seu quispiam alius censebit summam aliquid talibus de rebus definire ac edicere, sciscitemur ab ipsis, utrum naturæ seruet tenorem & id quod incolume, & quod præposterum est

¹ Spiritus enim proprius est, caro autem infirma, aut mundi servator.

² Apollinis Delphici sacerdos divinationis gnara.

³ Hic augurio clavit.

spec̃trum, quódque ex dispari materia: vt simile exprimant eius quod indicatur simulachrum.

At illi quidem primùm opinor nequicquam philosophati sunt circa spiritum fantasticum. Quod autem ipsi proprium est quomodocunque affecto, omnium rerum voluerunt esse regulam atque indicem. Atque eundem haud destruo esse per omnia discrepantia similitudinem, verùm id quod dubium & obscurum est si dissipetur, incertius efficitur. Erat autem utique ab initio cognitu difficile prius exilientis rei simulachrum. Præterea verò difficilior est assequi in quolibet modo communi phantasmati simile visum. Ea quidem de causa improbandum est communes omnibus leges esse: sed seipsum vnusquisque artis materiam habeat. Memoriae inscribat quibuscum rebus congressus sit, & quando, propter quales tandem imagines haud moleste ars diuinandi cōtrahitur, eo quod cum quadam utilitate excogitatur. Commoditas si quidem meditationis commonefacit

i Id est, longa observatione animaduertiāt quid ex quoque viso ac spectro sibi contigerit quod est prudentiæ: quam Arist. definit, habiūt rerum cum ratione, qui in his agendis versatur, quæ sunt homini bona, & his declinandis, quæ sunt eidem mala.

cit, & potissimum quando materia
passim abundat.

Sed quid insomniis fuerit vberius,
quid porro appositius? Quæ etiam
stolidos ac dementes attrahunt, vt
quidpiam de illis cogitatione conse-
quantur. Itaque turpe fuerit eos qui
ex pubertate decem annos nati sunt,
alio vate adhuc indigere, ac minimè
apud se ipsos artis ipsius permultas
obseruationes coarctasse. Scitum por-
rò fuerit spectra & euenta scribere in-
ter vigilandum somniandúmque oc-
currentia: nisi aduersus nouitatem
huius artificij ciuitatis mos difficilis
ac morosus sit. Quandoquidem nos
æquum censebimus his quæ vocan-
tur acta diurna, à nobis nominata no-
cturna copulantes habere in vtraque
vita traductionis commētaria. Vitam
enim quandam fantasticam oratio
ponebat, nunc quidem meliorem,
nunc verò 'media deteriorem, quan-
diu sanus est spiritus & æger.

Ad hunc itaque modum si & obser-
uationem conducibilem existima-
mus, ex qua ars amplificetur, nullo

*Iuxta illud Psal-
miste, Signatum est
super nos lumen vul-
tus tui domine: Ad-
de quod, nullus tam
agrestis, tam barba-
rus, & à Musarum
contubernio alienus,
qui si naturam rectè
vinēdi ducem sequa-
tur, possit aberrare.
Idcircoque Pinda-
rus Od. 9. Oly.
naturam, & id
quod natura valet,
arti atque doctrinæ,
virtutibusque doctri-
na partis semper an-
teponis: τὸ δὲ πρῶτον
καρπύον ἀπαν.
πολλοὶ δὲ διδα-
κταῖς ἀνθρώπων
ἀρεταῖς κλέει
ᾧ ἔρυσαν ἐλέσθαι.*

*Philosophi tri-
plicem vitam posue-
runt, vnā in cōtem-
platione, alterā in
actione & moribus,
postremā in disse-
rendi subtilitate. Sed
hīc mediā vitam
accipe, quæ vitij ac
virtutis experta sit.*

SYNESIUS

nobis infomnio & memoria fluente, festiua alioqui etiam fuerit consolatio quædam, seipsum historia cohonestare inter vigilandum atque dormiendum. Quinetiam quibus lingua curæ est, haud noui si aliud quoddam argumentum fuerit huius loco, pro omnis generis exercitatione, eius quæ indicendo est facultatis. Nã si ephemeridas Lemnius Sophista pro bonis esse magistris ait, benè quauis de re dicendi, eò quòd ne minora quidem despiciant, sed quia iisdem necessariũ est per omnia ire vilia seriãq; quo pacto indignum fuerit nocturna commentaria admiratione commendare & amplecti ad elocutionis argumentum? Videat autem quispiam quantum opus sit, si aggrediatur orationem cum visis producere, à quibus seiunguntur quidem ea quæ cum natura consuetudinem habent: colliguntur verò quæ ab eadem distincta sunt. Atque operæ precium est vt is qui minimè per imaginationem prehenderit, oratione fingat. Sed nequaquam certè negotium fuerit de-

spiciendum, natam in animo prodigiosam & insolentem incitationem transmittere ad aliud. Quando autem per imaginationem ea quæ sunt ex natura rerum excutiuntur, at contra admittuntur in naturam ea quæ nullatenus sint, neque naturam habent ut sint, quid causæ est, ut hi qui rerum domesticarum ac propriarum sunt rudes & imperiti, ob oculos exhibeant naturam innominatam? Ad hæc ipsa fantasia easdem neque formas plures, nec simul omnes, neque cum tempore adducens repræsentat: Et tamen eas ostendit, ut se habet atque porrigit insomnium. Nam suspitione ducimur de quacunque re voluerit.

In quibus omnibus etiam non admodum ultra decorum agendo perseverare absolutissimæ fuerit rhetorices. Sed iam confidenter ac iuueniliter audet phantasia etiam aduersus voluntatem nostram, quidpiam ultra opinionem concedens. Neque enim affectuum expertem animum gerimus circa spectra, insuper valide quidem sunt consensiones atque affectio-

1 Ut si quis fingeret album coruum, & olorem nigrum. Cogitatione si quidem ut nihil celerius, ita secundum Deum nihil potentius, ut quæ impossibilia potest. Itaque plurima spectra & visa in veris natura consistere nequeunt, quum ut ait Plutarch in Placit. Phil. principium sit motus & quietis, distat in quo primigeniæ inest, non etiã per accidens.

nes, eas autem potissimum abhorremus. Ac frequentes circa easdem imposturæ dormiētibz insidiantur. Eaque voluptas tum sanè vel maximè suavis est, vt imprimat animis odia & amores in vigilante vita. Si certè quispiam haud inanima ignauaque pronuntiaturus est, sed id cuius gratia hæc oratio instituta est præstiturus, in eadem animi commotione, & iisdem coniecturis auditorem vt sistat, mouentibus ei opus erit verbis.

Iam verò fantasia quædam simul & vincit, & ingreditur, & volat, & omnium capax est: Quo autem pacto oratio ea complecti posset? Et aliquis dormit inter somniandum, & per quietem videt, & dormiens excitatur, vt opinatur, & somnum excutit iacens, & aliquid cōmentatur de viso somno prout animaduertit, & illud somnium est, hoc verò geminum. Mox non credit, putatque id quod instat visionem esse veram, & quæ in conspectum veniunt viuere. Dehinc cum imperio certamen est, ac somniat quis dimicationem contra se, eam

1 *Eò tendunt hæc omnia, vt doceat ad stylum exercendum multum prodesse insomniorum interpretationem.*

2 *Quia tunc non modo per quietem videmus, sed etiam quibus verbis visa efferi possint exco- gitamus.*

eam relinquere atque excitari, & periculū sui facere, & hallucinationem imposturāque deprehendere. Ideoque Aloidae mulctantur Theſſalorum montes aduersus deos extruentes. At dormiēti nullum Adraſtiæ ius impedimento est, quin fortunatior Icaro ex terra discedat, & aquilas quidem volatu superet, altior verò sit ipsis etiam globis cælestibus.

* Ac terram aliquis eminus prospicit, nec propter Lunam oculis patere eam adnotat. Sed facultas est cum astris differendi, & cum obscuris in hoc mundo diis consuetudinem habendi. Quod verò arduum ac molestum dicitur, tum facilè euadit. Dij inter somniādum in conspectum veniunt dilucidi, nec eorum tamen inuidia vlla est. Nam paulò post dormiens in terram non venit, sed in ea est. Nihil enim tale est ut furetur ac tegat id quod in insomniorum medio est, ac minimè cum tempore præſtet. Deinceps & oues alloquitur, ac vocem existimat balantem, & oues loquentes audit: Vsq̃ue adeo noua qui-

1 Otum & Ephialtem gigantes intelligis, qui aduersus superos bellum in Theſſalia pararunt. Quò temeritatis sue penas dedere, quia superbie malum maximè emuiunt, bonitati diuina dissentaneum est, quæ utique superbis obſiſtis, humilibus verò dat gratiam.

2 Vt Scipio minor, qui Carthaginem de excelsò, & pleno stellarum & illustri loco videbat.

*Poeta si quidem res
profunda: conuola-
runt, obtexerunt-
que, & sanctuarius
secretioribus reposue-
runt: quem confin-
gendi morem obser-
uauit. Plato, cuius
oratio allegoricè ferè
semper interpretanda
est.*

dem, ita porrò frequens argumen-
tum latitudo est, si quispiam in eam
immittere sermones aulit. Ego enim
opinor etiam fabulas licentiam ab in-
somniais sumpsisse, quibus & pauo &
vulpes & mare loquuntur. Cum hæc
exigua sint ad erroris libidinem quæ
est in somniis.

Sed quanuis minima pars somnio-
rum fabulæ sint, tamen à Sophistis di-
liguntur ad comparisonem elocu-
tionis. Itaque quibus artis principium
est fabula, conueniens fuerit insom-
nium. Et insuper accidit minimè in-
cassum linguam exercuisse, quemad-
modum in fabulis: sed etiam animo
sapientiore esse. Eat igitur omnis
cui otium est, & viuendi facilitas, ad
descriptionem eorum quæ & inter
vigilandum, & inter somniandum si-
bi eueniunt. Quidpiam temporis ab-
sumat, vnde præstantissimum qui-
dem fuerit id quod proueniet ex co-
gnitione scripturæ, ad colligendam
eam diuinandi facultatem quam de-
cantauimus, qua nulla res fuerit com-
modior. Neque verò dictio aspernan-

da est, rerum videlicet¹ appendix. Philosopho quidē lusus fuerit, philosophiæ contentione relaxanti, quem admodum & Scythæ suos arcus relaxant. Rhetori autem ipsum imperabimus pro colophone & apice ostentationum.

¹ Græcum verbum ἐπόλειον, tractum est ab ijs que languida & egre affecta sunt, quæque non suo, sed alieno impetu moventur, ut scapha sequitur maiorem navim.

Ita ut intempestivè mihi videantur exercere dicendi facultatem in Miltiade & Cimone, & in² quibusdam aliis obscuris hominibus, & in locuplete ac egeno, in inimicis, etiam his in rebus quæ ad Reipub. statum pertinent: de quibus omnibus ego grandæuos homines in theatro vidi inter se dissentientes. Quanquam erant titulo philosophiæ multum graves, & eorum vterque gestabat, ut coniectare licet, barbæ talentum. At nullatenus eos cohibuit gravitas, quin se mutuis dilacerarent convitiis & expostulationibus, inornatèque manus circumageret in prolixarum orationum verbosa dispositione, virorum gratia, ut tum equidem opinabar, necessariorum. At³ sicuti dicebant ij, qui me secus docuerant, neque erant,

² Sunt enim isti omnes loci communes, ex quibus in hæc & in illam partem argumenta expromere præsentis sit consilij.

³ Nam conijcere licet illos de quibusdā phantasmatis inter se disceptasse: quo si inopia esset viri, que disceptatio, quia sordaister cum surda viro ligabat.

H ij

neque vnquam fuerant, non solùm amici, sed nec à principio quidem in natura.

Quibûsnam enim in locis esse possit huiusmodi Reipub. status, qui præmium viro forti non concedat, interimendo ciuem in Reipub. gubernaculo refragantem? Proinde quicunque nonagenarius cùm sit, de re simulata adumbratâque in controuersiam venit, in quodnam tempus opportunum reiiçit orationum veritatem? Prorsus autem nec intelligere mihi videntur commentationis nomen, quoniam ex his vnus dicebat propter aliud institui: Alij verò præparationem ¹ finem existimauerunt, & viam tanquam iâ ad quod tendere fas est, dilexerunt. Meditationē enim concertationem fecerunt, haud secus atque si quis in palæstra manuum artificiosa gesticulatione vsus, pancratiũ in ludis Olympicis præconis voce pronunciari exigat. ² Tanta vtique ingenij ariditas, vocum autem vbertas homines occupauit, vt nonnulli sint, qui dicere valeant se non

1. Est enim finis agendo postremus, at cogitando primus.

2. Vt Plato qui cōtemplationem dicit esse principium ac finem beatitudinis. Ad hæc non verborum, sed ingenij inopiam arguit in exercendo stylo, quoad somniorum interpretationem.

non habere de quo verba¹ faciant, 1 Sed horum si al-
terum sis optandum,
cum Cicerone malim
indisertam pruden-
tiam, quàm stultam
loquacitatem.
melius cùm esset ex se ipsis commo-
dum precipere: quemadmodum Al-
cæus & Archilochus, quorū vterque
in propriam vitam eloquentiam con-
sumpsit. Atqui temporis vicissitudo
conseruat memoriam eorum quibus
& molestia & oblectatione affecti
sunt. Neque enim vana & futilia ver-
ba in vulgus sparserunt, veluti recens
istud & scitum Sophistarum genus in
commentitiis argumentis, neque aliis
suæ facundiæ dotes elargiti sunt, si-
cuti Homerus & Stesichorus heroï-
cum genus suis quidem poëticiis de-
scriptionibus illustrius reddiderunt.
Nos etiam emolumentum percipi-
mus ex immodico virtutis amore.
Illi autem quantum ad se attinet, ne-
glecti sunt. De quibus nihil dicere
possumus, nisi quod solertes poëtæ
fuerunt. Ergo quicumque apud ho-
mines subsequenti orationis deside-
rio tenetur, ac sibi conscius est posse
producere in tabulis suis ea quæ æter-
na sunt: Audacter inquirat librum
insolenter à nobis conscriptum. Se-

2 Tamen hic Ar-
chilochus à Sparta-
nis in exilium pulsus
est, & eiusdem fœda
obscœnâque scripta
ex urbe sublata sunt.
Alcæi verò poësis a-
maritudine scatens,
ita exclusa est.
3 Quasi legem le-
gibus contrariam
promulgando, scri-
ptū est enim, Somnia
ne cures &c.

SYNESIUS DE INSOMNIIS.

* Unde proverbio ipsum * tempori committat, quia integer excubitor, quum ē voluntate Dei quidpiam ei creditur. Sit omnipotenti Deo gloria & gratiarum actio.

fertur, Veritatem esse temporis fidiam. Hinc Pind. in Olymp. αἰμί εἰσι δ' ἐπίλοιποι μάρτυρες σοφώτατοι. posterī dies sapientissimī testes.

FINIS.

ERRATA SIC

CORRIGITO.

In Epistola.

Pagina. r. versu. 18. latis pro lautis.

P. 7. v. 24. lege Macrobius non Macrobius.

P. ead. v. 9. tolle sine, repone, nec non.

In Synesio Latino.

Pagina 7. v. 10. redolens, pro redolet.

P. 3. b. v. 27. ad quempiam, non, quem am.

P. 5. a. v. 21. nec respondenda, pro ne.

P. 6. a. v. 11. num igitur augustius, nō angustius.

P. 8. b. v. 15. diuinus, non, diuinius.

P. 2. v. 15. causa ex, non causæ ex.

P. 2. b. v. 26. Quod si omnia, deinde esse initium
capituli.

BENEVOLO

LECTORI ANTHONIVS
PICHONIVS SALVTEM
DICIT:

VM Omnium Philosophorum præsertimq; moralium communi consensu, nullam rem supremo numini acceptio-rem, neq; ad diuturnitatem memoriæ commendatiorem esse non ignorarem (candide lector) quàm sibi persuadere, in hoc potissimum hominis speciale decorum consistere, vt illud præceptum, veluti certissimam quādam Cynosuram oculis & animo cernat: Ne videlicet vllam officij intermissionem apud se fieri vnquam patiatur. Illud equidem pro mea imbecilli parte, virorum Doctissimorum clarissimorumq; exemplo fretus mihi semper obseruandum putavi, hoc meditatū sum, ad id me paravi: vt citò perituram huius calamitosæ vitæ sortem, aliquo saltem honesti & officiosi laboris ornamento decorarem: Absit autem ab hoc sermone inuidia, quia mihi Suffenus nec esse, nec videri velim. Sed quis nisi mentis inops, glandeq; barbarica distentus non videt iuxta Homeri sententiam Iliados 21. humana vita nihil fragilius, nihil inanius, nihil fugacius esse?

Frondibus arborescens similis, nunc vberē fœtu
Exuperant, lætiq; satis vescuntur agrorum,
Nunc rursus intereunt, evanescentq; caduci.
Nil homine cunctis tellus infirmius alma:

Quocirca nulli lividulo mirum esse debet, si meæ vitæ conditionem à langore desidiaq; vindicare nā-

A.

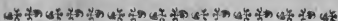
uib⁹ enitor atq; quadrigis, quanuis in situ ac puluere
scholastico mihi delitescendum sit ad extremum vsq;
vitæ spiritum. Nam fatebor ingenuè, me in deligen-
do genere vitæ, statim ab ineunte ætate, posthabitis
illis amplissimis honoribus ac diuitijs, ad vitam lite-
rariam scholasticamq; consilium omne reuocasse:
Quanquam huiusmodi viuendi ratio vsque adeò
spinosa tetricosq; est, vt qui in ea versantur, veluti
cum canibus in puteo decertare videantur: cuius rei
testis sum sat idoneus & locuples. Sed in hoc certè
meas fortunas laudandas puto, eò quòd Federicum
Morellum Typographum ac professorem Regium
arctissimo mecum amicitia vinculo iunctum, acerrim-
um mearum lucubrationū vindicem & assertorem
diuina quadam virgula natus sim. Cuius tam con-
spicua est, cum in alijs, tum in hoc excudendo nostro
labore vigilantia, vt momorum & obtrektorum
maledicentiæ nullus locus relinquatur. Videas enim
non tresses quosdam agasones, de lana caprina alter-
cando, tam inauspicato sui amore detentos, vt alie-
nos labores dente Theonino rodant, vexent, & exa-
gitent, ac reliquos tanquam humi repentes bestiolas
è sublimi dispiciant: dum inani vocum strepitu &
congerie sese aliquos putant, & cum ipsa ratione
insaniunt, ac veritati palam reclamāt, quo iure quaq;
iniuria se illis offerat occasio. Quodsi foret in terris
Democritus talium ardelionum insolentiam sine
risu videre non posset: quos carbonarias artes pro
veris ostentare, neq; plus sapere quàm pannuncia
Baucis, cum benè discincto cantauerit ocyma vernæ,
fortassis reperiret, Sed quantum ad me attinet, vt est
apud Flaccum, dij bene fecerunt Inopis me, quòd q;
pusilli finxerunt animi ratò & perpauca loquentis:

Mihi quippe ne in scurrilem dicacitatem incurrerem
formidanti, & eam tanquam in mari scopulum vitati
se. nper magis placuit indiserta prudētia, quàm stulta
loquacitas. Docet enim diuinus ille vates de Vlysse
verba faciens, parum prodesse verborum volubilita-
tem, nulla subiecta sententia, neq; scientia.

Ast vbi iam magnam fudit de pectore vocem,
Dentis claustra tui qualis vox nata reliquit.

Præclare igitur mecum actum essetum demum puta-
bo (amice lector) si Illustrissimo atq; Reuerendis-
simo Cardinali gratum esse possit integrum hoc o-
pus, cui dicatum bonisq; auib; consecratum est.
Mihi namq; instar est totius Galliæ populi. Cuius
syncerum iudicium ad Critolai lancem tam accuratè
redactum, studium tam politum, tersum & immacu-
latum est, vt probè noscat, si quisquam alius, reuulsis
herbis noxiis segetem à cespite discernere. Et quam-
uis in summo & eminentissimo honoris fastigio sit
collocatus, doctrinæq; pariter ac virtutis splendore
nitefcat, tamen muneribus reipub. x̄fianæ aliquātisp
solutus ad inanefuiores musas sese sūmittere nulla-
tenus veretur. Et vt vno verbo finiam, eius dignitas
non augeri laudibus, nec minui detractionibus po-
test. Quod si vigilantissimus ille antistes has nostras
in Synesium ac Nicephorum lucubrationes candido
pectore ad miserit, non sum ego inscius easdem om-
nium doctorum punctis, suffragijs, & calculis ap-
probatum iri. Vale è Turonensi nostro museolo
Idibus Decembris, 1586.

A.ij.

IN QVEMLIBET ZOILVM ET
ALIENI LABORIS OSOREM.

Et si me carpis, risuq; illudis amaro,
    Zoïle, non curo, pectora felle virent.
Non muscæ strepitu, cœlo Iouis ales aperto
    Terretur minimo, non lupo ante canem.
Semisopita toro tua, credo, musa recumbit,
    Ecclipsim aut patitur, rheumate capta vel est.
Consulat est peropus medicum, quò potio detur,
    Sic vox dulcicanens restituetur iners.
Adde manum chartæ, præbebit Pallas amica
    Materiam dictis: ficcine lentus ades?
Ne doleas nostræ si quædam est gratia musæ,
    Carpere iure potes, si meliora facis.

Ad eundem Saphicum carmen.

Dum suos turtur gemitus relaxat,
    Et sonos raucos humilis columba,
Tunc placet totam varis Camœnis
    Fallere noctem:
Particeps utrum rationis altæ
    Nil homo sparget Zephyris amicis,
Quum suos Titan geminat calores,
    Frigus & auster?
Versibus pangat fluidis Dianam.
    Quæ feras arcu sequitur per alpes,
Deditam nulli Veneris susurro,
    Thema paretur.
Segnius quidnam videatur esse,
    More quàm piscis iugiter tacere?
Tempus en nobis superi ministrant,
    Scribere fas est.

Discat exemplo vigilans iuuenta:
Vitet ac vulgi nimium profani
Nempe deliros glomerare gressus
Ordine curuo.

Rectius carpas steriles labores,
Deuias vires animi resumens,
Haud decet momi siluisse fastum,
Tempore fausto.

✽ ORPHEI HYMNVS
IN SOMNIVM.

TEprecor, o somne, æthereis qui laberis astris,
Expansis alis vt somnia prospera mittas.
Nuncie venturi cunctis oracula promens.
Nam leuis accedis dum membra sopore quiescunt,
Erigis ac mentem pungeus mortalia corda,
Consilium diuam nostras submittis in aures:
Dumq; silet vitalis spiritus abdita pandis
Illis, queis pietatis iter placet omine fausto:
Egregia vt semper rapiant sibi facta decori:
Atq; hominum vitam perpellat blanda voluptas,
Otia cum præbet numen, requiemq; malorum:
Pestiferam vt vitent prudentes principis iram.
Exitus hincq; pijs semper contingit amœnus.
Impius haud voto captauit fata secundo.
Horrendum facinus portendunt lumina vatum,
Quò venientis non desit medicina doloris.
Te supplex oro mihi monstres signa deorum:
Mequoq; permoueas rectis in rebus agendis,
Atq; meo procùl absint monstra nefanda cubili.

AD VACILLANTEM CARMEN
paræneticum ne Regio edicto obfurdescat.

Non procul à vero secerni somnia Regum,
Nestoris edicto facundus monstrat Homerus.
Sceptiger, ut fertur, cernebat lustra ferarum,
In somnisq; premi truculentis cogitat vrsis.
Esse quid hoc dicam, nisi turba quod ipsa quieti,
Et placidæ paci grauis esset crimine diro,
Magnanimumq; ducem circumdaret ore profano?
Ast hanc armipotens dirumpet Marte cruento,
Parcat ut abiectis animo vultuq; sereno.
Quis furor, ôdemens, quænam manifesta phrenesis?
Ut tetrum chaos, atq; Erebi nox te mage capter,
Quàm summi pietas patris, venerandaq; mater?
Melliflua cuius spaciosus personat orbis
Voce, parens rerum, felicia munera cessit.
Purpurea semper veste ipsa ornata resulget.
Namq; bonis nitidis Christi scatet undiq; sponfa
Candida non peperit quondam Latona marito
Pignora nec misit tam clara in luminis auras.
Sit procul à nostris modò turpis adultera testis:
Consilio diuûm Regisq; euertere fas est
Tartareas facies, necnon Plutonia monstra:
Aethereum ut possis ad Olympum Scandero lætus,
Atq; locum teneas cum diis sedesq; beatas:
Gaudia pax ubi semper dulcia, quæq; ministrat.

Reliqua errata apud Nicephorum ita corrigito.

Pagina 4. a linea 12. lege facundia. pagi. 7. a linea. 28. lege,
patitur. pag. 35. a l. 22. lege præstantius, p. 36. b. l. 15 lege genui-
nam. p. 38. a vltima line. lege rationis, p. 39. b. l. vltima lege
interrog. pag. 40. b. l. 14. lege auctoritatis, p. 41. a linea 5. lege
ei. ibidem lin. 8. lege vnâ copulatur, p. 41. b. l. 5. lege eburneas,
p. 42. b. li. 31. scribe pro. pagi. 44. a. 1. lin. scribe nugis. fol. 45.
b. lin. 22. scribe illinc. fol. 48. a li. 12. post accedat, adde quàm
anima. fol. 53. a lin. 26. lege tacti. In epistola ad Reurendissi.
Card. pag. 2. dele hanc esse rationem credo: scribe. hæc ratio
potissimum occurrit.

✱ AD CLARISSIMUM DOCTISSI-
mumq; virum C. Rogerium Consiliarium Regium
& prætorem particularem Turon.

A Scraï quondam recinerunt carmina vatis
Iustitiam nobis ab Ioue progenitam.
Hæc thalami expers virgineo decoratur honorẽ,
Atq; sinu niueo continet alma probos:
Obstat ne tenues petulans iniuria lædat,
Inter virtutes laurea dona ferens.
Hanc tibi Dædalea monstravit fronte Minerva,
Hac duce mortales splendida facta doces.
Te duce post pingues terras Astra reuifet,
Quod non pro nigris noueris alba loqui.
Prudens nec captas fallacis basia vulgi,
Inclyta cui virtus obruta sæpe iacet.
Et quoties liquido fundis de pectore vocem
Purior electro candida facta regis.
Hinc tibi debetur docto longuæ senectus,
Dij tibi cælestes constituere domos.

AD ILLVSTRISSIMUM VIRVM I. LE BLANC
Consiliarium Regium & Fræciæ Generalem Thesaurariũ.

Inclyte nobilibus fate stirpe parentibus heros,
Qui genus ex claris nomine ducis auis:
Ingenioq; potens factisq; illustribus ornas
Qui toties patriæ nobile stemma domus.
Adscere, quod facile est, humilis leue munus amici,
Dum legis hæc tereti carmina facta pede.
Ipse licet studijs Iuuenilibus exigo vitam,
Cura tamen Christo principe digna fuit.
Tu quoq; non istas, precor, aspernaberis artes,
Vnde tibi tanti est nominis ortus honos.

AD ORNATISSIMUM AMPLISSIMUM QVE

virum I. du Fauterey Regium Consiliariū ac

Franciæ generalem Epigramma.

Certauit quondam clarorum turba sophorum,

An belli an pacis grandius esset opus.

Arma quidem veniunt magno tractanda boatu;

Sicq; Solonis honos cede Themistocleo?

Sed pia cum refero Solomonis tempora Regis

Commoda tunc cerno quæ dat amœna quies!

Felix illa dies niueoq; notanda lapillo,

Vrbs qua Turonum te videt alma ducem.

Nemo magis rectum nouit discernere curuo,

Quam tu, qui prudens ciuica facta regis:

Ingenioq; tuo sunt vestigata sagaci,

Quæ multos animos anxietate premant.

Sic viuens igitur diuinæ conscius auræ,

Aeterno semper numine tutus eris.

AD TURONENSEM IUVENTUTEM LITE-

ris Græcis pariter ac Latinis studiosè incumbentem.

Disce precor Iuuenis quæ sint tua munera semper,

Legibus & doctæ Palladis adde fidem.

Nec te decipiat turgens vanusq; sophista;

Haud impostruæ soluere vincla potes.

Dedecet ingenium petulanti cedere linguæ,

In cute curanda quærere forte decus.

Nam Deus ætherea nos cernit dulcis ab arce;

Nec mora quin culpæ præmia iusta ferat.

✽ Ad Generosum adolescentem Ioannem Rogerium.

Opræstans animo Iuuenis cape dicta monentis,

Donec aduc æui flos viret iste tui

Dum tibi feruida mens, multa vi flexile collum,

Contere, sed patrij nominis esto memor.

Olim tempus erit cum magni optaueris emptum

Virtutes patrias te potuisse sequi.

Scilicet altarum surget tibi gloria laudum,

Si studio ceptum ritè sequatis iter.

Quinetiam veniens magis admirabitur ætas,

Gloria quod generis crescat auita tui.

NICEPHORI GREGORÆ PA-
 TRIARCHÆ CONSTANTINOPOLITANI
explicatio in Librum Synesij de Insomniis,
interprete Anthonio Pichonio, apud Turo-
nes Græcarum literarum Regio professore:

AD ILLVSTRISSIMVM
 AC REVERENDISSIMVM
 Cardinalem DE IOYEUSE:

NIHIL nouum neque absur-
 dum est, si permulta quæ
 quondam summa cum dif-
 ficultate adinuenta fuerunt,
 in melius immutētur: quæ-
 admodum è conuersione &
 circuitu temporum propter
 alias aliæ magnæ vehementesque naturæ ger-
 minant & oriuntur, seu ipso tempore ita com-
 parato, vt semper alia de aliis recentiora adfer-
 rat, seu ipsa humana natura statim à principio
 ad id quod in suo munere absolutū est, consilio
 destituta sit. Isocrates siquidem dicit, si sis dis-
 cendi cupidus, eris multiiuga doctrina præditus:
 Tu contrarium, & rem pari affinitate coniun-
 ctam facis. Illud quidem fuisti, hoc verò sem-
 per fueris. Perpetuo enim discendi desiderio
 teneris, quasi verò tua indoles nullam tibi opem
 ferat ad ea quæ illam præoccuparunt, nisi etiam
 magis ob argumētum quædam sitis intumescat,

Pagina 91.
Secundum
Turnebinam
impressionē.

& inflammetur quæ ista proponit: perinde ac si flamma calamos apprehenderit, quantò procedit deuorans materiam, tantò multiplicat saltum, ac vehementiùs in subiectam mentem surgit & excitatur. Quòd si etiam magnus ille Plato in medium prodiens demonstrat, discendi auidum quòdammodo Philosophum esse, nimirum quòd cogitatione sublimia complectatur, & quæcumque è terra eriguntur mysteria, quod validius præstantiùsque tibi utrique reliquum est, id natura consecratur. Tales enim philosophiæ ardores & amores, quantò interius ad rationes eorum quæ sunt ingrediuntur & se insinuant, atque in ipsorum septa iam prodeunt, tantò turgidum etiam ad superiora enutrient & augent appetitum. illud siquidem interdum me non in minimam erexit admirationem, quo pacto nescio quot modò apud nos Græci ætate ac viribus florent, vides quidem omnes, ceterum aspernaris: Deinceps tu quidem mihi solituarum ad rationis calculum reductarum ac sapientia refertarum quæstionum onera exponere haud valdè vereris, neque hac de re tibi religio est propterea quòd nullā in ipsis deseris cõtentiosæ meditationis excusationem: Metuis quantùm ad iracundiam temerè accedunt querulosæ opinionones, quādo quis radices præcidēs ac stirpes eas abrūpit & mœrore afficit quæ hymnorū virgulta erigunt. Haud quippe Alexādro Philippi filio citra inuidiā & æmulationem mansit, cernenti Philippum crebris victoriis se ipsum iactantem: verùm animùm despondendo bac-

chicum

chicum quēdam sermonem fertur apud coætaneos edidisse, & ut ita dicam furore numinis plenum: ne cum omnia præoccupasset pater, nullam sibi triumphorum ansam & occasionem reliquisset: plutima silentio prætermitto. Sed propter occasionem quam nunc rursus exprōpsisti. volebam ipse, hac ambitiosa contentione prætermissa, ex animi mei arbitrio temporis opportuni, necnon fortunæ meæ proditor esse. Graue enim est, & molestū, esse quidem certaminum non ignobilium opus, quemadmodum tu nosti, & quibusdam elegantibus viris tale in medium proposuisti. Postea apud quos fastus & cogitationum petulantia intempestiuē in intelligentiam tyrannidem obrinet: ij totam utique sapientiam in supercilio collocatam habēt, & omnia facilia atque expedita linguæ volubilitate & pollicitationib⁹ faciunt, quidpiam maximè ignobile diuulgādo. Nihilominus quādoquidē magnifica tua lingua & omni ex parte id quod in cōfesso est decerpens vincendi gratia, & ē mente sapientiæ studiosa, & ex artificiosæ eloquentiæ lepore impetum sumens, alia nobis adducit ad faciendam fidem: Et quia non operæprecium est, ut sapientiæ cupidus auditus oris impij rationem habeat, eia tuam veluti comprehensu facilem concludamus postulationem, & aliorum te interueniente, quibus te amplissima condonaturum hoc vnico modo polliceris. Omnibus quidem certè sine dubio concessum est, quibus etiam quocunque modo adest communicatio mentis & scientiæ iudicio pollentis,

Linguaces & garrulos carpit, qui nullo pondere rerum innixi verbus humidis & lapsantibus defluunt.

non vnicam quandam sapientiæ speciem magnum Syneſium exercuiſſe, at nullam eſſe, quam non aſſecutus ſit, huicque rei mortalium neminem contradicendum opinor. Neque enim ſolum quanta eſt eius in Græco ſermone coloris varietas, ad cuiusvis excellentiſſimum fauorem conſtituendum & exhibendum, verum etiam omnium Chaldaicorum myſteriorum ſodalem: Et quæcunque rursus à ſacris ſcriptoribus priſcis apud Ægyptios de rebus admirabilibus libri ac myſticæ ceremoniæ ſubſequentibus temporibus tradiderūt, & quæcunque dogmata Delphorum theologi præſcripſerunt, neque remanſit vir quin his initiatus eſſet. Verùm & hæc ipſa, & cum ipſis, quæcunque Plato ab vrbe Athenienſi, & è Samo Pythagoras ad Ægyptios diſcēdi gratia vêtitantes aſſecuti ſunt, etiã ille vir fortiter circa talē debacchatus mēſam. Ipſi porro curæ fuit noſſe omnia quæ præſtigiatorū & magorum voces inſtituerunt, nunquam quidem iſta exercuiſſe: ſed earum rerum in arcanis deliteſcentes rationes extremis auribus percurriſſe, iſtud maximè curauit. Haud quippe fas eſt viro ſapienti ac diſcendi cupido in hoc omni ex parte ornatum mundi Theatrum oculos ſelectenti, quin omnium rerum ſermonem, & inſtitutorum rationes, quantum datur aſſequi, exploret & inueſtiget, vt his inſiſtat, ab aliis verò ſe abſtineat. Et quoad Græcus erat animo fermè omnia complectebatur. Sed ſimul atque amarum illum auditum, vtcunque abluit, tum demum ſanè etiam à pluribus ſe abſtinuit: quæcunque inſtar

instar loliorum molestiam exhibebant synceris
 atque firmis segetibus. Cæterum nouerit quis-
 piam & ex aliis quos ipse scripsit libris & ora-
 tionibus: nouerit autem commodius ex hac ora-
 tione & alia, præterea multiplicem eruditionem
 ac solertiam viti, & vt intentio quidem philoso-
 phica in ipso vbique, & indoles veneranda ac
 splendida in eius labiis efflorescit. Sed hîc in pri-
 mis, vtpote etiam in secretioribus rerum orna-
 tissimarum & supra naturam positarum explo-
 rationibus, ceremonias cum peragat, atque di-
 uino furore afflatus, ac veluti huminis concita-
 tus sit, quemadmodum vates diuini & Phœbi
 vaticinio correpti. Et enim ipsius interim pro-
 fessione contractaque societate, vt in ea se habet
 mens, etiam ego in præsentia vtar: indicat ad sa-
 pientiae studiosum & magistrum consulatum,
 tanquam Deo eius animum incitante atque co-
 gente, præsentem sermonem ediderit, & ipse
 quidem stylum accommodarit, quasi extra se
 ipsum exortus. *Deus porrò hanc rerum vniuersita-
 tem quàm ocysimè construxit ac molitus est, verbo-
 rum efficacium & in promptu positorum ex tempora-
 neorumque fontes affluentes & vberrimos suggerens,
 & ore promens: & parum absuit quin ipse Synesius
 hoc vniuersum contemplaretur, quatenus etiam postea
 consequens & futurum tempus, vt ipse ait, se nonnullis
 vt plurimum occultissimis ac inuentu difficillimis
 partibus vsum esse, discrepando seque abstinendo ab
 iis quæ absurda, & ab instituto aliena sunt, nihil in
 suum librum retulisse.* * Hinc etiam istud manife-
 stum est. Etenim cùm præsentis tractatus sen-

*Stiano, ac pro-
 ceribus Eccle-
 siasticis ad-
 hortantibus,
 prauas opinio-
 nes, quibus
 prius imbutus
 erat, veritati
 posthabuisse.*

tentia sublimi ac æthereo diuini afflatus præsidio septa munitaq; sit, & vsqueadè theologia speculatione edisserat, opportunum subinde fuerit à dictione tranquillitatem elicere, ac minimè eiusdem insolentiæ nouitatique inhærescentem sensum confundere, atque mulctare eloquentiæ & sermocinationis studiosarum aurium auiditatem. Huic porrò neque dictio à vaticinandi artificio & oraculo aliena remansit, neque ita intumescente sententia propter fastum: otium admonendi subridente lingua accepit, sed familiaritate hinc quoque vsus est, natura videlicet eius linguæ tanquam sua sponte fluētis fontis facilitate & vrbanitatem suppeditante. Ille autem peregrinis vtcunque & externis moribus ac vocibus vtens percellit auditum, ac veluti pūgit, & pruritu afficit, vt vindemiantium palmam qui circa rosam est aculeus aut spina. Solet enim homines qui distinctos locos incolunt peculiaris mutatio cuiusdam consuetudinis simul & linguæ, haud secus atque quidam insitus animi affectus comitari, & illinc oriri: Ac si quædā istinc ad auditum Attico sermone delinitum peruenit commētatio, cuiusdam talis generis dicendi mare sibi attrahit & asciscit. Nam Ptolemaidis & Alexandriæ & in superiori parte Libyæ versans, è longinqua regione consuetudinem habuit cum illis, quicunque Stoicæ familiæ & Academicæ sectatores ac discipuli fuerunt. haud tamen suis legibus viuens horum contubernalis fuit: & ob id illinc nonnullas quasi opiniones admisit, alias autem repudiavit. Hunc in modum has quidem loquendi

loquendi rationes inde profectas æmulatus est, alias verò minimè. Ideoque augusta & imperatoria quadam naturæ licentia vtens, à patriis labris emigravit, exiguam rationem habens de his, quorum communi colloquio fruebatur. Ergo si quispiam hanc vtrique causam esse constituerit, atque eius præsentem orationem coniectu difficilem esse maiori ex parte, & velut ænigmaticam & obscuram, non procul ab eo quod decens & consentaneum est currit & aberrat. Mens enim tam onusta, & cuiusvis disciplinæ ac sapientiæ coaceruatio, tam vberanti facundia contexta multam intulit noctem & tristitiâ, si quis curiosè expendere internum & contubernalem sensum velit. Quasi necessarium esse liceat cuicunque hunc ad voluntatis & sui consilij rationem explicare: nō cum solum qui prius particeps fuerit compotem eorum omnium fieri quæ edisserit, ac si ille emendicauerit, verumetiam transformare posse ad varias opiniones, & sæpe numerò iudicio nostræ gentis priuatas, ac veluti transfigurare in degenerantes variòsquè colores, haud secus atque Pharius ille Proteus. Non enim iuxta eandem sententiam omnes eis vtuntur, sed vt singuli opinionem sortiti sunt aut perspicientiam: hi quidem accedunt integrum ac syncerum adferentes iudicium, alij verò admodum flagitiosum, quippe quod circa consentanea & opportuna infano studio errat, nonnulli porrò semiuitiosum & in vtramque partem vergens. Nec quis eorum qui hoc vel illo modo affecti sunt timorem perperâ & incōcinnè respon-

*Innuis Næceph. haud fas esse Syneſiam ſententiam, quanuis obſcuram, ad normam Leſbiam remota-
re.*

deat, & nos aspergat crimine atrocique iniuria
 improbæ opinionis. Et postea linguæ sibi multa
 arrogâtes, ignobiles, petulcæ, & ad maleficiû pro-
 pèsa nos rumore sinistro apud vulgus onerēt: &
 nos nullo scelere polluti præmiû infauitû & ho-
 stile reportemus huius honesti & egregij studij.
 Nihilominus cû illis qui Indorum & Persarum
 in hunc nostrû auditum & sermonem transferût
 sententiam, hi inculpati manent, hunc in mo-
 dum & nos propter alienigenam gloriam can-
 descentes, & ad dilucidiorẽ auditum traicien-
 tes, latebimus omnino inculpati manentes, a-
 pud eos qui sunt è numero cordatorum elegan-
 tiumque hominum, & quorum nullatenus in-
 uvidia præsidens concutit & agitat mentem.
 Postea etiam plures vt opinor semper æmulato-
 res erunt, quibus perutilis hæc res videbitur:
 Quibus certe optima prompto alacrique animo
 nobis optantibus, nobis quidem Deus huius o-
 peris quandam dederit mercedem: Sed obtre-
 ctatoribus, vt cum ipsis malis obtrectionibus
 malè pereant. Erit autem à nobis hæc explana-
 tio non tantum in perfectiorum gratiam facta,
 sed iam propter intelligentiam eorum qui sunt
 minus idonei. Hi quidem hac in parte versa-
 buntur, alij in alia, nonnulli autem in vtraque,
 prout facultas & voluntas vnicuique fuerit.
 Quæcumque porrò de animo commemorat,
 cum quibusdam præscis sapientibus consentanea
 enumerat, cum quibusdã dissona discrepantiãq;
 Et quidpiam eximium fantasiam esse ille dicit,
 aliud verò eorum vnusquisque: & in qua cor-
 poris

poris parte, eius quæ in somno est vaticinationis, statuit tripodem seu cortinā edendis oraculis idoneam: Demonstrat quidem & ipse ad sapientiæ studiosum & magistrum consulatum, per multa eorum quæ inter philosophandum excogitata sunt, nondum Græcorum manibus exposita traditāque fuisse. Conspiciam igitur & nos per se faciemus explanationem. Ad hæc efficiemus vt singula innotescant, & illustrentur in singulorum statione degentes. Tu autem pro his quæ appositè & ex tui animi sententia constituta sunt, gratias animo & lingua reddens ne coram Deo torpescas: Sed pro his quæ aliter se habent, luculentam nobis expostulationem facito: Illorū enim ipse dux princeps & choragus est: in his autem nos culpandi sumus.

EIVSDEM NICEPHORI IN

SYNESIVM DE INSOMNIIS,

explanatio, interpr. ANTHONIO

PICHONIO, R. P.

QUOD si somni sunt faticidi. Quemadmo- Pag. 1. b.
 dum Regum preciosa munera, quæ pro- Εἰ δὲ εἰσι
 pter valorem, maioresue delicias reponuntur ὑπὸ πρῶτ. p. 4.
 & asseruantur, & quæcumque apud homines
 sacra, augusta & magnificienda sunt sub tape-
 tis & aulæis alia aliis teguntur, ne profanæ igna-
 ræque multitudini proposita corrumpantur &
 adulterentur, neque floccifiant. Nam propter
 sumptus, id facile & in promptu positum est.
 Ita quæcumque ab hominibus somno sepultis

cernuntur, quando quidem diuinior, ac præsci-
ens quidam aspectus denuntiat, tunc fantastico
animæ spiritu puriore pacato, propterea quod
solutus est quodammodo corporeis atque ma-
terialibus crassisque tumultibus, ænigmaticè &
obscurè quadam ratione etiam ista tãquam sub
velis hominibus conceduntur. Eam ob rem id
quod sapiens & industrius est in ipsis (vt aiunt)
minimè apertum est. Istud porrò versibus He-
» siodi confirmatur. Occultarunt si quidem (ait
» ipse) Dij hominibus lenem & facilem vitam,
» & in conspectu omnium rerum sudorem Dij
» collocarunt. Illud autem, nempe citra laborem
bonorum compotem esse, munus diuinum asse-
rit, esse, verùm id non admodum multis cõcedi,
quia valdè paucis: Veluti sapientia sine labore
Solomoni pro præmio distributa est: Sampsoni
verò corporis insuperabilis fortitudo robúrque:
Ac rursum vt liberales Græcorum disciplinæ tra-
dunt & suadent, sapientia quædam non admo-
dum ignobilis accessit à suprema cœlestique
providentia Æsopo Phrygio, & ante hunc He-
siodo necnon Homero. At somnos prophe-
tas esse, & spectra per quietem visa futurorum
vmbrales quasdam similitudines, vsque adedò
firmum & sancitum, atque ex aduerso contro-
uersum arbitratur sapiens & industrius ille Sy-
nesius, vt statim à primordio demonstratiuis
quibusdam vti syllogismis velit: Sed quia ad-
uersus istud non multos habet hæreticos, con-
iunctiuo ac veluti separatiuo vinculo subigit ac
temperat morositatem & cõtumaciã temeritatis,
prope-

propemodum dicens: Quod si mihi ista dogmata præscribas quisquis commercium habes cū huius commentarij musis, etiam admittis somnos prophetas & variciniorum intetpretes esse; & quæ inter dormiendum cernuntur futurorum præscientiam exhibere: Te quoque nosse operæ precium est ex necessitate id quod consequens est, nimirum sapiētes & industrios esse somnos, non vtrique dilucidos & apertos: Et hinc concludit, id quod minimè conspicuum & obuium est, ingeniosum ac sapiens esse: Euripidi contradicēs. Ille si quidem in Orestis fabula introducit Menelaum dicentem, Id quod solers & argutum est planum ac perspicuum esse, nō autem quod ob-
scurum. Ergo formauit ac texuit proœmiū iuxta id quod diximus argumentum in formulam syllogismi hypothetici.

[*Vitam. hīc laboris expertem dicit. maxima. bona. cognoscendi virtute. hoc est rationali potētia animæ. ad cognoscendum. nō enim extrinsecus hanc deliderat, sed ipsamet cognitio est. [homini] adiumentū ad perspiciendū. homo quippè vulgaris. sordida turba [quod adest] instās, & quod ante pedes est videt. nondū euenit, futurū. cōiectura. cū ambiguitate Græcorū omniū. vniuersorū, quicūque in expeditionem Troianam exiuerunt. quæ fuerant. quæ transierunt & elapsa sunt. & apud Homerum. inquit enim ille Iouē quoad generationē priorem & antiquiorem fuisse. pertinere. conuenire. quandoquidem. In hoc enim prius dixit Deum ab homine distingui, & hominē à bellua. versibus. ipsis Homericis. insolenter. hoc est, priuato iudicio;*

Pag. 1. b.

C 2. b.

Blot. p. 4.

Πετ' ἰόν.

τα. p. 5.

Pag. 2. b.

pag. 2 b.
 κατ' αυ-
 την. p. γ.
 φιλοσο-
 φίας.

crassè & imperitè [*in ea*] poëti [*philosophia*] Appo-
 sitè istud dixit. Siquidem poëtæ philosophi cum
 essent, ignorati latuerunt, poëtæ ab omnibus ap-
 pellati. Ipsi namque consimilia medicis facientes
 eorum philosophiam in fabulas, versus & mo-
 dulationem ad animorum solarium literis pro-
 dentes, eamque philosophandi rationem memo-
 riæ mandantes, illius quæ inde procedit vti-
 litatis ita amarulentam difficultatem obreperunt,
 quemadmodum medicorum filij fructuosorum
 pharmacorum acerbiter & molestiam melle
 temperantes crebrò abscondunt: vt sapientibus
 reliquum sit solertes quidem & industrios esse,
 profanis verò ea supersint quæ plebi hilaritatem
 & oblectationem adferunt, cæterum intelligenti-
 æ & reconditæ perspicacitatis expertia sunt.
 Nam in nullum alium sensum interpretantur Io-
 nem, quàm ad mentem natu maximam & anti-
 quissimam, & inde sapientissimam: vlti Mi-
 neruam ad prudentiam, quam etiam è Iouis ce-
 rebro natam perhibent. Consentanea igitur ra-
 tione sapiens ille Synesius hîc ad mentem & in-
 telligentiam Iouem refert: Et ad fortitudinem
 ipsius sapientiam. Quod autem ætate prior sit, ad
 antiquitatem, per quam sapientia iis qui illam as-
 secuti sunt suppetit, vt per multa alia. Dixit porrò
 Anaxagoras mentem esse quæ omnia gubernat,
 & omnium bonorū causa est: vt inde demonstrer,
 quod & ille antiquiorē esse, & huius vniuersi mē-
 tem opinatur. *quàm animos.* mentes substantias &
 naturas intellectuales. *Hac ratione.* hūc in modū,
annectit, vel, affigit. Sic utiq; obfirmatus Platonis
 secta-

h. v. 15.

ωρεως-
 νq. p. γ.

sectator est hic noster Synesius, & ita ab eius lingua pēdet, vt non modò cōplures eius opiniones vsque ad apicem & sublimitatē meditando consecutus sit, quemadmodum in ipso progressu enarrabimus, verumetiam ipsa met illius dictiones passim adhibuerit. & illud. *in super nectu.* è Platone assumpsit. Ait enim in Phædone, quamcunque voluptatem & ægritudinem veluti clauum habere, quo animum corpori atfigat & annectat, corpulentumque efficiat, quippe qui ea vera esse arbitratur, quæ corpus dixerit. *affigit:* seu in suū ius recipit, & cōglutinat. *virium præstantiæ.* id est propterea quod viribus aliis præstantior sit. *reflectitur.* simul adducitur, rediit, & tanquam in circulo concluditur. *Hæc quidem argumenta sunt.* ea argumenta inquit demonstrationes esse, quòd scilicet cognitio & sapientia possit euentura prospicere, & vaticinādi artificium philosophādo circa eas res, occupetur. *quod si omnia quidem omni ex parte quidpiā portendunt.* Græcus cū sit opinione, ea quæ ipsi sentiūt cōmemorat, mūdum sua natura esse animatum, & reliquum est, quemadmodum ait, vnumquodque animātium in mundo compositum esse ex partibus & membris, quæ certè societatem & cognationem mutuam inter se habent: Sic & mundus è cælo ac terra rebūque interiectis constans, animal cū sit vitæ particeps, similia cuilibet animanti partitur & facit, & partes ipsius affinitatem & fraternam concordiam inter se habentes exprimunt atque portendunt omnia mutux concordix euentura, quædam magis, quædam minus. Dein-

περὶ τὴν ἐν
τῷ
ὑπὲρ

pag. 2. b.
τὸ κατ' ἀν-
κὴν.

αὐτὰ μὲν
p. 6.

εἰ δὲ σι-
μάντι.

ceps progrediens, libro quidem mundum comparat, literis omnes ipsius partes, animantia dico & plantas, aërem & aquam, saxa & reliqua omnia. Quemadmodū igitur in libris literæ sunt diuersarum linguarū, & has quidam agnoscunt ac pronunciant Ægyptiorum, illas verò Græcorum sapientes: hi quidem minus & adhuc imperfectè, haud secus atque infantes legunt, aut per syllabas, aut repente vel dictionem simul, alij autem recitant orationem. Est autē oratio integra propositio ex nomine & verbo summam constans, veluti Socrates ambulat. Constat enim animi conceptionem & sensum aut veracem aut mendacem esse. Sed dictio pars est orationis, ut Socrates: Quod quidem nomen nec verum nec falsum declarat. Est autem syllaba pars dictionis, sicuti ex hac voce Socrates dūtaxat So, quod quidem nihil significat. Sic igitur inquit: Etiam sapientes, prophetæ & augures animo perlustrantes ea quæ in mundo continētur, tanquam ex aliqua specula id quod futurum & euenturum est prospiciunt, hi quidem ex astris, aut ex his syderibus ac stellis quæ fixæ manent in sphaera globoque cælesti, aut ex flammis in aëre micantibus, quæ propriè non sunt astra, nihilominus astra videntur, & ipsa communi nomine modò nuncupantur. De Sole autem & Luna ac cæteris errantibus, & præterea de cometis non locutus est, quia ex ipsis vident futurum sapientes, vel quod exploratum sit omnibus qui illud indicāt, aut quòd in iis acquieuit i. qui propinqua dixit, vel putauit ex illis manifestum esse, quòd etiam

ea subintelliguntur. Quocirca ij (vt aiunt) è stellis prælagiunt futurum, illi autem è visceribus victimarum mactatarum, quæ quidem haruspicina, & è fibris immolatarum hostiarum sectis diuinationo appellatur. Sed nõ omnibus intestinis haruspices vtebãtur ad explanationem futurorũ, sed solo hepate: Viscera porrò sunt septem, cor, iecur, splen, stomachus, pulmo, duo renes. [portendũ] manifestant, tradunt. Et sunt ea veluti multiplicia elementa. cælestia, ætea, terrestria, & marina. natura duce edoctus est. qui in natura rerũ per experienciã agnoscit. alius. sapiens. flammeorum. ista in igni elementalì apparent, vbi veluti quædam intercapedo est æris & ætheris. in alitum clangoribus. istæ quidem speculationes sunt eorum, qui ex auium garritu, volatu aut pastu futura prædicunt. Alij verò per quædam symbola & animaduersiones præuident, quas ipsi per se experientia duce annotarunt. Tremores cordis ac palpitationes oculorum dico, vel alijs partis aut membri, vel nasi titillationes, aut nõnullorum congressus inauspicatos in via, quem malum vulgares occursum vocant: aut quandam à prætereunte pronunciatam inconsideratè vocem: quemadmodum aliquando accidit Paulo Æmylio Romanorum imperatori ablegato in aduersarium prælium Persei Macedonum regis, quẽ aiunt amplexũ fuisse filiolarum, & eam inuenisse lachrymis perfusam, causamque mætoris ab ea didicisse, quoniam (inquit) Perseus mortuus est. Erat autem ille Perseus quem dixit catellus filiolarum alumnus: Eum verò pro-

Pag. 2. b.

Σ 3 a.

Σημαίνει.

p. 6.

ἄλλος τὰ

πυρσά.

ἐν ὀργίσθων.

spera fortuna dixisse, Accipio omen mea filia.
 Ista commemorat eloquēs atque peritus Cicero
 in lib. de Diuinatione. *portētaque vocātur à multis.*
 Pag. 3. a. *eventus. casus, occurfus, qui propter aliud fiunt,*
 καλούμε- *propter aliud contingunt. omnium significatiua.*
 va. *Ibidem a. mutuo quodam consensu cohærentia. Itaque si*
 b. *sapientia esset. Volens euidentius adhuc osten-*
 Ως ἐι σ- *dere partium mundi communionem & affinita-*
 φια. *tem, inquit, si etiam auibus inesset sapientia*
quædam, quemadmodum hominibus ea insita
est, artem etiam aues ex hominibus constituif-
sent, sicut homines ex auibus finxerunt & con-
stituerunt artem diuinandi, quam vocant au-
guralem & ex auium inspectione depromptum
diuinandi artificium. Et enim quemadmodum
aues semper sunt à principio & originine mun-
di, & ex quo creatum & coagmentatum est hoc
vniuersum vsque in præsens tempus, sic & ho-
mines semper sunt, & sunt vtrique vtrisque an-
tiqui & noui. Vt igitur hominibus aues quoad
diuinationes & oracula sunt aptæ & idoneæ ad
rerum futurarum præscientiam, sic essent etiam
auibus homines per reciprocationem & con-
cordiam apti & idonei ad diuinationem, si sa-
pientia etiam auibus inesset: siquidem necessa-
rium esset mundi partes commercium & com-
municationem mutuam habere, quippe quæ
vnius cuiusdam animantis membra sunt, quo-
circa sympathiam & cōcordiam habent inter se,
& si fas est dicere conspirationem. Eadem pro-
ferens ac si se repræhendat, ambigat, & quasi
seipsum interroget dicens: Nunquam maguo-
rum

magorū illecebræ istius modi sunt. Etenim sapiens qui nouit mutuat horum cognationem, cum alia ab aliis allici atque attrahi videat, & significationem à se inuicem accipere, aliud trahit per aliud. Veluti, quemadmodum à magnete ferrum trahitur: ita ab hac aut illa materia & tali figura, aut tali voce, hoc aut illud elicitur. vt manifestius in progressu nostræ expositionis explicabitur. Non enim tantum arbores ab arboribus alliciuntur, vt palma trahitur à palma, stirpes à stirpibus, & animantes ab animantibus: verū etiam ab alio piscis quidā ducitur & alia ab aliis: quinetiam quod admirabilius est dæmones ex aëre & terra alliciuntur certis lapidibus, aut leguminibus, aut quibusdā vocibus, aut istiusmodi figuris, quas etiam characteres vocāt. Hæc vero existimo à Chaldeis & Ægyptiis iam pridem inuenta, vt proprium vnicuique dæmoni agnitionis signum sit. At Iynga aiunt auem esse quæ caudam semper mouet: quam sagæ mulieres ad vsum adhibent in illecebris amatoriis. Narrant fabulæ fæminam prius extitisse, deinde à Iunone in auem commutatam fuisse, eò quod Iouem suis philtris ad amandam Iouem pellexisset. Aliis videtur Iynga dici lyram suauissimè concinentem: vt inde quicquid suaue est, & amorem ac desiderium excitat sui, Iyngis nomine appelleretur. *Pelliciendi artificia? præsentiones, præflagitationes. Ac certè demulc. propterea quod attrahitur istud per hoc amatorium: & per isthæc hoc aliud. quasi dicat, trahuntur cum affectione & perpeffione aliqua.* signis

Notacilla.

αἰσθητικὴ

fol. 3. b.

colliguntur. significationem sumunt. Et *voces.*
 Hic autor quasi cum sciente verba faciat sum-
 matim & leuiter admodum hæc attingit. Nos
 vero minimè cunctabimur ea fusius explicare in
 amicorum gratiã, quæ ex oraculis & præceptio-
 nibus Chaldaicis collegimus. Cùm itaque vo-
 cum, materiarum & figurarum mentionem fe-
 cerit, de materiis primùm tractemus. Ait enim
 Hecates oraculum.

*Perficito signum purgatum, ceu tibi tradam,
 Agresti è ruta corpus componito, & orna
 Vermiculis vulgaribus, exiguis Scalabotis:*
*Et myrrham & styracem miscens cum thure Sabæo,
 Bestiolasque simul: tum Cælo exponito, Lunæ
 Cornua cum crescunt, peragens sacra cum prece tali.*
Quæ deinceps sequuntur, quærenda non sunt.
De vocibus autem, quas interdum Iyngas nun-
cupant, aiunt Hecatē ipsam dicere,
Veni cūm exaudita mihi tua sint pia vota
Quæ monitis superum mortalia pectora fundunt.
 & rursus alio loco dicit:

*Illecebris hos immensis ex æthere ducens
 Absque labore in tellurem inuitos reuocasti:
 At medios medijs clangoribus interfusis
 Ignibus absque sacris, diuinos, somnia sicut
 Inducis, fædans non dignis dæmonas actis.*

Atque hæc quidem ex oraculis deprompta sint.
 Chaldæi vero mendaces aiunt esse genios terri-
 colas, tanquam procul à diuina cognitione re-
 motos atq; amandatos. Quòd si vis veritatem
 ab his aliquã accipere de reb⁹ futuris, fac aram,

Terrestrem quoties venientem dæmona cernes,

Maçtato

*Arbor Syria
 Coroneo si-
 milis.*

Maſtato lapidem Mneſurim, murmura reddens.

*De hoc lapide
vide Eugub.
l. 2. de perem.
philo. c. 28.*

Etenim lapis hic vim habet aduocandi dæmonem maiorem, qui inaspectabili modo terrestri genio se admouens docebit fortasse veritatem eorum quæ inquiruntur, quam rursus ille aperiet ei homini à quo interrogatur. itémque alibi: operare, inquit, circa Hecaticum circulum. est autem Hecaticus circulus sphaera aurea quæ saphyrum lapidem in medio sui inclusum habet, ac per totam extremitatem characteres & figuras varias. hanc sphaeram vertentes inuocationes perficiebant, quas etiam Iyngas vocitabant. Iam vero de nominibus quæ vsurpant præcipiunt hac formula; Nomina barbara neutiquam mutaueris. Sunt enim nomina singulis diuinitus imposita quæ vim & efficaciam incredibilem in sacris habent: veluti, Sabaot, Adonai, Cherubim, Seraphim, Abraham, Isaac, Iacob, & cetera eiusmodi, quorum vim & effectum obscurares, vt sapienti quoque Origeni visum est, si ea Græca dialecto exprimeres. Ait porro Æsculapius Mercurij Ter-maximi discipulus, in ea oratione quam ad Ægyptium Regem habuit, his verbis: Quantum in te situm est, Rex, præceptiones tibi à nobis traditas obserua ne vel ad Græcos perueniant tam arcana mysteria, vel ampullata eorum oratio & compta, grauitatem & pondus rerum cõprimat ac debilitet, & minus efficacem nominum pronuntiationem reddat. Nam eiusmodi sermones, patria & vernacula lingua explicati perspicuam dictorum intelligentiam continent (siquidem ipsa vocis

*Origenes ad
uersus Celsū.*

pag. 7.
 φωνάς.
 τὸ εἶδός
 κίχου.

qualitas, & nominum Ægyptiorum vis, effectū eorum quæ dicuntur in se comprehendunt) permutati autem & conuersi in aliam linguam obscuri & inefficaces fiunt. *voces.* incantationes & carmina. *Ac digiti pedis.* Vidi ipsemet aliquando puerum quendam, cui cum sagitta neruum cervicis percussisset, contigit ut inde pes alter torpore corripereetur, & permaneret in reliquum tempus insanabilis morbus: & cum pes alter ætatis progressu cresceret, hic alter in ea tenuitate & breuitate qua tunc fuerat, consisteret, suspensus, inutilis & otiosus, tanquam pondus inanimum. Itaque dubitatione afficiebat eos qui causas & rationes non intelligebant, quo pacto cum manus propior esset sine ullo sensu doloris permanisset, pes autem procul distans condoluit. At verò qui cum rationis iudicio considerant res mundanas, pleraque his similia reperire possent. neque enim eundem sentiunt dolorē omnia corpora neque omnes corporis artus: sed id tantum corpus quod ad patiendum natura comparatum est: & ea corporis pars quæ ad condolendum apta est, & quando & quo modo vsuuenit. Quæadmodum cum bonus odor per aërem sparsus est, neque lignum neque lapis, neque verò auris, nec manus, nec pes eum percipit, sed solus odoratus. Ut cæcus sola auris, & colores solus aspectus comprehendit. *In inguen.* βουβώνια. Græci vocant principium coxarum, nempe superius principium pedis. *Vnius enim ambo.* Scribit etiam Aristoteles in lib. de Animal. histor. Bobus pedes minus dolere, si quis eorum cornua ungat luto, aut pice,

Ibidem.
 εἰς τὸ βού-
 βώνια.

aut

aut oleo. *præstigiis decipitur*. alia est incantatio 208 ΤΕΥΞ-
 quæ Goëtia, alia quæ magia, & alia quæ phar- ΤΑΙ.
 macia dicitur à Græcis. Est enim Goëtia ratio D. August.
 quosdam materiæ immixtos, impuros & male- de civ. D. l.
 ficos dæmonas inuocandi, nomen autem ductum 9. c. 9.
 est ἀπὸ τῶ λόγῳ, hoc est, à fletibus, quasi luctu di- Suidas paulo
 gna faciat. Magia vero est ea vis quæ per medios aliter hac di-
 dæmonas materiæ expertes & eiusdem partici- stinguit.
 pes operatur. Pharmacia deniq; est vis noxia per
 cibum & potum. Eodémque modo aliud est
 κακοτεχνία, ars malefica, & aliud ψευδοτεχνία, ars
 falsa: itémque aliud est ματαιοτεχνία, ars inutilis.
 Etenim ars malefica est præstigatorum, venefi-
 corum & magorum, in damnum hominum in-
 uenta. ars autem falsa est, quæ falsa indicat, vt ea
 quæ oculos fallit: *παραφαιδικήν* Græci vocant.
 Postremò ars inutilis & inanis est quæ cum aëris
 percussione perit. *summam in fidibus chordam.* Ibidem.
 Hæc sumpta sunt ex conscissione harmonici ca- δὲ τὴν ὑπέρ-
 nonis cum exemplorum appositione. Oportet 117.
 igitur nos principio inde ducto explanare ista,
 vt lectores perspicuam rerum intelligétiam ha-
 beant: Concentus itaque, quibus harmonicæ
 constitutiones conficiuntur, plures sunt: quo-
 rû primus sesquitertia est, quatuor fidibus con-
 stâs: hæc vero ex duobus tonis & limmate (quod
 & semitonium impropriè vocatur) coalescit: in
 qua, cum sonus quartæ chordæ confertur cum
 sono primæ, sesquitertiâ proportionem ha-
 bere comperitur. Secundus concentus est ses-
 quialtera proportio, quæ quidem è quinque fi-
 dibus exoritur: ex tribus videlicet & semito-

nio. Hinc etiam sonus quintæ chordæ comparatus ad sonum primæ, semper proportionem habet sesquialteram. Primam autem chordam appello hoc in loco quartam primi concentus qui per quatuor fit. communis enim est quarta chorda duorum concentuum primorum, finis quidem eius qui per quatuor fit, initium autem eius qui per quinque: hoc est, extremū quidem sesquitertiæ: principium vero sesquialteræ. Itaque duo concentus hoc pacto compositi efficiūt eam constitutionem quam per omnes consonam nuncupant. Nunc autem cæteros concentus missos faciamus, quippe cū parum admodum conducant ad propositæ nobis quæstionis explicationem. Hæc certè constitutio per omnes consona fit è fidibus, hoc est, sonis octo, quinque vero tonis & semitoniis duobus. Sonus autem octavæ chordæ collatus hîc atque comparatus ad primæ sonitum, perpetuò inuenitur duplam habere proportionem. Prima sanè chorda vocatur nete, acutissimū sonum emittēs, altera paranete, tertia paramese, quinta superparhypate, sexta parhypate, septima hypate, grauiſsimum edens sonum, octaua verò tonus assumptus: à Pythagora siquidē postea assumptus est. Nam prisca lyra Orphei, ex septem chordarum concentu constabat. Ideoque nonnullæ huiusmodi chordarum quoad sonos acutæ sunt, aliæ graues, aliæ mediæ. Et graues quidem sunt hypatæ, acutæ netæ, mediæ verò interiectæ. Ad ampliorem perspicuitatem exposuimus linearum demōstratione regulam octachordam, hoc est

ἡ δὲ τε-

ταρταρ.

ἡ δὲ πέν-

τε.

ἡ δὲ πα-

σαρ.

hoc est, ex duplici proportionem conflata con-
 cordem tonorum modulationem, compositam
 ex duobus tetrachordis & vnico tono: Videlicet,
 è duabus sesquiterciis proportionibus, vnico
 sesquioctauo, vel potius è sesquitercia vna &
 vna sesquialtera. Nam sesquioctaua propor-
 tio copulata cum vnica sesquitercia, propor-
 tionem efficit sesquialteram. Obseruatur por-
 rò sesquitercia proportio in duobus inæquali-
 bus numeris, cum habeat maior totam mino-
 rem, & minoris tertiam partem, vt in quarta &
 tertia. Sesquioctaua autem, quando maior nu-
 merus habet integrum minorem, & minoris
 octauam, quemadmodum in 8 & 9. Sesqui-
 altera porro, quum maior numerus continet
 totum minorem, & minoris dimidium, sicuti
 in 3 & 4. Istis rationibus pro fundamēto iactis
 atque confessis, solers noster inquit Synesius,
 quod qui pulsauerit vel commouerit hypaten
 seu grauissimam chordam imæ oppositam: (est
 autem hæc dictio *ψήλας* .i. qui pulsat quædā vox
 musicæ concinna, à verbo *ψάλλω*, fidium sonitu
 canto.) ait igitur, qui, hypaten pulsauerit, non
 eam quæ iuxta est ipsam, nimîrum assum-
 ptam, mouerit: eadem enim sesqui-octauam
 proportionem habet respectu ipsius: verum
 propinquiorem mediam, cuius etiam compa-
 ratione sesquiterciam habet proportionem.
 Nam affinitate talium proportionum consen-
 tiunt inter se latenter, & multum distantes po-
 tius quàm viciniore. [*antiquioris meliorisque con-*
cordiæ.] quam habebant priusquam in suam

pag. 4. a.

τὸ πρῶτον

ἡ ἐξέτης.

Ibidem.

pag. 8.
 870 a-
 871 a.

formam producerentur, erantque adhuc materia informis. *non est simpliciter.* compositè vnum: simpliciter enim & absolutè fuerit vnum, fluxus. *ex multis vnum.* qua ratione est compositum. & *ipsarum discordia.* ipsa seditione, ipsa pugna. *dissonorum.* quoniam acutum & graue dicuntur dissona. *concordantium.* quia propriè sesquitercius & sesquialter sonus ac duplus dicuntur mutuo concentu inter se consentire.

Archimedes

Archimedes. Mirificus ille Archimedes regnante Hierone floruit in Sicilia. Is à rebus sub intelligentiam & animi conceptionem cadentibus ad corporeas geometricam scientiam deflectens, & mathematicæ rationem, potentiæ sentiendi beneficio, miscens instrumentalibus opificiis structurisque artificiosis, euidentiore per multis reddidit. Ita vt Marcello Romanorum imperatori nauibus atque conatibus compluribus Syracusas nauiganti (illa verò ciuitas maxima erat totius Siciliæ) tantis ac talibus suis artificiosis machinationibus Archimedes obstiterit, ac tam funestæ stragi tradiderit Romanorum classē, vt vehemens ille Marcellus superatus contrāque insurgens & strenuè resistens, admiratus sit viri industriam, & illius artificio obstupuerit, longēque maiores huius vires existimauerit, quàm fabulosos centimanus. Is igitur dicebat ex assignatis viribus cōcessum pondus moueri posse: & addebat ad demonstrationis assertionem & confirmationem, quod si alteram terrā haberet, concitaret ipsam, digrediens ex hac in illam.

industrius. Vates, & in rebus futuris præsagiendis solers.

Ibid. p. 4. b.

folers. *ipso. mundo. extra mundum.* hoc in loco mundum dicit qui à lunari globo circuloque, inde vsque in terram peruenit & exporrigitur: hunc enim etiam coagmetatum esse ex quatuor elementis asserit, ac naturam habere ad patiendum idoneam, eamque alioqui interdum variari & permutari posse, adhuc etiam per incantationem, vniuersum autem per ludificationem. Quicquid autem est extra mundum, videlicet post Lunæ superiorem locum, simplex & incompositum dicit, & mundum immutabilem, nec non perturbationis experte, nullisq; præstigiis obnoxium, intelligentiam melius perficientem, ac negligentem ex eo loco quæcunque fiunt in tota materia. *ab incantatione & præstigiis immune est.* à perturbatione liberum. *securus est.* Istud ex Homero libro depromptum est: In primo siquidem Homeri Rhapsodiæ ait Agamemnon ad Achillem: *Tu nil mihi curæ es, Nec moueor mihi quod succenses. (nec trahi blanditiis.)* perturbationum expert. *quod autem affectibus subiicitur.* Quicquid respicit ad animæ rationem ac mentem, affectione caret: quod autem in materiam vergit, id omne affectibus impellitur. Distinguitur autem id quod animi passionibus est obnoxium, in id quod rationi parer, & in id quod rationem aspernatur bifariam. Illud enim dicimus naturale, atque habere vim vegetandi ac nutriendi: hoc verò excitatiuum & animale: Sed ambo hæc haud rationi obtemperare norunt: Neque enim consilium, neque vllas iudicandi vires habent. Consimili modo id quod

rationi obtemperat, duplum est. Hoc enim nuncupamus vim concupiscendi, illud verò vim irascendi. Et illa vis concupiscendi diuiditur in voluptatem ac dolorem, nam quod prosperè & ex animi sententia euenit, voluptatem adfert & ingenerat: quod autem aberrando infaustum est, dolorem & ægritudinem. Quod porrò irascendi vim habet, in tria diffunditur, in iracundiam, quam sanè bilem & iram vocant, & in vlciscendi auiditatem, & excandescentiam. Est autem iracundia, animi impetus ad efficaciam munerisque perfusionem principium & commotionem habens: vel animi vehementia ad quidpiam efficiendum: Sed vlciscendi cupiditas & excandescencia est, permanens & insitus furor. *in diuinationibus*. Diuinationem multiformem asserunt Græci, eamque diuersam efficiendi facultatem sortitam esse, quemadmodum paucis in conspectu atque tractatu huius libri dicitur. Ceremoniam autem dicunt mysteriorum communicationem, veluti perficientem eos, qui sacris initiati sunt. Præterea verò ad animi affectionem habitumque accedentes huius communicationis gratia adoptatos, eximios, & perfectos vocant. *diffidentium*. Ea quæ in mundo continentur, omnia concreta & in suam formam producta sunt, si ea veluti essentias spectes, quidpiam vnum inuenis, cognationemque & affinitatem omni ex parte inter se habens: Quod si eadem formata & in propriam cuiusque speciem producta, multitudinē cernis distinctā ac dissidium

τὸ λ. ε. η. η.

pag. 4. b.

ac dissidium habentem quantum ad eam spectat in vniuersum: Vel potius quando vides per singulas species ea quæ sunt in rerum natura, vnum intueris discretum ac separatum: Quum verò secundum ipsius entis naturam, vnum spectas in congeriem aggregatum. *legi morem gerens*. Et enim vetat ciuilis administratio huiusmodi ceremonias. *Ideo summatim*. At nos quidem (inquit) καὶ δὴ τὸ ὅλον. p. 9. quoad nobis illud assequi datur, catholicum & vniuersum percurrimus, nostræque orationis stylo perlustrauius præconium totius diuinationis, ac specimen argumentumque demonstrauius esse cōmune optimi vaticinij obscuritatem. Quæ enim dilucidè & apertè patenterque inter speculandum obseruantur, neque diuinationis cuiusdam fuerint, neque demonstrationis indiga. Nunc porrò nostrum institutum nostræque scopus est, immorari in optima præstantissimæque ipsius consideratione, necnon exactiorem eiusdem indagationem efficere. [*summatim*] generaliter & vniuersè. [*ipsa*] vaticinandi ars. *pro virili parte*. quantum virium nostrarum facultas patitur. *exornata sit*. à nobis. [*optimam*] respectu aliarum diuinationum. *ei qui deprompserit*. detraxerit & eripuerit, specialiter, & adhibita formarum distinctione. *signum commune*. specimen, documentum & argumentum. *reprehensionem*. refutationem, demonstrationem. *in integra natura*. manifestè & exactè. *istud venerandum*) obscurum. & inde. Herodotus gesta Persarum literarum monumentis tradens, & in aliis suis libris quos de historia

pag. 5. a.

In Polymnia,
lib. 7.

Vide etiam
Plutarchū in
Themistocle.

composuit, ista de Græcis commemorat: quòd
cū Athenienses ad Delphicum misissent ora-
culum, respondit Pythia sacerdos, cui nomen
erat Aristonice, hæc quidem primū.

*Quid miseranda sedes gensi, fuge ad extima terræ
Ædibus, & iugibus desertis vrbe globosa.*

*Nam caput & corpus nusquam sincera manebūt,
Extremi ve pedes nequeunt superesse manusve,
Aut mediū: sed enim ignis edax hæc arida reddet,
Et Mars acer equis, vrgens Syrium agmine currū.
Mox perdet plerasque, tuas non solius arces,
Ac multas Diuūm rapidis dabit ignibus ædes.*

Et primū quidem ista: deinceps autem talia
supplicibus respondit Pythia vates.

*Non poterit multis hortatibus vsa Minerva
Et precibus blandita Iouem placare supremum.
Hoc tibi fabor itē responsum adamante propinquās:
Nam reliquis captis quæ limes Cecropis oræ
Intus habet, quodcumq; sacer penetrale Ciithæro,
Iuppiter è ligno muris Tritonida donat:
Qui muri innicti tibi sint, natisque saluti:
Tu verò aduentū peditūmq; equitūmq; quietus
Terrestresque acies noli expectare: sed hosti
Terga dato, vel si tibi fors erit obuius vsquam:
Diuina ô salamis mulierum pignora perdes,
Vsquam vel Cerere inspersa, coëunte vel ipsa.*

In casum. sensum oraculi minimè intelligēs. hæc
capeffenda est. studiosè huic incūbendum est. mēs
siquidē. cohæres & adiuncta cōditori omniūmq;
rerum opifici. [species] primorū, secundorum,
tertiorum, quattorum: mens, anima, ea quæ
fiunt, ea quæ reuera existunt. Ergo vicibus alter-
nis,

nis, *muta'oque ordine.* Evidentius demonstrare
 volens eorum quæ propofita sunt fimilitudinē, ἐναλλάξ
οὐκ.
 vel utiq; quam habet rationem mens & anima pag. 5. 6.
 ad ea quæ reuera exiftunt, & ad ea quæ fiunt
 feu eueniunt, definitiones & verba quædam ad-
 hibuit è quinto Euclidis elementorum. Ait
 enim Euclides in definitionib⁹ quinti elementi,
 ὅτι ἐναλλάξ λόγος .i. Proportionem ordine mutato Defin. 12.
 & alternatim fumptā, effe fumptionem antece-
 dentis ad antecedentem, & consequentis ad
 consequentem. Sed exempli gratia pro axioma-
 te ponantur hi numeri, 16. 8. 4. 2. Quam pro-
 portionem habent 16. ad 8. eandem habent 4.
 ad 2. & antecedens est numerus 16. numero 8.
 Ergo ordine alternatim mutato occurrit pro-
 portio, posteaquam fumpferis numerum an-
 tecedentē 16. & comparaueris cum numero an-
 tecedente 4. & consequentem 8. cum conse-
 quente 2. Etiam rursus demonstratur simili-
 modo, vt quam habet proportionem numerus
 16. ad numerum 4. eandem habet etiam nu-
 merus 8. ad 2. Hinc igitur indicat & ostendit
 quòd quam rationem & proportionem habet
 mens ad animam, eandem habent ea quæ re-
 vera exiftunt ad ea quæ fiunt & eueniunt: Et
 alternatim ordine mutato, quam habet ratio-
 nem mens ad ea quæ reuera exiftunt, eandem
 habet anima ad ea quæ fiunt, & eueniunt. *ac*
præposterè. & istud è scriptis Euclidis depròm-
 ptum est. Ait enim ille in fuis definitionibus
 quinti elementi, Ordine inuerfo eandem pro-
 portionem ac rationem effe fumptionis conse-

Defin. 13.

quentis, vt antecedentis, facta comparatione ad antecedens, vt ad consequens. Sed ad perspicuitatem & explanationem huius rationis ponantur è propositis numeris, numerus 16. & numerus 8. Est igitur numerus 16. antecedens, at 8. consequens: Quòd si sumamus numerum 8. tanquam antecedentem, & comparemus ipsum velut ad consequentem 16. fit ordine inuerso proportio. Ait ergo hîc quoque si sumamus velut antecedentem terminum animam, & comparemus tanquam ad consequentem mentem, similiter etiam ea quæ fiût & eueniûnt ad ea quæ reuera existunt, occurrit cõuerfa & præpostera ratio, & nihilominus inuenitur etiam ira verum id quod à nobis hisde rebus propositû est, velut axioma & pronuntiatum. *constitutum.* præscriptû est. *promit.* nempe anima. & *illuminat.* illustrat ac docet. *priusquam eas communioni.* rationi, vel vtique per rationem mente conceptam. *vis animi moderatrix.* vel vtique mens [*vis*] mens communicat cum rationali anima per interiacentem rationem: at rationalis anima communicat cum sensitiua, & cum organicis sentiendi partibus, per medium & interpositum spiritum fantasticum. Rursus anima sensitiua communicat cum naturali per alendi, vegetandi, augendique spiritum. Ait porrò Plotinus, quòd quemadmodum in enunciatione oratio effigies ac simulachrum est rationis quæ est in anima, ita etiam anima est imago mentis. *manifestas fecerit.* ipsi animæ. *primaria animi parte.* scilicet rationali. *imagines.* typi, formæ & simulachra.

αἰνῶν.

ἐκ μεταφρ.
ibid. pag. 6. a.

vita

vita hæc. fantastica, & quoad sentiendi facultatem vita, per quam cōmunicamus cum rationis expertibus, vel potius actio spiritus fantastici, quæ viget inter somniandum. *in proprietate naturæ.* videt enim seorsim in animalibus ratione vtentibus. *sensuum organa.* obscura & potentiora, per quæ manifesta hæc & sub oculorum sensum cadentia nobis constant, & efficaciam habent. *etenim colores.* primùm beneficio & ope spiritus fantastici, deinceps per externos sensus, qui tanquam riuos excipiunt vires inde diuersis rationibus procedentes, & prout vnumquodq; sitū & collocatum est, quēadmodum in meatu aëris contingit. *tactuūque.* nā suprà dixit mentem habere formas eorum quæ reuera existunt, sed anima speciem habet eorum quæ contingunt & fiunt, similiter & fantasia, nedum etiam magis. *nullam efficiendi vim habentibus.* quia anima præoccupauit (inquit) notitiam eorum quæ fiunt, coarctata verò & implicata à carnali cohærentia, indiget etiam corporeis instrumentis, vt per ea doceatur & memoria repetat. *nūm igitur.* vel vtique præstantius organicis sentiendi facultatibus. *hoc genus.* Quàm ipsa fantasia, & eius sentiendi organa. *per ipsum.* fantasticum sensuum domicilium. *increpantibus.* diis. *futura prænuntiantibus.* vaticinantibus, seu oraculum edentibus diis. *reliquis in rebus nostri respectum habentibus.* ac de nobis sollicitis. *si cui certè.* nam probabile est vsūque euenit in somniis viam commonstrari ad inuestigationem thesauri. *si quis.* iacens, ac dormiendi causa

voussettes
pag. 6. a.

caput reclinans. *postea.* Aiunt etiam poëtam Hesiodum, cum prius quidem esset pastor ouium, quodam die inter somniandum iuxta Cithæronem Thessaliæ montem reclinatum censuisse se musas obseruauisse ad se accedentes, & folio lauri seipsum nutrientes, & confestim expergefactum in sapiëntem & industrium poëtam euasisse. *poëta.* vt Hesiodus. *tulit.* Hesiodum & alios. *insidias.* Etiam Annibal Carthagenensis victus à Scipione Africano in Bithyniâ fugit ad Prusiam: paulo autem post Roma illuc profectus Titus Romanor. imperator propter aliam quandam necessitatem & ministerium, animaduertens obseruânque Annibalem, nec non grauitatem ac viri experientiam suspectam habens, ne denuò in Libyam & Carthaginem reuerteretur, apud se meditatus est eum sæuè interficere. Quam rem per quædam insomnia cognoscens Annibal seipsum exhausto veneno ex hominum cõsortio emisit & emouit; ita postremum loquutus: Iam cessare tandem faciamus vehementem Romanorum solitudinem, qui molestum, graue serúmque existimauerunt odiosi senis mortem expectare, sed tanquam auem implumẽ & mutilam præ senectute eum acerba morte è medio tollere volunt. *indemnem.* citra detrimentum & iacturam. *morbum.* Esse quidẽ permultos alios non captiosum nec à fide alienum fuerit, ante omnes Aristides orator in eorũ numero adscribitur: Indicant hoc quodammodo diuinæ eius hunc in modum scriptæ orationes. *institutio.* hæc via accessu difficilis. *audiat.* illa in-

illa inquirat & inuestiget: Ea quippe silentio
 prætermittit, neque integra recitat. *semen interius*,
 insitam intelligendi potentiam. *sue virtutis*, in-
 seuit è sua. *virtutis*, potentiae. *felicitatem*, quan-
 doquidem exoritur à nobis. *inter somniandum*,
 ab ipsis somnis. *sue virtutis fructus participare facit*.
 is quidem asserit somnia à Deo procedere, Ari-
 stoteles autè ait insomnia non esse à Deo missa:
 Si enim (inquit) à Deo data essent, mitterentur
 duntaxat ad eos qui cum virtute & vitæ integri-
 tate commercium habent, & circa res diuinas
 occupantur: At nunc quosdam videmus faci-
 norosos homines & imperitos, nec doctrina
 nec virtute præditos in somnis videre. Con-
 tingit enim vt tales inter somniandum probatis
 vitis sint feliciores ob prosperam corporis vale-
 tudinem & temperiem. Illi quippe crebro mi-
 nime confusa rerum obseruatorum spectra cu-
 stodiunt, & fantasie simulachra, euenitque vt
 eorum nonnulla seria veraque sint. Proinde
 negat Arist. & complures alij externi ac secula-
 res philosophi à supremo numine missa esse in-
 somnia: Esse igitur quandam geniorum ac dæ-
 monum naturam dominium habentem eorum
 quæ in somniis apparent, istudque communi
 consensu facile statuitur. *nam fructuosum reddere*.
 Ante oculos nostros subiicere volēs, haud minus
 esse assequi & obtinere, quàm discere, ex abun-
 danti dicit plus esse, vt id quod est æquale con-
 sequatur. *in fantastica vita*, in quibusdam libris
 scriptum est *ζωή*, vitam, in aliis *ζωή*, vitæ, opor-
 tuit enim vtrumque collocari, sed propter in-

το εὐδαιμονίας.

pag. 12.

ἀλ. ἡμεῖς

pag. 7. a.

ἐν ποσειδάων.

ἐν δὲ βύθῳ

qui verè &

rectè som-

niant. Arist.

lib. de Inf.

Ibid.

Varietas le-

ctionum.

solentiam vnum subtrahit: verum ponitur alterum ex ambobus, quale quis voluerit: sumit autem extrinsecus etiam alterum defectiue. *aduersus eos*. qui neque ipsis minoribus præclaris rebus digni censentur. *si ita intelligant*. illi ipsi qui opinione tenus sunt sapientes. *quæ repudiata sunt ab oraculis*. Diuina Ægyptiorum præscripta innuit. *hostijs non*. quod videlicet commodæ non sint. * [*ludicra*] sunt enim ludibria. *qui nimirum*. per victimas & extra vaticinantur. *artes quidem*. eas dicit quas magorum illecebras supra nuncupauit, magos quidem vocans eos qui non grauatur eos illices ad vñ adhibere: Iyngas verò dicit varias & diuersas artes, quæcumque multiplici forma, per victimas & extorum incisionem ab illis perficiebantur. *quid igitur*. quid ergo, inquit, absurdum est, quod sapiens, quatenus est sapiens, etiam amplius ferat & ultra cõmunitatem progrediatur, atque hunc in modum fiat sapiens? *in hac ratione doctus*. & ita, videlicet per insomnias. *atqui*. Etenim, vel enimvero. *publicum magis*. cõmunius. *res est beata* imo quæ fieri non potest, & nemini datur. *per fantasiam assequi*. non per vnicam fantasiam & imaginationem in propinquo fuerit humanæ facultatis cernere ipsum Deum, quoad eius fieri potest antiquiorem. *sensus est sensuum*. quippe qui princeps est sensuum organicorum. *communissimum*. vt quod communicat se diuersis sentiendi instrumentis. *et corpus primum animæ*. Ille (inquit) communissimus sensus est quoque corpus, tanquam cognatione

ibid.

Versus ita
exprimi po-
terat.

Viscera nil
moror, & sa-
era, sunt hæc
ludicra cun-
cta.

pag. 7. b.

pag. 13.
Ἰννοσιώ-
της.

ibid.

gnatione ac propinquitate quadā cum corpore
 coniunctior sit, ac interueniat corpori & animæ.
 Ipsum porro primum corpus vocat, velut im-
 mediatē consuetudinem habens cum anima.
 Corporea enim sentiendi organa haud imme-
 diatē commercium habent cum anima, sed per
 interpositam & interiectam imaginationem. *sed*
ille. Spiritus fantasticus in hominis capite habi-
 tat. *animalis.* Ista quidem noster. At Plato in Ti-
 mæo dicit, Verūm cibi potūsque cupiditatem in anima,
 & quicquid propter corporis naturam defectum ino-
 piāque continet, in interpositam præcordiorum ac
 termini ad umbilicum vergentis partem statuerunt:
 Vbi Deus iecoris formam (ait) constituit, & collo-
 cavit ad illius domicilium id quod succi plenum &
 obesum est, politum, luculentum, dulce & amaritu-
 dinem habens molitus est, ut in eadem cogitationum
 ac sensuum è mente allata potentia, non secus atque in
 speculo admittente formas & imagines, ac perspicie-
 tiam simulachrorum suggerente, timeat quidem quan-
 do parte amaritudinis utens hoc & illud facit: dulce-
 dine autem suæ naturæ coniuncta secum utens, &
 omnia quæ in eadem recta, leuia, expedita & libera
 sunt dirigens, alacrem atque prosperam efficit in do-
 micilio collocatam iuxta hepar animæ sortem, ac tem-
 pore nocturno mediocri oblectamentum habentem, in
 somniando diuinatione vitur: Quandoquidem ra-
 tionis & intelligētiæ non est particeps. Deus propterea
 in ea vaticinium reposuit. Sufficiens & idoneum est
 argumentum à Deo diuinandi artificium humanæ im-
 prudentiæ datum esse. Nullus quippe mentis compos
 attingit vaticinādi sciētiā diuino numine instinctā

ὁλλὰ τὸ.
 τῆ ζώου.
 ibid. pag.
 7. b.

» *Et* veram, sed aut sopore detentus prudentiæ vim,
 » aut propter morbum, aut sapientiam numinis afflatu
 » conceptam immutatus, *et* à se ipso discrepans. Et
 » paulò post dicit, itaq; hepatis natura eas ob rationes
 » talis *et* in eo quem dicimus locum diuinationis in-
 » dita est causa. [sed sentiendi instrumēta.] respectu
 primi & communis sensus. à quibus. sensibus.

pag. 8. a. *sensus est absolutus. vniformis. dispensat. consimi-*
lis. liter atque in attracto per fistulam aëre: vnifor-
dis. mis enim cum sit, variatur per tibiæ foramina
 exiens, acutior effectus, aut grauior, aut inter-
 medius, vel consonans, vel inconcinuus. ac sunt
 veluti. De centro ac rectis lineis verba faciens,
 virtute & potestate simul mentionem fecit cir-
 culi aut globi: Si quidem fieri non potest vt
 centrum consideretur & excogitetur sine circulo
 & sphaera, quemadmodum circulus aut sphæ-
 ra sine centro. Afferunt igitur geometricæ de-
 finitiones, circulum esse figuram planā & latam
 sub vnica linea circumactam, quæ vocatur cir-
 cumferentia, ad quam quæ à centro ducuntur
 lineæ rectæ, inter se sunt æquales. Pro-
 inde hoc in loco fantasiam seu imaginationem
 centro atque radici assimilat, rectis autem ramis
 & lineis emissas & exeuntes illinc ipsius vires,
 vsq; ad sensus organicos, visus, inquam, auditus,
 & aliorum trium, quas quidem omnes vnā
 profectò dicit ad centrum radicēque spectare:
 multas verò quantū ad progressam illinc ex-
 planationem. Atqui imaginationem sensum vo-
 cat communem, & propriè diuinius sentiēdi or-
 ganum, nimirum immediatè versantem cum
 animi

animi parte quæ intelligentiæ & rationis capax est: sed maximè animalē, belluinā, crassio-
 rem, corpulentio-rem, & abusiue nominatam sensum efficiendi vi præditum, propter opposita & ex-
 porrecta apparentiâque sentiendi organa, ocu-
 lorum dico, auricularum, narium ac reliquorū. *maximè est animalis.* ostendit per superlatiuum
 gradū imaginationem crassiorē ac pinguiorem
 esse. *sensus.* nam vsque ad crassitudinem ac pin-
 guedinem saginatur, & sic capax est rerum quæ
 in generatione & corruptione considerantur.
diuinior. Quem propriè spiritum fantasticum
 dixit *immediatus sensus.* quem supra primum
 dixit: nunc immediatus sensus dicitur imagina-
 tio. *quod si sensus corporeos.* hoc est, sentiendi
 organa. *vidimus.* videlicet & quæ audiui-
 mus. *decipit.* propter ista tria, ait, mentitur oculus: in
 primis ob naturam eorum quæ sub aspectum
 cadunt, quemadmodū pauonis penna pro certo
 quodam situ distinctos ostendit colores. Deinde
 propter aërem & aquam, & interuallum: Et-
 enim aër quidem interdum humidus est & cras-
 sus, aliquoties verò siccus ac tenuis. Et spatium
 eius quod sub aspectum cadit nonnunquam est
 exiguum, interdum verò amplum. Tertiò pro-
 pter suam impotentiam. *decipit.* Etenim, ait,
 ipsemet oculus fallit, mentitur ac decipit. *per*
quæ cernuntur. scilicet per aërem & interiectum
 spatium. *spiritus fantastici morbo laborat.* Nam
 ob prauitatem consilij homo deducit ani-
 mam in materiam, & hinc disponit fantasiam
 ad vitium & langorem, sicut aiunt multis eue-

*ωωδισα -
 11.*

ibid.

pag. 8. a.

pag. 14.

ωωδισα.

ibid.

ibid. pag.

8. b.

nire post cibum , & potissimum paruulis .
 Est quippe vehemens à cibo suffitus vapo-
 rumque emissio , & motus confusus ac inæ-
 qualis , & ægrè discernitur ab illis sanè qui-
 bus omnino non eueniunt insomnia , aut con-
 tingunt inæqualia , dissimilia & coniectu diffi-
 cilia: qualiter fit in aqua . nam quietæ , puræ , syn-
 ceræque euidencia ac dilucida spectra apparent:
 in commotaverò & cōturbata vel planè non in-
 spiciuntur simulachra , aut inæqualia , dissimilia
 & cognitu ardua . *lustratus* . apud Græcos qui-
 dem imaginationem asserit expiari & lustrari ce-
 remoniarum beneficio : At piæ religiosæque no-
 stræ Ecclesiæ homines eam lustrant modestia ,
 temperantia , vigilantia & ieiunio . * Et ita pur-
 gatus ille sensus capax est qui Deum admittat:
 Nihilominus priusquam in seipsum Deum ex-
 cipiat & introducat , vrget & extrudit prius ante-
 cedentes errorum insinuationes , quæcunque
 ingrediuntur & adeunt imaginationem per sen-
 suum organa . Et hanc asserit vitam secundum
 naturam , asseruare puram , synceram ac nitidam
 imaginationem ab istiusmodi peccatorum in-
 gressu . Corporis enim & animæ communis est ,
 & operæpretium est , vt puram habeat cum ani-
 ma cōmunionem . *per expiationes lustrat* ? quippe
 qui expiatur & purgatur apud nostros probos
 homines ieiuniorum vigiliarum & aliarum vir-
 tutum auxilio . *insinuationes* . ita vt hinc etiam per
 organicos sensus productæ insinuationes , ex-
 currant & progrediatur , antequam Deus super-
 ueniat & illabatur in imaginationem , quatenus
 compre-

pag. 8. b.

*καθαρῶ-
μεν.*

ibid.

*Nota Chri-
stianam pur-
gandi se ra-
tionem.*

ibid.

comprehendi potest. Cōfestim enim properant tales insinuationes priusquā Deus admittatur à spiritu fantastico : Excurrunt autem per spiritualem putgationem. *secundum eius naturam. cō-* pag. 15.
διὰ τῆς κα-
τὰ φύσιν.
tinentis, téperantis & probi. *rursum sit.* non modò corporis, verumetiam animæ rationalis ac mentis. *spiritus iste.* fantasticus, & imaginandi potentia instructus. *nec affectibus spoliatur.* non est alienus à natura animæ, sed conuenit & consentit cum ea, similiūq; passionum est particeps, nec per se manet peculiarem habens naturam velut corpus, quod quidem ostreorum inuolucrum dicit, propter duritiem, rigorem & formæ dissidētiam, quam habet aduersus animam. *ostreorū.* Multis ex partibus ostendit industrius hic Synesius, acer & singularis Platonis æmulator, quia non solū ex opinione eadem cum illo sentit, sed etiam ex animi conceptione & sensu docendiq; ratione, immo ex ipsismet dictionib⁹. Nam quòd corpus integumentum & inuolucrum ostrearum dicitur, hinc habet principium. Ait enim ille in Phædro altius suorum consiliorum rationem repetendo exorsus, & alia, & hæc præterea : Qui videlicet, inquit, sacris initiati sunt & spectandi licentiam obtinent, nitido splendore nitidi, & nullo ipsius signo notati, id nunc corpus nuncupamus, quod vincti & præpediti ostrei, more, circumferimus. Et illud vitiati radij illinc principium habet : vitium enim peccatum hac ratione vocat Plato; & deorum currus ob æqualitatem pōderis atque momenti cum ductiles tractabilésq; sint facilè mo-

pag. 8. b.

uentur: reliqui verò magna cum difficultate. Nam deorsum vergit vitiositatis particeps, equus in humum propensus atque offendens aurigam à quo haud conuenienter educatus est: vbi certè labor & summa contentio animæ proponitur, & cætera. *bonitate cumulati*. hoc est

pag. 9. a. spiritus fantasticus, propter animam ad bonum
 ἀγαθὸν- vitæ institutum accedentem. *deprauati*. à succū-
 μένους. bente & aberrante materia. *is enim*. spiritus fan-
 ibid. tasticus. *communis terminus*. Communem ter-

minum amborum esse dicit imaginatricem ani-
 mæ facultatem, vtrinque collocatis extremis cō-
 trariis, corporis videlicet & incorporeæ naturæ,
 rationis ac dementiæ, materiæ & eiusdem pri-
 uationis, & medio eius interuētu opposita coeūt
 & copulantur. Sed diuina sunt, inquit, materiæ
 expertia & incorporea, infima verò materialia
 & corporea atque sub sensum cadentia. Eam ob-
 rem asserit arduum ac difficile esse definiendo
 eius naturam circumscribere & exprimere quid
 sit, quemadmodum affirmando enunciamus de
 anima, eam esse substantiam incorpoream &
 materiæ expertem, nec non sensuum facultatem
 excedentem: Rursus de corpore, quod sit sub-
 stantia materialis, fluens & concreta. Fantasia
 quippe nec corpus est, nec penitus expertis cor-
 poris, & ob id neque corporis potest defini-
 tionem admittere, nec rei incorporeæ. Etenim
 colligit & emendicat aliquid ab vtroque con-
 trario, corpore inquam & incorporeo, quan-
 tùm congruit & quadrat suæ ipsius naturæ, &
 conflatur vna quædam natura ex tam semotis
 naturis

naturis composita. *amborum.* animæ rationalis
 & corporis. *diuina.* imaginationis. *designari.* ap- pag. 15.
 prehendi, contineri, definiri & intelligi. *imagi-* ἀμφοῖν.
natricis essentia. id est, ipsam imaginationem. *ve-*
rùm ipsa. nutritiua, vegetatiua, & sensitiua. *pecu-* pag. 16.
dis. quodd rationis est minimè compos. *atqui pur-* τὸ ζῶον.
gatur. Velut araneus apes & formica natura duce
 sua opera efficiunt, qualia neque hominum per-
 spicacissimi valeant peragere. At simiarum par-
 uuli fœtus atque vrsarum, & complurium a-
 liorum animalium, naturam habētes flexibilem
 ad disciplinam, docentur ab hominibus, & ad
 multa humana opera fiunt commodi & idonei.
 [*atqui*] vel naturaliter, vel per humanam infor-
 mationem & educationem. *quidpiam excellentius.* pag. 3. b.
validius ac cognitione sublimius. *cuncta dæmo-* τὰ κρείττονα.
niorum genera. Prisci quidem illi Græci deorum ibid.
 ac dæmonum differentiam esse dixerūt: ac deos
 quidem maiores appellarunt, dæmonas autem
 inferiores. Sed Synesius aliquando inter illos
 assignat discrimen, interdum verò indifferenter
 vtitur istis nominibus. *cuncta dæmonum genera.*
 Sed omnia dæmonum genera, inquit, quæ in
 hoc mundo versantur, hanc vitam sortita sunt,
 quæ nimirum vim sentiendi habeat. Nam ut
 summatim loquar, illa dæmonum genera solæ pag. 9. b.
 sunt imaginationes. *secundū totam ipsorum essen-* καὶ ὅλων.
tiam. prout eorum essentia creata est. *et imagi-* ibid.
naria sunt. Idola, inquit, & simulachra quæ sunt εἰδωλικά.
 corporis expertia, habent utique quidpiam craf-
 situdinis, alia plus alia minus: videtur itaque hîc
 Synesius Democriti & Sexti opinionem &

aliorum Græcorum sequi : Asserūt enim illi esse quædā dæmonia circa terrā & aërem, crassitiem quidem habentia & coagmētationem affectionemq; humanis oculis inuisibilia, qui quidē sani sint, quæ & spectra vocāt: propterea quòd incolumē retinēt & cōseruant, opinor, quandā figurā & inanem speciem ac similitudinē angelicæ & à materia semotioris naturæ, ex qua lapsa sunt : & corruptu quidem difficilia, sed non perpetuo immortalia : eorum nonnulla noxia & maligna sunt, alia verò benefica. Aiunt itaque eadem propius ad homines accedere, eisq; se adiungere, ipsis potissimum dormientibus, ac prædicere multa quæ euentura sint : fieri quidē certē huiusmodi prædictiones à bonis dilucidas, & animi alacritatem mouentes, sed à noxiis & infestis, contrarias. At hominis fantasia non est circulus, sed latente quadam vi figuras rerum extrinsecus fluētium recipiens subiicitur, haud secus atque liber qui ab intelligētia legitur ac perlustratur, & in rebus apertis & conspicuis domesticè ipsa seipsam docet ea quæ admittere fas est : Sed in obscuris sibi etiam adsciscit intellectuales animæ vires, & fit veluti consilij captandi receptaculum de rebus agendis. Etenim intelligentia nisi ab imaginatione meditationes mutuetur, non obinet circa genitam ac fragilem rerum naturam vllam efficaciam. *per ipsam. facultatem vtiq; vel potentiam. cum alio.*

ibidem. id est, cum mentis intelligentia vt plurimum.
αὐτῶν. visionis expertes. sed fantasie cōnexas. *nisi quispiā.*

hoc

hoc excepto. *in minimo temporis puncto.* Quem-
 admodum diuini Prophetæ, ac diuus Paulus, re-
 pentino quodam mentis excessu extra se rapti.
 Tunc enim mens ipsa quodāmodo extra mate-
 riam posita, & prætergressa corpus, occultè cer-
 nit secundum naturam mentis sine vlllo errore.
 Eam ob causam ait diuus Paulus: Scio homi-
 nem, siue in corpore siue extra corpus nescio, &
 reliqua. *in minimo temporis puncto.* in modico,
 cōtinuo, sine vlla intermissione facto & breui-
 simo. *Contrectationem habuerit formæ materiæ ex-*
pertis. nempe, doctrinæ diuinitus inspiratæ. *super*
fantas. prospicere. vt cū intelligentia transgre-
 ditur fantasiam. *arduum est.* Quantò res est dif-
 ficilior, tantò beator vltra imaginationis fa-
 cultatem prospicere. *imaginatione priuatam.* ra-
 tione & intelligentia præditam. *obiecta.* nobis
 exhibita & in conspectum nostrum veniens. *is*
quippe spiritus. imaginationem aliquoties vocat
 spiritum fantasticum, aliquando animale spiritum,
 interdum corpus primum animæ, non-
 nunquam spiritualem animum, quandoq; verò
 communem terminum corporis & animæ. *ani-*
malis. nempe fantasticus. *felices.* apud Ægyptios
 sacri scriptores. *genius.* secundum eius habitum.*
pænas. castigationes, emédationes. *in eo luit.* retri-
 buit. *oracula.* prisca. *visionibus.* qualis est enim
 cuiusque vita, tales etiam inter dormiendum
 imaginationes, & consentaneæ eum sequuntur,
 quæ veluti diurnarum curarum reliquæ extre-
 mæque vestigia sunt. Et cuiusmodi sunt in
 quiete imagines par & consentaneum quoque

Cor. 2. c. 12.

ibid.

αερο-
ελευν.

ibid.

καὶ δὲ
μων.* lego
αερομων.

p. 10. a.

ὅταν θαν-
τασιαί.

καὶ ἡ φιλο-
σοφία.

Ibid. &
pag. 18.

ἢ
εἶναι δευ-
τέρω.
ibid.

est, vt talem pariter constitutionem post migra-
tionem & corporis interitum illic anima repe-
riat. *animi vitam*. Platonis sermonem inquit,
quem Phædonem inscripsit. & *philosophia*. Ait
enim Plato in illa de animi immortalitate ora-
tione sub Socratis persona: Quoniam magna
vehemensque spes est cuiuspiam illuc emitti, quod
ego proficiscor, si alicubi, illic etiam affatim ac
sufficienter eius rei se compotem fieri, cuius
gratia in hac præsentī & caduca vita tam assidua
frequentiaque suscipimus negotia. Quocirca
hæc migratio in præsentia mihi iniuncta atque
præscripta cum bona spe contingit, eamque li-
benter suscipio: similiter quivis alius qui putat
suam mentem velut expiatam, & vitiorum in-
quinamentis ac sordibus purgatam. Eius porro
lustratio & expiatio est, vt quàm maximè ani-
mum à corpore segregemus, & eum assuefa-
ciamus vndecumque extra corpus colligi & cō-
vocari, tanquam vinculis solutus sit. & *philoso-
phia*. scilicet Platonis, & eorū qui idem cum illo
sentiunt, quot quot sunt. [*secundarum*.] eorum
quæ post mortem eueniunt. *primas viuendi ra-
tiones*. circa quas in huius vitæ caducæ curriculo
imaginandi facultas occupatur. [*eum*.] spiritum
fantasticū. [*abstergentis*.] & peioris igitur habitus
squalorem. eum emittentis in immundam illuuiē,
[*elevatur*.] spiritus fantasticus. *propter calorem*.
Quæ interueniunt propter ieiunia, vigiliis, nec-
non humilitatem animique abiectionem. & *is*
vtique spiritus. Potentiæ quæ plures sunt circa
corpus animi, in vnica duntaxat intelligendi &
ratiocinandi

rationandi vi cum supremo numine mentēque mundi moderatrice communicant, quam lanē iure optimo Plato quoque alam nuncupavit, nimirum deducentem à fragilibus, & interitui obnoxiiis rebus atque terrenis animum ad cælestes, & diuiores, neque sinentem labefactari conspurcarique suam imaginationem materialibus affectionibus. *et illud rursus*, nimirum imaginationis purgatio. *terræ cavernas*, imos gurgites. [*ingreditur.*] Quandoquidem solers hic noster Synesius, sicuti diximus, omnibus in rebus Platonis est acerrimus sectator, hīc quoque permultis ab illo desumptis utitur sententiis: æquum fuerit illius dicta hoc in loco exponere pro alia quauī interpretatione. Ergo, inquit ille in Phædone, de anima polluta & impura verba faciens, quòd cōtagione corporea infecta inuoluta que sit, quam ipsa consuetudo congestusque cum corpore, propter continuam familiaritatem, cultumque assiduum congenitam & geminam effecit. Ponderosum verò id putandū est, graue, terrenum & visibile, quò cum præpedita sit talis anima, grauatur atque trahitur rursus in locum visibilem formidine tenebroso, caliginosi & in orco occulti, quēadmodum fertur circa monumēta sepulchrāque assiduē versatur: circa quæ profectò iam nonnulla apparuerunt animarum vmbrosa fantasmata, qualia præferunt & exhibent simulachra tales animæ, pœnas luentes vitæ facinorosæ antea actæ. Itaque tandiu circumuagantur, quoad cupiditate naturæ corporeæ comitante, rursus induant corpus.

Induunt autē, vt verisimile est, eiusmodi mores, quales in vita exercuerunt. Veluti eos qui ventris ingluuiei dediti fuere, & contumeliis, flagitiis, computationibúsq; vacantes inertem atque lasciuam vitam egere, nec quicquam pensi pudorisque habuere, consentaneum est asinorum & similibus belluarum corpora subire: Eos verò qui iniurias, tyrannides, rapinas præ cæteris secuti sunt, in luporum, accipitrum, miluorumque genera migrare par est, neque aliò transire dicendum est: Eos porrò qui ciuilem popularémque virtutem, quam temperantiam & iustitiam nominant, ex consuetudine & exercitatione acquisitam absque philosophia mētisque sagacitate exercuere: decens est hos in tale quoddam genus iterum ciuile ac mansuetum demigrare quodammodo, apum, vesparum aut formicarum, deinceps in idem rursus genus humanum, modestosque ex illis homines fieri congruum est. Sed in deorum genus nulli fas est peruenire, nisi illis qui discendi cupiditate flagrantibus philosophati sunt, & puri omnino ex hac vita migrarunt. Discendi cupiditate flagrantem vocat philosophum, veluti curiosum & scrutatorem naturæ eorum quæ sunt in rerum natura. [*infelix.*] misera, calamitosa. [*labore*] & castigationibus post longum diuturnumque tempus. *vt animus purgatus emergat.* scilicet fantastica. *exorta enim.* quia à principio in sub-

stantiam & vitam accedit anima fantastica. *cum*
peioribus. cum materialibus, crassis, & carnalibus.
ac melioribus. vt intelligēdi vi præditis, & à ma-
 teria

teria seiunctis. *quam mutuatur.* videlicet phantasticam animam. [*è globis cælestibus.*] Hoc in loco globi cælestes omnino cernuntur & ratione intelliguntur ab omni prima sphaera astris carente usque ad lunarem. *descendens.* rationalis & intellectualis animæ potentia. *corporeo mundo.* eo, inquit, mundo qui continetur à lunari circulo ad terram usque profluente, profligato & interitui obnoxio. *sibi conciliet.* secum imaginariam animæ potentiam. *vix enim.* raro enim istud evenit ut se inuicem dimittant ac deserant. *sed fieri possit.* aliquoties tamen contingere solet ut istud fiat. *minimè parentem.* nempe spiritum fantasticum. *haud quippe fas est.* non enim decorum est homini illas respuere: In primis compertæ & cognitæ sunt huiusmodi expiationes. Expiationes porrò siue ceremonias dicit mystica, arcana & sacra dogmata. *turpis.* pudore oppressus, iniustus. *reditus.* illis animis rationis compotibus. *alienum.* hoc est animæ partem quæ in fantasia & imaginatione consideratur. *desuper.* è globis cælestibus, ut supra dixit. *Et istud.* Istud quidem, inquit, nempe illam animæ partem, quæ intelligentiæ & rationis est particeps, posse missum facere spiritum fantasticum ingrauescentem & immodico pondere ad inferiora loca tendentem, eamque materiali habitu ac mouente affectu liberatam ascendere ad sublimiora domicilia, Dei munus fuerit, abditis & silentio prætermittendis rarioribus, ceremoniæque eandem subleuantis ac erigentis, hoc est mysticæ diuiniorsque disciplinæ ipsam moderantis ac refrænantis: Nisi istud

pag. 10. a.

C b.

ἀπὸ τῆς σφαίρας

pag. 18.

ἐπαγοδός.

p. 10. b.

per paucis contingat animis, sed vix vnicuiquam
 & alteri: verumtamen de eius ascensu conquē-
 ritur. Turpem enim ac fœdatā eam dicit, vt quæ
 iniusta apparet, eò quòd alienum non red-
 diderit vnde emendicauerat. *animo. rationali. ad-
 iumento sit.* eum sua sponte comitetur. *trahat.* in-
 uitū ac immorigerum spiritum fantasticum. *tra-
 hatur ab eo. inuitus. improbitate.* à materiæ vhe-
 menti affectu. *qui indulserit. concesserit.* & istud
 est. Nos quippe adhortantur oracula Chaldaica
 vt identidem sursum extendamus mentēque
 eleuemus ad Deum, ne ipsa prona se recipiat
 deorsum in mundum terræ propinquiorem, vbi
 nihil fidum ac stabile est, verū omnia futilia,
 vana & fallacia. Sed considerare fas est qua ra-
 tione obscurum, atrum, ac nigricantem vocave-
 rit mundum hunc, quem vndecumq; caliginoso-
 sum dixit: nec verò solum ipsum Orcum nomi-
 minat: Nam Orcum ceu Tartarum vario modo
 vocant Chaldæi: Deum enim eum existimant,
 & extremæ terræque adiacētis hæreditatis, quæ
 ei sorte contigit, principem. Interdum verò
 mundum qui in concauo lunæ cōtinetur, quem
 omni ex parte nebulosum asserunt, & hunc in-
 fernum vocitant. Interdum autem ipsam luna-
 rem sphaeram, quam conterminam & confinem
 statuunt mundi ætherij & in materia luxuriātis.
 Materiam porrò profunditatem dicunt, quam
 in loco sub Luna sito determinant. *terrificant.* per-
 terrefaciunt sacra Chaldæorum oracula. *rationalis
 capax.* Animam dicit quæ vitam & substantiam
 à Deo consecuta est. *infidus. inconstans & insta-
 bilis.*

pag. 10. b.

δεσττε-

τα.

ibid.

pag. 10. a.

α. π. σ. σ.

bilis. *ſpectris & imaginibus geſtiens*. ex idolis voluptatem percipiens, vbi dii gentium habitant; & verſantur dæmones in materiæ illuuiem procliuiiores: & hunc ſpiritum fantaſticum pinguem, craſſum & obefum dicit. *vita ſtolidæ*. ceu attonita. *ſimulachro* verò. ſimulachrum hoc in loco fantaſiam dicit, quæ animalis ſpiritus ac ſubtilis cùm ſit, nihilominus ob electionis & conſilij prauitatem, aliquoties hâc habet craſſitatem & obefitatem, aliquoties illam, quam vocant quandam ſpiritus conſpirationem: & tunc profeſſo ipſa efficitur idolum, id eſt, compar & ſimilis idolicis ac vmbroſis iſtis dæmonibus. *ima regio*. quam hætenus mundum caliginofum & tenebroſum dixit. *ſimile quippè*. Quia enim ſpiritus fantaſticus cùm referre animi imaginem debuerit, & eſſe eiufdem ſimulachrum, euafit potius ob deprauationem in idolum ſimile materialibus dæmonibus, ac merito horum ſodalitio familiaritatèque oblectatur. *quòd ſi vnum*. Si verò mens ruat ac delabatur cū fantaſia, & fiat vna quædam ex ambobus. *mens etiam*. mens fortassis ad idolorum naturam propius accedens & obefior, non repudiauerit huiſmodi oblectationem. *malorum hoc extremum eſt*. Non ſentire, inquit, præſens malum, ſed eo veluti commodo ac facili delectari, malorum omnium fuerit maximum. Nam talibus gratulari, & ea non ſentire, eorum eſt qui neque emergunt ex tenebris, neque emendationem perquirere volunt. Scirrhum porro in exemplum adducit. Eſt enim ſcirrhus illuuiæ fœda &

Ibid.

exlppos

absterfu difficilis. videtur autem hoc dictum permultis obscurum, propterea quod breuitate concisa vtens Synesius, tale exemplum non dilatauit, sed contexuit & accommodauit proposito. Apertius autem fuisset, si ita dixisset: Quod quemadmodum scirrhus interiores subiecti cuiusdam corporis partes subiens, ablutu atque purgatu difficilis & indelebilis redditur, sic magnus ille & inhærescens affectus mentem in profundum abyssum, vt ita loquar, demergens, eamq; detinens, & veluti crassiores reddens, occultat ac tegit ob suæ ipsius voluptatis consensum, approbationem ac terram, neque permittit recordationem accipere salutis & incolumitatis liberationisq; cogitationem ab illa vehementi commotione. Veruntamen inuenitur remedium sublimiori meditationi conexum & salutare pœnitentia: Pœnitentia enim consiliiq; mutatio hominis est grauius & iniquo animo ferentis, ac toto corpore perhorrescentis occupantem se improbitatem. Nam vitium odio prosequi à voluntate liberòq; arbitrio principium obtinet: voluntas enim omnium dictorum factorumq; radix est ac fundamentum: & ad eam porrigunt atque extendunt causas & primordia. Nisi enim concurrat voluntas, exanimis & irrita manet omnis doctrina & disciplina, atque imperfecta. Et enim si doctor doceat, nolit autem discipuli voluntas, manca & mutila fit disciplina. Et eam ob causam perutilis est vita tristitia & acerbitate temperata. *Ob id.** Proinde reperitur medicina

*Pœnitentia
vi.*

*pag. II. a.
x, διὰ τὸ
lege πρὸς.*

dicina ac rerum sublimium, & à vulgari sensu remotissimarum indagatrix ac salutaris pœnitentia, hoc est, voluntatis consilii que mutatio, & facti damnatio. *huic enim*, id est, ad ea pādunt & explicāt manus, facta & dicta, tanquā ad causas & principia. *ignava est*. inualida. *mutila*. imperfecta & manca. *fœdere*. tuæ voluntatis, tui consensus. *rerum temperies*. iucunda tristibus temperari. *temerario gaudio*. absurdo. *gaudio*. fatua voluptate. *ultra meritum*. quæ dicuntur à multis, ultra id quod decorum est. *calamitates*. Quemadmodum complures aliæ voces in alijs quibusdam significationibus prius elapsis que temporibus acceptæ, aliter vsurpatæ sunt apud subsequentes minores: Ita etiam hæc vox *συμφορὰ*, calamitas, casus, media cū fuerit dictio prius, vsurpatur etiam in eo quod commodum & conducibile est, vt, *Ob id quod in suis casibus gestiens letatur, serpit lachryma ex oculis*. In malam partem solum apud posteros vsurpatur, & obiurgatur suprà quàm par sit, & præter meritum. Nam vt verum fatear, calamitates non malorum causæ sunt, sed adhortationis & prudentiæ: contrà, quæ vulgò secundæ fortunæ iactantur, sunt potius malorum causæ. *conferunt*. cooperantur. *ad affectum abrogandum*. magnam & inhærentem animi commotionem. *prima providentia*. legitur in alio codice, *superna providentia*. Primam atque supremam providentiam vocat Dei mundi opificis iustam dirigendi methodum ac dispēsationem, eam ab alijs præclarè distinguens. Nam Græci solem, lunam,

pag. II. b.
συμφορ-
τος. p. 19.

ibid.

Varietas le-
ctionis.

stellasque animata existimantes, è suo domici-
 lio ipsa etiam providere dixerunt rebus terre-
 nis. *earum gratia. calamitatum. incautis. intelli-*
gentiæ expertibus ac desipientibus. vulgares fe-
licitates. Cum enim internecionem ac perniciem
 nobis concilient, in fraudem complures illecti
 eas esse prosperas fortunas spargunt in vulgus,
insidias. dolosas excubias & laqueos aduersus
humanos animos. inferorum præsidibus. A dæ-
 monibus qui sunt inspectores ac præfecti. *in-*
pa. II. b. gressu. ego verò dico, videlicet. *suauias. voluptas*
το τῆς ἐν- & subdola materiæ fraudatio. Quòd autem di-
δύ. p. 20. cit, tale est. Necessitate, ait, exigente, animam
 mundi naturæ inservire, è sublimi descen-
 dit tanquam mercede facta conductio, vt ad
 definitum tempus seruiens emolumentum ac-
 cipiat veluti præmium quoddam, & ascendat
 vnde venit. Quæcunque generationem & in-
 crementum habent, animam & vitam deside-
 rant. Et illud est animæ obsequium ac ministe-
 rium, vt subseruiat generationi & origini re-
 rum quæ in mundo continentur, quousque illi
 capaci vniuscuiusque corpori vis & facultas
 adsit gestandi animam, neque eam fatiget se-
 nectus aut quæuis tabes & iactura terrigena
 quales in vita oberrant versatiles multis modis.
 Quæ porrò anima vt plurimum materialibus
 ac vehementius inhærentius affectibus volu-
 ptatibusque in errorem & fallaciam deducta
 est, & quasi inebriata imprudens fallitur, pro
 veritate mendacium, & umbram pro substan-
 tia & re ipsa amplectens. *paupercula siquidem*
& indo-

et indotata . mercede conducta . primam vitam .
 Primam vitam, inquit, eam distinguens à secunda & tertia , quàm dicunt Græci fieri propter metempsychosin, seu in alia subinde. atque alia corpora migrationem. *seruitutem induit.* quia hic ordinem & locum mancipij pecunia empti accipit loco mercenarij. *Adraſtiæ.* fati, sortis, fatalis neceſſitatis. *illuſa.* in errorem à voluptate inducta . à *materiæ donis .* quæcunque deliniunt, oblectant ac demulcent viſum , guſtum , auditum, olfactum & tactum, ea materiæ dona nūcupat. *donis .* voluptatum in naturæ cohærentiæ . *inferuire .* quaſi ex ſcripto facta couentione & conſpiratione . *fortune et externa bona.* quæ ſunt notha & illegitima. *conſentire.* cùm ſcriptis trãſigere. *ea porrò.* Adraſtia ſeu Nemēſis, ſeu vindicta diuina verborum ſuperborum factorumque petulantium vltrix : ipſa natura. *occultam.* arcanam, nec linguæ miniſterio adminiculoque proferendam . *ſtatuiſmus .* Nemo his de rebus exactè ſentire ac iudicare poteſt, niſi ſummo affectu eis inhæreat , ac prius experientiam quãdam ſumpſerit , periculumque fecerit : nouerint potius ij qui mulierum & puerorum amore detinentur. Nam iſſdem aliquando priuati , vel ſi vltronei & ſua ſponte eos deſeruerint, infinitos angores & cruciatus moleſtiãſque ſuſtinent, animam , vt ita loquar , affidue diſſecantes, diu noctũque , quas materiales pœnas nominat. Ipſæ enim effingunt , & oculis ſubijciunt rei, qua priuati ſunt, idolum & ſi-

pag. 12. a.
ad egeſias

ibid.

mulachrum, frequentérque memoriæ deside-
rantis admouent, & veluti canes agrestes, aliun-
de aliæ trahunt acerbè & circumueniunt: mul-
tos porrò ad mortem stimularunt, non valètes
huiusmodi affectus constanti & æquo animo
perferre. *retinet. ob id siquidem Adrastia postu-
lat. irritum facere. manu depellere, artificiosè
prosternere, supplantare. pænæ namque materia-
les. affectibus obnoxia, vindices ac seueræ co-
gitationes. materiales. animum vexantes. tum
certè. nonnulli aiunt inter se differre necessita-
tem, adrastiam, fatum, & naturam, quidam verò
vnum & idem significare inde asserunt: Etenim
quod quis non potest efficere, istud Adrastia &
necessitas fuerit: fatum verò est quòd per se-
riem arctæ societatis atque naturalis coniun-
ctionis eorum quæ sunt in rerum natura, res
terrenas gubernat. Et in fati potestate terre-
stria aiunt posita esse, quatenus in corpore na-
turaliter operantur. Sed sub prouidètia, quate-
nus intelligentia & ratione, hoc est quando im-
mediatè à Deo beneficia homines accipiunt. si-
ne fatali necessitate mouentur. vel, fato non impe-
rante. ipsius. fati, Adrastia, nemeseos, & naturæ.
atque hæ profecto sunt, quæ ærumnæ vocantur Hercu-
lis. ab antiquioribus: Inde pericula cum allusio-
ne nominantur. sustinuisse, contingentia, mœ-
sta perferre. diuina verba. Quæ videntur qui-
dem fabulosa, sed mystica ac diuiniora sunt.
Nam fabulæ vidètur narrare Eurystheum Her-
culi iniunxisse & imposuisse tales ærumnas, pe-
ricula & necessitates: At mystica arcanæque
verba*

pag. 12. b.
ἐἰς μαρτύ-
ριον.

ἐν τῇ 5. πα.
21.

verba alius meditando explicandóque ea quæ dicuntur in aliam transferunt significationem. *si quis alius*. Herculi compar. *constanter*. fortiter. *libertati animum adiecit*, & eam aggrediatur. *inijciat*, admoueat manum, & *constanter* decertet, vt fiat libertatis compos. *naturæ manus* & *vires*, hoc est, naturalis huius mûdi à natura gubernati. *tumultus*. debilis ac languidus insultus. & *opus est*. necessitas est. *despicit*. materia. *velut aliena*. velut reluctancia eius generositati. *doliis*. Homerus in ω Iliados his de rebus disserit, verba faciens de Priamo filium Hectorem desiderante: his versibus,

ibidem.

*Dolia namque Iouis duo stant in limine, plena
Muneribus, quæ donat, in hoc mala sunt, bona in illo.
Iuppiter huic miscens largitur fulmine lætus,
Nunc mala dispensans ac tristia, nunc bona rursum.
At si cui ex diris infuderit, ille grauatur,
Et male suada fames agitat vexatque vagantem:
Nec Deus hunc nec mortales dignantur honore.
latenter .obductè, occultè. partes esse duas. O-
mnia enim materialia opera quæcunque sunt
in hoc naturalimundo ex generatione & cor-
ruptione constituto bifariam diuiduntur. Nam
quibusdam sorte adueniunt quæ bona & expe-
tenda præclara sunt, quibusdam verò ex aduer-
so mala. Præterquam quòd bona rara, mala
frequentia sunt. & Iupiter ipsi. Homero, in illa
versuum Homericorum parte, vbi istud dicit.
Deus est materiæ princeps. Quandoquidem dis-
pensatorem fecit Iouem Homerus in illis versi-
bus bonorum & malorum, quæ dolia contine-*

bant. Istud porro obseruantia materialis est, velut imperantis fati ab altior: videtur materia principem ac moderatorem hunc facere. *duplicis doni fatalis. gemini, velut è duobus do- lijs emergentis. in errore est. qui adest animo. post primum lapsum minimè recurrente. verùm saginato & permanente in imis partibus iuxta versu- tiam affectionis in materia tenacius inhærentis: ea siquidem materialis ac vehemens affectio est quæ prohibet recurrere in regionem supra hûc caducum mundum sitam, vnde primum fecerat egressum. melius scribitur $\delta\epsilon\omega\ \alpha\ \delta\epsilon\iota\omicron\mu\alpha\iota$, quod commodius est quàm $\delta\epsilon\alpha$, quanuis idem signifi- cet. *versatur. vt dicitur. dicebatoratio. Ægyptia & sacra. quousque incidat. irruat. tenebrosum. om- ni ex parte vmbrosum. vndique caliginosum. Quauis ex parte nebulosum locum inquirunt Ægyptij & Chaldæi mundum sublunari sphæ- ra comprehensum, ex vtroque latere tenebrico- sum. Afferunt autem locum in ipso lunari cir- culo situm, partim obscurum, partimque dilu- cidum, id est, dimidia parte splendentem, dimi- dia verò lucis expertem. Ipsa quippe luna talis est, semper habens dimidiam sui ipsius partem ad solem cōuersam & illustratam, alteram verò splendore lucis vacuam, facta proportionē iux- ta ipsius perpetuò mutantes conuerisiones, cir- cuitus, & varios flexus. Sed locum supra lunam collocatum vsque ad supremam & omnia vndi- que amplectentem sphæram, mundum dicunt omni ex parte lucidum, id est, hinc & illinc perpetuò & immortali lumine collustratum.**

locum.

varietas le-
Elionis.

pag. 13. a.

ἐμπλι-
τύετω.

locum. terræ proximum quoad animum. comita- *συνημιτι.*
tur. spiritus fantasticus. maxime oppositum. Ait pag. 21.
 Plato in Phædro, eam esse Adraſtiæ ceu numi-
 nis ineuitabilis legem : vt quæcunque anima
 Deum comitata aliquid verorum inſpexerit, ea
 vſque ad alium circuitum ſit indemnis : & ſi
 ſemper hoc facere queat, ſit ſemper illæſa,
 ſi verò impotens aſſequendi non aſpexerit, &
 caſu aliquo vſa obliuione atque prauitate reple-
 ta grauetur, grauata porrò pennas confregerit
 & amiſerit in terramque deciderit : tunc prohi-
 bet lex hoc & illud : quære id quod deinceps
 ſequitur. *oppositum venerit. vſque ad lunarem*
globum: Quod enim ei opponitur, eſt vndi-
que tenebroſus mundus, qui vſque ad hunc
peruenit: ſed oppositum dicit reſpectu circum-
lucentis & quauis ex parte fulgentis. non in e-
minenti atque ſublimi loco purgamentum ac ſordes
materiæ relinquet. Materiæ purgamentum vo-
cat, quod fantaſia deſcendens è ſupernis cir-
culis emendicauerit à naturalibus elementis
ignis & aëris. Igitur neque iſtud, ait, relinquere
fas eſt in loco prærupto & eminenti, nempe in
mundo vndique obſcuro & tenebricoſo, ſed
ſuſum trahere oportet temperantiæ, conti-
nentiæ ac reliquarum virtutum auxilio, & ad
æthereum reducere mūdum. Quandoquidem
naturæ & idolo pars eſt in loco vndique ful-
gente. Idolum autem ſpiritum fantaſticum
nominat, veluti congenitum potentiæ animi,
quæ rationis eſt particeps: minor verò illa eſt.
Quemadmodum enim ſimulachrum & imago

Dei quidem est mens, mentis verò anima rationalis: Sic anima rationis expers, hoc est, spiritus fantasticus simulachrum & imago est animi ratiocinandi & intelligendi vi præditi. Ergo quemadmodum huius spiritus fantastici idolum natura est, id est, anima naturalis, & huius rursus corpus, & iterum corporis materia: Proinde etiam proportionem quandam obtinet studiosum ac familiarem, ait, fantasia ad ea quæ sibi ex vtraque parte quadam communione & affinitate sunt copulata, & secum ad eundem finem tendentia. Quocirca non solum ab anima rationali sursum, verumetiam deorsum à naturalibus elementis, de quibus loquitur, descendens emendicauit, ignem dico & aërem. *purgamentum*. cum extenuatione ita loquitur. *pars est. fors. is autem. vndique luminosus. non enim solam*. Non enim solam spiritus fantastici naturam reducere in mundum supremum admonet propter congruam ac decentem purgationem: sed etiam si quid è fastigio ignis aut aquæ assumpserit, quod certè materiæ purgamentum dixit, etiam istud vnà referendum censet. *imaginariam naturam. fantasticam. terrenum*. Quod quidem supra ostreorum vocabat inuolucrum, nunc terrenum dicit integumentum corpus. *diuinum corpus*. Spiritus fantasticus, quod supra corpus primum animæ dixit, nunc autem diuinum corpus istud vocat. & in vnum tendunt. in vnā naturam coalescunt. quibus regio est finitima. & potissimum, inquit, illa proportionem habuerint, quibus è finitimis & in propin-

ibidem.

*pag. 13. b.
29. eis. 47.*

propinquo est positio regionis & gradatim: Quemadmodum in propinquo est & seruato ordine iuxta cohærentiam ignis elementalis circulo & æthereo corpori, neque disiunguntur, sicuti distat ab æthere terra, quæ quidem, postrema & infima est eorum quæ sunt in rerum natura, crassior nimirum cum sit, & cæteris elementis inferior. *ignis. elementalis. quod si præstantiora.* *ibidem.* Quod si anima quanquam nobilior est corpore, tamen communionem corporis admiserit, & cum eo peregerit propter intermediam imaginationem, ac distribuerit faci elegantioris & immortalis naturæ, quantum est particeps deterioris, etiam corpus receperit, nisi imaginationem coerceat, eique sit impedimento, & ipsam euellat à congenita insitæque anima, sed exhibeat seipsum morigerum eidemque obsequens, vt reducatur ad diuiniorum sublimiorumque conditionem. Quemadmodum enim anima fantastica vergens ad corporis vehementioris affectiones, crassescit, ac redigitur in magis corpulentam conditionem: sic etiam corpus vergens ad contemplationem imaginationis beneficio, gracilescit extenuaturque & æthereum efficitur, propter animam intelligendi vi præditam, descendens per elementorum summitatem ac fastigium, quam vndique nebulosam regionem dixit supra. Dicit autem eum qui è terra peruenit vsque ad lunarem circulum, ex quatuor elementis compositum esse. Nam à globo lunari exorditur substantia & natura quæ motu orbiculari mouetur vsque

ιδω.

ad supremam primamque sphæram omnia complectentem, quam mundum vndique per-
lucidum asserit: Nam Græci antiquiores, ipsa
etiam mortuorum corpora comburebant, haud
secus atque si eadem cū anima in ætherea re-
gione collocarent. *quod si præstantiora. nobilio-
ra excellentioraque illa sunt quæ se subtrahunt
declināntque à materialibus elementis, vtpote
anima rationalis, & sentiendi organa. confert
ad materiam. vnà præsto est ad limū & fæcem. ad
materiam: lege, cænum: animā & spiritū fantasti-
cum in vitiorum cæno, lutoque inuolutum in-
telligit. velut sibi vendicatū ab eo cui cōcessum est. à
materia. inferiora. deteriora, vt ignis ac terra, & ea
ex quibus corpus conflātū est. sed morem geren-
tia. Hæc ipsa vox est Platonica: Etenim ille deo-
rum plaustra ἐλυσία. freno ductilia, habenasque
audientia dicit, ideoque facillè iter ingredi. se-
quentia. comitantia. mediam naturam. fantasti-
cam ceu imaginatiuam. primæ naturæ. animæ
rationalis. particulam. sortem. ab elementis. Ea
quæ de Minerua fabulo sè diuulgata sunt, sapiē-
tiores Græci ita allegoricè explicant, & Miner-
uam aiunt animam esse, Iouem verò aërem: fi-
liam Iouis esse commemorant generatam ex
ipsius capitis vertice, nimirum è summa arce
cæli, necnon simplicem & incorpoream. Tri-
togenian dicunt à triplici eius generatione: pro-
pterea quod ipsa descendens è regione ætherea
assumit animi fortitudinem, concupiscendi vim
à luna: Luna enim sua natura humida est ac
diffuens: ea de causa libidinum imposturæ
propter*

Quod à Mi-
nerua, id est,
à prudētia ea
tria oriātur,
bene cogitare,
bene dicere
que sū medi-
tatur, demū-
que bene per-
sequi cogitata
dicitur: que.

propter ipsam contingunt. Deinceps ordine
 seruatō ab elementis sibi vendicat corporis cō-
 positionem. Ista igitur Græci asserunt: alia
 vero Ægyptij atque Chaldæi. Sed quoniam
 eos ita dissidentes animaduertit Synesius, ait si-
 dem illis partim detrahendam, & partim adhi-
 bendam esse. *corporea substantia.* vide, rursus spi-
 ritum fantasticum corpoream substantiam di-
 cit, quod supra corpus primum animæ, & di-
 uinum corpus dixit, ac denuo corpus integrum
 & immortale. *substantia.* nimirum spiritus fan-
 tasticus. *fieri omnino nequit.* per arduum est pro-
 dignitate illius. *simul eleuetur.* quin simul ascen-
 dat. *globisque cælestibus.* de quibus prius descē-
 derat. *extremæ.* volens etiam de interpositis tra-
 ctibus loqui, reiterat quæ prius dicta sunt, &
 refutat. Ait igitur extremas duas sedes, nimi-
 rum huius vniuersi apices esse, vnam inferio-
 rem vndique caliginosam, & alteram superio-
 rem vndique luminosam: illam infelicem, hanc
 vero beatam. Sed quoniam immediatè opposi-
 ta simul copulari non possunt. Asserit hîc etiam
 in medio harum duarum sedium esse complu-
 res alios tractus inter se dissidentes, quos ex al-
 tera parte luminosos nominat, ex altera obscu-
 ros, videlicet participes sedium hinc & illinc
 collocatarum, & infra regionem vndique ful-
 gentem. Verbi causa, quemadmodum intelli-
 gentia est in medio mentis & animæ, in medio
 verò animæ & fantasie opinio: At in medio
 fantasie seu imaginationis & corporis sensus
 est. Et ista sunt media mutuò inter se penetrân-

pag. 14. d.
 σωματι-
 κή.

tia & experrecta à corpore ad mentem vsque,
 & participia sunt quodammodo omnia vicino-
 rum ex vtroque latere. Quemadmodum aër v-
 trinq; duas habēs extremitates, & sedes, quoad
 supremum tractum elementari igni adiacētem
 calidus est, sed quoad inferiorem, iuxta aquam,
 humidus. *postrema . opportuna . regiones .* alios
 tractus & locos. *in mundi latitudine .* circa luna-
 rem globum. *viuit animus.* opinor adhuc in cor-
 pore degens. *cum hoc spiritu . fantastico . formas*
& mores. Quod quidem iam contigisse videtur
 in purè, inculpatè & secundum virtutem & in-
 telligentiam viuētib; hominib;: illi quippe
 etsi in terra sunt, mentem possident in cœlo va-
 gantem. *ad propriam generositatem.* velut ad pro-
 priam ac domesticam sortem, omni ex parte
 luminosam. *delapsus.* in hæreditatem inferio-
 rem vndique tenebrosam. *inordinatus efficitur.*

ἐἰς τὸ ζῷον
 pag. 24.

pag. 14. b. *diffuit ac dilatatur in materiæ varietatem. in me-*
ταξὺ δὲ dio verò cū sit. nimirum in media sorte & re-
 gione ex altera parte obscura & ex altera lumi-
 nosa. *in luminosam.* felicitis & inauspicatæ sortis.
illa verò assequitur. quæ media & interposita
 sunt. *discernere pōtueris .* videlicet affirmaueris
 ipsam animam miram esse quandam naturam,
 quasi dicat, vsq; adeo præstātioris est particeps,
 vt etiam eatenus exsuperet id quod in materia
 deterius est. *in quolibet ordine .* medij interiecti.
aut prorsus . absolutè . diuinum est . perfectè, inte-
 grè. *quod autem est fallax .* fantasticū illud, seu vis
 animi quæ cito imaginatur & apprehendit, fal-
 lax & mendax, in vaticinijs & oraculis, nūquam
 quiescit

quiescit, id est, sortem non habet, neque locum: quocirca quiete & otio caret, quod absurdum est, affectu ignobili necnon sordida ambitione vexatum: & eorum est qui in materia voluuntur & euoluuntur. Hinc Aristophanes poeta comicus ait in fabula Nubiū, sub Phidippodæ somniorum coniectoris persona dicentis, *Abige equum domum eiiciens, quasi dicat, equum in tuas ædes deducito, ubi ipsum ad volutandū disposueris. quod autem fallax est, ut genus dæmonum vaga errantiāque reddens vaticinia. nunquam quiescit. Non habens sortem neque locum. inuolutis in materia rebus indulgens.* In materia terraque se voluntates dæmonas, terræ belluas vocant Chaldæi: sed in vita nostra affectibus plena, aiunt huiusmodi feras domicilij sedem habituras: Etenim naturæ & substantiæ vim sibi vendicant in affectibus talia dæmoniorum genera, & subsellium habent ordinemque materialem. Idcirco affectibus indulgentes ad talia dæmonum genera se conferūt, ac veluti iisdem conglutinantur, simile ad simile pertrahentes, mouendi atque concitandi vi præditi propter affectus. *inuolutis in materia rebus indulgens. genus dæmoniorum intelligit se in luto & materiæ sordibus voluntarium. ita enim. propter pœnitentiam. ita subrepat & induit subterraneū deum.* subterraneam dicit intermediam felicitis & infelicitis sortis naturam, quam etiam inauspicatam paulò ante dixerat. Ait igitur infelicem & miseram illam naturam ita subrepere ac se insinuare in Dei & antiquioris dæmonis fauorem,

Iuxta illud D. Pauli, diabolus tāquam leo rugiens circumit: quarens quem deuoret, &c.

Ibid.

Dele è cōtextu latino, officiose colit.

qui sibi vicinus sit: sed sublimiora euolant &
 apprehendunt in superiore hereditate instru-
 ctam & apparatus puræ ac diuiniori naturæ
 regionem. *naturæ capaciori*. Ista quidem Plato-
 nis opinioni proxima sunt, nec minus Ploti-
 „ ni. Ait enim Plotinus, Omnes mortales à prin-
 „ cipio prius sensu quàm mente & intelligentia
 „ vfos fuisse, & cum rebus sub sensum cadentibus
 „ prius commercium habuisse, prima & extrema
 „ eadem reputauisse, & quod in ipsis molestum
 „ & suaue esset, illud quidem malum, hoc verò
 „ bonum suspicantes, sufficere opinati sunt, si
 „ hoc consecrarentur, illud autem euitarent &
 „ auerterent: Et hæc industria eis legitima solem-
 „ nisque fuit, imitatis auib; grauib; & onerosis,
 „ quæ multa accipientes è terra, & pondere op-
 „ pressæ, in altum euolare nequeunt. Qui porro
 „ aliquantum pendent ab inferioribus ac terrenis
 „ rebus, seipsos erigentes à suauitate ac delitijs ad
 „ id quod melius & præstantius est in anima, cum
 „ saltem minimè possunt cernere quod supernum
 „ ac cæleste est, rursus delapsi sunt ad actiones
 „ vnà cum virtutis nomine. Tertium verò genus
 „ est hominum diuiniorū, quod potentia meliori
 „ & oculorū acumine cognouit cælestem splen-
 „ dorem, & illuc attollitur, veluti supra nubes
 „ eius quæ hîc est caliginis, illucque permanet,
 „ omnia quæ hîc in terris sunt despiciens, oble-
 „ ctatione delinitum, & voluptatem non medio-
 „ crem percipiens ex amœnitate genuini ac do-
 „ mestici loci, tanquam ex vehementi & assiduo
 „ quodam errore in patriam bonis ac sinceris
 legibus

gibus temperatam homo perueniens. *constitutionem & situm*. conditionem ipsius qualis sit coniectura cōsequeremur. *cui spiritus fantasticus*. pura & sincera imaginatio rerum futurarum nonnullas cernit. *is homo pollicitationem*. habuerit à coniectura. *ad animi habitum*. Quantum cōiectari licet ex animi cultu & moribus. *melioris fortis*. propterea quod felici parte ac sorte clauditur. *ac potissimum*. Maximè, inquit, venamur & assequimur à spectris, quæ quidem in somnijs promunt & obijciūt fantasticum spiritum, videlicet circa quæ versatur, & spectamus in quali statu & conditione est, vt supra dixit, quia oracula consentiunt in ipsius imaginationibus inter dormiendum apparentibus, illic animi pacificationem institutionemque æquiparantia. Conijcimus porrò citra aliquam elusionem ac imposturam his de rebus, ait, quod minimè extrinsecus ab altero quodam incitatur, vt à quadam corporis imbecillitate, aut acerba calamitate. Quemadmodum enim illi qui sitim explere cupiūt in quiete sibi videntur circum fluuios fontèsque aquarum habitare, sic etiam rigentes prope ignem & calida balnea, & qui aluum humidiorè, in palustribus, lutosus & humidis locis. Consimili modo qui puero aut coniuge morte extinctis orbatii sunt in somnijs ipsos videre sibi videntur, propter ambages & petulantiam cogitationis imaginationem in huiusmodi rebus commorari persuadentis. *ab alio extrinsecus minimè turbatur*. vtpote quando propter aliquam occurrentem & insuper aduenientem

ibid.

pag. 15. d.
vñ è π-
qu. p. 25.

animi commotionem non fatigatur vis animi imaginattix, verbi gratia ob libidinosum amorem, aut præ metu, aut febris, vel alia quavis imbecillitate & infirmitate naturæ. Nam huiusmodi homines à somno excitati in errorem inducuntur fallunturque, etiam dormientes. Siquidem amator ob exiguam quandam similitudinem, videtur cernere vultum illius, cuius amore captus est: Ac timidus similiter opinatur se cursu concitato impelli ab hostibus: simili ratione febricitantes in conturbatione & angustia commoti aspectus existimant animalia picta in parietibus videre. Tales igitur commotiones nunc prohibet, neque eas in imaginationis purum ac sincerum iudicium admittit. *animalis spiritus*. fantasticus seu imaginatiuus. *suggerente philosophia*. philosophica, continenti & sobria viuendi ratione: *iuxta facultatem conuenienti speculatione intelligentem*. scopum pertingente, & congruente. *prociñctum*. progressum. *pro viribus*: quantum humanæ naturæ vires efficere possunt. *præueniendo*. palmam illis præripiendo & præcidendo. *tolerare non posse*. inuiictum esse. *deterius*. scilicet corpus. *quatenus*. innuit somnum mediocrem, aquam, & panem angustum: *mentis conceptus*. contrectatio, comprehensio, vt contemplatio. *quæ conspirant*. instigantur. *aduersus spiritum*. aduersus id quod maximè destruit & euertit imaginationem. *diuinum spiritum*. spiritum Dei viuentis. *veluti quando*. quemadmodum enim resoluta quædam & extenuata, producantur &

exten-

extenduntur, & ampliorem locum occupant, vt solida ea corpora quæ in vaporem facto nidore ac suffitu incensa sunt, sic certè contingit contrarijs in vnum adductis & crassioribus effectis. Cernuntur enim & contrahuntur in minutiorrem pauciorémque aceruum, ac tenent minorem locum quàm prius, veluti etiam aër crassior & spissior in aquam vertitur, & in cumulum pauciorrem contractiorémq; adducitur: Et rursus aqua frigore concreta in glaciem. Sic igitur ait, spiritus fantasticus à mundi conditore formatus alioqui sufficiens & idoneus ad implendos cerebri sinus, si à contingente quadam pinguedine contrahatur in minorem aceruum, dicuntur esse quædam partes sinuum cerebri vacuæ. Deinde quoniam hoc non est in naturæ viribus, vt aliquid sit vacuum & inane in his quæ reuera supersunt & existunt, sequitur necessario vt nequam aliquis spiritus ingrediatur in eiusmodi loca inania & euacuata, à quo necessarium est animal vna cum imaginatione incommodo affici. *in arctum simul redigitur.* contrahitur in minorem aceruum. *in ipsis rebus.* dogma istud philosophicum est, scilicet, nihil inane & vacuum esse. *plena sint.* completa. *pæna.* condemnatio, multa. *hoc verò.* quod vocauit intellectuale propositum & institutum. *pietatis.* integritas & perfectio diuinæ prouidentiae. *sanè quidem nos.* hoc in loco facta repetitione eorum quæ dicta sunt, scopum libri exhibet: quoniam de somniorum diuinatione quidem constitui-
mus verba facere, nihilominus necessitate com-

*Hoc genus demoniorum non
eijcitur, nisi
in ieiunio &
oratione, ait
Christus.*

Matth. 17.

pag. 15. b.

αληθεϊς.

pag. 26.

pag. 16. a.
c. xxi.

καὶ το. πα.
27.

pag. 16. b.
τ. κρησ-
vdr.

pulsi copiosum quendam sermonem protraximus de spiritu fantastico, tanquam dicatur esse dux & efficax rei. *ea de causa.* suprà eum. *curiosè tractauimus.* accuratiùs & copiosiùs persecuti sumus. *ex hac porro disputatione.* explicatione. *hic.* in hac arte diuinandi. *minus elucescit.* enunciatum est. *sed spiritus.* fantastici. *pietatis.* diuinæ gubernationis. *ut ipse sit in nobis fatidicus.* spiritus ille fantasticus & imaginandi vi præditus. *talis spiritus ergo.* propter diuinandi artificium. *mensam turgidam.* diuinam & sobriam non turgidam & opiparam, ab exuberante, luxuriosa, delicata, & in qua genio indulgere liceat. *omnis fastus expertem.* frugalem, simplicem & abstinentem. *Pythio tripode.* In Pythijs, Pythicum oraculum. *multum abest.* eum Pythicum tripodem relinquit. *ille verò.* qui nimirum posthabito mense lautæ & opiparæ fastu luxúque, frugali utitur cibo potúque temperato ac sobrio, & crapulam & vinolentiam tanquam in mari scopulum euitat. *Et quod.* efficitur propter appetitum diuinationis. *Dei amore detineantur.* hac in re. *neque enim propter id.* haud quippe propter hanc animæ cum Deo familiaritatem, minor leuiórque posthac fuerit & contemptu digna commoditas, quæ in illa rerum futurarum scientia consistit. Sed tantisperdum homo in vita permanet, eadem indiget. *præstantiorum.* Quemadmodum, cum luna à solè illuminatur, exterior vultus & aspectus ipsius ad nos cōuersus lumen obtinet, neque cum eo confunditur aut miscetur propter longitudinem distantiae: quando verò incipit

cipit ad eum conuerſi, in interioribus partibus iam illustratur, clariórque redditur, mĩſcēs obſcurum & vix apparens lumen ſuum cum ampliffimo lumine ſolis, proptervicinitatem quam habet cum eodem. Sic etiam animus noſter radios accipit ab intelligentia dominante, vel vt verius loquar à Deo, verũ ſuperficie tenus, quando conuertitur ad ea quæ ſub ſenſum cadunt. Sed in penitiſſimis intimĩſque partibus, quando ſubinde reſipiscens ad eum propius accedit. Tunc ergo, inquit, non eſt penitus auerſus ab animante, ſed attrahitur etiam in ea quæ ſenſibus ſunt obnoxia, & è ſpecula eadem iam purius intuetur, propterea quòd minimè permĩſcetur ipſis, neque labefactatur ab ipſis. *inferiora*. opera quæ ſunt in mundo. *quàm cum ipſis verſans*. quando ad materiam propius accedit. *quandiu manet*. animus à materia quietus & immobilis. *ſimulachra*. imagines & figuras. *deſcendentem*. Quemadmodum lumen ſolis loca ſpurca & ſordibus obſita perlustrans haud contaminatur. *præſtantibus*. ſcilicet mens. *deterioris*. corporis. *ij qui collectis ſarcinis*. tanquã diuerſa copioſaque viatica accipientes. *ad Apollinis Pythii*. ad Delphicum oraculum. *Ammonii*. Ammonia vocant Iouem. Eſt autem Ammonis templum ſitum inter Nilum & Libyam, reſpectu Nili magis occidentale, ſed Libyæ & Cyrenes, magis orientale. At reſpectu maris Ægyptij magis australe: hinc diſtat 1500. ſtadijs *dormire*. Totum corpus reclinare quietis gratia Homerus in Odyſſ. de Penelope loquitur, cũ iam non deberet

pag. 28.

ἡ δὲ ὑδρῶν

ναύειν.

amplius illa dormire: Synesius tamē eos adhortatur qui in dulcem somnū lumina declinaturi sunt, vt ita Deum opt. max. precentur. *irrigata*. In 17. Odyss. lib. ea dicit Homerus de Penelope.

*Ascendit thalamos, puras circumdata vestes,
Membráque lota, deis centum taurilia vouit,
Et pecudes aræ laturam, sacra deorum,
Si dignas peteret Deus hoc pro crimine pœnas.*

Et paulò pòst rursus ait:

*Nunc ego Telemache ascendam cœnacula summa,
Alta theatra domus, languenti lumina somno
Concessura thoro lecti, qui plenus amaro
Luctu & tristitia nutrit suspiria mœsta,
Humidus & lacrymis nostris fletúque rigatur
Assiduo. & reliqua.* [*irrigata*, abluta be-

neficio aquæ Penelope. quemadmodum fortassis. veluti Penelopen optantem introduxit Home-

pag. 17. 4.

παρῆστι.

rus in suis versibus. *præsto adest*. Attende quo pacto hîc etiam Synesius Chaldeorum opinionem sequitur. Illi enim dæmonum discrimina esse dicunt. Nonnullos quidem æthereos tradunt, alios aërios, hos terræ propinquiores, illos verò aqueos, alios denique subterraneos. Hos igitur qui circum terram & aquam voluntur, mendaces natura dicunt esse, nimirum procul à diuina intelligentia remotos, & obscura materia repletos. Alios verò æthereos ac cælestes, veraces, vtpote à terra longè seiunctos, sed esse in propinquo diuinæ intelligentiæ. *Deus absens*. *Ætherei ordinis. ceremoniæ*. Ceremonias propriè vocant ea quæ mysticè tradita sunt verbis & operibus, & apud Pythicum oraculum, & Eleusinam

leusinam, & alia loca ad vaticinandum idonea. Nunc autem abusiue ceremoniam dicit diuinationem, quæ fit inter somniandum. *antistites*, rerum sacrarum doctores. *quædam ceremoniæ*, scribitur etiam, *quædam vrbes*. [à *maximo censu*. Quemadmodum Athenienses iuxta æstimationem facultatum vniuscuiusque ciuium opulentorum, ampliorem substantiam possidentes deligebant, vt triremibus præessent: ita inquit, etiam vrbes antistites eligebant ditiores & honoratiores. Illi enim poterant vtilia ad hanc artem vndecunque adducere. Hanc igitur diuinandi rationem talibus rebus vtentem abhorret ac detestatur. *atque opus est*, necessitas exigit. *Cretensem*, è Creta aduectam. *in occidente*, ex Homeri Odyssea istud depromptum est. vocat enim solem hyperionem Homerus, præpositione *ὑπὲρ*, *super*, declarante id quod supernum est, & à verbo *ἵεναι*, quod ire significat: hoc est qui supra nos terramque vagatur & incedit. *hyperionis*, solis, *hæc*, quæ dicuntur de ortu & occasu solis. *artificiose exquirunt*, scribitur etiam *τηχὺ τεύοντων*, qui solerti ingenio moliantur. *ex suis rebus partis*, ex substantia & facultatibus quæ sibi adsunt. *cernit quidem*. Cum in quatuor vectigalium genera distincta esset Atheniensium Respublica & ciuilis administratio: vnum quidem nuncupabant eorum qui censum quingentorum medimnorum possidebant: alterum equitum, tertium zeugitarum, quartum operariorum mercede conductorum. Hic porro opificum & mercenariorum infimus

pag. 17. b.

ἡ πόλις αὐτὴ

pag. 29.

ordo erat valde inops, mercedis causa diurnam
 semper operam præstans. Ea quidem cettè tri-
 buta & census dicebant Athenienses. *traducat*
vitam sobriam, ita ut cū difficultate viuat. *remex*.
ope nauigioli seu scaphę. operarius. mercenarius.
Qui soluit colonarium. Mos erat Atheniensibus
 accipere singulis annis duodecim drachmas
 ab externis hospitibus, qui Athenas habitandi
 gratia se conferebant, & id vocabatur vecti-
 gal incolatus. *tributum.* Extraneorum qui profi-
 ciscebantur Athenas, ut illic sedem domicilij col-
 locarent. *Eteobutades.* Eteobutadæ proge-
 nies quædam erat antiqua, insignis & splendi-
 da Athenis, à qua Minervæ sacerdotes eligeban-
 tur. Sed iuxta veram ac geminam significatio-
 nem explicatur quòd propriè sit, id quod ve-
 rum ac certum est: hoc est, qui reuera è Butæ
 generatione deducti erant. Cæterum Butam
 appellat oculatum Argum tragicus Æschylus,
 quasi bubulcum, ut moderatorem ac sectato-
 rem Ius Inachi filiæ. Tradit enim ipsam ita di-
 xisse, *Perhorresco multiplices habentem vultus*
intuita Butam. [*popularis. familiaris, socialis. v-*
bicunque præsto est. Quandoquidem hîc qua-
 rundam historiatarum mentionem fecit, pau-
 cis verbis operæ precium est eas prius explicare
 perspicuitatis orationis gratia. Circa Antiochiã
 Syriæ est fons quidam nomine Castalia, in quo
 tradiderunt Apollinem sic fata prædixisse: in
 meatu aquæ reddebat flatum, qui quidem aliàs
 aliam efficiebat aquæ commotionem, quam
 circumspectantes vates futura prædicebant. vna
 igitur

igitur hæc est historia. Altera verò de saxo Delphorum : Est autem istud prope Phocidis prouinciam magis australe quàm mons Parnassus, trecentis stadijs, sed magis septentrionale quàm sinus Corinthiacus, stadijs ferme ducentis. At illic templum erat iuxta saxosum aliquem montem, & in eo fatidicus Apollinis tripus. Tertia porrò historia est de eo barathro terræque hiatu quem commemorat : ea sic se habet : fuit quidam vir nomine Trophonius augurandi artificio instructus : ille inani gloria ductus in quandam speluncam facto impetu se præcipitem immisit, & in ea conditus è vita decessit : quæ profectò spelunca, vt aiunt, oracula reddebat eam ingredientibus, & de qualibet re quærentibus. Harum certè historiæ hoc in loco meminit Synesius ad ampliorem laudem diuinationis quæ fit per insomnia : dicēs in illis vaticinandi locis opus esse maximis fatigationibus, molestijs ac sumptibus. Sed hæc præfagiendi ratio citra laborem omnibus oracula reddit. *aquam minimè assumit.* Quia non opus est accolam esse cuiusdam loci, aut habitare iuxta aquam fontis Castalię, aut prope Delphorum saxum, vel in propinquo terræ Trophonij oraculi. *id etiam primum. præstātius. conuentione facta.* consilium & intentionem habens videndi *pa. 18. a.* insomnij. *ob naturam.* ad naturæ refocillationē. *in ἀπρό-
haud sufficiente. lege, sufficientibus naturæ viribus. ους.* cum non valeat, essentia, facultas aut natura nostra perpetuò vigilare. *rem expetendam.* nempe insomniū. *necessariæ.* somno. Somnum ait opus

esse necessarium, nec non essentiae & vitae causam : sed in somnium expetendum etiam perfunctorium atq; superuacaneum, ut incolumitatis causam. & *optimam viuendi rationem*. nimirum bene viuere diuinationis, quæ euenit inter dormiendum, causa. [*optabiles*. apertius erit si legas pro, *optabiles*, *æqui bonique consulendum*.] cuiuspiam. actioni. ad eam. actionem. inuaberis molestè. cum videlicet impediaris. neque enim est cuiuslibet temporis. Hactenus enim dixit quædam esse definita loca ad vaticinandum obnoxia & idonea, eaque pauca, & præfinitis temporibus opportunis oracula reddere. Ideo asserit morosam ac difficilem esse, eas ob res, eiusmodi rerum futurarum præscientiam : adhæc acerbam propter eiusdem instrumenta, quæ ad muneris functionem indulget & concedit : ea siquidem multis sumptibus indigere asserit. Haud quippe in promptu est cuius Crentensem herbam comportare, & pennam Ægyptiam, & os Ibericum, & quæcunque alia ineptè garrunt ac effutiunt ij, qui circa talia instrumenta ærumnosè laborant. *sed ea ob quæ*. dixerim instrumenta scilicet. *rheda sunt*. plaustrum, vehiculi. *aliæ partes*. verba & opera mysteriorum plena. *nam ita dictum verius est*. reuelarunt videlicet ac prodiderunt. *ultrò*. diuinam reuelationem. *quispiam*. homo quilibet. *vexatione*. Nam antistites qui externam inquirunt diuinandi artem, de quibus paulò ante locutus est, magica arte vtentes quibusdam carminibus vim incantandi habentibus nonnullos dæmonas eliciunt

δοξαοιο.

pag. 30.

pag. 18. b.

αὐτῶ γὰρ.

Ibid.

liciunt deducuntque, ac inuitos & reluctantes tyrannicè violentèrque custodiunt, & ab his sciscitantur quæ cupiunt scire. Id patet è carminibus, quibus in medium adducunt Hecatē dicētem, Post matutinū splendorem immensū, astris refertum, incontaminatam & amplam domum Dei reliqui, atque ascendo ad terram viuorum alumnam tuis monitis, suāsque nefandorū versuum, quibus certè rudia immortalium præcordia delinit mortalis homo. Ac rursus alius dæmon coactus loqui, ait, Exaudi me inuitum, quoniam me ligauit necessitas. Rursus alius alibi dicit: Cur me semper currente ab æthere hîc desidens, diuina domantibus me Hecatē deam euocasti necessitatibus? & reliqua. Nam tales dæmonum naturæ crassiores effectæ propter inueteratam nequitiam, animam rationis expertem sibi compararunt: & ob id partim quidem sua sponte, partim verò inuitæ talibus rebus attrahuntur pelliciunturque. Ait enim Plotinus neque liberam voluntatem, neque rationem à musica aut ludificatione vnam attrahi, sed animam rationis expertem. Quanquam amant inuitari, licet istud minimè deposcant. Neque quando aliquis præstigijs decipit, perspicientiam ac iudicandi vim habet illè dæmon qui imposturis eluditur, neque sentit, at exploratū habet iam lacesitus se incommodo affici. Et quoniam eiusmodi dæmonum naturæ incantationibus, præstigijs & carminibus vincuntur, opprimunturque, perspicuum est etiam ipsas habere animam ationis exper-

tem, compositionem & crassitudinem. vexatione ac molitione. vt fabri, structores, architecti. vt actio. fatidicæ scientiæ quæ illic maximè negotiosa est, in qua molestum est circunducere necessaria ad diuinationem instrumenta. malignæ ciuitatis. inuidorum quorundam ciuiū. ex imperio. è sua ciuitate. insipientis est. hominis enim dementis fuerit, inquit, exterminare ex vrbe sibi subdita dormiendi facultatem, ideóque istud quidem fieri nequit. Non solum, ait, inconsulti ac temerarij, verumetiam impij fuerit, propterea quod legem sancit & Deo & naturæ contrariam. Etenim siue Deus, siue natura magnum hunc valdeque necessarium statum & affectum animali inseuit, vt quiesceret. Quoniam igitur, inquit, hætenus demonstratum est necessarium esse vt omnes homines dormiant, ac dormientes somniorum fiant inspectores, æquum etiā fuerit omnibus licere vt se conferant ad diuinandi artificium, quod fit per somnia, siue diuites siue pauperes sint, viri aut mulieres, & vt paucis cōplectar, cuiusuis ætatis homines. ad ipsam. somniorū diuinationem. prophetissa. diuinationo quæ contingit per visa & spectra dormientis. ampliori voluptate. maiori. incitatur. vt qui assentitur ac indulget spei & expectationi somniorum. in natura est. hominum. vt ab initio, vt prius. in penuria, ærumnis & priuatione rerum expetendarum. vitā circumuenientes. quas nimirum dolia continebant. Prometheus. Mundi natura & eorum quæ sunt in mūdo vna cum sit, multis nominibus designatā appellationem obtinuit,

pag. 19. a.
 ἀρχαίως.
 pag. 31.

pag. 19. b.
 θεοφάνης.
 pag. 32.

obtinuit, ob distinctas facultates & occultas vi-
res. Verbi gratia, fortuna omnium causa dicitur
esse, eò quod sola omnia struit: sed propter se-
riem nexus causarum dicitur fatum: & ob insu-
perabilem inuictamque eius virtutem, necessi-
tas appellatur: verum quia aliud alij distribui-
tur ut sit eiusdem particeps, nuncupatur fors.
At quoniam eius opera declinaria uertique non
possunt, dicitur Atropos: mors enim nemini
parcit, cum sit inexorabilis. Sed propter exa-
ctionem ac terminationem ipsius dispensatio-
nis, parca: Et ob commoda quæ hominibus
adueniunt, providentia & Prometheus. Quo-
circa hoc in loco Synesius naturæ providendi
ac prospiciendi vim, quæ circa res naturales in-
dicatur, Prometheum nominavit. Et Æschylus
in ea fabula quam inscripsit Prometheus capti-
uus, introducens Prometheum multis angori-
bus ac molestiis implicatum propter vincula, &
causas commemorantem quibus à Ioue excru-
ciatur, ait, quia Mortales quiescere feci, eisque
animum addidi ne præuiderent solum, in ipsis
spei cæcæ domicilium collocans. At Euripides
magis circumspèctus Promethei nomen ad
communem rerum omnium opificem refert,
manifestè dicens: Quid tandem Prometheus
quem tradunt nos finxisse, & omnia alia ani-
mantia, belluis quidem concessit singulis uni-
cam naturam secundum genus suum: cuncti
leones sunt robusti, deinceps omnes lepores ti-
midi. *quando animi voluntati.* cupiditati, optio-
ni. *ductor manipuli.* Manipulus est congregatio

pa. 20.4.

λογισμός.

pag. 33.

militaris è 16 viris . Qui igitur in anterioribus militiæ partibus infistit, & manipulum ducit, vocatur tribunus plebis seu dux cohortis: qui verò à tergo, extremi agminis ductor: sed tota cohors vocatur, ordo militaris, & à nonnullis turma . Quidam autem turmam quartam cohortis partem affirmarūt, & eius præfectum militaris ordinis principem, Duas verò turmas, militum manipulum appellarunt, & eius ductorē, duplarem . Quocirca semicohors etiam vocatur manipulus, & dux semiagminis, duplicarius . Cætus autem decuriæ est, quando primo manipulo alter adiungitur. *ac certè pedum. vinculorū quibus pedes illius detinentur. vigilantis insomnium.* Quoniam sapiens & industrius noster Synesius in huius libri frequentibus locis, indifferēter vsus est nominibus somniorum & insomniorum: visum est nobis de his quidpiam vberius persequi . Sunt enim differentia ea quæ posita constitutæque sunt apud veteres, de ijs quæ apparent insomnijs . Quinque enim aiunt eorum esse species: quarum prima insomnium nominatur, altera phantasma, tertia oraculum, quarta visio, quinta somnium . Insomnium quidem est diurnarum sollicitudinum effusio: istud autem fit anima quodammodo conturbata, vel corpore quidpiam passo . Anima quidem, vt cū dominus ad iram prouocatus seruo succenset, quòd forsitan turpiter & indecenter opera sibi assignata iniunctæque dispensarit: deinde inter dormiendum se existimat his de rebus famulum interrogare .

Non

Non secus atque in mari cernimus fieri, quando ipsum concitavit ventus septentrionalis, deinceps cessantibus & quiescentibus ventorum flatibus, tumultus maris permanet: corpore autē, ut si quis siti vexatus se putet currere iuxta fluvios ac fontes. Phantasma verò est, quando neque profundo vehementique somno homo sopitus, nec planè vigilās, sed veluti in meditullio & intercapedine horum constitutus, insolentes ac prodigiosas natura & varietate, necnon magnitudine inusitatas formas se existimat videre, aut promiscuas & aceruatim congestas, aut exiles, angustas & particulatim collocatas, alias aliter vagantes, aut turbam aut gaudium adducentes. Oraculum, quando angelus, vel sacerdos, aut pater, vel quidpiam sanctimoniam & gravitatem præ se ferens ipso aspectu, id quod visum est verbis compellat, quò ab his veluti periculum aut molestiam allaturis sibi temperet ac abstineat, illa autem ex opposito faciat, quasi multa commoda aduehere debeant. Visio, quando quod quis postridie visurus est propter expectationem, præoccupans istud ipsum simili & immutabili modo videt. Somnium verò, quando obscure, ænigmaticè & umbròse, alia pro aliis cernimus, idola quædam & simulachra rerum euenturarum coniectu difficilia, & copiosa quisquiliarum farragine oblecta, quæ nō parua indigent arte experienciæque, ut dignoscatur prænunciata ab ipsis expositio. Haud quippe opus est alio præceptore ad ea explicanda, sed fas est seipsum sibi metipsi magistrum ac modera-

torem esse, consuetudine naturalis priuatæque
 suæ vitæ institutionis veluti deductrice vtendo.
 Nam hic inter somniandum vidit se vinum bi-
 bere, postridie in quasdam res infestas & acer-
 bas incidit: ille verò qui neque istud observa-
 uerit, contrà voluptatibus quibusdam & oble-
 ctamenti sit obuius. Sed harum rerum cau-
 sam alibi declatabimus. *simulachra fingere*. hoc
 est, in ineptis sensibus occupare ea quæ com-
 menti & imaginati sumus. *renocat*. animum.
 à molestia sensuum. Ab his quæ per sentiendi
 organa adducuntur. *suo iure*. domo, scilicet
 imaginatrix natura. *pignus*. nempe arrhaboné.
rerum maiorum. vt honorum, auctoritate, diuitia-
 rum & sapientiæ. *proposuit*. priùs demonstrauit.
ante factum. ante speratum opus. *sapientem vsum*.
 cordatè & cum quadam scientia. *antea*. eò quod
 præoccupauerit & considerauerit. *pertinentibus*.
 congruis & idoneis. *in calum euexit*. spem quam
 laudauit. *beato*. diuite ac iusto. *quòd vtrique*. Hoc
 Pindari dicto etiam vsus est Plato in lib. de Re-
 pub. sed non ad eum scopum planè cum Syne-
 sio respiciens. Ille enim edifferens de his in qui-
 bus diues aliis adiumentum adfert, eo vsus est:
 hic verò in quibuscunque versatur diuinationo
 somniorum. At enim ipse in primo Politico-
 rum libro, quòd in vita multorum peccatorum
 sibi conscius, etiam è somniis, quemadmodum
 pueri, frequenter expergefactus terreatur, & vi-
 uat cum mala spe: sed sibi compertum habenti
 nihil se iniustè fecisse, iucundam spem semper
 adesse, quæ senectutis nutrix est optima: vt &
 Pindarus

pag. 20. b.

πρὸ πάλαι.

pag. 33.

ἐν δὲ αὐτῷ -

1) 5. p. 34.

Pindarus dicit, quòd qui sanctè iustèque vitam
 traduxerit, dulcis spes cor augens senectutis al-
 trix, &c. Deinceps timentem illuc proficisci, ait,
 videlicet ad inferos: magnam partem ad id pe-
 cuniarum possessio confert. *utique rei*. Quærit pag. 34.
 in certaminibus generositatis spes. *iuuenum nu-* καυεστεβ-
 trix. scribitur aliàs, *senectutis alumna*. [ei comes est, 405. 78. 202
 copulatur, càmque comitatur. *quam nobismet* εἰς ἑαυτοὺς.
ipsis. quam paulò ante per simulacra & imagines
 à nobis fingi dixit. *id omne brevis partis*. Breuem
 in somniorum partem dicit, nempe spem gloriæ
 ac diuitiarum præ se ferre, & quæcunque carnis
 amore irretiti amant & sectantur. Sed maior
 pars est diuinatio somniorum, quæ rerum futu-
 rarum præcognitionem lucrificat. *deterioris*. falsi
 vanique commenti. *duplices constituit portas*. Ge-
 mina & ambigua agnouit Homerus somnia, cæ-
 lestia nec non terrestria. Proinde somnia cæle-
 stia cornibus assimilat, eò quòd cornua in fasti-
 gium vigeant tendantque, aut quòd proxima
 affiniæque sint animi principatui, quæ etiam se-
 riò agere asserit: sed terrestria dentibus elephā-
 tis, quia ipsius dentes ventris satietati subser-
 uiunt: quod quidem velut terrenum ac mate-
 riale in confusionis ac mendacij explicationem
 sumptum est. Alioqui cornu extenuatum lu-
 cidum efficitur, vt etiam ad specula conferat, sed
 elephantis dentes nequaquam: vt hinc iustius
 sit ad veritatis demonstrationem cornu vsurpa-
 ri. *nam si*. Si enim circa somniorum iudicium sa-
 gax & cauta fuisset Penelope, compertum ha-
 buisset omnia somnia sua natura posse seriò

agere & veracia esse, sed ignorantia humana indecenter & ineptè ea comparans fallacia interdum vanaque esse existimat. *omnia*. Omnia sicut veracia per corneas portas, & quædam velut non fallacia per elephantinas & eburneas transmittibat. *introducenda est*. ab Homero: ista sunt in *Odyssæa*. *anseris quidem proci*. Ea percenset Homerus in 19. *Odyssæa* libro. Sic porro se res habet: Domum reuersus Vlysses post assiduos illos errores, in suis quidem ædibus consuetudinem habebat cum seruis & ancillis, versabatur quoque cum Penelope, nisi quod vt hospes erat illis ignotus. Ergo inter illas confabulationes apud Vlysssem percensens suos angores & molestias, quoniam noctu diuque immoderatis animi ægritudinibus propter maritum suum tabescit & attenuatur lugens atque lamentans: Et hæc dicit,

*Hospes tu nobis precor hæc insomnia, mente
Concipe, ab anseribus vicenis, arce sub alta
Pascuntur mixto lymphæ frumenta liquore.
Quos ego dum video pascentes, lator. ab alto
Monte volans pennis rostro crudelis adunco,
Atque ingens aquila inuasit, pendentia colla
Cervicemque ruens victos mactauit: at illi
Sternuntur cæsi passim, & iacuere cruore.
Armiger igniferum sublatu in æthera pennis
Fugit & insurgens simul æræ verberat alis.
Dum queror insomnia vltro flens ipsa videbar,
Et lacrymas somno, largosque effundere fletus,
Lamentansque diu mæstas expromere voces.
At circum flauæ funduntur Achaides vnâ,
Lugentes*

Lugentes miserè, & tristem solantur, ab alto
Missa aquila anseribus quòd mortem immiserit acrè,
Vestibulum ante ipsum rursus librata per auras
Insedit tectis, quæ summa palatia iungunt,
Ac sic vociferans humanis vocibus vsa est:

Nobilis Icarij proles clarissima fide,
Non sopor illud erat, non somnia vana tenebris,
Sed fœlix omen potiùs, factumque sequetur
Vera fides. Namque anseribus portenditur arce
Turba procùm. sed ego tibi sum pennata volucris:
Vnca aquila antè fui, nunc coniunx dulcis Vlysses
Adueni nuper, qui cunctis aspera fata
Morte procis mittam, & crudelia funera martis.
Sic ait, atque meos sopor ipse reliquerat artus,
Et dulcis somnus languentia membra remisit.
Tum verò anseribus stabulis intenta sub arce,
Illos aspicio segetem & frumenta resecta
Iuxta urnam positam densos, velut antè solebant,
Carpere vescentes commixto murmure rauco.
Tunc Ithacus prudens infert sic ore loquutus:

O regina, equidem vix fas est dicere causas,
Quæque aliò vergunt, insomnia noctis in vmbis
Declarasse notis. Quoniam tibi fortis Vlysses
Iamdudum incumbit, meditatus atrocita facta.
Namque procis cædes, & tristia funera mortis
Omnibus impendent, fluitabit & aula cruore.
Nullus enim lethum, & Parcarum fata superba,
Effugiet. contrà tum Penelopea profatur,
Sunt equidem ô hospes insomnia vana figuris,
Et gelido quamuis currunt infirma sopore,
Illaque iudicio, certa & ratione vacare,
Nam sine delectu quædam volitare videntur

Atque adeò euentus non omnia facta sequuntur
 Somnia: sepè quidem veniens deludit imago.
 Sunt geminae somni portæ, quarum altera fertur
 Cornea, qua veris facilis datur exitus umbris:
 Altera candenti perfecta nitens Elephanto,
 Quæ veniunt eboris porta, sectique elephanti,
 Somnia frustrantur falsa sub imagine noctis,
 Decipiuntque notis verba imperfecta futuri.
 sed quæ missa foras nitidissima cornua lapsu
 Transiuere leni, quæ cornua porta relucet,
 Implent vera quidem miseris mortalibus acta,
 Cùm videre horis volitantes nocte figuræ,
 At non hac credo venisse insomnia porta.

pag. 21. a.

παραδίδη.

pag. 35.

[cum toto exercitu.] Homerus in Iliade Iouem in-

ducit volentem honorare Achillem ob ea quæ

Thetidi promiserat. At igitur cùm Agamem-

noni dormienti somnium immisisset Iupiter,

iubet vt omnes simul Græcos ad pugnam con-

tra Troianos educat & expromat, vt videlicet

coactus Agamemnon, Achillem etiam exire ad

bellum hortaretur: nam hæc vox παραδίδη, cum

omnibus Græcorum copijs, vniuersos simul &

collectim summatimque comprehendit. Sed

Agamemnon cùm non posset assequi intelligē-

tiam huius verbi, quod innuit cum omni arma-

torum multitudine, erat immemor Achillis, cui

subijciebatur Myrmidonum phalâx totius exer-

citus bellicosissima. Et hinc mutilum atque im-

perfectum mansit Iouis edictum. vnde non po-

tuit urbem expugnando capere iuxta illius pol-

licitationem. eas abiiciamus. Abijciamus, pro eo

quod est subiiciamus sumendum est, ab eorum

meta-

metaphora, qui deponunt onus quod gestant. Loquitur autem Aristides in lib. super quatuor, hunc in modum: de loquacibus quidem certè, O Plato, incultis, rudibus ac timidis, istinc abijce, ne fortè quispiam alius Deus Troianos exciter. *abijciamus*. Quasi dicat deponamus talia præconia, & silentio prætermittamus. *propemodum*. hoc ita debet intelligi, sed propemodum insolentiae reus peractus sum, publicè quidem edens artem diuinandi, & per insomnia præfagiendi, idoneam esse ad simul nauigandum, ad exequendum & efficiendum cum omnibus illa omnia, quæ paulò antè enumeravi: quædā verò in propatulo nondum manifestavi commoda quæ in me ipsum ex eadem arte redundarēt. *ut sim sciscitabundus*. scisciter à somnio si sit somnium. *Veteris Atticæ*. veterem Atticam dicir, quæ à Gorgia incepit, cuius princeps erat Gorgias ille Leontinus: utebatur enim etiam poeticis nominibus propter grauitatem & orationis nouitatem: recens verò Attica inchoauit ab Æschine ac Demosthene. Erat autem ipsa politior nitidiórque, & ipsi auditui suauior. *partim quidpiam dicentem*. nempe actionem, aut vnumquemque. *quid sit enunciantem*. superaddentem etiam qualitatem, quod sit vitæ decus. *exortos*. crebrò insurgentes. *ad diem præfinitum*. ad determinatum ac præstitutum diem. *in statione sub dio permaneremus*. ad ianuam præstolando: à verbo ἀνελίζομαι, quod est, pernocto, abscondor, excludor tecto. *et fortuna*. continuò, de repente aderat fortuna non expectata. *legationis*

pag. 21. b.
 κατὰ
 λόγῳ. ib.

ἢ τὴν.
 pag. 36.

munus obui. nisi me interpellasset tandēque interrupisset legatio ad imperatorem Arcadiū.

Ἰνὰ τί μ-
πιν. p. 37.

Et tamen. veruntamen, etiam tunc. manes elicientium. Manium educendorum ars, euocandarum animarum scientia, & mortuorū euocatio, idem sonant. Sic porro effertur vna eadēque res multis nominibus apud Græcos, quemadmodum ex alijs non pauca. Quod autem significatur tale est: nonnulli quibusdam imposturis & incantationibus vtentes, etiam alia monstrosa & prodigiosa faciunt, contenduntque defunctorum quorumcunque voluerint animas educere: itaque videntur per magica carmina & quasdam abiurationes animas adigere. Apparet enim, & ad interrogata respondent, sed ea quæ in conspectum veniunt non sunt defunctorum animæ, at dæmonia quædam, quæ certè prius erant agmina angelica & lucida, deinde propter tumorem, fastum, eleuationem, superbiam & nequitiam in perpetuum disiecta ex illo cælesti ac diuino choro cœtūque, circa hunc terræ adiacentem tractum fallunt, hominēsque seducūt, splendorem, lucem ac subtilitatem illam cum semel repudiarint, eā cum obscuritate ac ignobilitate & cum dissentienti crassitudine necnon versatili astutāque spissitate commutarūt. Ergo asserunt Græcorum & Chaldæorum sapientes ex ipsis nonnulla aëria esse, alia aquea & marina, alia terrena, alia verò subterranea: & quædam eorum nidore ac sacrificiorum vstura fumóq; delectari, alia sanguine fuso, alia fœditate & quibusdam inquinamentis, alia denique alijs

ac

ac talibus magis. Nam eam ob causam fatidicus Apollo iubet, ut hi qui ad mortuorum evocationem accedunt aliis sacrificiis utantur, aliis verò qui ex aqua artes magicas exercent, aliis denique qui aëris vaticinandi artificium adhibent, & alij aliis superstitionibus utantur. Nos quidem certè ista & permulta alia missa facientes, ad sermones nos conferamus eorum duntaxat veneficorum qui animas defunctorum eliciunt. Illi siquidem magica divinandi arte circa mortuorum cadauera utuntur. Et hos quidem sortilegus Apollo exhortatur ista peragere: victimas, inquit, occidens, inferorum gratia defodito, & in scrobem sanguinem immittito. Funde mel nymphis ac Dionysij munera. qualia iubet HomERICA Circe Ulysses facere, nimirum ad inferos descendentem.

Cumque huc appuleris, tunc heros siste carinam,

Effodiasque scrobem iubeo, cubitoque remensus,

In longum ducas, tantum quoque lata feratur.

Omnibus hic fundas umbris libamina supplex:

Primò mellitos succos, mulsùmque liquefcens:

Dulcia deinde sacri feruentia vna Lyæi:

Tertia fac illis accedat & æquoris vnda.

His etiam canas addens confunde farinas,

Imbellèsque umbras genibus reflexus adora,

Et vaneſcentes animas in vota vocato:

Si liceat patrios Ithacæ repetiſſe penates,

Te mactaturum ſterilem promitte iuuentam,

Quæcunque excellat, quam tota armenta ſequantur.

Exstructamque pyram fructu cumulare benigno

Te velle, æquoreæ Ithacæ Laertis in arce.

Odyſſ. x.

Tiresia fac latus ouem cum vellere pullo

Deuoucas, quicunque greges per pascua vincat.

Talem verò sensum hæc continent: Mel quidem, eò quòd veluti æmulum se ex aduerso obijcit mortis amaritudini: lac autem propter fuscum & nigricantem tenebrarum colorem: vinum ob angores & molestias: denique aquam, quandoquidem ex quatuor elementis homo constitutus est. ouem porrò dixit, quia cõmunia sunt subterraneorum terrestriumque ea animalia quæ quatuor pedibus incedunt: nigram propter loci caliginem. gladium, propterea quòd mos est his qui incantationes dæmonicas adhibent, quoslibet gladios sub imperio tenere, ne fortè dæmones abiurationibus & inuocationibus violati repentino impetu quidpiam mali adferant irruentes in abiurantem & euocantem. Eam ob rem gladios gestare coguntur, vt eorum adminiculo illos perterrefaciant, neque sinant prope se accedere, sed à longe interrogati respondeant. Quoniam enim viuaces sunt spiritus, habentque crassitudinem ac spissitatem, sicuti diximus, ipsi quoque formidant sectionem ac diuisionem: etiam offenduntur si vexantur, feriuntur & verberantur. Etenim inter homines pœnās luentes ac dolore vexatos, non caro est quæ laborem & ægritudinem sustinet, sed animalis spiritus. Nõne cruciaretur ac doleret etiam separata ab anima viuificante spiritusque vitales producente? Nihilominus qui manes eliciunt, & mortuorum animas ab inferis excitant, à nobis enumeratis beneficijs & euocatio-

euocationibus vtentes, quasi internuncios quos-
 dam adducunt & alliciunt huiusmodi dæmo-
 nas, ad retrahendas quorundam mortuorum a-
 nimas quas voluerint: sed cùm non valeant ani-
 mas adducere, ex necessitate reliquum est vt in
 illorum defunctorum formas transmutentur
 tales dæmones, & cernantur agnoscanturque
 ab amicis & consanguineis, & ad interrogata
 respondeant, & iussa exequantur. In iacturam
 enim ac dispendium quorundam sæpenumero
 impetum fieri iubent, ac sese ex aduerso oppo-
 nunt. Tale profectò incommodum circumspe-
 ctus ille Synesius dum aliquando pati perichita-
 retur à quibusdam inimicis præstigiatoribus
 mortuorum animas elicientibus, præuidit inter
 somniandum, & illinc periculum statim euita-
 uit. Huius itaque nunc meminit in laudem di-
 uinandi industriæ quæ in somniorum interpre-
 tationes suas vires exerit. *quas enim obtinet. Ani-* pa. 22. b.
ma siquidem fantastica species continet iuxta 2, 78. 78.
domesticam & peculiarem naturam, eas nimi- pag. 37.
rum quas supra dixit: quia animus species eo-
rum quæ fiunt & eueniunt habet, vt mens spe-
cies eorum quæ reuera existunt. iis qui vergunt.
 Cùm hæctenus duos mûdos assignauerit, vnum
 qualibet ex parte lucidum, alterum vndique ca-
 liginosum, & omni ex parte fulgentem præstā-
 tiorem esse, simulque ordines qui sunt in ipso
 ac diuinas potestates, quos more Chaldaico
 deos nuncupat: ex consequenti hæc etiam dicit,
 quæ certè erunt manifesta, si prius exposueri-
 mus Ægyptiacas & Chaldaicas opiniones, quas

idem obseruat & imitatur. Quemadmodum enim Moses ad similitudinem & imaginem Dei hominem factum dicit : ita Chaldæi necnon Egyptij mundi parentem & creatorem dicunt symbola quædam & indicia suæ ipsius proprietatis animis inesse. Haud enim animæ tantum, ut aiunt, à paternis seminibus principium habent, sed etiam omnes ordines præcedentes exorti sunt, suamque prius originem habuerunt. Vnde nos hortantur & commonefaciunt, ut quoniam non è corporeis temperamentis in rerum naturam productus est, sed ex altiori antiquiorique origine substantiam vitamque habuit, videlicet ex Deo, etiam cognationem & affinitatem habet cum supereminentibus ordinibus : ad illos ut conuertatur idem homo operæ precium est, propter reminiscenciam diuinioris sortis ac hereditatis, quam à creatore atque rerum omnium parente descendens accepit, ut illuc rursus ascendat. Hæc verba è vestigio sequens Synesius, ait, animam quiescentem & immunem à tumultu vulgarium & crassiorum sensuum, species, id est, recordationes, quas de superna cælestique regione descendens admittit ac tenet, easdem condonare hominibus qui rerum diuinarum ac æternarum contemplationi dant operam. Iam enim commercium habet cum diuinioribus ac supereminentibus ordinibus, atque illuc quædam vis & facultas diuinior ipsi familiariter adhæret, ex illo scilicet mundo : eam porro Deum mundanum

pag. 23. 4. vocat. *sive intelligentia*. virtutem intelligentiæ seu prudentia

prudentia comparatam dicit, quæ ex vfu experi-
 entiæque innascitur, sed ex moribus euenien-
 tem & ingenitam ait moralem virtutem, quæ
 ex consuetudine doctrinæque exoritur. Arist.
 quidem certè quasi veram dictionis originem
 discutiens, moralem nuncupat ipsam à more.
 Sed ~~id est~~ assuefactio, efficacia est, at ~~id est~~ indo-
 les seu natura, qualitas est, quæ propter effica-
 ciam in animo affectibus obnoxio ingenerata
 est, ceu finis & opus assuefactionis. Nullam ve-
 rò è moralibus virtutibus à natura nobis inge-
 neratam esse idem ait: nihil enim ex ijs quæ
 sunt secundum naturam aliam ac diuersam as-
 suefactionem induit, vt ignis natura sursum
 tendit, nec vnquam potest assuefieri, vt deor-
 sum feratur, & sic de alijs. *sive moribus ingenita.*
 Ethicen seu moralem scientiam dicit à monito-
 re, vfu consuetudinæque contingentem. *cuiuspiam*
alij. minimè studioso homini, neque industrio
 ac virtute prædito. *non exigua aliqua causa.* sed
 propter magnum ac necessarium quoddam o-
 pus. *optimi generis.* Quemadmodū elapsis tem-
 poribus euenit Balaam homini peregrino & a-
 lienigenæ. *quæ fuerunt.* eorum quæ in medium
 prodierunt & præterita sunt. *quandoquidem.* fu-
 turum aliquando & in substantiam ac naturam
 venturum est. *subsistentiæ.* Sapientes hunc præ-
 sentem mundum simulachrum & effigiem æ-
 ternitatis esse dicunt: Sequitur ergo opera quæ
 in eo sunt simulachra esse eorum quæ re ipsa
 subsistunt & in illo continentur: non solum
 hoc, verum etiam imagines & simulachra quæ

τὸ ἐν ἑαυτοῖς inuicem vltro citròque alia ex aliis fiunt & con-
 φανταζο- tingunt, idola & ipsa nominant. Horum autem
 μάτω· τὰ omnium subiectum aërem * capacem esse asse-
 ρίζου· ὅτι runt: veluti exempli causa, sermonem enun-
 καλ' ἑμπα- ciatiuè & articulatim pronunciatum minimè-
 σιν, τὰ δ' que truncatum aër excipiens, & seipsum, tan-
 καλ' ἑμπα- quam speculum quoddam, occultè partiens in
 σιν. multiples transfert auditiones, quia simili ra-

Hoc est,

*Eorū quæ in
 aere apparēt,
 alia specie te-
 nues existunt,
 alia etiā ha-
 bent natura
 substantiam.*

ratione affectus est cum articulorum vocisque
 iuncturarum cōstantia. Istud ipsum facit etiam
 ad omnes colores, cunctòsque vapores, & ad
 omnia quæ in mundo facultatibus vim sentiēdi
 obtinentibus subiacent. Ista igitur ac talia etiam
 hīc Synesius effluentia idola rerum sub sensum
 cadentiū appellat, & concretorū fluēta. Etenim
 primæ primogeniæq; secundū Græcos materiæ,
 à qua elementa orta sunt, solo mentis conceptu
 creatæ atque compositæ, quidam fuerit meatus.
 Consideramus autem ipsius lapsum ex his quæ
 sunt secundum coagmentationem compositio-
 nēque rerum particularium hoc in mundo
 suam speciem constituentium: hæ siquidem
 semper nascuntur, alterantur, in aliāmque natu-
 ram vertuntur, & corrumpuntur. Nec verò
 duntaxat secundum ipsius materiæ fluxionem,
 verumetiam, vt ita loquar, eiusmodi species fru-
 ctum simul hauriūt eiusdem affectionis & cor-
 ruptionis: & ita, ait, res quæ in mundo conti-
 nentur recusant ac repellunt dignitatem eius
 quod reuera est, verāmque habet substantiam.
 Entis autem dignitas est semper esse. Hæ con-
 trà species rerum non semper existunt, nec ab

vno perstare possunt, sed quædam fuerūt, quædam nascuntur, quædā verò esse debent. Quocirca ex his omnibus effluētia simulachra omnia perlustrant, vagantur, & effugiunt per aërem oberrantia: sed ad aliquid applicantur, huicque incumbunt, & vnicam laborum relaxationem in animæ spiritu fantastico inueniunt, quiquidō est idolum ac simulachrum animæ. Mentis quidem idolum est anima, rursus animæ simulachrū spiritus est fantasticus. Quæcunque igitur, inquit, idola effluunt ex his quæ fuerunt, & ex his quæ nascuntur oriunturque perspicuè ac dilucidè pereunt: quæ verò futurorum sunt, ista incerta, coniectu ardua, obscura, & ænigmaticis velamentis oblecta sunt. Quemadmodum enim si quis viator præteriens amygdali florem conspexerit, nouit continuò quia fructus amygdali florem subsequetur: qualitatem certè, magnitudinem & frugum perfectionē opportunitatēque haud definitè nouit. Hunc in modum, quæcumque simulachra è rebus futuris fluunt, prænunciant quidem quidpiam euenturum, non tamen vt plurimum apertè rei qualitatem. *imagines.* vt sunt characteres, simulachra & typi. *hypostasi.* è sua essentia & natura. *materia.* hoc est, ex compositis fieri. Eò quòd decidit ac dilabitur, lapsum facit. *conuincit.* quasi superior euadit, & admitit. *transferri.* effluere ex compositis quantum ad materiam, & speciem, quæ quidem ambo fragilia sunt & caduca. *eius quod est.* rei quæ propriè est in rerum natura. *ea* p. 13. 23. b. *quæ eueniunt.* quæ sunt interitui obnoxia, fra-

gilia, mutabilia. *effugientes.* à scopo aberrantes. & *incertitudine substantiæ.* Cùm sint typi ac formæ eorum quæ sunt in rerum natura, & umbræ, non tamen existunt. *eorum quæ sunt.* quæ reipsa & per se existunt. *agnoscantur.* tanquam alienæ & abhorrentes ab illorum natura. *in animales.* in spiritus imaginationis. *in natura.* humana. *atqui ab his quæ.* Quemadmodum domus quæ iam iam exoritur & emergit, non est ens: neque enim in perfectam suisque omnibus partibus absolutam naturam venit: Ita hîc etiam comparat Synesius & recenset ea quæ dicit. Exempli causa, haud dubiè hominem quandiu viuit, ut rem consistentem considerat: sed posteaquam mortem cum vita commutarit, tunc illum perpendit cõsummatum, & iam est ens vi occulta, veluti cesset ac desistat ab essentia, & consumptionemumat eius quod prius potentia erat. *uiuaciores.* viuentes, *superstites.* *naturæ imperfectæ.* imperfectum est enim id quod futurum est, proptereaquod nondum in originem venit. *exilientia.* à floribus deprompta est hæc metaphora, qui ante fructus exiliunt & erumpunt. [*inde profisciscuntur.*] ab eo spiritu fantastico. *sed iam aliquid de arte dicendum.* Hinc exorditur docere quopacto nosmet ipsos præparare oporteat ad susceptionem artis diuinandi quæ fit per somnia. *spiritum.* fantasticum. *pastus.* Docet qua methodo operæ precium est enutrire & augere artem diuinationis somniorum. Afferit autem id fieri debere per philosophiam, quippe quæ mortis meditatio est, & per modestum & frugale

pag. 39.

απ' αὐτῶν.

ἡ δὲ αὐτῶν

frugale vitæ institutum. Ista enim sunt veluti fræna affectuū & appetituum, atque immobilitas quædam. At incompōsita, proterua & libidinosa viuendi ratio, fluctuationem, ait, ac tempestatem in extremo corpore ingenerat: quod quidem ille Platonem imitatus ostreorū inuolucrum nuncupauit. Hoc rursus corpus per vicissitudinem sentiendi vires mouet, quæ motum ac vim vsq; ad imaginationē transmittunt: vt quando quispiam aquam & aërem turbât & commouet, & rursus quod turbatum est aliud commouerit, & illud aliud, atque seruata serie istud diu vicissim fiat. Vide autem quo pacto primum corpus fantasiam ceu imaginatricem animæ facultatem nominauit primum corpus, propter extremum & concharium integumentum: corpus verò, eò quòd crassior, corpulentiorque sit, & propiùs ad materię naturam accedat. *pastus. educatio. & per moderatum vitæ.* philosophiæ, necnon ingenuæ simplicisque vitæ beneficio. *cum corpore extremo.* carnali & belluino, quod concharium vōcavit operimentum. *eos qui mare peragrant.* Maritimus dicitur qui in ponto vel mari nauigat. [*Sunt enim ipsa veluti præuij præcursores eorum & similia similia.*] Similia facta nobis plerumque sortitò adueniunt. *repentinas pluuias. hyemes, procellas, imbres, fulmina. circulos. tres, vel duo, vel vnū. sydereos circulos.* de circulis instar areæ circa lunam apparentibus verba facit. *ex vno quidem.* Aratus in libro qui inscribitur *φανόμENA*, de his quæ in cælo conspiciuntur & apparent, multa

pa. 24. a.

pa. 24. b.

alia de luna commemorat, atque etiam ab antiquiori superiorique principio exorsus.

Vna, duplex, triplex, si cinxerit area Lunam,

Vnica ventorum præfagia, signa sereni

Et feret: abruptos subito prænunciat Euros

Marcescens tenui sensim caligine, & æthra

Digestus patula, docet vndis adfore pacem.

Huius loci sensus hic est: Si vna fiat area, serenitatem expecta: densitas enim exiguo momento dilabitur: quod si erumpat, ventum præstolare ex illa parte vnde fracturam sumit: sin autem duæ fuerint areæ, hyemem ac tempestatem sperato, & adhuc maiorem si sunt tres. *infimum.*

Synesius multoties supra spiritum fantasticum primum animæ corpus nominavit, & corpus intemeratum, ac diuinum: infimum verò corpus concharium integumentum, carnem cum nervis & ossibus, reliquisque corporis partibus quæ simul aluntur. Quod certè etiam elementorum familiaritate coniunctorum congressum vocat: hoc est, eorum quæ ab omnibus ita nominantur: sunt autem calidum, frigidum, siccum, & humidum. Ait igitur non ita fieri posse de spiritu fantastico, quemadmodum licet de hoc carnali & infimo corpore animæ generatim artem tradere, atque vnâ regulam vniuersorum, & quibuslibet modis apparentium somniorum. Corpus siquidem vel à frigore, vel calore incitatum frequenter ita afficitur. At spiritus fantasticus infinitas habet differentias ac transmutationes, alterationesque, de quibus non pauca suprâ diximus: hîc quidem qui spissus & crassus est assu-

ad motum tam proclive quàm spiritus ille fantasticus. *ita versatile.* tam motui & perturbationi obnoxium. *ab iisdem.* spectris & imaginibus. *sed quoniam modo euenire potest.* Obstacle, inquit, versatile est, & error accuratæ imaginis in rebus quæ imaginatione continentur. Etenim diuersum in corporibus humanis temperamentum distincta quoque ostendit ea quæ apparêt, necnon diuersum vitæ institutum, & studium, atque differens educatio, dissidens est etiam ætatis vigor, varia est item commotio rerum quæ imaginatione comprehenduntur & effinguntur. Nam aqua liquida inquit, euidentiora rerum apparêtium demonstrat simulachra, quàm aliquo colore imbuta turbatæque: & ipsa turbida iuxta varietatis colorum & inquinamenti, varias ostendit imagines: Et rursus eadem aqua manente, ipsa quoque diuersa commotio differentiam efficiet apparentium idolorum. Aut enim non omnino spectrum apparebit, aut vix tandem præposterum. Nam eiusmodi commotio concussit somniorum rectitudinem & veritatem. Propterea, inquit, arduum est in tam versatilibus discrepantibusque rebus, simile spectrum commonstrari, arduum præterea regulam tradere. *liquida.* lymphida & illimis. *in statu permanens.* non commota. *disponatur.* informetur, & effigies suscipiat. *crassitudo.* inquinata & turbida, vel potius inquinamentum. Aliud est enim inquinamentum albi, aliud eius quod nigrum videtur, aliud denique eius quod puniceum apparet. *motus in plurimis figuris.* aquæ,
aut

aut tortuosis, aut recto tramite directis. *sive*. videretur consuetudinem & colloquium habuisse cum quibusdam horum artificum de imaginatione ac diuinandi arte Synesius. *Melampus*. hinc Melampus Ægyptius erat rerum sacrarum, & apud eos augustarum scriptor, ac ceremoniarum antistes, necnon augurio clarissimus. Is, ut aiunt, Græcis tradidit Ægyptiorum sacra, ut ea imitarentur, & ipsi ab illo informati iisdem operam darent. Sed Phemonoe vates erat Apollinis in edendis oraculis versibus hexametris *vrens. censebit. dogmata tradet, præcepta dabit.* *ex dispari materia.* sunt enim ex vitro specula, & ex chalybe, & alia materia. *circa spiritum* vel de varietate spiritus non locuti sunt. sed quasi vniuersi sit vnius naturæ: fatidicum enim esse in rebus futuris affirmarunt, quod sit fatidicus in imaginandi facultate. *esse regulam. magistram futuri. per omnia discrepantia similitudinem.* Compluribus enim inter somniandum lac bibentibus, inter vigilandum imminentium tumultuum serenitatem ac tranquillitatem omnes pariter habuimus, quamuis inter nos dissidentes essemus. Rursum vino epoto molestiam perceperunt simili ratione inter se discrepantes, & infinita alia, non tamen in omnibus istud semper fit, sed in aliis atque aliis aliter atque secus. *si dissipetur.* in alia aliorum loco. *prius exilientis.* supponenda res est duobus peractis annis euentura, si hodie in imaginatione apparuerit, prius aufugit ex ordine domestico & peculiari, fitque prouolutio rei nondum præsentis, ac naturæ

ἢ ἀπο-
μοιῶν.

pag. 44.

pa. 26. b.

imperfectæ efflorescens pustula. *difficilius est.*
 Præterea verò, ait, magis arduum est assequi &
 colligere communem methodum in singulis
 hominum moribus. Nam hominum unusquis-
 que peculiarem quendam consuetudinis habi-
 tum, quoad consilium, voluntatem & cognitio-
 nem, habet: idcirco vario modo phantasmata
 singulis demonstrantur, & alia aliis aliorum sunt
 significatiua, nec ipsa ipsorum omnibus: Res est
 igitur plena laboris visa phantasmata colligere,
 & nosse quæ singulis hominibus distinctè eue-
 niunt, & communi spectro compar atque æqua-
 le exprimere, hoc est, aliis simile, nec non com-
 munem unicuique omnibus particulatim ho-
 minibus horum dare doctrinam, quemadmo-
 dum fortassis sigillatim & separatim animanti-
 bus communis animalis rationem ac definitio-
 nem assignamus, quod sit substantia animata vi
 sentiendi prædita: quod porro iuxta uniuscu-
 iusque voluntatem, cognitionem, consideratio-
 nem ac dispositionem, interdum verò iuxta eam
 artem, cuius unusquisque sit particeps vigilando
 dormiendoque demonstrentur præcognitio-
 nes, hinc pater. Nam Assyriorum regi Nabu-
 chodonosor nimirum strenuè & alacriter oc-
 cupato circa variarum pecuniarum inuentio-
 nem ac possessionem, ostendit Deus futurum per
 simulachrum auro argentoque exornatum &
 instructum, & ex illa materia confectum, quæ
 eidem familiatis erat. Magis præterea toto ani-
 mo & studio omni in astra eorumque motus &
 collocationes incumbens, per stellam in-
 carnatæ

carnatæ diuinæ prouidentiaæ mysterium demō-
 strauit. Et ipsi Abraham in Ægyptum profectu-
 ro res futuras indicauit, quæ ipsi euenturæ erāt
 per artem sibi familiarem & assuetam: ea autem
 erat Chaldaica diuinatio ex hominum natiuita-
 te desumpta, & præscientia è sectione fibrarum
 hostiarū. Iuuēcam enim, dicit illi Deus, triennē, Gen. 15.
 & capram trimā mihi sumito, ac duas in partes “
 diuidito, & partes bifariam diuisas in ante-con- “
 spectu ponito: quod sanè ubi fecisset, præsciuit “
 semen suum peregrinum & accolam fore in ter-
 ra aliena, & seruitutis iugo detentum iri annos
 quadringentos: & quæ sequuntur. *phantasmati.*
 scribitur etiam, *phantasma* quoddam, in quibusdā
 libris, in aliis verò, *phantasmati*: oportuit enim
 vtrunque poni, sed propter insolentiam locu-
 tionis, vnum ex ambobus positum est, quale
 quis voluerit: attamen extrinsecus sumit, de-
 fectiuè & alterum. *ars.* cognitio à familiari
 & contubernali. *scitum* porrò. alio etiam modo pa. 27. a.
scitum & industrium fuerit. *morosa fuerit.* fatuè, σοφὸν δὲ
 insolenter ac stupidè constituta fuerit. *acta diur-* ἀν. pa. 45.
na. Hinc manifestum est Synesium scripsisse li-
 brum sua somnia, & quæcunque eadem subse-
 quuta sunt continentem: ea quippe vocat no-
 cturna commentaria, siue somniorum annota-
 tiones, quæ nocturno tempore eueniunt, & fa-
 cta quæ eadem consequuta sunt, & insuper ac-
 cesserunt. *in vtraque.* diurna & nocturna. *media.*
 eius quæ neque ad id quod melius, nec ad id
 quod peius est, vergit. *inter vigilandum.* Vt A-
 ristides orator fecit. Nam cū aliis voluminibus

δ Αἰμνιος.
pag. 46.

ipse composuit, etiam alterum, quod iuxta subtilitatem complectebatur sua somnia, quæ valetudine aduersa obrutus viderat. Philostratus quidem certè Lemnius, Sophistarum vitam describens, mentionem huius oratoris facit, atque
 " ista de eo dicit: Aristidem siue beati filium, siue
 " beatū Adriani produxerunt. Est autem[*Adrian*] exigua Mysiorum ciuitas. Athenæ verò eum instruxerunt quo temporis Herodis florebat ætas, & Pergamum in Asia, iuxta Aristoclis vocum obscuriorum interpretationem. Cùm iam inde ab incunte ætate incommoda infirmæque valetudine vexaretur, laborem nō neglexit, nec detrectauit. Igitur morbi speciem, & quòd nervi eidem horrore torpescerent, ipsemet in diuinis libris asserit. Sed eos diurnorum actorum libros scripturus sibi quendam sermonem applicat & accommodat: hæc porrò ephemerides bonæ atque vtilis sunt magistræ bene differendi de qualibet re. hoc utriusque in loco omnes in quorum viribus situm est scribere cohortatur, Synesius, ne linguæ ac styli laborem impendat in alia absurda quædam argumēta, verum exercitationem ac specimen adhibeant circa ea quæ inter somniandum videntur, ac talibus utatur pro diurnis commentariis: meminit quoque talium, qualia videlicet commemorat Lemnius Philostratus de Aristide oratore, alacriores propriorésque tali testimonio reddens auditores. *ad elocutionis argumentum*. ad politæ orationis facultatem, historiam, solutūq; sermonem. *cum natura*. Etenim naturali succo à melle seiuncta ac se-

ac separata est amaritudo, sicuti natura dulcedo melli inest. Quod si quis cernat in somnis se mel comedere, dolori & amaritudini acerbitateque insuper fiat obuius: & contrà si quis absinthium. *oratione*. secundū imaginationem rudem omnique experiētia carentem. *ingat*. doceat quod prodit è sua phantasia. *ex natura*. vt è melle dulcedo. *nullatenus*. acerbitas & amaritudo. *cum tempore*. At phantasia, inquit, ista adferens citra omnem temporis mensuram ostēdit, non tanquam multas species, hoc est, velut distinctam habentes varietatem, sed omnes simul vt in vnam. *atque porrigit*. ipsi phantasiæ largitur. *suspicionem ducimur*. imaginamur. *de quacunque re voluerit*. Nam sæpenumero ostendit diuitias, gloriam, aut mulierem speciosam, ita indicans prout vnusquisque, quoad voluntatem & immodicam affectionem, animatus est circa res materiales. *voluerit*. phantasia. *absolutissimæ*. Perfectissimam dicit rhetoricam antiquam captiosam & cauillatricem sophistarum artem, quam rhetoricen philosophantem Philostratus Lemnius vocat in Sophistarum vita. Disputat enim, inquit, priscus sophista his de rebus in quibus occupātur ij qui philosophiæ studio indulgent cum animi fiducia sicuti peritus. Orationum verò procēmia facit: *hoc scio, &, illud noui, illud pridem consideraui, &, nihil homini stabile ac certum est*. Talis exordiorum species & verborum generositatem resonare facit, & intellectu, vimque animi ac dilucidam rei comprehensionem & inuentionem. Adhæc similis est fatidicæ

pag. 28. a.

τελειότης.

πρὸς.

pag. 47.

& in exprimendis oraculis peritæ diuinationi.
 Et enim Pythius Apollo permulta ita exptimit,
Mensuram pelagi teneo, numeros & arena.

Et,

Iupiter ex ligno muris Tritonida donat.

Differebat quidem vetus sophistarum peritiā de
 fortitudine, de iustitia, de dijs & heroibus, &
 quemadmodum cōposita figuratāq; est mundi
 species. *absolutissimæ*. quippe quæ philosophia
 quædam sit ex optimis moribus decerpta, qualis
 erat vetus. *iuueniliter audet*. documentū præstat.
vltra opinionem. Cogitat enim aliquis de se ipso
 magna, quantum ad virtutem: deinde dormien-
 do videns, ea quæ his qui affectibus indulgent
 grata amabiliāque sunt, ipse inhiat & intentus
 est, non minus quàm illi. Itaque imaginatio pe-
 riculum faciens, perpendens, indulgens, & quid-
 piam concedens vltra opinionem & coniectu-
 ram quam quis de se ipso habet, demonstrat ho-
 minem haud rigido, stupido, immotōque ani-
 mo affectum esse circa spectra, verū aut fortiter
 annuit & assentitur, aut vehementer extru-
 dit, vt vniūsq; cogitationem assequutus
 est, se interdiu exercens in suis negotijs. *maximè*
suauis est. maiorem lætitiā adferens. *si certè*
quispiam debet. Ergo si quispiam voluerit, inquit,
 scribendo annotare somnia, ex nominibus ac
 verbis ea debet componere, igitur postea di-
 ctionibus subiectam ad scribendum materiam
 & animi conceptionem acriter perstringenti-
 bus, & illustri ac dilucido dicendi genere positā
 sententiam exprimētibus. Sin minus mortuum
 fuerit

fuerit & absurdum hoc studium, quippe quod
 impotens sit ad auditorem adducendum se di-
 sciplinæ tradentem in ipsam intelligentiam &
 comprehensionem, qualem ipse habuit & ha-
 ber qui scribit ac docet. *inanima*, indocta, crassa,
 & mortua. *cuius gratia*, veluti causa docendi au-
 ditorem vt intelligat somnium, *mouentibus*, ani-
 matis, viuētibz, ac dilucidè sensum subiectum
 aperientibus. *vincit*, inter somniandum, *omnium*
capax est. Horum omnium, inquit, in promptu
 capax est fantasia, & ea dormientem docet: ac
 compositio morosè progredietur, vt instruat
 auditorem. *quo autem pacto*, quasi dicat, haud fa-
 cilè. *per quietem videt*, nomen vel somnium. *ex-*
citatur. adhuc somno sepultus. *ideóque Aloidæ*. pag. 29. a.
 Aloei & Iphimedæ filij duo fuerunt Otus & oi μὴ οὐ.
 Ephialtes, qui statura prægrandes & immensi, pag. 48.
 & quantum ad corporis robur intolerabiles, ar-
 rogantes & insuperabiles effecti, vicinis bellis
 finem imposuerunt: & ob id à poetis ficti sunt
 Martem in vincula coniecisse: fabulantur præ-
 terea eosdem vltra humanam naturam cogitā-
 tes voluisse in cælum ascendere: quocirca mō-
 tes montibus imposuerunt, Parnasso quidem
 Ossam, Ossæ verò Pelium, ac deinceps similiter:
 vnde à Ioue fulmine tali perierūt. *ideóque*. Aloei
 filij Otus & Ephialtes à Ioue fulmine tacti fue-
 runt. *montes*. Isti siquidem montes sunt in Thes-
 salia. Ait porro Homerus in Odyssæa,
Hi sunt conati imponere Pelio Ossam,
Scilicet, atque Ossæ frondosum inuoluere Olympum.
Icaro. Icarus & ipse homo erat: cæterum astro-

Macrob. lib.
1. Saturn. c.
20. hanc my-
thologiam g.
g. antomachid
explicat.
Vidianus in
Metam.

nomiam discere voluit, ac siderum cursus, sed cum non posset facile rationum demonstrationes intelligere, defatigatus est interim dum huic scientiæ vacaret: qua de causa fabulatum est eum sibi cereas alas conglutinasse, ut in cælum euolaret: sed in ipso volatu sole eidem occurrente ac vehementius insultante, liquefactæ sunt pennæ, ipse verò cecidit in eam partem maris, quæ ei forte contigit, à quo pelagus Icarium appellatum est: (feliciorem itaque dicit somniorum volatum) ac delapsus in mari suffocatus est. *adnotat.* quodam quasi signo notat. *euadit.* inter somniandum. *nam paulò post.* Alicubi enim super terram inuenitur, neque peregre proficiscatur, ut dicamus eum venisse in terram. *nihil enim.* Nihil quippe aliud insomniorum est proprium ac peculiare, quàm tempus interiectum obtegere, & citra temporis mensuram demonstrare ea quæ cum tempore & labore vigilantibus absoluntur, ut nummorum possessionem, domorum luxum & magnificentiam, sapientiæ abundantiam, cum angelis sermocinationem, & reliqua huiusmodi. *balantem.* vocem ouium. *vo-*
pa. 29. b. *cem.* articulatam & perfectam. *argumētorum.* quæ in insomniis sese offerunt. *sermōnes.* historias scriptitare. *opinor* Nam & in somniis sibi videre videntur alia animantia identidem cum hominibus disceptare, arbores suo pte conatu & impulsu transmutari, & homines instar volucrum volare, & quantum ad formam figuramque in beluas rationis expertes conuerti, & alia infinita monstrosa spectra. Proinde asserunt ij qui fa-
bulas

bulas composuerunt ab initio ex ipsis somnijs habuisse occasionem. Ut enim somniorum licentia & facultas prodigiosas atque insolentes visiones ostendit, imbecillam speciem, & imaginem veritatis ænigmaticis velaminibus oper- tam, &, ut ita loquat, priorum lineamento- rum designationes eorum, quæ inter vigilan- dum euentura sunt: sic & fabulæ cum licentia quadam affingunt & comminiscuntur plantas, lapides, necnon bruta animantia humana voce differere, & complura talia, in quibus latitant adumbratæ quædam descriptiones, & verarum cohortationum seminaria, & voluptatis laruam in rei domesticæ dispēlatione avidæ multorum auditioni demonstrant. *libidinem. licentiam, fa- cultatem, & potestatem. ad comparationem elocu- tionis. exercitationem ac solutam orationem. quibus artis princip. hominibus. artis. quæ prior est exercitatio. finis. hinc est scopus studij. quem- admodum in fabulis. quod incassum fabulas me- ditantur. viuendi facilitas. morum suauitas in vi- ta otiosa minimèque laboriosa. dictio. sed hoc in loco, inquit, stylus fuerit magno studio affe- ctatus ab his qui contentiosè de somnijs scribere volunt: Cæterùm dictiones rerum appendi- ces dicit, utpote quæ res sequuntur ad earum explicationem, quemadmodum scapha sequi- tur nauim. lusus fuerit. dictio ad ostentationem comparata. reluxanti. è sublimitate fastigiòque philosophiæ descendenti, quando voluerit lite- rarum monumentis aliquod disciplinæ specula- mentum condonare. exercere. Quemadmodum*

ἀντονο-
μίαν.

pag. 49.

pag. 30. a.

πολυσίω. Aristides in lib. de quatuor. *locupletè*. sicuti Li-
 pag. 50. banus in suis meditationibus. *erant*. sc. huius
 instituti auctores ostendebāt. *necessarium*. qui-
 buscum familiaritate & amicitia iuncti erant. *ci-*
 pa. 30. b. *uem*. Multas eiusmodi obiectiones, & anfra-
 ctuosas quæstiones Rhetores exercitationis
 causa inuicem proponunt, & maximè omnium
 Hermogenes ille Tarsensis, ex quibus permulta
 excerpens Libanius ea meditabatur, & in his
 stylum exercebat, totum argumentum in longi-
 tudinem & amplificationem extēdens, & com-
 ponens, ac veluti vmbatile certamen exercens,
 & ita contendens. Itaque meminit hoc in loco
 Synesius vnus illorum problematōn : & sic se
 „ habet: Quidam pauper & alter opulentus mu-
 „ tuo odio flagrant : pollicitus est autem diues
 „ se ciuibus alimenta subministraturum, si pauper
 „ morte plecteretur : concessit populus. At filios
 „ pauperis non educavit diues, sed fame perierūt;
 „ tanquam in sordibus & in reatu cædis esset. ac-
 „ cusatur locuples. Talem quæstionem meditādo
 exagitat secundum dictum & sensum. *nonage-*
narius. Hic Sophistam Libanium attingere vi-
 detur, qui ad extremam senectutem progressus
 operæ precium duxit in meditādo studium col-
 locare : nullius enim plures meditationes repe-
 riuntur quàm ipsius, nec tot. At excogitatio,
 inquit, adumbrata quædam est descriptio ac
 præcedens exercitatio cuiusdam operis. Qui au-
 tem operis vmbra identidem vt opus exercet,
 imprudenter & occultè mendacium pro verita-
 te apprehendit, & incassum laborat. *preparatio-*
nem.

nem. umbram. *pancratium*. Olympica certamina quinque esse dicunt, cæstum, luctam, cursum, iaculū & discum: erat quidem certè aliud etiam *pancratium*, quod cōstabat è pugilatu & lucta. Licebat enim ei qui quinquertio vti volebat & in eo se exercere, non modò leges luctæ, sed etiā pugilatus vincendi gratia adhibere. Hic igitur Synesius abusiue hanc vocem vsurpat, & *pancratium* exercere, dicit, nihil aliud esse, quàm principatū tenere & vincere, quemadmodum alibi alijs dictionibus abutitur. veluti in epistola ad episcopos de Andronico, in qua dicit: Quia commemoravi equidem, tanquam è tri- uiali causa in naturam reuersurum Andronicū: nec decens ac consentaneum est eum formido- losum fore, propter hoc & illud. Ibi enim non imbellem pro audaciore & confidentiore vsurpauit. *pancratium*. Quasi ex omnibus certandi generibus palmam reportare. ex se ipsis commo- dum percipere. id est, è suis domesticis orationi- bus priuatisque commentis, ac si sua ipsorum studia & sapientiam deberent lucrifacere. Archilochus. Is Archilochus vetus erat poëta lyricus, qui non modo cecinit ad lyram, sed etiam heroico versu ea quæ sua ætate gesta sunt, descripsit: hunc summis laudibus exornat Philostratus in Sophistarum vita. Introducit enim ille quempiam sophistarum dicentem, Homerum quidem vocem esse sophistarum, Archilochum verò spiritum sophistarum. neque enim. velut Libanius in suis meditationibus. *heroum genus*. Heroicum vocat genus, Græcos qui ad expe-

tionem Troianam profecti sunt, quos illustriores clarioreſque, inquit, ſuis poematibus effecerunt: ſe ipſos verò inglorios & illaudatos eſſe paſſi ſunt hi poëtæ, nihil de ſua ipſorum vita dicentes. *virtutis amore. poetices. librum à nobis insolenter conſcriptum.* Cōtra leges res nouas molientem. Et eſt ſenſus, Siquis cupit literarum monumentis relinquere orationem quæ à ſe ad poſteros perueniat, inornatum & inconditum hunc librum contra conſuetudinem ſcriptum inquirat & euoluat.

*Sit omnipotenti Deo honor, gloria
& gratiarum actio.*

In his Nicephori Scholijs omiſſa ſic corrigito.

Pag. 13. lin. 13. *lege, obnoxium, ad intelligentiam propius accedentem.* pag. 14. b. l. 25. *lege, Diuina ô Salamis muliebria, pignora perdes.* pag. 26. b. l. 28. *lege, inhærentibus.* pag. 27. a. l. 13. *leg. conuentione.* pag. 28. b. l. 2. *leg. pro altiore.* pag. 29. l. 9. *leg. ſtudioſam.* pag. 30. a. l. 21. *leg. vehementiores.* pag. ead. l. 30. *leg. & ante concupiſcendi vim.* pag. 31. b. l. 1. *leg. exporrecta.* pag. 32. l. 14. *leg. volutantes.* pag. ead. l. 26. *leg. volutantium.*

Pleraque Nicephori breues ac parum fructuoſas notas conſultò prætermiſimus. cætera quæ humana parum cauſit natura, facilè nobis, vt ſpero, cōdonabis.

AD ILLUSTRISSIMUM
AC REVERENDISSIMUM
Cardinalem DE IOYEVSE:
de Synesio, Nicephoro, &
eorum Interprete.

*Magna decent magnos, te maxima, maxime
Præsul;*

Attamen hic tibi dat somnia sola Liber.

Somnia sunt fateor, sed magni Antistitis ista:

Arcana hic Sophiæ cuncta Libellus habet.

Huius Nicephorus vigil integumenta retexit,

Nubilaque eripuit cæca, facemque tulit.

Attica PICHONIUS vertit sermone Latino,

Quæ tibi, te solo Præsule digna, dicat.

• Εἰς τὸν αὐτὸν.

Ex Διὸς ἔστιν ὄναρ, καὶ θεῖον θεῖος ὄνειρον

Μαονίδης ἀδελφ. θεῖα σὺ θεῖε λαβέ.

Idem Latinè, ad eundem.

A Ioue somnia sunt, diuina insomnia diuæ

Maonides perhibet: talia, diæ, cape.

Fed. Morellus, P.R.

Ad eximium Græcarum literarum inter-
pretem & Professore Regium
apud Turonenses,

*A*ttica mellifluo de-Pinxit lingua lepore
*N*untia ventur-I spectra soporiferi:
*T*ransformes mentis spe-Cies, insomnia, visa:
*H*eroum queis ante *H*orrida fata patent.
*O*mnibus at *L*ati-O per te sermone reclusum
*N*unc teritur Graij *N*obile vatis opus:
*I*nclytus ignotis vol-I tâtque Synesius oris,
*V*erâque magniloqui l-V mina Nicephori.
*M*axima vaticinos Manet hos vt gloria, sũpti
*D*vlce decus merces *F**A**V*sta laboris erit.

D. D. F. B. I. V. Doctor,
Adu. Turon.

ΣΥΝΕΣΙΟΥ ΕΠΙ-
σκοπού Κυρηνῆς πρὸς
ἀνυπνίων.

SYNESII CYRENESE
Episcopi liber de Insomnijs.

Ad fidem optimorum cōdicum emendatus:

Βασιλεὺς τ' ἀγαθῷ, κρατερῷ τ' αἰχμητῇ.

LVTETIÆ,

Apud FEDERICVM MORELLVM
Typographum Regium.

M. D. LXXXVI.

EX PRIVILEGIO REGIS.

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

ΣΥΝΕΣΙΟΥ ΠΕΡΙ
ἐνυπνίων λόγος.

ΠΡΟΘΕΩΡΙΑ.

Αρχαῖον οἶμαι ἢ λίαν πλα-
τωνικόν, ὑπὸ περὶ ἡμαπ-
φαιλοτέρας ὑποθέσεως
κρύπτειν τὰ ἐν φιλοσοφίᾳ σπουδαῖα,
ἔμῃ τε τὰ μόλις διρεθέντα πάλιν ἐξ
ἀνθρώπων ἀπόλλυσθαι, μῆτε μολύ-
νεσθαι δῆμοις βεβήλοις ἐκκείμενα.
Τὸ τοίνυν ἐξηλώθη μὲν ὅτι μάλιστα
τῷ παρόντι συγράμματι· εἰ δὲ ἢ τού-
του τυγχάνῃ, ἢ τὰ ἄλλα περὶ τῶς εἰς
τὸν ἀρχαῖον ἔθρον ἐξήσκηται, ἵππ-
νοῖεν ἀν' οἱ μετὰ φιλοπόνου φύσεως
αὐτὰ σὺν εὐσέμιοι.

ΕΙ δὲ εἰσὶν ὕπνοι παρὰ φύσιν, καὶ τὰ
 ὄναρ θεάματα τοῖς ἀνθρώποις ὁ-
 ρέουσι τῶν ὑπὲρ ἐσομένων ἀνί-
 γματα, σοφοὶ μὲν αὖ εἶεν, ἀφ᾽ ὧν
 δὲ οὐκ αὖ εἶεν· ἢ σοφὸν αὐτῶν καὶ τὸ μὴ σα-
 30 φές. Κρύψαντες γὰρ ἔχουσι θεοὶ βίον ἀνθρώ-
 ποιῶν· ἀπόνως μὲν γὰρ τῶν μεγίστων τυχεύουσιν,
 θεῶν ὅστιν ἀγαθόν· ἀνθρώποις δὲ οὐκ ἄρα ὄρε-
 35 τῆς μένον, ἀλλὰ καὶ πόρτων κελεύειν ἰδράσκει
 θεοὶ παρὰ φύσιν ἐθέλοντες· μαντεῖα δὲ ἀγαθῶν
 αὖ εἴη τὸ μέγιστον· τὰ μὲν γὰρ εἰδέναι, καὶ ὅλως ὁ
 γνωστικῶν τῆς διωόμεως, θεὸς τε ἀνθρώπου καὶ
 ἀνθρώπος ἀγαθὴν θείου· ἀλλὰ θεὸς μὲν
 εἰς τὸ γινώσκον ἢ φύσιν ὁρκεῖ· ἀπὸ δὲ μαν-
 40 τεῖας ἀνθρώπου πολλαπλάσιον ὁρκεῖται τῇ
 τῇ κοινῇ φύσει παρὰ φύσιν· ὁ γὰρ πολὺς τὸ πα-
 ρόν μόνον οἶδε· πρὸ δὲ τῆς μήπω γυνομένης σο-
 45 χάζεται· ὁ δὲ Κρόνος εἰς ἄρα ἐν ἐκκλησίᾳ
 τῶν

ΠΕΡΙ ΕΝΥΠΝΙΩΝ. 5

πρὸς πορευλλύων μόνος ἠπίεσατο. ταῦτ' ἐόντα, ταῦτ' ἐσόμενα, πρὸ τ' ἐόντα· καὶ Ομήρῳ δὲ ἄρα Διὶ τῆτο τῆς τῷ Διὸς γνώμης ἐξήπια τὰ τ' θεῶν πρῶτα, ὅτι πρῶτερος γέρονει καὶ πλείονα οἶδεν, αὐτὰρ δὴ πού τας̃ πρεσβύτερος εἶ). καὶ γὰρ τ' ἡλικίαν εἰς τῆτο οἶμα σιωπείν τοῖς ἔπεσιν, ὅτι συμβαίη. Διὰ τ' χρόνον πλείω γνώσκῃ· ἐπεὶ δὲ γνώσκῃ ὡς ἄρα δὲ ἱμνωάτον. εἰ δέ τις ὑφ' ἑτέρων ἐπὶ δυνάμειται τ' ἡγεμονίαν τῷ Διὸς χράν ἰχμὶ εἶ) λογίζεσθαι, ὅτι, φησὶ, βίη ὅγε φέρτερος ἦεν, οὗτος φορπῶς ὠμίλησε τῇ ποιήσῃ, ἔσθ' ἀνέκοός ἐστι τ' καὶ αὐτὴν φιλοσοφίας, τοῖς θεοῖς οὐδὲν ἄλλο ἢ νοῦς λεγούσης. ταύτῃ τοι παραπεργὰ πάλιν τῷ κατ' ἀγκῆν πείσῃ, ὅτι ἡμεῖς πρῶτερος, τ' Δία νοῦν λέγων ἄρχειν ὡς πρῶτον. νοῦ δὲ ἰχμὶ πῶν ἄλλο ἢ φρόνησις εἶη; ἔσθ' ὅστις οὗτος θεὸς ὢν ἄρχειν ἀξιούται θεῶν, νοῦς ὢν, σοφίας πείσῃ κατεῖ. ὥστε καὶ δὲ βίη δὲ ὅγε φέρτερος, εἰς ταὐτὸ ἡμῖν ὡς πλείονα οἶδεν, ἀνακράμψῃ καὶ πείσῃ. Διὰ τῆτο ἔσθ' ὁ θεὸς οἰκεῖος θεῶν, ὅτι πείσῃ σιωπείν τῇ γνώσῃ, καὶ

παραματεύεσθαι πρὸ νόησιν, ἥ δὲ θεῖον οὐσίω-
 νται· αὐταὶ μὲν ἀποδείξεις ἔστων, τῶ μαντείας
 ἐν τοῖς ἀείσοις ἐστὶ τῶν ὀπιτηδολομῶν ἀν-
 δροποις. εἰ δὲ σημαίη μὲν ἀφ' ὧν πρῶτων
 πρῶτα, ἅτε ἀδελφῶν ὄντων τῶν ἐν ἐνὶ ζώῳ ὧν
 κέσμε· καὶ ἐστὶ ταῦτα γράμματα πρυτοδαπῶν,
 καθάπερ ἐν βιβλίῳ τοῖς ὠψὶ, ταὶ μὲν Φοινί-
 κεια, ταὶ δὲ Αἰγυπία, καὶ ἄλλα Ασσύρια·
 ἀναγνώσκῃ δὲ ὁ σοφός· ἄφ' οὗ δὲ ὁ φύσι μα-
 θῶν· καὶ ἄλλος ἄλλα· ἔσ' ὁ μὲν μάλλον, ὃ δὲ ἦτ-
 τον, ὥσπερ ὁ μὲν καὶ συλλαβᾶς· ὁ δὲ ἀδρόμα
 καὶ λέξι, ὃ δὲ τὸν λόγον ὁμοῦ· οὕτως ὁράσι σο-
 φοὶ δὲ μῆλον, οἱ μὲν ἄγρα εἰδότες, ἄλλος τὰ
 μύροντα, καὶ ὁμοῦ τὰ πυρσὰ ταὶ ἀφ' ἧτοντα· οἱ
 δὲ ἐν ἀσπλάγχοις αὐτὰ ἀναγρόντες· οἱ δὲ ἐν ὀρ-
 νήτων κλαγγῇς ἔσ' κατέδραυς καὶ πηήσεσι· τοῖς
 δὲ ἔσ' τὰ καλούμενα σύμβολα, τῶν ἐσομῶν
 ὅσιν ἀείδηται γράμματα, φωναί τε ἔσ' συλ-
 κύρσις ἐπ' ἄλλω γινόμενα, σημαντικῶν ὄντων
 ἅπανσι πρῶτων· ὥς· εἰ σοφία περὶ ὀρνισιν ἰωῖ,
 τέχνῳ ἀν' ὅξ ἀνδρόπων, ὥσπερ ἡμεῖς ὅξ ἀν-
 τῶν, ὅτι δὲ ἐσομῶν σιωπήσῃτο· καὶ γὰρ
 ἡμεῖς

ἡμεῖς ἐκείνοις, ὥσπερ ἡμῖν ἐκείνοί γε, νέοι καὶ
 παρπάλαροι καὶ πομπῆδες. ἔδδ' γὰρ οἷμαί τῃ
 πομπῇ τοῦ συμπαθοῦς τε ὄντος καὶ σύμπνου,
 τὰ μέρη παρσῆκειν ἀλλήλοις, ἀ' τε ἐνὸς ὅλου
 μὴν τυγχάνοντα. καὶ μὴ ποτε αἱ μάγων ἰσχυρές
 αὐταί; καὶ γὰρ θέλγεται πρὸ ἀλλήλων ὥσπερ
 σημαίνεσθαι, καὶ σοφὸς ὁ εἰδὼς πλεὺς τῶν μερῶν
 τῷ κόσμου συγχύειν. ἔχει γὰρ ἄλλο δι' ἄλλα,
 ἔχων ἐνέχυρα παρόντα τῶν πλείστον ἀπόντων, ἐ-
 φωνὰς καὶ ὕλας καὶ γήματα, ὥσπερ ἐν ἡμῖν
 σολάγγρου παρόντος, ἄλλο συμπέπονθεν. καὶ ὅ-
 τῃ δακτύλου κακὸν εἰς τὸν βουβῶνα ἀπαρ-
 δεῖσθαι, πολλὰν τῶν μεταξὺ μὴ παρόντων. ἐνὸς
 γὰρ ὡς ἀμφοῦ ζώου. καὶ ἔστιν αὐτοῖς πλεονέκτων
 ἐτέρων παρὰ ἄλληλα. καὶ δὴ ἐπεὶ θεῶν ἡμεῖς εἶσμεν
 τῷ κόσμῳ λίθος ἐνθένδε καὶ βοτανή παρσῆκει,
 οἷς ὁμοιοπαθῶν εἴκει τῇ φύσει καὶ χρητεύεται. ὥσ-
 περ ὁ πλεὺς ὑπὸ πύλαις, ὃ πλεὺς πρὸ αὐτῶν
 πλεὺς ἐπὶ ὁδοῖς, ἀλλὰ πλεὺς ἐπιτελείτω καὶ πλεὺς
 νήπιον ἐκίνησε. τῷτο μὲν ἡδὴ τῆς παρσῆκειας
 ὅτιν ὁμοιοπαθῶν. ἔστι γὰρ τις ὡς ἐν συγγενείᾳ τοῖς
 μέρεσι καὶ διχόνοια. οὐ γὰρ ὅτιν ὁ κόσμος ὅ-

ἀπλῶς ἐν, ἀλλὰ ὅτι ἐκ πολλῶν ἐν. ἔστιν ἐν
 αὐτῇ μέρη μέρεσι περσῆγερα ἔμαχόμενα,
 καὶ τῆς εἰσεως αὐτῇ εἰς πλεὺ τῆς πόλεως ὁμο-
 νοιαὶ συμφωνούσης, ὥσπερ ἡ λύρα σύστημα
 φθόγων ὅτιν ἀντιφώνων τε καὶ συμφώνων. ὅ
 δι' ὅτι ἀντικειμένων ἐν, ἀρμονία, ἔλυσας, καὶ
 κόσμου. Αρχιμήδης μὲν οὖν ὁ Σικελὸς ἦτοι
 χρεῖον ἔξω τῆς γῆς, ὡς εἰαυτὸν ἀντιπαλαυνεύσων
 ὅλη τῇ γῇ. ἐν αὐτῇ γὰρ ὡς ἐκ ἔχον ἔφη δύ-
 ναμιν πρὸς αὐτὴν. ὁ δὲ ὁποῖω πρὸς τὴν φύσιν
 τῆς κόσμου σοφός, ἔξω τεθείς, ἐκ ἀν' ἐτ' ἔχει
 τῇ θοφίᾳ πὶ χεῖρασθαι. αὐτῇ γὰρ ἐπ' αὐτὴν
 χεῖται. διεσπασμένης οὖν τῆς συνεχείας, μά-
 πλεον ἀν' ἰδοι, καὶ ἀψυχα ἀνκατασημαίνοντο σύμ-
 βολα. ἔοσον γὰρ ἔξω τῆς κόσμου θεῖον ὅτιν, ἀ-
 πλοῦ ὅτιν ἀρρήτευτον. ὁ δι' ἀφελμένος ἐκ δὲ
 ἡμῶν Οὐδ' ὅτεται. ἡ γὰρ νοῦ φύσις ἀμείλικτος.
 ὅ δὲ παθητικὸν ὅτιν θελγόμενον. ὅ μὲν δὲ
 πλάτος ἐν τε μαρτείας ἔτελεταις, ἡ τῇ ἐν
 κόσμῳ πρὸς πλεθὺς ἔσυνγνῆτα. ἀφελ-
 σάντων μὲν ἡ πλεθὺς, ἐνός δὲ ὄντων συνγνῆτα.
 καὶ τελεταί μὲν, ἀλλὰ μηδὲ ὁ λόγος κινεῖται,
 νόμῳ

νόμῳ πολιτείας πειθόμενος· μαμπικὴν δὲ ἀνε-
μέσητον ἀποδέξασθαι· καὶ δὴ τὸ ὅλον αὐτῆς ἐκ
τῆς ἐνόντων ἐσκεωμίαται· τὸ δὲ νῦν ἔχον, ὅτι
τίτλ' αἰετὴν ἀποτεμόμενον, ἐμφιλοχρηστὰς δὲ
πρὸς αὐτὴν σκέμματι, χαρακτηῖται κρινόν· ὅτι
πάσας ἔχοντα τίτλ' ἀσάφειαν, ὡς μηδεμιᾶς ἀ-
ξιῶν ἐλέγχειν· τὸ δὲ ἐν ὁλοκλήρῳ τῇ φύσει θεω-
ρούμενον· ὃ δὲ λόγος ἐδείκνυτο τῷ σέμνῳ,
ὡς περ ἐν τελεταῖς τὸ ἀπόρρητον· οὕτως ὅθεν
τὰ χρησθήεα πᾶσι σιωπῇ φηγεῖται, καὶ λό-
ξιας ἐκείθεν ὁ Πυθοῖ χρησμοδός, ὅτι τὸ ξίλι-
νον τείχεος, ὃ τοῖς Ἀθιναίοις ὁ θεὸς ἐδίδου σωτή-
ριον, μάλιστα αὖ ἤκουσεν ἐκκλησιάζων ὁ δῆμος,
εἰ μὴ Θεμιστοκλῆς ἀνέγνω τὸ χρησμοῦ τ' ἡγή-
νοισαν· ὥστε ὅθεν ἐν ταῦτά γε ἀπόβλητος ἡ δόξα
τῶν ὑπνῶν αὖ εἴη μαρτυρία, κρινὴν ἔχουσα πρὸς
τὰ ἄλλα καὶ πρὸς τοὺς χρησμοὺς τίτλ' ὅτι-
κρυψιν· ὅτι τετέον δὲ μάλιστα μαθήσεων ταύτης,
ὅτι πρὸ ἡμῶν αὕτη ἐκ ἐνδοθεν ἐκείνης τῆς ἐκεί-
σου ψυχῆς· νοῦς μὲν γὰρ ἔχει τὰ εἶδη τῶν ὄντων,
ἀρχαία φιλοσοφία φησὶ· πρῶτον μὲν δι' αὐτὴν
ἡμεῖς, ὅτι ἐκ τῆς γνομένης ψυχῆς, ἐπειδὴ λό-

ρος ὅτι καὶ πρὸς ψυχῇ, ὅστις τῷ ὄντι πρὸς
 τὸ γινόμενον. ἐναλλάξ οὖν πρῶτον πρὸς τεί-
 τον, ἔδωκεν πρὸς τέταρτον, ἔτι ἀνάπαλιν
 λαβόντες, ὅθεν ἤτιον αὐτὸν ἀληθεύοι μὲν ὁρῶντες ὅτι-
 κήμης ἐπόμενοι. οὕτως δὲ ἀποδεδειγμένον εἶη
 τὸ ὑφ' ἡμῶν ἀξιούμενον, ὅτι τὰ εἶδη τῶν γινο-
 μένων ἔχει ψυχὴ· ἔχει μὲν οὖν πάντα· πρῶ-
 τος δὲ τὰ πρῶτον, καὶ ἐνοπιεῖται τῷ φαν-
 τασίᾳ, δι' ἧς πᾶσι ἀντίληψιν τῶν ἐκεῖ μενόντων
 ἔχει τὸ ζῶον. ὥστε οὖν ὅθεν τῷ νοῦ τῶν ἐνε-
 ργῶν ἐπάγομεν, ὅτι τῷ κοινῷ πᾶσι ὅτις αἰ-
 κὴν διδάμειν ἀπαρτίζονται, καὶ τὸ μὴ εἰς ἐκείνῳ
 ἦεν λαβάνει τὸ ζῶον· οὕτως ὅθεν τῶν ἐν τῇ
 πρῶτῃ ψυχῇ πᾶσι ἀντίληψιν ἔχοντες, ὅτι εἰς
 φαντασίαν ἡκεῖν αὐτὸν ἐκμαγεῖα, καὶ ὅμοιον αὐτῇ
 ζωῇ (ὡς εἶ) μικρὸν ὑποβάσαι, ἔτι ἐν ἰδέσθῃ
 φύσεως εἶσαι. ἀσθητήρια γὰρ τοι πέρεσι κατ'
 αὐτῷ. καὶ γὰρ χρώματα ὁρώμεν, καὶ φόφον ἀ-
 κούομεν, ἔτι ἀφ' ἧς πληκτικωτάτῳ ἀντίληψιν
 ἔχοντες, ἀνεργήτων ὄντων τῷ ὀργανικῷ μορίῳ
 τῶ σώματος. καὶ μὴ ποτε ἰερώτερον τῷτο γένος
 ἀσθήσεων; κατ' αὐτὸ γὰρ τοι καὶ θεοῖς τὰ πολλά
 συγρί-

συγγινόμεθα, ἔνθα νοῦτε ποῖσι καὶ χερσίν, καὶ τὰλλα
 παρρητουμένων· ὥστε εἰ μὴ τῷ γέροντι θη-
 σαυρὸς ὕπνου δῶρον, ὅτε ἐν θαυμαστοῖς ἀγῶ-
 οῦσι εἴ τις καταδάρταν ἀμουςος, ἔπειτα ἐν-
 τυγὰν ὄναρ ταῖς Μούσαις, ἔπειτα μὴ εἰπὼν, ἔπειτα
 ἀκούσας, ποιητὴς ὅστις δόξιος, ὥστε ὁ κατ' ἡ-
 μας χρόνος ἠέλειεν, ὅτε τὸ τῷ λίκαν ὅστις
 παρρητουμένων· ἐπὶ δὲ ἔγωγε καὶ ὀπίσθους κατα-
 μινυθείσας, ἔπειτα ὅσοις ὕπνος ἰατρὸς ἐξάντη τὴν
 νόσον ἐποίησεν· ἄλλ' ὅταν εἰς τὰς τελεωτάτας τῶν
 ὄντων ἐποψίας ὁδὸν ἀνοίξῃ τῇ ψυχῇ τῇ μὴ ὀρε-
 χθείῃ ποτὲ, μηδὲ εἰς νοῦν βαλεμένη τὴν ἀνο-
 δον, τὸ αὖ εἴη ὅτι ἐν τοῖς οὖσι κορυφατότατον
 φύσεως ὑπερκύψαι, καὶ σινάψαι τὰ νοητά
 τὸν ἐς τοῦτο πεπλανημένον, ὥς μὴ ὅτεν ἦλθεν
 εἰδέναι. εἰ δὲ τις μέγα μὴ οἶεται τὴν ἀγωγὴν,
 φαντασία δὲ ἀπιστεῖ, μήτοι καὶ κατ' αὐτὴν ποτε
 πορευθῆναι τὴν διδάμνα σινάψιν, ἀκου-
 σάτω τῷ ἱερῶν λόγων ἀλέγῃ πρὸς ἀφ' ὁ-
 ρων ὁδῶν. μὲν δὲ τὸν ὅλον κατάλογον τῷ οἴκῳ
 εἰς ἀναγωγὴν ἀφορμῶν, κατ' ὃν ἔξεσι ὅτι
 ἐνδοθεν ἀτέρμα αὐξήσῃ, τοῖς δὲ, φησὶ, διδα-

» κτὸν ἔδωκε Φάοις γνώρισμα λαβέσθαι· τοὺς δ',
 » καὶ ὑπνώοντας ἦς ἐνεκάρπισεν ἀγκῆς· ὅρῳ, αἰ-
 » πιδέσθ' ἔλεν ὕμνους ἰατρῶν μαθήσεων· ὁ μὲν ὑπὲρ,
 » φησὶν, ὁ δὲ ὄναρ διδάσκειται· ἀλλ' ὑπὲρ μὲν αὖ-
 » θεοπὸς ἔστιν ὁ διδάσκων, τ' ὑπνώοντα δὲ θεὸς
 » ἦς ἐνεκάρπισεν ἀγκῆς, ὡς ταῦτόν ἐστι) τὸ μαν-
 » θάνην τε καὶ τυγχάνην· τὸ γὰρ ἐκκαρπίσαι καὶ
 » πλέον ἔστι τῷ διδάξαι· ἀλλὰ τῷτο μὲν πρὶν
 » λήφθαι πρῶτα πικρὸν τῆς ἀξίας τ' ἔτι τιμὴ ἐν
 » φαντασίᾳ ζῶν, πρὸς τοὺς ἀποκινώσκοντας αὐτῷ
 » καὶ τὰ ἐλάττω, ὡς ὁδὸν θαῦμα οἶτω γνώσκην
 » ὑπὸ πειρῆς σοφίας πρὸς τετληκότητας τοῖς ὑπὸ
 » τῷ λόγιον ἀποκηρύκτοις· φησὶ γὰρ, Οὐ θυσιῶν
 » σπλάγχνων τ' ὄθομαι, τὰ δ' ἀθύρματα πᾶντα,
 » καὶ φάσθαι αὐτὰ πρῶτα κελεύεται· οἱ δὲ αἴτε ὄν-
 » τες ὑπὸ τῷ πλήθους, τέχνης μὲν ὅτι τὸ ἐσόμε-
 » νον ἄλλος ἄλλας ἀπολαβόντες, ἀξιοῦσιν ἐργά-
 » ζεσθαι· ὀνείρων δὲ ὑποφράσιν, ὡς πρὸς πλου-
 » τάρχματος, δ' ἔμετεςιν ὁμοίμως ἀμαθεῖ τε
 » καὶ ἁφῶ· ἡ οὖν εἰ τῷτῃ σοφός, ὅτι τῷ κρινού-
 » πλέον τυγχάνη· τοιγάρτοι καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθὰ,
 » καὶ τούτων γὰρ μάλιστα πᾶς μέγιστα κοινότατα πρὸς
 »

χειλαί.

κεῖται· ἡλίου γὰρ οὔτε θεασσιώτερον ἐν τοῖς ὄρω-
 μύοις ὁρᾶν, οὔτε δημοσιώτερον· εἰ δὲ τὸ αὐτὸ
 πῆσαι θεὸν χρῆμα βίδαμον, τὸ δὲ φαντα-
 σίας ἐλθόν, πρεσβύτερας αὐτοψίας ἐστίν· αἰσθησις
 γὰρ αἰσθήσεων αὕτη, ὅτι τὸ φανταστικὸν πνῦμα,
 κοινότατόν ἐστιν αἰσθητήριον, ἔστωμα παρ' αὐτὸν ψυ-
 χῆς· ἄλλὰ τὸ μὲν ἐνδομυχεῖ, καὶ τὴν ἄρ' ἐχέει
 ἐκ τῆς ζωῆς καθάπερ ἐξ ἀκροπόλεως· παρὲν
 γὰρ αὐτὸ πᾶσιν ἢ τῆς κεφαλῆς παραμα-
 τείαν ἢ φύσιν ἀκόδομήσατο· ἀκοή δὲ καὶ ὄψις
 οὐκ εἰσὶν αἰσθήσεις, ἀλλ' αἰσθήσεως ὄργανα, τῇ
 κοινῇ ὑπερέπιδες, οἷς πυλωροὶ τῆς ζωῆς ἀφ' ἑ-
 λθούσας τῇ δεσποίνῃ τὰ θύεσθαι αἰσθητὰ, ὑφ' ὧν
 θυροκοπεῖται τὰ ἐξώθεν αἰσθητήρια· καὶ ἡ μὲν
 ἅπασι τοῖς μέρεσιν αὐτῆς, αἰσθησίς ἐστιν ἐντε-
 λής· ὅλα γὰρ ἀκούει τὰ πνῦματι, καὶ ὅλα
 βλέπει, καὶ τὰ λοιπὰ πᾶντα διώαται· ἀφ' ἑ-
 νέμει δὲ τὰς δυνάμεις, ἄλλω κατ' ἄλλο, καὶ
 παρ' αὐτὸν ἐκ τῆς ζωῆς χωρὶς ἐκείνη, ἥ οἷον
 εἰσὶν ἀθήσά τινες ἐκ κέντρων ῥύσας, καὶ εἰς τὸ
 κέντρον σπινθιλούσας· μία μὲν πᾶσαι καὶ ἢ κοι-
 νὴ ρίζα· πολλὰ δὲ καὶ παρόδοι· ζωωδεσάτη

μὲν οὖν ἢ ἀφ' ἧς περὶ βλημύων ὀργάνων
 αἰσθησις, ὅσ' αἰσθησις οὕσα πρὶν ὅτι πλεον
 πρὸς τὴν φθάνῃ· ἢ ἡσυχία δὲ καὶ ψυχῇ περὶ
 χῆς, ἢ ἀμέσος αἰσθησις· εἰ δὲ τὰς θυμαπικὰς
 αἰσθήσεως ἀφ' ἧς γινώσκῃν ἱκανῶς, ὅτι μέγιστα
 ἴσμεν ἂν τελέαμεθα, φαντασίαν ἀποσχετικί-
 ζοιμεν ὡς ἀπιστοτέραν αἰσθήσεως, εἰκότα μὲν ὅτι
 λαθομένοισι, ὅτι μηδὲ ὁφθαλμὸς ἀποδύτα ἀνηθῇ
 δείκνυσιν· ἀλλ' ὁ μὲν ὅσ' αἰσθησις· ὁ δὲ ψυδ-
 εῖαι, καὶ πρὸς τὴν φύσιν τῶν ὀργάνων, ἔστι
 ὧν ὁρᾶται· ταῦς γὰρ ἀποστάσεσιν ἐλάττω καὶ μείζω
 ταῦτα, καὶ τὰ κατὰ ὕδατος μείζω· ἢ δὲ κώπη
 κεκλασμένη περὶ πρὸς τὴν καὶ πρὸς τὴν ἀδυ-
 ναμία· πρὸς αὐτὴν αὐτὸς ὁ ὄμμα· λημῶν γὰρ
 συλκεχυμῶν καὶ ἀδελφικῶς δείκνυσιν· καὶ ὅστις
 οὖν ὁ φανταστικὸν πνεῦμα νοσεῖ, μὴ ἀπα-
 τεῖται σαφῇ, μηδὲ βυκρινῇ τὰ θεάματα· ἢ τις
 δὲ αὐτὸς νόσος, καὶ οἷς λημῶν ἔστι παχύνεται, καὶ
 οἷς καθαίρεται καὶ ἀπειλικρινέσται ἔστι εἰς τὴν φύ-
 σιν ἐπιδύσει, τῆς ἀπορρήτου φιλοσοφίας πτω-
 θάνου, ὅφ' ἥς καὶ καθαυτοῦ μόνον ἀφ' ἧς τελε-
 τῶν, ἐνδεον γίνεται· αἴτε εἰς κρίσεως πρὶν τὴν θεὸν
 ἐπεισα-

ἐπεισαγαγεῖν τὸ φαιτασικόν, ἐκθέουσι. καὶ ὅστις
αὐτὸ ἀφ' τῆς φύσιν βίου τηρεῖ καθαρόν, ἐ-
ποίμαζεν ἡμεῖς· ὡς αὐτὴ πάλιν εἰς κοινότατον.
ἐπαίει γὰρ τὸ πνεῦμα τὸ τοῦ ψυχικῆς ἀφ-
θέσεως, καὶ οὐκ ἀσύμπατες ἐστὶ πρὸς αὐτὸ,
καθάπερ τὸ ὁσπρεῶδες πείβλημα. ἐκείνο μὲν
γὰρ καὶ ἀντίθεσιν ἔχει πρὸς τὰς ἀμείνοισι τῆς
ψυχῆς ἀφαιρέσεως. ἄλλὰ τοι τὸ πρῶτον αὐτῆς
ἐἴδω ὄχημα, ἀγαθονομήης μὲν λεπτιύεται
καὶ ἀπαθεργύται· κακονομήης δὲ παχυύε-
ται ἐἴδω γαμύται. ὅλως γὰρ τὸ μεταίχμιόν ἐστιν
ἀλογίας καὶ λόγου, καὶ ἀσωμάτου ἐ σώματος,
καὶ κρινὸς ὅρος ἀμφοῖν, ἐ ἀφ' οὗτου τὰ θεῖα
τοῖς ἐχράτοις συγγίνεαι. αὐτὴ καὶ χαλεπὸν ἐστὶν
αἰρεθίσαι ἀφ' φιλοσοφίας πλεῖν φύσιν αὐτῆς.
ἐρανίζεαι γὰρ τι πρῶτον ὡς ἐκ γήτωνων
ἀφ' ἑκατέρου τῶν ἀκρων, καὶ φαντάζεαι μιᾷ
φύσιν τὰ τοσοῦτον ἀπωχισμένα. τὸ γέ τοι πλά-
τος τῆς φαιτασικῆς οὐσίας δέξεται ἢ φύσις εἰς
πολλὰς μοῖρας τῶν ὄντων· καὶ αὖτις γέ τοι μέ-
λει ζώων, οἷς οὐκ ἐπὶ πᾶσι τοῖς, ὅσοι ἐστὶν
ὄχημα ὅτε ἡσυχίας ψυχῆς, ἀλλ' αὐτὴ τῆς

ὑποκειμένης δυνάμεσιν ἐποχρεῖται, αὐτὴ λό-
 γος οὕσα τῷ ζώου, καὶ πολλὰ κατ' αὐτὴν φρο-
 νή τε καὶ περὶ τῆς δεόντως. κατὰ φύσιν γέ τι ἔ-
 σται ἀλόγως ὡς εἰς φρεσὶν αὐτῶν, ἡμῶν τε
 ὅλα δαυμένων οὐσίῳιαι τῇ τοιαύτῃ ζωῇ. ἐκεῖνα
 μὲν γὰρ κατ' ὅλον αὐτῶν ὅ ἐστι, εἰδωλικά τε
 οἷα ἔστις γινόμενοις ἐμφανιστάμενα. αἰθερ-
 πῶ δὲ τὰ πολλὰ κατ' αὐτὴν καὶ μόνον, ἢ μὲν
 ἑτέρου πλείονα. τὰς γὰρ νοήσας οὐκ ἀφαντά-
 σεις ποιοῦμεθα, πλὴν εἰ δὴ τις ἐν ἀκαρῇ πο-
 τὲ ἐπαφίῳ ἔχεν εἰδούς αὐτοῦ. ὅ δὲ ὑποκρί-
 ναι φαντασίας, χαλεπὸν ἔχει ἡττον ἢ διδάσκον.
 „ Νοῖς γὰρ, φησὶ, καὶ φρονήσις, ἀγαπητὸν ὅτῳ καὶ
 „ εἰς γῆρας ἀφίκοιτο, πλὴν ἀφαντάσιν λέγων. ὡς
 „ ἢ γε περὶ βεβλημένη ζωὴ, φαντασίας ὅστις, ἢ νοῦ
 φαντασία χρωμένου. τὸ γέρι πνεῦμα τῶν τὸ
 ψυχικόν, ὃ καὶ πνευματικὴν ψυχὴν περὶ
 γόρυσσιν οἱ διδάσκαλοι, καὶ θεὸς καὶ δαίμων
 πᾶσι δαπὸς καὶ εἰδωλὸν γίνεσθαι, καὶ τὰς ποινὰς
 ἐν τούτῳ τῇ ψυχῇ. χρησιμοί τε γὰρ ὁμοφω-
 νῶσι περὶ αὐτῶν, τῆς ὅταν φαντασίας πλὴν ἐκεῖ
 διεξαγαγὼν τῆς ψυχῆς περὶ σφαιρίζοντες. καὶ
 ἢ φιλο-

ἡ φιλοσοφία στυπῆται παρὰ σκοδῶν εἰς δό-
 τέρων βίων τοῖς παρότοις, τῆς * αἰείας ἐξέως ἡ. πῶτε
 ἐν ψυχῇς ἐλαφρύνουσιν αὐτὴν, καὶ ἐναπο-
 μεργνημένης κηλῖδα τῆς χείρονος. ὀλκῆς οὖν
 φρικτῆς, ἢ μετέωρον αἰρέται διὰ θερμότη-
 τα καὶ ξηρότητα· καὶ τῷτ' ἄρα ἡ ψυχῆς πλε-
 ρωσις, ὅ, τε αὖ ξηρὴ ψυχὴ ὀφῆ*, παρὸς ὅσδ' ἐν ἡ. σφω-
τά της
 ἄλλο ὥς Ηρακλείτῳ τείνον διέσχευον· ἢ πα-
 χύ καὶ ὑγρὸν γινώσκον τοῖς χρεαμοῖς τῇ γῆς ἐν-
 δύεται, ῥοπή φρικτῇ φωλδύον καὶ ὠθούμενον
 εἰς πλὴν κατάγαγον χώραν. ὅπως γὰρ οὗτοι οἰ-
 κειότατος ἐργῆς πνύμασι. καὶ κεῖ μὲν κακῶ-
 δάμων τε καὶ ποιναῖος ὁ βίος. ἐξέστ' ὅ πόνος
 καὶ χερότης καὶ βίοις ἄλλοις καθηραμένον ἀνα-
 διῶαι. ἡρομένη γὰρ ἀμφίβιον διαυλεῖ θεῖ, ὅ
 παρὰ μέρος ὁμιλεῖ τοῖς χείροσι καὶ τοῖς κρείτ-
 τοσι· ὡς δὲ μείζουσα μὲν ἀπὸ τῆς σφαιρῆς ἢ
 παρότη ψυχὴ κατῆστα, καὶ κείνης ὥστερ σκῆφοις
 ὀπιβάσα, τῷ σωματικῷ κόσμῳ συγγίνεται. ἀ-
 γῶνα δὲ καὶ ἀγωνίζεσθαι τῷτον ἢ στυαγαγεῖν, ἢ
 μήτε συγκαταμεῖναι. μόλις μὲν γὰρ, ἀλλὰ ἡ. κατὰ
 ἡροῖτ' αὖ * ἀφῆσαι μὴ στυεπόμενον. ὅ γὰρ θεμις ἡ. κατὰ

ἀπιστεῖν ἐγνωσμένων τῇ τελετῇ· αἴχρ' αὖ
 ἐπομόδος γήοιο, μὴ ἀποδιεδύσας ὃ ἀλλό-
 τειον, ἀλλὰ πρὸ γυν' ἀπολιπούσας, ὅπως αἰώ-
 ρεν ἡρανίσσμετο· καὶ τῷτο μὲν εἰ καὶ δούτερος
 δῶρον δὴ γήοιο τελετῆς καὶ θεοῦ· φύσιν ᾗ ἔχει
 πρὸ ἅπαξ ἐλκεκεντελισμένῳ εἰς αὐτὸ ψυχῇ, ἢ
 ὁμορρόθεϊν, ἢ ἔχειν, ἢ ἔλκεσθαι· πόρως γὰρ
 μέντοι σιωφῆναι μέγχε τ' ὅθεν ἦλθεν ἐπομόδου.
 ὥστε καὶ βεῖδον ὑπὸ κείνης συγκατασπᾶ, τ'
 ἐφθόρου αὐτῇ βαρυθυῶναι ψυχῇ. καὶ τῷτ'
 ἐστὶν ὃ δεδίδηται τὰ λόγια, ὃ νοερόν ἐν ἡμῖν σπέρ-
 „ μα, Μηδὲ κἄτω νόσσης εἰς τ' ῥυθμολογία κέ-
 „ σμον, Ω βυθὸς αἰὲν ἀπίστος ὑπέσφρωται τε καὶ
 „ ἄδης Ἀμφικνεφής, ῥυπόων, εἰδωλοχαρής, ἀνόητος.
 „ ναὶ γὰρ πῶς καλόν, βίος ἐμπληκτός ἐ' ἀνόητος·
 τῷτ' ᾗ εἰδῶλω δῖα τ' ποῖαν ἔτε τῷ πνέυμα-
 τος σύσασιν, ἢ κἄτω χῶρα παρσῆκει. ὁμοίῳ γὰρ
 ὃ ὁμοιον ἦδεσθαι. εἰ ᾗ ἐν ἑξ' ἀμφοῖν ὅσιν σιωδυ-
 σμαὶ γίνεται, καὶ ὁ νοῦς δὴ ἐμβάπτισθαι ὅς ἢ
 δεσθαι. καὶ τοι τῷτο κακῶς δὴ ἡμῶν τὸ ἔχρατον,
 μηδ' ἐπαίψιν κακοῦ παρόντος. τῷτο γὰρ ὅστι
 μηδ' ἀναδιδῶναι ζητούτων. ὥσπερ ὁ σκίρρος,
 τῷτ'

παρ' μηκέτι λυπεῖν, ὅσ' ἔτι ὑπομιμνήσκῃ τ' ἑ-
 ξῆσθαι· καὶ ὅτ' αὖ τὸ ἀνάγων ἢ μετόνοια· ὃ
 γὰρ αὖ ἐν οἷς ὅτ' ἀνὰ θυμῶν, θυμῶν μὴ καὶ
 αὖ καὶ καθαρμοῦ ὅτ' μέγιστον μέρος ἢ βούλη-
 σις. αὐτὴ γὰρ ὁρῶν χεῖρα αὖ δρώμενα τε καὶ
 αὖ λεγόμενα· ἀποῦσης ὅτ' ἀψυχὸς ἀπαντα κα-
 θαρπικὴ τελετὴ, κολοβὸς οὔσα τὸ μέγιστον σιω-
 πῆμαρ· καὶ αὖ τὸ τῆδε τε καὶ αὖ χρεῖα
 τ' μέγιστον τε καὶ αὖ αἰσιν τῇ αὖ τῶν ὄντων αἰ
 κρῶσις πρὸς ἔχοντα, τὸ λυπηρὸν ἀντιστάθουσαι,
 καὶ τῆς ἐμπλήκτου χαρῆς τ' ψυχῶν ἐκκα-
 θάρουσαι· αἱ τε πρὸς ἀξία καλούμεναι συμ-
 φοραὶ, μέγα μέρος συμβαδύονται πρὸς τὸ λῦσαι
 τ' ἔχουσιν, αὖ ἔχουσιν πρὸς τὰ τῆδε· καὶ ἡ πρὸς τῇ
 πρὸς οἷα ὅτ' αὖ τούτων εἰσάγεσθαι τοῖς ἐχούσι νοῦν,
 δι' ὧν τοῖς ἔχουσιν ἀπιεῖται· ὡς ἔστιν ὅπως
 ποῖ αὖ ἀποσφραφείη τ' ὑλὴν ψυχῇ μηδενὶ κακῶ
 πρὸς αὖ τῇδε πρὸς σκόπησιν· ὅτ' αὖ πολυθυμῶν
 λήρως ἐντυχίας οἷα αὖ δεῖ λόγον ὅτ' αὖ ψυχῆς ὅτ' αὖ
 ἡ αὖ τοῖς ἐφόροις τ' καὶ τῶν ὡς αὖ ὅτ' αὖ μὴ αὖ αὖ αὖ
 θούσης γνῶσιτο πόμα ληθαῖον, δηῶς εἰπάτω εἰς-
 ἔχουσι ὅτ' εἰς τ' βίον ψυχῇ ληθαῖον ὁρῶνται πόμα,

ὅ τῇδε ἡδὺ καὶ μειλίχιον. θῆατα γὰρ καποῦσα τὴν
 παῖδα βίον ἐθέλοντις, ἀντὶ τῆς θητεύουσα δουλεύει.
 ἀλλὰ ἐκείνη μὲν ἡμεῖς λήτουργία ἵνα ἐκπλη-
 σαι τῇ φύσιν τοῦ κόσμου, θεσμών ἀδραστείας
 ἐπιπαθόντων. γρητευθεῖσα δὲ ὑπὸ τῆς δώ-
 ρων τῆς ὕλης, πάθος πέπονθε παρὰ πλείστον ἐ-
 λδύθεοις ὅτι συσκέμενον χρόνον μεμιασμέ-
 νοις, οἱ καὶ ἄλλοι θεραπεύειν ἐσχεδόντες, μένιν ἐ-
 θέλοισι, τὰς κυρίως τῆς ἐρωμένης δουλεύειν ὁμο-
 λογησάμεντες· καὶ ἡμεῖς εὐοίκαμεν, ὅταν ποτ' ἀπὸ
 βαθείας τῆς γνώμης ἡσθῶμεν ὅτι τὰ τῆς πα-
 σσάμεν τε ἐξ ἑαυτῶν, ἀγαθῶν καὶ δόκοντων,
 ὁμολογεῖν τῇ φύσιν τῆς ὕλης, ὅτι καλή· ἡ δὲ τῆς
 συσκατάμεν ἡμεῖς γραμματεῖον ἀπορρήτον δε-
 χεται, καὶ ἀποχωρήσει ὡς ἐλδύθεοι βλαβυ-
 σάμεθα, φυγάδας εἶναι φησι, καὶ ἐπιδράζειν
 πεισῶται, καὶ ὡς δραπετευόντων ἀντιλαμβάνε-
 ται, τὸ γραμματεῖον ἐπιδραμνῶσθαι. ὅτε
 δὲ ἐξ ἐμῆς γνώμης τε δεῖ τῇ ψυχῇ καὶ ἄνω-
 γνῶν τῆς θεοῦ· ὡς ὁ φαῖλος ἀγών, ὁμολογίαν
 εἶναι παρὰ ἀγασσάται, τυχόν τῇ βιάσασθαι.
 ποικίλῃ τε γὰρ ὑλάειν ὅτε δὲ καὶ πρὸ εἰμυρμένῳ
 κινεῖται

κινουῖται καὶ τὸ ἀφωιασμέντων πρὸς τοὺς νό-
 μους αὐτῆς. καὶ τὸτο ἄρα αἱ καλούμεναι πει-
 ραί, αἵ Ηρακλέα τε ἀνατλήσασιν ἱεροὶ
 λόγοι, καὶ εἰ δὴ τις ἕτερος ὕβρις καὶ τὸ καρ-
 τερόν ἐπεχείρησε, μέγας αὖ ἐκεῖ τὸ πνῦμα
 ἀφαιβάσῃ, ὅ μὴ φθάνουσιν αἱ χεῖρες τὴ φύ-
 σεως. εἰ δ' ἐν τῷ ὄρῳ τὸ ἄλμα γήοιτο, κατα-
 παῖται, καὶ δεῖ βαρυτέρων ἀγώνων. ἀφ' οὗ γὰρ
 ὡς ἀλλοτριῶν ἦδη· καὶ ἀπογνώσι τὸ ἀπὸ δου-
 ρίης αἰτεῖ τὸ ἐπιχρήσεως· καὶ παροδὸν βίους
 οὐκ ἀπ' ἀμφοῖν ἐπὶ τῷ πύθωνι, οὗ Ομηρος
 ἀπορρήτως ἀνιπτεῖται μερίδας (εἶ) δύο τὴ ὕλης,
 ἔκ δ' ἑξ ἑκείνων κατ' ἐκείνο τῷ ἐπὶ πύθωνι, θεὸς ὁ
 ἀρχὸς ἐστὶ, τῷ διττοῦ τῆς εἰς ἑκάστην ἀφαι-
 νόμενης· περὶ δὲ τὸ μὲν ἀγαθὸν οὐδέποτε ἀεπί-
 μκτον, ἦδη δὲ τις ἀκράτου μετέχευε τῷ χείρο-
 νος· ὅλως δὲ οἱ βίοι πάντες ἐν πλάτῃ, τῇ μὴ
 μὲν πύθωνι πρὸς τὴν ἀνὰ πύθωνι ἀναδραμεύσῃ. γὰρ
 δὴ πρόσω τῷ μέσῳ, τὸ πνῦμα τὸτο ἐμπολι-
 τεύεται· ῥεφάσης μὲν καὶ τῷ ψυχῆς ἑλέγῃ ὁ
 λόγος, ὅτι ἐβαρύνῃ τε ἔκ δ' ἐδὲ μέγας ἐκκύρη
 τῷ μνηστραυγείῃ καὶ ἀμφικνεφὲς χάρῳ· ἀνίστη

δὲ καὶ σιωπέσθαι μέγρις ἔδωάμις ἐπεσθαι·
 δυνάται ὅτι μέγρις αὐτὸς εἰς πλῆθον τὸ ἀντικεί-
 μνον ἦκη. ἀκούε γὰρ καὶ τοῦτου τῶν λόγων
 λεγόντων, Οὐ τὰς τῆς ὕλης χρημνὰ σκύδαλον
 καταλείψας, Ἀλλὰ καὶ εἰδὼς μερὶς εἰς ὅσον
 ἀμφιφάοντα. ὅτι ὅτι ἀντήθεσιν ἔχῃ πρὸς τὸν
 ἀμφικνεφῆ. καὶ τοι πλεονέκτις αὐτὸς ἐν τοῖς
 ὁξυωπήσεν. ὅτι γὰρ μόνῳ εἰς τὰς σφαίρας ἀνά-
 γην ἔοικε πλεονέκτις ἐκείθεν ἡκουσθὲν φύσιν, ἀλλὰ εἴπῃ
 ὅτι τὸ πρὸς καὶ τῆς ἀέρος ἀκρότητος εἰς πλεονέκτις
 εἰδωλικὴν φύσιν ἔσπασε κατιούσα, ὡς γὰρ γήινον
 ἀμφιέσασθαι κελυφος, καὶ τῶν, φησὶ, τῇ κρείτ-
 τονι μερίδι σιωραπέμπει. ὕλης γὰρ σκύδαλον
 ὅτι αὐτὸ εἴη τὸ θεαπέσιον σῶμα. ὅτι λόγον δὲ αὐτὸς
 ἔχει τὰ κοινωνήσασθαι φύσεως καὶ εἰς ἓν σιωτε-
 λέσασθαι, μήτοι πορνάπασιν ἀρχεται (ἔκ), καὶ
 μέγρις οἷς ἐκ γάτων ἡ γῶρα· κατὰ τὸ πῦρ
 ἐφεξῆς ὅτι τὰ κύκλω σώματι, καὶ οὐχ ὡς περ
 γῆ τῶν ὄντων τὸ ἔχρατον. εἰ δὲ τὰ κρείττω τοῖς
 χείροσιν εἰζαντα τὴν κοινωνίας ἀπέλαυσε, καὶ σιω-
 τετέλεσεν εἰς ἰλιὸν σῶμα ἀκήρατον, ὡς εἰδο-
 ποιητὴν ὑπὸ τῷ πῶς χρηθέντος ἐν τῇ σιω-

χ. ἰδιοπ.

δὴ κρατεῖν, ἴαχ' αὖτε τὰ χεῖρω μὴ ἀντιτείναντα πρὸς τὴν ἐνέργειαν τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ὀλιώια καὶ καταπειθῆ, αὐτὰ τε ὁμωρτήτορτα ἔστι μέσση φύσιν ἀπερίσπαστον ὡς ἀρχόμενα τῇ τῆς φωτὸς ἡγεμονίᾳ, συνεξαίθεροί τε αὖ καὶ οὐρανὰ πέμποιτο, εἰ μὴ μέγχετο πόντος, ἀλλὰ τοὶ ἀβυσσῶν τὴν τῶν στοιχείων ἀκρότητα, καὶ ῥύσασθ' αὖ τῷ ἀμφιφασί. ἔχῃ γὰρ τινα, φησὶν, ἐν αὐτῇ μερίδι, τῶν ἔστιν ἐν ἱερίᾳ ἡνὶ τῷ κυκλικῷ γίνεται. ἀλλὰ πρὶν μὲν τὸ ἐκ τῶν στοιχείων μέρος ταῦτα εἰρήσθω, καὶ ἀπειρεῖν ἔξεστι ἔπειτα· τὴν δὲ ἐκείθεν ἡκουσθὲν σωματικὴν οὐσίαν, ὁδὸν μὴ μηχανὴ καὶ φύσιν ἀνιούσης ψυχῆς, μὴ δ' ἀποεξέρχαι τῷ σώματος ἀναστῆσθαι, καὶ ταῖς σφαίραις ἐναρμολογεῖν, τῶν ἔστιν εἰς τὴν οἰκείαν φύσιν ὡς ἀναρμολογεῖν. ἔχεται μὲν οὖν αὐτῇ δύο λήξεις, ἡ μὲν ἀμφικνεφής, ἡ δ' ἀμφιφαής οὐσα, βύμβριος τε καὶ κακοδαυμονίας ἔχῃ ἀκρὰ νημάδων. πόσας δὲ οἶα μεταξὺ χώρας ἐν ταῖς κύττει τῷ κόσμῳ, ἑτεροφάγος τε καὶ ἑτεροκνεφής, ἐν αἷς ἀπάσας διατρεφῇ καὶ ψυχὴν μὲν τῶνδε τῶν πνύμαρς, εἰδὴ

τὴν καὶ ἡθὴ καὶ βίους ἀμείβουσα. ἀνδραμόσα μὲν
 οὖν ἐπὶ πλὴν οἰκείαν διγνώσαν ἀηθείας ἐστὶ τρυ-
 μισόν. καθαρά γὰρ ἐστὶ καὶ ἀφραγῆς, καὶ ἀκί-
 ρατος, θεὸς οὖσα καὶ παρθένος εἰ βούλοιτο· κα-
 ταπεσούσα δὲ, ἀχλυσόται καὶ ἀοριεῖ καὶ ψεύ-
 δεται. ὃ γὰρ ὁμιχλάδες τῷ πνύματι, ὃ χω-
 ρὴ πλὴν τῷ ὄντων ἐνέργειαν. μεταξὺ δ' οὖσα,
 τῷ μὲν αὖ ἀμύρτοι, τῷ δὲ τυγχάνοι. γνωμα-
 τεύσας αὖ οὕτω καὶ δαμονίαν φύσιν ἐν ἡπι-
 οιοῦν τάξι. τὸ γὰρ ἢ πόρως ἢ παρὰ μικρόν
 ἀληθίζεσθαι, θεῖον ἐστὶν ἢ πέλας τῷ θεῷ. τὸ δὲ
 γε πλανῶν ἐν ταῖς παρέρησιν ἀηκετικόν ἐστὶ
 τῷ ἀλυσόμενων εἰς ἑλίκω ἐμπαγὲς ἐφ' ἐφίλο-
 τιμον. αὐτὴ γὰρ ὑποδύεται τὸ σίρραμον αἰεὶ ἐφ'
 θεὸν καὶ παρσβύτερον δαίμονα, ἐφ' ἐπιδέχεται, καὶ
 καταλαμβάνει πλὴν ἐπιδεισθὲν χάριαν τῇ
 φύσει τῇ μείζονι· ἐν ἀνδραγῶν τὴν οὐκ ἔστι ψυχῆς,
 αἰετὶν αὖ ἐν τῷ δὲ φωρῶσιν μὲν. ὅταν δὲ φαντα-
 στικὸν πνύμα καθαρόν καὶ εὐόρισον, καὶ ὑπὲρ καὶ
 ὄναρ ἀληθῆ τῷ ἄφταν ἐκμαγεῖα δεχόμενον,
 οὐκ αὖ ὑποχέσιν ἔχει, ὅταν ἐπὶ τῷ τῆς ψυ-
 χῆς χήματι βήτινος λήξεως. οὐχ ἡκιστα δὲ
 ἀπὸ

ὑπὸ τῶν φαντασμάτων αὐτῶν παρορμητικῶς καὶ παρὰ τὴν
 καταρίνηται, ὅτε μὴ ἐξώθεν ὑφ' ἑτέρου κινῆται,
 ἐν ὁποίᾳ ἀφαιρέσει τυγχάνῃ τὸ ψυχικὸν πνεῦμα
 θεωρῶν, χρηρῶντος φιλοσοφίας εἰς τὸ κρι-
 τήρια, ὡς καὶ δεῖ τρέφειν αὐτὸ καὶ σωεπιμελεῖσθαι
 μή τοι * ποτὲ πλαηνηθῶαι. Ἐοφὴ δὲ αἰετή, καὶ κ. μή τ
 τίς ἐπιβλητικὴν δυνάμιν ἐνεργεῖν, ὥς κατὰ π.
 παρὰ νοεράν εἶ τίς παρορμητικῶς τῆς ζωῆς ὅση
 δυνάμεις, καὶ τὸ ἀτόπων καὶ παρορμητικῶν φαν-
 τασμάτων ὁρμαὶ παρορμητικῶν. τὸ γὰρ
 ὅτι παρὰ τὸ κριτικὸν ἐγράφηται, καὶ ἀγέτον εἶ
 τῶ χείρονος, ὅσα ἀναγκῆα μόνον παρορμητικῶν
 ταῖς νοεράς δι' ἐπιβλητικὴν χεῖρα τῶ σωεπιμε-
 νων ἐπὶ τὸ πνεῦμα ἱμνητικώτατον. λεπτωτέρως
 ἀρρήτως αὐτὸ καὶ παρὰ θεὸν ἀνατείνῃ. τὸ δὲ γε-
 νόμηνον ἐπιτήδην, ἥκει τῇ συγχεύει πνεῦμα
 θεῖον εἰς ὁμιλίαν ψυχῆς. ὡς περὶ ὅταν ὑπὸ πᾶ-
 ρους σωφληθῇ καὶ γήνηται μείον, ἢ ὥστε πλη-
 ρῶσαι καὶ ἀποδεδείκταις αὐτῶν χάρις, ὑπὸ τῇ
 ἀφαιρέσει παρορμητικῆς ἀνδροπον, αἱ δὲ εἰσιν
 ἐκ κεφαλῆς κοιλίας, ὅτε τὸ φύσεως οὐκ ἀνεχο-
 μένης ἐν τοῖς οὐσι κενοῦ, ποιεῖν πνεῦμα εἰς-

κρίνεται. καὶ τί ὅκ' αὖ πάθοι ἡγομένη σωέστος
 ἀποθραύω κακῶ. Τὰς γὰρ ἐπ' αὐτῇ ταύτῃ γε-
 νομένης τῆς πνύμεντος ἑῆς χάριτος, φύσις ὅστις
 ἢ χείρονος ἢ βελτίονος ἑῆς πλήρης. ἀλλὰ τὸτο
 μὲν ἀθέων δίκη τῶν μελιωαίντων ὅ ἐν αὐτοῖς
 θεῖον. ἐκεῖνο δὲ, τέλος ἀσεβείας, ἢ ὅ, ἡ ἀλχοῦ
 τῆς τέλους. ἡμεῖς μὲν οὖν πρὸς τῆς δι' ὀνείρων
 μαντικῆς λέγαν ὅτι βαλόμενοι, ὡς αὐτὴ μὴ ἀπι-
 μάξοιεν αὐτῶν, ἀλλ' ὅτι τηδούοιεν οἱ ἀνδρα-
 ποι, χρεῖαν τὰ βίῳ πρὸς ἔχουσιν, ὅτι ταύτῃ τῇ
 φανταστικῇ φίσιν ἀειφράσμεθα. ὅκ' δὲ τῆς
 λόγου ὅ μὲν ἐνθάδε χρεῖαδες, ἔλαττον ἐναπέ-
 φίω. καρπὸς δὲ ἀμείνων ὑμοῖς πνύμεντος,
 ἀναγωγὴ ψυχῆς, ἱερὸν ὄντως κέρδος, ὥστε καὶ με-
 λέτη τίς ἀσεβείας ὅστις, πειράσθαι μαντικὸν ἡ-
 μῖν αὐτὸ ἑῆς. καὶ ἵνες ἡδὴ ἀφ' ὅ τοῦτο λι-
 χρεῖα δελεασθέντες παρ' ἐγνώσεως, τράπεζαν τε
 ἀπὸ φλεγματούσης, ἱερὰν καὶ ἀτυφοῖ παρ-
 θεντο, ἐκ κοίτης ἡσπασσάντο καθαράν καὶ ἀμό-
 λωτον. ὁ γὰρ ὅσα τὰ πυθοῖ τείποδι τῇ κλίνῃ
 χρησόμενος, πολλοῦ δεῖ μύστηρος ἀκροασίας
 τὰς ἐν αὐτῇ νύκτας ποιήσασθαι. ὁ δὲ ἐκ παρσε-

κύνησε

κύνησε θεὸν καὶ παρσπύξατο. γίνεται δὲ πολὺ ὁ
καταμικρὸν σιωπῆτέ μιν, καὶ τὸ δι' ἄλλο γινόμενον
εἰς μεῖζον ἀπετελεύτησεν, ἐρχομένην θεοῦ παρ-
ιόντας, καὶ σιωποῦντάς ποτε τοῖς ὅς ἐστι τῷ
τοῦ πατρὸς ὁρμήσαντας. οὐκοῦν ἄξιον ἀμνησ-
μαντικῆς, ὁδοιπορούσης ἐπὶ τοῦ θεῖα, καὶ πρὸς
φυσά μιν ἐχούσης τῇ ἐν ἀνθρώπου διωάμει
ὁ ἡμιώτατον. ὁ δὲ γὰρ ἀπὸ τῷ ἐλάττω ἢ
τῇδε χρεῖα τῇ σιωπῇ μὲν ψυχῇ τὰ θεῶν, ὅτι
τὸ ἐπαφῆς τὸ κρηττόνων ἡξίωμα. οὔτε γὰρ ἀνέπι-
σσεπτός ἐστι τὸ ζῶον, καὶ ὅς παρὰ τῆς ἀποσκευ-
εῖται τοῦ καὶ πολὺν τσανότερον, ἢ μετ'
αὐτῶν οὔσα, καὶ συμπεφυρμένη τοῖς χείρεσιν·
ὥστε μῦθους ἀτρεμῆς, δῶς τὰ ζῶα τὰ τῇ
γινόμενῳ ἰνδαλματα. καὶ τῷ ἐστὶ ὁ λεγόμενος,
καπνόντα μὴ καπέναι, ὅταν ἀχέτως ὁ κρείττων
ἐπιμνησται τῷ χείρονος. ταύτῃ ἐγὼ πῶς μαν-
τικὴν ἐμμετῶς τε ἀξίως πρὸς καὶ πασι κατα-
λιπεῖν, ἐφ' ὃν δὲ δεῖ βαδίζειν συσκόλασθαι μύθους
ὁδὸν μακρὰν ἢ πλουτὶ ὑπόθεσις, ὡς περὶ πυθῶ-
δε καὶ ἐς Ἀμμωνος. ἀλλ' ἄρχει καταδαρτεῖν
χεῖρα νηφάμενόν τε καὶ ἐνφρημένην, Ἡδὲ

- ὑδρίῳ αὐτὴ καθαρά χροὶ εἴμαθ' ἐλούσα, Εὐ-
 • χετ' Ἀθηναίη. ὅπως αἰτήσομαι ὄνησιν, ὥσπερ ἴσως
 Ομηρος ἤτησε· καὶ ὅπτιός τις ἦς, πῦρ ἐστιν ὁ
 πόρρω θεός· ὅτε γὰρ καὶ μηδὲ ταῦτα παραματευ-
 σαμένη ἐκάστοτε παρὰ γένε' μόνον καταδάρχει-
 σι, καὶ τὸτ' ἐστὶν ἢ πᾶσα παραματεία τ' τελε-
 τῆς· δι' ἡν ὁσδ' εἰσπῶ πενίαν ὠδύροτο, ὡς ταύτῃ
 μειονεκτῶν τῷ πλουσίῳ. ἔνια μὲν τοὶ τῷ ὅπτι τ'
 παραγνώσει τελετῶν τοὺς ἱεροφάντας, ὥσπερ Ἀ-
 θηναῖοι τοὺς τειχεράρχους, ἀπὸ τῷ μεγίστῳ ἱ-
 μαμάτων αἰρουῶται, καὶ δεῖ διαπύνης, συγχῆς, ἔ-
 τύχης οὐχ ἥκιστα συσκομίσαι Κρήσθου βοτομήνῳ,
 ἔπειθεον Αἰγυπτιον, καὶ ὁστέον Ἰβηρικόν, καὶ τὴν Δί'
 εἴ τι περὶ γῆς ἢ θαλάσσης ἐν παρὰ βύσσω φύ-
 • εταί τε καὶ τρέφεται, Ἡ μὲν δυσσομένην ὥσε-
 • ρίονος ἡδ' ἀπρόντος· λέγεσθαι γὰρ τοὶ καὶ ταῦτα
 ἔκ πολλὰ βιαῖντα παρὰ τ' τεχνιτευόντων πλὴν θύ-
 ραθ' ἐν μαρπηκῇ, παρὰ αἱ ἕως αὐτῇ ιδιώτης ἀπὸ τ'
 ὑπερῶντων ἀρκεσθῆναι· ἐνὺπνιον δὲ ὁρᾷ μὲν ὁ
 πεντακοσιομέδιμνος, ὁρᾷ δὲ ὁ τετρακοσιομέδι-
 μνος· ἀλλὰ καὶ ὁ ζυγίτης ὁσδ' ἐν ἡπείῳ, ὁ πλὴν
 ἰθαπαὶ ἀπὸ γαζομήνους ὥστε ἀποζῆ· ἀλλὰ καὶ

ὁ πῶρόσκωπος, καὶ ὁ θῆς ὁμοίως, ὁ, τε ἰσοτελής
 καὶ ὁ ἰσθεὶς ὁ μετοίκιον. Ἀλλὰ φέρει δὲ ὅσδεν τὰς
 θεῶν, τίς ὁ ἐτεοβουτάδης, καὶ τίς ὁ μαυῆς ὁ νεώ-
 νητος· καὶ ὁ δημοτικὸν αὐτῆς μάλα φιλάνθρω-
 πον, καὶ τὸ λιτὸν καὶ* αὐτοσκοδον μάλα φιλόσοφον, καὶ τὸ α-
 καὶ τὸ μὴ βίαμον, βυσεβῆς, ἔτι ὁ πῶντα καὶ πῶντα σκευόν
 ναί, καὶ μὴ καταλαβὴν ὕδωρ, ἢ πέτραν, ἢ χάσμα
 γῆς, τῷ το μὴ ποιεῖ θεοφδέστατον· τὸ δὲ μήτε
 πῶς μία πῶς αἰσθῆναι ἀχόλους ἡμᾶς Ἀλλὰ τίς
 ἰσθάνει μαντικὴν γίνεσθαι, μηδὲ ἀφαιρῆς κα-
 ρὸν ὡς αὐτῆς, τῷ το καὶ πῶς τοι αἰσθῆναι ὡς εἰρη-
 αδα. ὅσδεις γὰρ ἀπολιπὼν τὴν πῶς πῶς καὶ
 ἐν χερσὶν, ἔχειτο κατευδῆσαν οἴκαδε, συλκεί-
 μῳνον αὐτὰς πῶς ἐνύπνιον· Ἀλλ' ὁ χρόνος ὅν
 ἀνάγκη τὰς ζῶντα διαπορᾶν εἰς τίς φύσιν, ὅτε
 ἀρκούσης ἡμῶν τῆς οὐσίας εἰς ἐνέργειαν ἐξη-
 γήσεως, ὅτε ἡκεῖ καμίζων ἀνθρώποις τῷ το
 δὴ τὸ λεγόμενον, ἔργον μεῖζον ὁ πῶς ἔργον, ὅτε
 σωπῆς ὁ αἰρέτων τὰς ἀναγκάων, ἔτι ὁ αὐτὸς
 τὰς εἰς. Ἀλλ' αἶνε πῶς γνώσεως αἶ Ἀλλὰ τῷ
 ποικίλων ὀργάνων πῶς ἀνθρώπων, ἀγαπητὸν εἰ
 τίς πλείω μερίδα τὸ βίου καμίζων, πῶς

χωρήσάν τε ταῖς λοιπαῖς ἀπάσαις καὶ χρεῖαις
 ἔκ τω φέξουσιν· ὧν εἰ πόρῳ πρὸς τὴν ἡμίονο, χα-
 λεπῶς δὲ εἰς αὐτὴν ὑπὸ τῇ μαντικῇς ὠφε-
 λοῖτο. οὔτε γὰρ χαλεπὸς πόρτος, οὔτε ἔπου πόρ-
 τος, δέξασθαι κατασκιδνὴν τελετῆς, οὔτε πᾶσα
 θυμάρφα συμπεριφέρῃν τὰ ἐπ' αὐτὴν ὄργανα.
 ἵνα γὰρ ἄλλο μηδέν, ἀλλ' ἐφ' οἷς περὶ ἐτε-
 νοχωρήθη τὰ κολασηεῖα, ἀπὴνης ὅστιν ἢ νεῶς κεί-
 λης φορτία. μὲν ὧν ἄλλα μέρη τῇ τελετῇ ἀπο-
 γραφῆς ἀνδρες καὶ μῦρτυρες· οὕτω γὰρ εἰπεῖν
 ἀληθέστερον, τὸ καθ' ἡμᾶς χρόνου πολλὰ διὰ
 τῇ ὑποηρητησάντων τοῖς νόμοις καταμινύ-
 σοντες, ὑφ' ὧν ἔξαχθροῦσθαι, δήμου βεβήλου
 γέρονε θεάματα τε ἔκ ἀκροάματα. πρὸς οὖν
 τὰς χέτλιον εἰς συλκὺ πλῆν εἰς τὰ τοιαῦτα, ὡς ἐγω-
 γε πείθομαι, ἔκ ἀπηρητημένων θεῶν. ὅ γὰρ μὴ
 ἐτεροντὶν περὶ μὲν ὄντιναι, ἀλλ' ὠλοισι ἔκ
 μοχλεία κινῆν, ὅμοιον ὅτι βιαζομένων, ὁ μὲν
 ἐπ' ἀνδρόπων ἡμιόμον ὁ νομοθέτης εἶασεν ἀ-
 τιμώρητον. πρὸς οὖν ἀπασιν τοῖς, ἀπὸ ὅτι
 χαλεπὰ, τοῖς οὕτω μετιούσι τὸ μὲν ὑπὲρ καὶ
 τὸ ἀφ' ἀκρίβειας τὴν ἐνέργειαν, ἔκ ὑποβολῆς
 ἰούσιν

ἰούσιν ὥσπερ ἀπολείπειν τὴν τέχνην. ἔργον γὰρ ὃ
 μικρὸν ἀπορρηχθὲς βαδίζοντας σκυδαγωγεῖν. ἅ-
 ῖς ἐπὶ ταύτῃ ἐφύλαξε. ἀλλὰ τὸ γε δι' οὐείρων μα-
 ντικῆς αὐτῶν τίς ἐστὶν ἕκαστος ὄργανον. ὥστε οὐδὲ
 βουλευμένοις ἐξέστιν ἀπολιπεῖν τὸ χρηστέρειον. ἀλ-
 λά καὶ μὲν οὖν σιωποῦντες, καὶ ἀποδημοῦντι συμ-
 παθεῖν, καὶ συγγραφεύεται, καὶ συμπολι-
 τεύεται, ὅς συγχεωργεῖ, καὶ σὺν εμπορεύεται. ταύ-
 τῃ οὐδὲ οἱ νόμοι τῆς βασιλείας πολιτείας κω-
 λούουσιν. οὐδ' αὖ εἰ βούλοιντο, δύναμιντο. καὶ γὰρ
 τῷ χρωμένῳ οὐκ ἔχουσιν ἑλεῖχον. οὐδ' αὖ ἐ-
 ἀδικεῖν καθεύδοντες. οὐδ' αὖ ἀφαιρῶντο
 τύραννος οὐείρων ἀνταμόνας εἶναι, οὐκ, εἰ μὴ γε
 καὶ τὸ καθεύδον ἐκ τῆς ἀρχομένης ἀποκηρύ-
 ξειν. ἀλλὰ τὸ τοῦ ἀπορήτου μὲν ἐστὶν, οἷς ἀδυνάτα
 βούλεται. ἀσεβοῦς δὲ, οἷς ἐναντία νομοθετεῖ τῇ
 τε φύσει καὶ τῷ θεῷ. ἰππικὸν οὖν ἐπ' αὐτῷ ὅς
 γυναικὶ καὶ ἀνδρὶ, καὶ παρὲς αὐτῇ καὶ νέῳ, ὅς πένητι
 καὶ πλοσίῳ, ὅς ἰδιώτῃ καὶ πλούτῳ, καὶ ἀσικῷ ὅς
 ἀγαθὸν καὶ κακὸν καὶ βασιλεύῳ καὶ ῥήτορι. ὃ γένος,
 οὐχ ἡλικίαν, ὃ τύχην, ὃ τέχνην ἀποκηρύττει.
 πᾶσι πόρρωθεν περὶ, παρὲς αὐτῶν ἐτοιμος,

ἀγαθὴ σύμβουλος, ἐχέμενος, αὐτὴ μυσταγωγὸς
 τε καὶ μύστις, διὰ γὰρ ἐλίσσασθαι μὴ ἀγαθόν,
 ὥστε μακροτέρην ποιῆσαι τὴν ἡδονὴν, παρα-
 πάσθαι τὴν ἀπόλαυσιν· καταμύσσει δὲ τὸ
 χεῖρον, ὥστε φυλάξασθαι καὶ παραποκρούσα-
 σθαι. καὶ γὰρ ὅσα ὑπιδες, αἱ δὲ ἀνδρόπων βό-
 σκιστοι γῆρος, ὀρέγουσι χρεῖα τε καὶ μείλιχα, καὶ
 ὅσα φόβος ἔχει παρεμνηστὴ καὶ ὀνήσιμα, πάλυ-
 τα τοῖς ὀνείροις ἐνι, καὶ ὥς ὁδενὸς οὕτως ὑπὶ-
 ζῆν ἀναπειθόμεθα. καὶ τοὶ τὸ χεῖμα τῆς ὑπὶ-
 δων οὕτως ἐστὶν ἐν τῇ φύσει πολὺ καὶ σωτήριον,
 ὥστε φασὶν αἱ κομφαὶ σοφισαί, μολὴν αὖ ἐθε-
 λῆσαι ζῶν τοὺς ἀνδρόποις, ἔχοντας ὡς ἐγῆνον-
 το τὴν ἀρχὴν· ἀπαγορεύει γὰρ ὡς τὸ πε-
 ρικεχυμένον τὸ βίον δεινόν, εἰ μὴ τὰς ὑπιδας
 αὐτοῖς ἐνέχουσιν εἰς τὴν φύσιν ὁ Παρηγητής, ἀφαι-
 μονῆς φάρμακον, ὑφ' ὧν * πῶς ἀγρόθυμοι πιστο-
 τερον ἡγνύται τὸ φαινομένου τὸ παραδοκώμε-
 νον· αἱ δὲ τοσαύτῃ ἐχρῶνται τὴν ἰσχυρὴν, ὥστε ὁ
 δεδεμένος ἐν πέδαις, ὅταν ἐφῇ ὡς βουλομένη
 τῆς γνώμης ἐλπίσαι, καὶ λελύσθαι, καὶ τραυέε-
 σθαι, καὶ αὐτίκα διμοιρείτης ἐστὶ, καὶ μὴ μικρὸν
 λοχαγός,

γὰρ παρ-
 γόμενοι

λοχαγός, ἔπειτα στρατηγός, ἔτι καὶ, καὶ θυλὶς, καὶ
 τεφαρηφορὶς, καὶ πᾶσι τίθεται τράπεζαν, εἰ μὴ
 βούλοιο Σικελικὴν, εἰ δὲ βούλοιο Μηδικήν. καὶ
 μὴ τοὶ τοῖν ποδοῖν ὀπιλήσμων ὅστιν, ἕως ἑῴ βε-
 λεται στρατηγός. καὶ τοὶ πόλιν τῆτο, ὅτι πρὸ ὅστιν
 οὐδὲν ὄντος, καὶ ἐξηγησέως ἐνύπνιον. πᾶσι γὰρ
 ταυτὸν ὑποκείμενον ἀμφω συνίστανται, πᾶσι
 φανταστικὴν φέσιν, ὡς ὅταν μὴ ἡμεῖς εἰδωλο-
 ποιῶν ἐτελήσωμεν, ἐν τῇτο πρὸ ἔχεται χρησι-
 μον· ἐπαλείφει τὸ βίον ἡμῶν διθυμία, καὶ κα-
 λακεύουσα πᾶσι ψυχῇ ταῖς πεπλανημέναις
 ὑπὸ τῶν ἀνταρμαδῶν τῶν δυσχερῶν τῆς ἀσκήσεως·
 ὅταν δὲ αὐτεπίτακτος ἡμῶν ὑπὸ τῶν ἀσκήσεων
 ταῖς τῆτο δὲ γίνεται καὶ δευδόντων· ἐνέχυρον ἔ-
 χοντες τῇ θεῷ πᾶσι τῶν ὑπὸ τῶν ἀσκήσεων ὥστε
 ἡδὴ πᾶσι διτρεπίσας πᾶσι γνώμῃ εἰς τὸ χρη-
 σαοθαι μείζονσι πραγμάτων, ἀπὸ τῶν τε
 αὐτῶν τὸ ἐνύπνιον, διττὸν ἡνέκατο κέρδος, ὅτι, τε
 ἡδὴ πᾶσι πρὸ τῶν πραγμάτων, ἔτι τὸ πρὸ
 ἡρμομένοις ὀπιταμένως χρησαοθαι, τᾶς πάλαι
 πρὸς τὸν θεὸν πᾶσι αὐτῶν, ὡς πρὸς τὸν θεόν
 αὐτῶν ὅτι βίῳ. ὥστε ὡς ὑμνησε πᾶσι ἐλπίδα ὁ

- „ Πίνδαρος πρὸς ἀνδρὸς λέγων δὴδάμωτος, ὅτι ἀ-
 „ ρα αὐτῷ γλυκεῖα καρδίαν ἀτάλλοισα χυρὸς ἔ-
 „ φος στυγαορῆς ἐλπίς, ἀ μάλιστα θνατῶν πολυ-
 „ τροφον γνώμαν κυβερνᾷ, Φαίη τις δὲ ὃ πρὸς τῆς
 ὕπρ' λέγεσθαι τῆς ἀπατηλῆς, ἡμεῖς ἐκ τούτων
 Δραπλάττομεν. ἄλλ' ὅλον τέτο μικροῦ μέγεθος
 ἐνυπνίων ἔπαυτος εἴρηται ὃ Πινδάρῳ. ἡ πρὸς
 τοῖς ὀνειρείς οὖν μαρτυκὴ σὺν τέχνῃ μετιούσα
 ὃ πεφύωτος, βεβαιότερον τὴν ἐλπίδα πρὸς ἔχε-
 ται. ὥστε μὴ τῷ φανωτέρῳ ἡμῶς δοκεῖν. ἡ δὲ
 Ομήρου Γνωρόπη, διττὰς ὑποτίθεται πύ-
 λας ὀνειρώτων, ὃ ποιῶ τοῖς ἡμῶς ἀπατηλοῖς, ὅτι
 ὅφ' ἔα πρὸς ὀνειρώτων ὅδε ἡμεῖς. εἰ γὰρ ἡπίστα το
 τέχνῃ ἐπ' αὐτοῖς, πᾶντας δὲ Δρατῶν κεράτων
 πρὸς ἡμέτερον. πεποιήται γοῦν ἔξελεγχον ἡμεῖς καὶ
 ἀμαθίαν ὀφλισκάνουσα πρὸς αὐτὴν δῆπου τὴν
 „ ὄψιν, ἡ μὴ δέον ἡπίστησε. Χίτωνες μὲν μνηστῆρες.
 „ ἐγὼ δὲ τοι ἀετὸς ὄρνις Εἴμ' Οδυσσεύς. ὃ γὰρ ἡμεῖς
 ὁμορφίος καὶ πρὸς ὃν ἡδονὴν Δρατῶν ὄψιν.
 δοκῶ μοι Δρατῶν ποιούτων ἀκρίβην Ομήρου
 λέγοντος, ὡς ὅδε ἄξιον ἀπογνώσκον ὀνειρώτων, οὐ-
 δὲ τὴν ἀσθένειαν τῶν χρωμάτων, ὅτι τὴν φύσιν

μεταπίτνειαι τῶν ὀρωμένων · πρὸ δ' μηδὲ Ἀγα-
 μένων δίκαιός ἐστιν ἔκκαλόν ἀπάτιον ὀνείρων,
 κακῶς ὑπολαβὼν αἰεὶ τὴν νίκης τὴν μολυτευτῆς,
 Θωρήξαι σ' ἐκέλευσε κερηκεμόνων Τας Ἀχαιοὺς ὡς
 Πανσυδίη · νῦν γὰρ κεν ἔλθοις πόλιν δῦρυσά γην, ὡς
 πρῶτον οὖν ὡς ἀνδοροεὶ πλὴν πόλιν αἰρήσων,
 ὅτι τῷ Πανσυδίη κερήκουσεν, ὃ φησὶν εἰ πρὸς
 ἕνα τὸ ἐλλεινικὸν ἔξαπλίσθη. τὰ δὲ Ἀχιλλεύς
 τε ἔη Μυρμιδόνων φάλαγξ ἀπόμαχος ἦν, τὸ
 ἀψυχότατον ἔσπρατεύματος. ἄλλος ἔκκαλόν,
 καὶ καταβολήμων. ἀλλ' ἢ πρῶτον μικρὸν ἀγνω-
 μωσύης ἐδύνατο, ὅτι μὲν ἀγαθὴ σιωεμπλοῦ-
 σά τε καὶ συλκαταμείναι, καὶ σιωεμπορβύσα-
 σθαι, ἔσπρατηγῆσαι, καὶ πᾶσι πρῶτα συλ-
 κατεργάσασθαι ταῦτ' αὖ μικρὸν πρῶτον εἶ-
 πον. ταῖς δὲ εἰς αὐτὸν ἐμὲ πρὸ αὐτῆς, οὐπω δη-
 μοσιβύσας. καί τοι γὰρ ὅσδ' ἐν οὕτω σιωδρατῆται
 τοῖς ἀνδράσιν, ὡς συμφιλοσοφῆς, καὶ πολλὰ τῷ
 ὑπὲρ ἀπόρων, ἐπειδὴ κατεύδοιμι, ταῖς μὲν ὅλας
 ἐφίωκε, ταῖς δὲ σιωηυπόρησε. γίνεται γὰρ πῖ τοῖς
 τόν, ὡς νῦν μὲν εἰσέκειναι πυνθανομένην, νῦν δὲ
 αὐτὸν εἶ) τὸ ἔξουσίοντα καὶ ἀγνωσμένην. ἐμοὶ

δὲ θαμὰ καὶ συζήματα συνεξείργασα.
 καὶ γὰρ νοιῶ ἡντρεπίσε, καὶ λέξιν ἐνήρμυσε· καὶ
 τὸ μὲν διέγραψε, τὸ δὲ ἀντεισήγαγον. ἤδη δὲ
 ποτε καὶ τινὲς ὄλιγω κατασκυβὺν τῆς γλώττης
 ὑλομανοῦσόν τε ἔφλεγμαίνουσόν ὀνομάτων
 χαριότητι, ζήλω τ' ἐκφύλου τ' ἀρχαίας Ἀτ-
 τίδος· ἢ τὴν ἀφ' αὐτοῦ νοητήσασα, τὸ μὲν πεί-
 πόντος, τὸ δὲ ἂν ὅστιν εἰπόντος, τὸ τὴν δείξαντος,
 ὁρῶντας ἵνας ἀπολεαίνον ἐκ πεφυκτάς τ' γλώτ-
 τας, ἐπομήγαγέ τε εἰς τὸ σῶφρον, ἔτι οἰδοῦν
 ἐκόλασε· καὶ κυνηγετοιῶν τε ποτε συνεπαλαμή-
 σατο μηχανὰς ὅτι τὰ σὺν τέχνῃ καὶ θέοντα ἔ-
 κρυπτόμενα τῶν θηρίων, ἔτι ἀπειπόντι δὲ ποτε
 ἔτι ἀναζωγνύοντι παροσεδρίαν ἐπέταξε, ἔτι τινὲς
 τύχῃ εἰς κυεῖαν ὑπέαγετο, ὥστε ἡδὲν θυραυ-
 λῆσαι πειεύουσας· ἢ δὲ, ἐπειδὴ πῶρ' ἢ κυ-
 εῖα, καὶ ἢ τύχη πῶρ' ἢ, ἤγε ὑπέδωξεν ἐσμοῖς
 δίκτυα λώτων ἔτι δειαλώτων θηρίων. ἐμοὶ μὲν
 οὖν βίος βιβλία καὶ θήρα, ὅτι μὴ πεπορέσθω-
 καί ποτε, ὥς οὐκ ὠφελον ἀποφράδας ἰδεῖν
 ἐνιαυτοὺς πρὶν ἐκ τῆς βίου· καὶ μὲντοι ὅτε πλῆ-
 στα δὴ καὶ μέγιστα ὠνάμην αὐτῆς. ὁπρὸς βουλάς

τε γὰρ ἐπ' ἐμέ ψυχρομπῶν γῆτων ἀκύνει
 ἐποίησε, ἔφωσάσα, καὶ δὲ ἀπασῶν παρῶ-
 σασα, καὶ κρινὰ σκωδιάκησεν, ὥστε ἄριστα ἔχον
 ταῖς πόλεσι, ἔς ἐς πλὴν βασιλέως ὁμιλίαν τῇ
 πώποτε Ἑλλήνων θάρρα λεώτερον πῦρεσάτο·
 ἄλλοις δὲ ἄλλων μὴδ' ἢ δὲ πῦρεσι πᾶσι, δαί-
 μων ἀγαθὸς οὖσα ἐκάτω, καὶ ὅπι τεχνωμένη τῇ
 ταῖς ἐν ἐρηγηροῖσι φροντίσιν. οὕτω θεφόντα
 χρῆμα ψυχὴν χαλάσασα τῷ κατακλυσμοῦ τῇ
 ἀγοραίῳ ἀμαθήσεων ἐπεισαγρουσῶν αὐτῇ παρ-
 οδαπὸν ὁ ἀλλότριον. αἶ, τε γὰρ ἔχοντα εἶδη,
 καὶ ὅσα παρὰ νοῦ δέχεσθαι, μόνῃ γνομένη πῦρε-
 χὶ τοῖς ἐφραμμένοις ὅπι τὰ εἶσω, καὶ τὰ παρὰ
 τῷ θεοῦ πορθμεῖ. συγκρίνεται γὰρ αὐτῇ καὶ θεὸς
 ἐλκόμενος οὕτως ἐχρύση, ὥς πλὴν φύσιν αὐτῆς
 ὁμόθεν εἶ. ταῖς μὲν δὲ γῆν ταῦτα τ' ἐνυπνίων,
 θεαπεσιώτερά ἐστι, καὶ ἢ παρὺτως, ἢ παρὰ μι-
 κρόν παρὺτως, τραπὰ καὶ θεφῆ, καὶ ἡκιστα τέχνης
 δεόμενα. ἀλλὰ ταῦτα μόνοις δὴ παρὰ γένοντο
 τοῖς κατ' ἀρετὴν ζῶσιν, εἴτε φρονήσῃ πεπο-
 ρισμένῳ, εἴτ' ἔθεσιν ἐχγενομένη. εἰ δὲ ποτε
 καὶ ἄλλω τῷ, μέλῃς μὲν, ἀλλὰ γένοντ' αὐτῷ παρὺτως

ὅτι ἐπὶ σμικρὰ δὴ ἔστι τῶν ἀείρων γυναι-
 κῶν πνιόντων τυχόντι πρῆσαι. ὅτι λοιπὸν καὶ
 πολὺ καὶ κοινότατον γένος, ἐκείνο δὲ εἶη ὅτι ἡ-
 γμέον, καὶ ἐφ' ὃ δεῖ πλεονέχῃ παρὰ φύσιν ἀ-
 σασθαι. γένεσίν τε γὰρ ἔχον, ὡς οὕτως εἰπεῖν, ἀ-
 γοπον καὶ ἀλλόκοτον, ὥς ἐκ τῶν τοιούτων βλα-
 ψήσῃ ἀσάφιστατον παρὰ φύσιν. ἔχει γὰρ ὧδε πε-
 ρὶ αὐτῶν· ὅσα φύσιν ἔχει, πόρῳ ὄντων, γυνο-
 κῶν, μηδόντων· ἐπεὶ καὶ τὸ τοιοῦτος ὅπως ὑπερ-
 ξεως· εἰδῶλα ἀπορρέει, καὶ τῆς ὑποστάσεως αὐ-
 τῶν ἀποπάλλεται. εἰ γὰρ ἕκαστον ἀσάφιστον, εἰδὼς
 ὅτι ὑλὴ σιωδυσσάμενη, ἐφωσφόρα μὲν δὲ τῆς ὑ-
 λῆς ἐν ταύτῃ σιωδύεται πλεονέχον, ὁ λόγος αἰ-
 ρῆς καὶ τῶν εἰδῶλων φύσιν ὀξοχετεύεσθαι, ἵνα
 κατὰ ἀμφοτέρωθεν μέρη, τῶν ὄντων ἀξίαν ἀρ-
 ρήσῃται καὶ γνώμῃ. τούτων ἀπορρέοντων τῶν ἀπορ-
 ρέοντων εἰδῶλων, ὅτι φανταστικὸν πνεῦμα, κα-
 τοπλήρον ὅτι ἐμφανέστατον. πρῶτον οὖν γὰρ
 ἄλλως καὶ διαβληθάνοντα γένεως, τῇ τε ἀοριστία
 τῶν εἰδῶλων, ὥς ταῦτα πρὸς μηδενὸς τῶν ὄντων ἐπι-
 γινώσκεισθαι, ἐπειδὴ ἐκκύρῃ τοῖς ψυχικοῖς πνεύ-
 μασι, εἰδῶλοις μὲν ὄντι, ἔδραν δὲ ἔχουσιν εἰς τὰ
 φύσιν,

φύσιν, τούτοις παρσαφείδονται, καὶ ἅσπερ εἰς
 ἐστὶν αὐτὰ ἀναπαύονται. τῷ μὲν οὖν γυμνέ-
 νων ἅτε ἤδη πρὴχθόντων εἰς τὴν τῆς εἰς ἐνέρ-
 γειαν, ὅφρ' ἡ τὰ εἰδῶλα ἀποστέλλεται, μέγιστος
 δὲ ὑπὸ χρόνου πλήθους ἀμυδρῶς ἔξιστη-
 λα γήηται. τῷ δὲ ὄντων, ἅτε ἐσώτων ἐπὶ,
 μᾶλλον ἐμβία καὶ ἀειδηλότερα· ἀοριστότερα
 ὅτ' τῷ μνημόντων καὶ ἀδράκρητα. παρκυλισθή-
 ματα γὰρ ὅστιν οὐπω παρόντων, φύσεως ἀτε-
 λεῖς ὅξαιθήματα, οἷς ἀποσκιρτῶντα καὶ ὀξυ-
 λόμνα σπερμάτων ἀποχειρῶν ἀνίγματα.
 ταύτη καὶ δεῖ τέχνης ὅτι μνημόντων· ἐσκιαγρα-
 φημῶνα γὰρ ἀπ' αὐτῶν παρῶσιν εἰδῶλα, καὶ
 οὐκ ἐμφανῆς εἰχόνες, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ὄντων·
 θαυμάσια γέ τοι τὴν φύσιν ὅστις, καὶ οὕτως ἐ-
 χοντα, ὅτι ἀπὸ μὴπω γυμνῶν ἐγλύετο. ἀλλ'
 ἤδη γὰρ τι καὶ παρὲς τῆς τέχνης ῥητέον, ὥς δὲ
 παρῶν γήηται. ἀριστον μὲν οὖν οὕτω πρὸς σκυβα-
 κέναι ὅτ' πνῆμα ὅτ' θεῖον, ὥς ἐφορείας ἀξιοῦ-
 σθαι νοῦ ἔξ' θεοῦ, ἀλλὰ μὴ δόξα μνημῶν εἰς τὴν
 ἀορίστων εἰδῶλων. ὅφρ' ἡ δὲ ἀείρη ἀφ' ἧς τὸ φι-
 λωσοφίας γαλιῶν ἐμποιοῦσης παθῶν, ὑφ' ὧν

κινηθέντων ὁ πνῦμα, καθάπερ χώρεα κατα-
 λαμβάνεται. καὶ διὰ μετείας διαίτης καὶ σώ-
 φρονος, ἥκιστα μὲν ὀξοιστρούσης ὁ ζῶον, ἥκιστα
 δὲ ἐμποιούσης * εἰς τὸ ἔχατον σῶμα. φθάνοι γὰρ
 αὐτὸς ὁ κλόνος μέγχι τῷ φωφύτου, ὅς τ' ἀτρεμῆς
 τε δεῖ καὶ ἀκλόνητον εἶναι. ἄλλ' ἐπεὶ δὴ τῆτο στω-
 βύξασθαι μὲν ἀπορῆτι βιάσθαι, συλκατεργάσα-
 σθαι δὲ ἀπορῆτων ἀμνηστώντατον, ἡμεῖς δὲ βυ-
 λόμεθα μηδενὶ τ' ὑπὸν ἀκλόνητον εἶναι, φέρετε
 ἵνα καὶ τοῖς ἀορίστοις ὅρον ζητήσωμεν, τοῦτ' ἐστὶ
 τέχνῳ παρὲς τὰ εἰδῶλα συνησώμεθα. ἔχει δὲ
 οὕτως. ὥσπερ ὅτε τῷ διὰ ποντίων πλεόντων
 ὅτε ποτε σκαπέλω ἵνι παρηντύχῃσι, καὶ τ'
 ἀποβαίντες ἰδῶσι πόλιν ἀνδρῶν, ὅσακις αὖ τ'
 αὐτὸν σκαπέλον ἰδῶσι, τίς αὐτίκ' πόλιν ση-
 μαίνονται. ἔωσπερ ὅτε τῷ γρατηγῶν, οἷς οὐχ
 ὁρῶντες ἀπὸ τῷ παρδρόμων ἴσμεν ὅτι πρῆ-
 σονται. τῷ γὰρ αὐτῶν φανέντων, αἰεὶ ποτε πρῆ-
 γμόντο. οὕτω καὶ τοῖς εἰδώλοις ἐκάστοτε σημα-
 νόμεθα τίς τῷ ἐσομένων ἐνέρχεται. παρδρό-
 μα γὰρ ἐστὶ ταῦτα τῷ αὐτῶν καὶ ὅμοια τῷ
 ἐμψίων. ὥσπερ οὖν κυβερνήτου κακία ταυτὶ
 σκαπέλου

σκαπέλου φανέντος μὴ ὅτι γινώσκει, μηδ' ἔχον
 εἰπεῖν πρὶν ἵνα γινώσκῃ σκάφος σαλεύει, ἔ
 ὅτι οὗτος ἀτέκμηρτα πλεῖ, οὕτως ὅτι αὐτὸν
 ὅσον πολλάκις ἰδὼν, εἰμὴ κατεσημνώσατο ὕψος
 αὐτῶν περὶ φῆτις ἐχρῆτο πάθος, ἢ τύχης, ἢ
 περὶ ξέως, ἀνοήτως χεῖται τὰ βίῳ, κατὰ
 τὸν ὁ κυβερνήτης ἐκεῖνος τὰ σκάφει· καὶ τὰς
 δραστημείας περὶ αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ βαθεῖα
 τῶν περὶ ἔχοντες, περὶ τὴν σελιώειν ἄλλως ἰδόν-
 τες, ὅτι πολλάκις ἰδόντων οὕτω, χεῖται ἡκο-
 λούθησε, Τῇ μὲν ἢ ἀνέμοιο γαλιωαῖης τὴν
 δοκεῖν· Ρηγνυμένη ἀνέμοιο, μῦθοις μὲν δὲ
 γαλιωαῖης. Ταῖς δύο δὲ αὐτῶν χεῖται περὶ
 χεῖται σελιώειν· Μείζονα δὲ αὐτῶν χεῖται
 φέροι τεισέλικτος ἀλῶν, Καὶ μάλλον μελα-
 νόσα, καὶ εἰ ρηγνύατο μάλλον. οὕτως ὅτι περὶ
 των ἔ Αεισοτέλης τὴν καὶ ὁ λόγος φησὶν, ἢ μὴ
 ἀποδοῖς μνήμην, ἢ δὲ μνήμη πείραν, ἢ ὅτι
 πείρα τέχνῳ ἐποίησεν· οὕτω καὶ τὴν ὅτι τοῖς
 ὀνειργίς βαδίσωμεν. ἢ θροῖται μὲν οὕτω ἐπίοις
 ἢ δὲ βιβλία συχρὰ τῆς τοιαύτης περὶ αὐτοῦ
 ἀλλ' ἔγωγε τῶν αὐτῶν ἀπορῶν καταγελαῖ,

καὶ ὀλίγον ὄφελος ἤγημα. ὃ γὰρ ὡς περὶ τὸ
 σῶμα τὸ ἔσχατον τῶν καταμιλημένων στοιχείων
 ἢ σπύλῳδός, δυνάται δέξασθαι τέχνῳ καὶ ὀ-
 λου καὶ λόγον τῇ φύσιν συμπαθεύουσιν. ὡς
 γὰρ ὅτι τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῶν αὐτῶν ταῦτα
 πάθος, μικρὸς οὖσης ἐν τοῖς ὁμοφθέσι τῶν ἀφ-
 φορῶν τῆς πρὸς ἄλληλα· καὶ τὸ πλεῖστον φύ-
 σιν ἔχον ἐν αὐτοῖς, οὐ λαμβάνει νοσοῦν, ὅθεν
 χρώμεθα τῶν τοιούτων γνώμονι. οὐχ οὕτως
 ὅτι τῶν φανταστικῶν πνέμας, ἀλλὰ καὶ τῇ
 πρὸς τὴν φύσιν διενέουσαν ἀπὸ ἄλλου. ἄλλο γὰρ
 ἄλλη σφαῖρα πρὸς τὴν πλείονι τῶν φουρ-
 „ ματος. Ἡ μάλα δὲ κείναι γε μακάριστα ἐξο-
 „ χα πασέων Ψυχῶν ποτὶ γαῖαν ἀπὸ οὐρανόθεν
 „ πρὸς τὴν γαῖαν. Κεῖναι δὲ ὀλβίαί τε καὶ ὃ φαταί
 „ νήματ' ἔχουσαι, Οἶσιν ἀπὸ ἀγγλῆεντος ἀνάξ-
 „ σεῖν, ἡ δὲ καὶ αὐτὰς. Ἐκ Διὸς ὄξε γένοντο, μέ-
 „ του κρατερῆς ὑπὸ ἀνάγκης. καὶ τῶντ' ἀρε-
 „ τῶν ὅσων ἠνέξαντο Τίμιος, διδοὺς ἐκάστη ψυχῇ
 „ σπύλῳδον ἄστρον· αἱ δὲ καὶ τῆς φύσεως ἐκ-
 „ σταῖσαι, τῶν φιλοχωρήσαι πρὸς τὴν ὑλίσιν, ἢ μὴ
 „ ἦτον, ἢ δὲ μάλλον, ὡς ἐκάστη ῥοπῆς ἐδυσ-
 χησε,

χησε, ὃ πνῦμα ἐμόλιυνεν. ἐνοικίζονται δὴ
 σώμασιν οὕτως ἔχουσαι, καὶ γίνεται βίος ὅλος
 ἐν ἀμῶντι καὶ νόσῳ τῷ πνῦματος, αὐτῶν μὲν
 πῶς φύσιν ἀφ' αὐτῶν πῶς πᾶσι δὲ γὰρ αὐτῶν
 ζῶν ὃ καὶ φύσιν. ὑπὸ γὰρ οὕτως ἔχοντος
 ἐψυχώθη· εἰ μὴ καὶ αὐτῶν φύσιν ὅτιν ἢ τάξις,
 εἰς αὐτὴν ἐαυτῶν ἑαυτῶν κακία καὶ ὀρετὴ
 χρωμαῖον. ὅθεν γὰρ οὕτως, ὥστε πνῦμα
 ἀπελάσσειν. πῶς αὖ οὖν ἐν τοῖς ἀνομοίοις, ὅ
 φύσιν καὶ νόμῳ καὶ πάθῃ, ταῦτα αὖ ὑπὸ τῆς
 αὐτῆς ἐμφανίζοιτο; ὅτι ἐστὶ τῶν, οὐδὲ δὴ
 γνοίτω. πῶς δὲ αὖ γνοίτω ὃ τεθολωμένον ὑ-
 δωρ καὶ ὃ ἀφανές, καὶ ὃ μῦθον καὶ ὃ κι-
 νούμενον, ὑπὸ τῆς αὐτῆς μορφῆς ὁμοίως δὴ
 τεθεῖται· εἰ δὲ καὶ ὁ πολλὸς ἄλλος ἐν αὐτῷ
 καὶ ἀφανὲς χρωμάτων καὶ αἱ κινήσεις ἐν
 γηματομοῖς πλείοσιν, οὕτως αὖ ἐν μὲν εἴη τῶν
 γένεσιν ὃ ἀμῶντι τῆς ἀκριβοῦς εἰκότος· εἰ δὲ ἐστὶ
 ἀφανὲς, εἴτ' οὖν φημι πᾶσι, εἴτε τῶν Με-
 λάμποις, εἴτε ἑτεροῖς ὡς ἀξιώσῃ καθόλου πᾶ-
 σιν τῶν ποιούντων ἀφορίζῃ καὶ ἀπατήσας,
 πῶς μετὰ αὐτῶν, εἰ φύσιν ἔχει καὶ ὃ ὁρῶν, ὅ

ὃ ἀγέροφον καί τοπιον, τὸ, τε δὲ αἰομοίων
 ὑλῶν, ὁμοιον ἀποδιδόναι τῷ δεικνυμένου ὃ εἰ-
 δωλον. ἀλλ' ἐκφροί γε αὐτὸ τὴν δὲ χεῖρ ὁ-
 μῃ πεφίλοσοφῆκασί τι αὐτὸ τῷ πνύματος. ὃ
 ὅ οἰκεῖον αὐτὰ ὅπως ποτε ἔχον, ἀπορύτων ἡξίω-
 σάν ἐῖ) χαλκὸν καὶ γνώμονα. καὶ ἔγωγε οὐκ
 ἀναιρῶ ὃ καὶ ἀγὰ πόρυτων ἐῖ) τῷ ἀγ-
 φερῶντων ἐμφέρειν, ἀλλὰ ὃ ἀσαφές ἀγ-
 σπώμῃον, ἀσαφέτερον γίνεται. ὡς δὲ δήπου
 καὶ τὴν δὲ χεῖρ δυσεπὶήνωσον ὃ τῷ αὐτοεκ-
 θεῶντος αὐτῶντος εἰδωλον. ἐπὶ δὲ χαλε-
 πώτερον ἔλθῃ ἐν ἐκάστῳ ἔστω, κοινὰ φαν-
 τίσματα αὐτῶν ἀπλήσιον. ἀγὰ αὐτὰ μὲν ἀπο-
 γνωστὸν τῷ κοινοῖς ἀπασὶ νόμοις γινέσθαι.
 αὐτὸν δὲ τις ἐκάστος ὑλῶν ἐχέτω τῆς τέχνης.
 ἐλθέτω τῇ μνήμῃ ὕψι καὶ πότε σιωπῶν-
 τῃ αὐτῶν, ὅτι ποδαπαῖς ποτὲ αὐτῶν ὁ-
 ψοῖν ὃ χαλεπῶς ἔξισ ἀδελφίζεται αὐτὸ ὃ
 σιωπῶν χεῖρ ὑπὲρ μνηστῶμῃον. ὡς μνηστῶν
 γὰρ τῆς μνηστῆς ἢ χεῖρ, καὶ μάλιστα ὅταν θυπο-
 ρῇ τῆς ὑλῆς ἐκάστος. ὡς δὲ αὐτὸ ἐνυπνίων γένοιτο
 ἀφρονώτερον. ὡς δὲ ἐπαγωγώτερον. ἀ καὶ αὐτῶν
 ἡλιθίους

ἡλίθιους ἐφέλκεται, πρὸς αὐτῶν τι φρονήσας. ὥς
 τε ἀγρὸν αὖ εἴη τοὺς τὰ δέκα ἀφ' ἡῶς γεγε-
 νῶτας, ἑτέρω μάλιστα ἐπὶ πρῶτον, ἀλλὰ
 μὴ πρὶν αὐτῷ συνενέυσαι τῇ τέχνῃ πάμ-
 πολλα θεωρήματα. Ἐφ' οὗ δ' αὖ εἴη καὶ γρα-
 φὴν ἴατε ὑπὲρ καὶ ὄναρ ὁράματα καὶ συμ-
 πτώματα· εἰ μὴ πρὸς τῷ κατὰ τῆς ὀπτικτικῆς
 οὐκ ἔστι πόλεως ἔργον ἀγροικίῃ. ἐπεὶ ἡμεῖς
 ἀξιόσομην ταῖς καλουμέναις ἐφημερίαι, τὰς
 ἐφ' ἡμῶν ὀνομαζομένας ὀπτικτικῆς ζωά-
 πλους, ἔχον τῆς ἐν ἑκατέρῃ ζωῇ διεξαγω-
 γῆς ὑπομνήματα. Ζωὴν γὰρ πᾶσι τὴν κατὰ
 φαντασίαν ὁ λόγος ἐπὶ τὸν βελτίονα,
 καὶ δὲ χεῖρον τῆς μέσης, ὥς αὖ ὑμείας ἔχει τὸ
 πνέον καὶ ἰόν. οὕτως* οὐκ εἰ τὴν παρὰ τὴν
 ῥησιν τε πρὸς ὅρου ποιοῦμεν ὑφ' ἧς ἡ τέχνη συνα-
 ῖται, ὁ δὲ ἐνὸς ἡμῶν ἐκ τῆς μνήμης διαβιβάσας
 τος, καὶ τὰ ἄλλα ἀφ' ἧς αὖ εἴη ψυχαγωγία,
 ἰσορία, πρὸς αὐτὸν ἐξηγησάμενα τε καὶ κατεύδον-
 τα. ἀλλὰ καὶ οἷς ὀπτικτικῆς ὅτι τῆς γλώττης, ὅτι
 οἷς εἰς τὴν ὀπτικτικὴν αὐτῆς ἑτέραν, πρὸς τοὺς
 πρὸν δὲ γύμνασμα γένοιτο τῆς ἐν τῷ λέγειν διωά-

ἴσως, οὕτως
 ἀνέστ. π.τ.
 πρ. ποιοῦ-
 μεν.

μεως. εἰ γὰρ τοῖς ἐφημερίδας ὁ Δήμιος Γ-
 φιστὴς ἀγαθὰς εἶ) διδασκάλους φησὶ τ' αὖτε
 ἀπόλυτος δ' εἰπεῖν, ὥς μηδὲ τῶν μειόνων ὑπο-
 ρᾶν, ἀλλ' ἀνάγκην εἶ) ἀλλὰ πρῶτον ἵεναι φαύ-
 λων τε καὶ ἀσπουδαίων, πῶς οὐκ ἄξιον ἀγα-
 θὰ τοῖς ὀπινυκτίδας εἰς ἐρμηνείας ὑπο-
 θεσιν; ἴδου δ' αὖ πῃς ὅσον τὸ ἔργον, ὀπιχρήσας
 συμπερατείναν τὸν λόγον τοῖς φάσμασιν, ὅφ'
 ὧν χωρίζεται μὲν τὰ φύσιν (νωόντα· (νωάγεται
 δὲ τὰ φύσιν κεχωρισμένα· καὶ δεῖ τῷ λόγῳ τὸν
 μὴ πεφαντασμένον φαντάσασθαι· ἀλλ' οὐκ γε
 φαῦλον τὸ ἔργον, ἐν τῇ ψυχῇ ἡυρόμενον ἀλλόκοτον
 κίνημα, ἀλλὰ βιάζην ἐφ' ἑτέρον ὅταν δὲ τῇ φαν-
 ताσίᾳ ἐξωῆται μὲν τ' εἶ) τὰ ὄντα, ἀντεισάγη-
 ται δὲ εἰς τὸ εἶ), τὰ μηδαμῇ μηδαμῶς μήτε
 ὄντα, μήτε φύσιν ἔχοντα εἶ), πῃς μηχαν-
 νή τοῖς οἰκοῦσιν ἀνεγνωστοῖς περατῆσαι φύσιν ἀκα-
 τονόμαστον. ἢ ὅτι ταῦτ' οὔτε εἶδη πολλὰ καὶ ἅμα
 πρῶτα, οὔτε (νὼ χρόνῳ φέρουσα δείκνυσι.
 καὶ μὲν τοῖς ταῦτα ὡς ἔχει τέ καὶ ὀρέγριτο ἐνύπνιον.
 οἰόμεθα γὰρ ἀπὸ τοῦ ὅ, τι αὖ βούληται· ἐν οἷς
 ἅπανσι καὶ τὸ ἀγαθὸν εἶναι μὴ λίαν ἀγνοο-
 νοῦντα,

νοῦντα, τελοποιήτης αὐτῷ εἶη ῥητορικῆς· νεανιδέ-
 ται δὲ ἡμῶν καὶ κατ' αὐτῆς ἥδη τῆς γνώμης,
 ἐνδιδούσά τι πλέον τοῦ οἰέσθαι. ὅθεν γὰρ οὐ-
 δὲ ἀπαθῶς ἀφαιρέμεθα πρὸς τὰ θεάματα,
 ἀλλ' ἰσχυροὶ μὲν αἱ συγκαταθέσεις τὲ καὶ παρο-
 παρήαι, ἀποσυρμένοι δ' οὐχ ἡκιστα καὶ αἱ συ-
 χναὶ πρὸς ταῦτα μαγιστῆαι κατευδουσιν ὅτι-
 ζήνται· ἢ τε ἡδονὴν ὅτε δὴ καὶ μέγιστα μελι-
 χήτατον, ὡς ἐναπομόργνυσθαι τοῖς ψυχαῖς μέ-
 σσι καὶ ἐρώτας εἰς τιὸν ὑπὲρ ζωῆς· εἰ δὴ τις
 μὴ οἱ μὴ ἀψυχα φτεγέσθαι, ἀλλ' ὅπου χάριν
 ἐσπουδάσθαι ὁ λόγος ὑπετελεῖν, ἐν ταύτῃ πα-
 ρῇ, καὶ ταῖς αὐταῖς ὑπολήψειςι καθίσταται τὸν
 ἀκουσὴν, κινουμένων αὐτῷ δέοιτο τῶν ῥημάτων ἥδη
 δέ τις ἄμα καὶ νικᾷ, καὶ βαδίζει, καὶ ἵππεται, καὶ χα-
 ρὴ παύεται ἢ φαντασία· πῶς δὲ αὐτὸν λέξεις χωρή-
 σσει. καὶ κατεύδει πῶς ὄναρ, καὶ ὄναρ ὄρεσι, καὶ
 ἀφανέσει κατευδῶν ὡς οἰέται, καὶ τὸ ὑπνον ἀ-
 πελινάξαστο κείμενος, καὶ φιλοσοφῇ πρὸς τὸ φα-
 νέντος ὀνείρου κατὰ οἶδε, καὶ τῷ τοῦ ὀνείρου, ἀλλ'
 ἐκεῖνο διπλοῖς· εἴτ' ἀπιστεῖ, καὶ οἰέται ὅτι πρὸν
 ὑπὲρ εἶ), ὅτι ζωὴν τὰ φαινόμενα. ἐντεῦθεν ἀνά

κράτος ἢ μάχη, καὶ οὐκ ὀφείτω τις ἀγῶνα παρὰ
 αὐτὸν, ἀπολιπεῖν τε καὶ διεγείρεσθαι, καὶ πεί-
 ραν λαβεῖν ἑαυτῷ, ἵνα πᾶσι πάσι φωρᾷται.
 οἱ μὲν οὖν Ἀλκμάδα καλεῖσθαι τὰ Θετταλῶν
 ὅρη τοῖς θεοῖς ὅππτερχίζοντες· καθεύδοντι δὲ
 ὁσδεῖς ἀδραστείας νόμος ἐμποδῶν, ὅ μὴ ὅτι
 ἀπ᾽ αὐτῆς γῆς εὐτυχέστερον Ἰκάρου, καὶ ὑψι-
 ππῆνας μὲν ἀετοῖς, ὑψιππῶν δὲ καὶ αὐτῶν γῆρας
 τῷ ἀνωτάτω σφαιρῶν καὶ τῷ γῆνι τις ἀποσχε-
 πεῖται πόρρωθεν, καὶ ὅτι ὁρῶ μὲν τῇ σελήνῃ
 σημαίνεσθαι. ἐξέσι δὲ καὶ ἀστράσι διαλέγεσθαι,
 καὶ τοῖς ἀφανέσιν ἐν κόσμῳ ζῶσιναι θεοῖς. τὸ
 γένοι χαλεπὸν λεγόμενον, τότε ῥαδίον γίνεται,
 θεοὶ φαίνονται ἐναργεῖς, ὁσδεῖς γούτων μὲν τοῖ
 φθόγος ὁσδεῖς εἷς. μὲν γὰρ μικρὸν ὅτι γῆς ὁσδεῖς
 ἦλθεν, ἀλλ' ἐστίν. οὐδὲν γὰρ ὅτις ἐνυπνίων ὡς
 ὅ κλέψαι ὅ ἐν μέσῳ, καὶ μὴ σὺν χρόνῳ ποιῆ-
 σαι· εἴτα παρὰ τοῖς τε διαλέγεται, ἵνα πᾶσι βλη-
 χῶν ἡγεῖται φωνῶν, καὶ λεγόντων ζῶσιναι. οὕτω
 μὲν χαρὸν, οὕτω δὲ πολὺ ὅτι πλάτος τῷ ὑποθέ-
 σεων, εἴ τις αὐταῖς ἐπαφίεναι τοῖς λόγοις θαρσέ-
 σθαι. ἐγὼ γὰρ οἷμαι καὶ τοῖς μύθοις, ὅτι οὐσίαν παρὰ
 τῷ

τῶν ἐνυπνίων λαβόν, οἷς καὶ ταῶς καὶ ἀλώπηξ
 ἐ θάλαττα φέρονται. ὀλίγα ταῦτα πρὸς
 τὴν αὐτονομίαν τῶν ὑπνῶν. ἀλλὰ καί πορ' ἐλα-
 χίστη μερὶς τῶν ἐνυπνίων ὄντες οἱ μῦθοι, ὅμως
 ὑπὸ τῶν θεῶν ἡγαπήθησαν εἰς τὴν
 σκευὴν ἐρμηνείας· καίτοι γε οἷς δεῖχ' ἡ τῆς τέχνης
 ὁ μῦθος, πρέπον αὖ γένοιτο τέλος, ἐνύπνιον ἐ
 πρέσβει· ὅ μὴ μάττω ἡσκηκέναι τὴν βλῶτ-
 ταν, ὥς πορ' ὅτι τῶν μῦθων· ἀλλ' εἰ καὶ γνώμη
 σοφώτερον. ἴτω δὴ πᾶς ὅτω χρὴ καὶ διμῶρεα
 ζῶν, εἰς ἀναγραφὴν τῶν τε ὑπὸ καὶ ὄναρ αὐ-
 τῷ συμπεπλόντων· διαπονάτω π' τῆς χροῖου,
 ἀφ' οὗ κρείττον μὲν ὅ πορ' ἀγνόμηνον ἀπὸ τῆς
 δ' ἀγνοίας τῆς χροῖου, ἀγείρει τὴν μαντι-
 κὴν ἢ ἐμνήκαμεν, ἥς ὁδὸν αὖ γένοιτο πρᾶξ-
 μα πολυωφελέτερον. οὐ μὲν ὁδὸν ἢ λέξις
 ἀπόβλητον, ὅ τ' ἀπογράμματα ἐφόλκιον. φι-
 λασόφω μὲν γὰρ αὖ γένοιτο παύσιον, χαλάντι
 τῆς τόνου, κατὰ πορ' οἱ σκῆται τὰ πόζα· ῥήτορι δ'
 αὐτὴν ὅτι πᾶξωμεν κελοφῶνα τῶν ὅτι δείξεων.
 ὥς ἔκ ἐν καὶ ῥῶ μοι δοκοῦσιν ἐμμελετοῦ τὴν
 δεινότητα Μιλτιάδου, καὶ Κίμωνι, καὶ πρὸς καὶ

ἀνώνυμοις, καὶ πλοισὶν ἔκ πένητι, τὰ ἐκ πολι-
 τείας ἐχθροῖς, ὑπὸ ὧν ἐγὼ καὶ παρρησίας αἰ-
 δεσφόρους εἶδον ἐν θεάτρῳ συρμαχουῦντας καί-
 τοιγε ἦσιν ὅτι φιλοσοφία μάλα σεμνὴ, καὶ
 εἰλκύνει ἐκείτους αὐτῶν, ὡς εἰκάσαι, πάσαν-
 τα πώγωνος. ἄλλ' ὁδὸν αὐτοῖς ἐκάλυπεν ἡ σε-
 μνότης λοιδόρῃσά τε καὶ ἀγανακτεῖν, ἔκ τῃ χεῖ-
 ρι παρρησίας ἀκρίτως, ἐν τῷ ἀγαπᾶσθαι λό-
 γους ἀποτάλλει ὑπὸ αἰδρῶν, ὡς μὲν ἐγὼ τό-
 τε ὤμην, ὅτι παρρησίας. ὡς δὲ ἔφασαν οἱ με-
 τραδιδάξαντες, ὅτε ὄντων, οὔτε ἡμιόλων ποτὲ,
 μὴ ὅτι ὅτι παρρησίας, ἄλλ' ὅσοι τὴν ἀρχὴν ἐν τῇ
 φύσει. ποῦ γὰρ αὖ εἴη πολιτεία τοιαύτη γέρας
 ἀριστεῖ διδοῦσα κτεῖναι πολίτῃ ἀντιπολιτευό-
 μῃ. καί τοιγε ὅστις ἐνενηκοντούτης ὧν πλάσ-
 μα ἀγανίζεταί, εἰς ποῖον χαρὸν ἀγαπᾶται τὴν
 τῶν λόγων ἀλήθειαν. ὅλως δὲ ὅσοι ἐπαίην μοι
 δοκοῦσι τῇ τῆς μελέτης ὀνόματι, ὅτι φησὶ δὲ
 δῆλο ἀποσπασθῆναι. οἱ δὲ τὴν παρρησίας τέ-
 λος ἡγνύται, καὶ τὴν ὁδὸν ὡς ἐφ' ὃ δεῖ βαδίζειν
 ἡ ἀρετή. τὴν γὰρ μελέτην ἀγῶνα πεποιώ-
 νται, ὡς ὅτι εἴ τις ἐν παλαιῇ, χερνομήσας,
 ἀξιώ-

ἀξιώσθ' παλκράδιον ἐν Ολυμπίᾳ κηρύττειν. το-
 σοῦτος ἄρα νοῦς μὲν αὐχμὸς, ἐπομβροία δὲ λέ-
 ξεων τοὺς ἀνθρώπους κατέχευεν, ὥς εἴη ἱναὶ οἱ
 διώκονται λέγειν οὐκ ἔχοντες, ἡ δὲ λέγειν, δέον
 ἀπολαύειν αὐτῶν, ὥς περ Ἀλκίτιος τε καὶ Ἀρχίλο-
 χος, οἱ δὲ διαπόρνηκας τὴν βυσομίαν εἰς τὴν οἰκείον
 βίον ἐκάτερος. καὶ τοίνυν ἡ δαδολογία τῶν χρόνων τῆς
 τὴν μνήμην, ὧν τε ἡλυσσάν, ὧν τε ἡ ἀσπασάν. ὅτε
 γὰρ κενεμβροτουῦντας τοὺς λόγους ὀξύνειν, ὥς περ
 τὸ νέον τῶν τὸ φθόνον γένος ὅτι συμπεπλασμέ-
 ναις ταῖς ὑποθέσεσιν, ὅτε ἐτέροις κατεχαιρόμενοι
 τὸ σφέτερον ἀγαθόν, ὥς περ Ὀμήρου καὶ Στρωφί-
 λου, τὸ μὲν ἡρώϊκόν φῦλον ἀφ' αὐτῶν ποιήσας αὐ-
 τῶν ὅτι κυδέσθων ἔθεσιν. καὶ ἡμεῖς ὠνάμεθα τῶν
 ζήλων τῆς ἀρετῆς. αὐτοὶ δὲ τότε ἐφ' ἑαυτοῖς ἡμε-
 λήσων. ὡς ὧν οὐδὲν ἔχοντες εἰπεῖν, ἢ ὅτι ποιη-
 τὰ δεξιοί. ὅστις οὐκ ἐξέειπεν, ἀλλ' ἀνθρώποις ὥς
 εἴπεται λόγου, καὶ σμύοιεν αὐτῶν διωκόμενοι πᾶ-
 κτειν ἐν δέλοις ἀθάνατα, μετήτω τὴν ἀσπασάνου-
 μνήμην ὑφ' ἡμῶν συγγραφῶν θάρσυν. ἐαυτὸν πα-
 ραπύει τῶν χρόνων. ἀγαθὸς ὅτι φύλαξ, ὅ-
 τινι καὶ θεὸν τι πεφύκειται.

ΟΡΦΕΩΣ ΥΜΝΟΣ

εἰς ὄνφρον.

Κ Ἰκλήσκω σε μάκαρ τερμεισίππερε οὐλε
ὄνφρε,

Αἰγχε μνηόντων, θνητοῖς χρησιμῶδ' ἐμέγχε.

Ησυχία γὰρ ὑπνου γλυκεροῦ σιγηλὸς ἐπελθὼν,

Προφωνῶν ψυχῆς θνητῶν, νόον αὖτις ἐγείρῃς.

Καὶ γνώμας μακάρων αὖτις καθ' ὑπνοιοι ὑπο-
πέμπεις,

Σιγῶν σιγῶσας ψυχῆς μνηόντα προφωνῶν,

Οἷσιν ἐπ' εὐσεβείῃσι θεῶν νόος ἐσθλὸς ὁδὸς ἔσται.

Ὡς αὖ ἀεὶ τὸ καλὸν μάλλον γνώμῃσι προκλη-
φθῆν,

Τερπικραῖς ὑπάγῃ βίον ἀνδρόπων προχα-
ρέντων,

Τῶν δὲ κακῶν ἀναπαυλαί, ὅπως θεὸς αὖτις
ἐρίσῃ,

Εὐχραις θυσίαις τε χόλον λύσωσιν ἀνάκτων.

Εὐσεβέσιν γὰρ ἀεὶ τὸ τέλος γλυκερώτερόν
ἔσται,

Τοῖς

Τοῖς δὲ κακοῖς οὐδὲν φάνη μνηστῆρ' ἀνάγκην,
 Ὅψις ὀκρήεσσι, κακῶν δ' ἄγχιος ἔργων,
 Ὅφρα αὖ δ' ὕρωνται λύσιν δ' ἄγεος ἐρχομένοιο.
 Ἀλλὰ μάκαρ λίτομαι σε θεῶν μνύματα
 φερίξιν,
 Ὡς αὖ αἰὲ γνώμης ὀρθαῖς κτ' πόρτα πελά-
 ζης,
 Μηδὲν ἐπ' ἄλλοχόρισσι κακῶν σημεία πωρ-
 φάγων.

Θήσομαι ἢ πονήσω αὐφω-
 ρον, ἀλλ' ὅσδε μάλιστα πολύφω-
 ρον. τῇ μὲν φωνῇ, ἡμῶν ἢ θεόν
 τὰς δὲ ταχὺ πεπαῦσθαι τῇ πα-
 νηγύρεϊ χειρομύθος. ἀλλ' ὅπως ἔση πονηγυρι-
 σῆς ἄξιος τῷ θεοῦ. μὴ πόρῃ τράπεζαν, ἀπὸ τῆς
 νηυσίμου ἢ μέθυσον. ἐτίγον τὰς θεὰς. κρατῆρα νή-
 φοντος κεράματος. ὁ θεὸς ἡμῶν σοφία καὶ λόγος
 ὅστις. κρατὴρ ὁ πῶτα κινῶν ὁ φρονιῶν, ὁ τρεφόντων
 ὁ λογισμῶν, ὅσθεν παροσέχει τὰς λόγους.
 ἔστιν ἀνέσις παρόπουσα θεὰς, καὶ ἔστιν ἀνέσις παρέ-
 πουσα δαίμοσιν. ἀγαλλιᾶσθε τὰς κυρίῳ ἐν
 φόβῳ. ὅταν βύωχῃ, φησί, μέμνησο τῷ θεοῦ.
 ὅτε γὰρ ὁ πολὺς εἰς ἀμάρτια ὀλισθος γίνε-
 ται. ὅταν βύωφῃ σῶμα πᾶσι φέκωσιν, ἀπο-
 τρέφῃ ψυχὴν πᾶσι φρονήσιν. ποτήριον ἐν χε-
 ρὶ κυρίου, οἴνου ἀκράτου πλήρες κεράσμα-
 τος, καὶ ἐκλινεν ἐκ τούτου εἰς τὸ πλῆν ὁ τευ-
 γίας αὐτὸς ὅς ἐκεκένωθη. ἐκείνου πίε τὸ πο-
 τηρίου, καὶ γέγονας ἄξιος τῷ συμποσίου τῷ
 νυμφίου.

νυμφίου. ἀεισποιοῦν ὅτι ἐκφυγὼν τὸ ποτήριον, οἵ-
 νου πλήρες, ὅγε καὶ μνησθέν, εἰς τοῦτο ἡμᾶς
 ἀξιοῖ διεγείρεσθαι. καὶ δὴ σαφὴς αὐτῷ ὁ λό-
 γος, ἀλλ' ὅτι πολλοὶ πολλὰ δεῖται τοῦ οἴ-
 νου ποτήριον ἐν οἴνῳ ἀκράτῳ πλήρες κερασματος,
 καὶ ἐκκλίνειν ἐκ τοῦτου εἰς τοῦτο. εἰ μὴ ἀκρά-
 του, πῶς πλήρες κερασματος· εἰ δὲ ἐν, πῶς
 ἐκκλίνειν ἐκ τοῦτου εἰς τοῦτο; πᾶσι ταῖς ἀτό-
 ποις ἔοικε τὰ λεγόμενα· ὅτι μὴ γὰρ νοού-
 μεθα. ὅθεν μὴ τὰ θεῶν θεοφορήτου λέξεως·
 πνεῦμα θεῖον ὑποφωτισμὸς μικρολογίαν συγχερι-
 κήν. σὺ δὲ βούλει πλὴν ἐν τῇ ἀφωφονίᾳ συμ-
 φωνίαν θεάσασθαι, ὡς ποῖα ποτηρίου, φη-
 σὶν· ὅν τοις ἀνθρώποις θεοῦ ὡς ποτίζοντα λό-
 γον ἔχοντα ὡς τὸ τοῦ θεοῦ, ἐν παλαμᾷ ἀφω-
 γήκῃ ὅτι νέα. τοῦτω γὰρ ἀρδύεται ψυχὴ τὰ
 ποτῶν. ὅτι μὴ λόγος ὅτι, ἀκράτος ὅτι ἐκτέ-
 ρος. κρινάται γὰρ καὶ διττὸς ὢν. ἐν γὰρ τὰς ἐξ
 ἀμφοῖν συνιστάμενον, τελείωσις γνώσεως. ἡ μὲν
 παλαμὰ πλὴν ὑποφωτισμὸν ἔχει· ἡ δὲ νέα τὴν ἀπό-
 σολον ἐξισώσκει. ὅτι δὲ ἐκκλίνειν ἐκ τοῦτου εἰς τοῦ-
 το, πλὴν ἀφωφονίᾳ τὴν διδασκάλων ἀνίσταται,

τῷ νόμῳ τῷ μυσταῖκοι καὶ τῷ κυριακοῦ· καὶ
 ὁ ποτήριον ἐν. ἐν γὰρ ἐπνέσε πνεῦμα καὶ εἰς
 παρθένῳ ὃ εἰς ἀπόστολον, καὶ κατὰ τοὺς ἀγα-
 θοὺς ζωγράφους, πάλαι μὲν ἐσκιαγράφησεν,
 ἔπειτα μὲν τοὶ διηκρίβωσεν τὰ μὲν τῆς γνώ-
 σιως, πλὴν ὁ τρυγίας αὐτῶν οὐκ ὄξεκενώθη.

Τέλος.

ὁ μὲν σοφὸς ἔπει, ὁ δ' ἕτερος παφός, Aristoph. Ran.